

MINISTERUL MEDIULUI
INSPECTORATUL ECOLOGIC DE STAT

ANUARUL IES – 2014
„ Protecția mediului
în Republica Moldova”

Chișinău: Inspectoratul Ecologic de Stat; www.inseco.gov.md; ies@mediu.gov.md; 2015, 336 pag.; 300 ex.

Anuarul reprezintă raportul sintetizat al activităților controlului ecologic de stat și este destinat pentru utilizare autorităților guvernamentale și administrației publice, instituțiilor și specialiștilor de profil ecologic, instituțiilor de cercetare, agenților economici și societății civile.

Utilizarea datelor din Anuar se permite cu indicarea sursei.

**Anuarul IES – 2014 „Protecția mediului în Republica Moldova”
a fost aprobat de Colegiul de redacție al Inspectoratului Ecologic de Stat**

**Responsabil de ediție: Vadim STÎNGACI,
șef adjunct al Inspectoratului Ecologic de Stat**

Coordonatori de redacție:

**Dumitru OSIPOV, șef secție sinteze informaționale
Maria ȘEREMET, specialist superior, secția sinteze informaționale**

Redactor științific: *Dumitru Osipov*

Redactor tehnic: *Maria Șeremet*

Pre-press: *Liubovi Ceban*

Copertă: *Ruxanda Romanciuc*

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Inspectoratul Ecologic de Stat. Anuarul IES – 2014 „Protecția mediului în Republica Moldova” / Min. Mediului, Inspectoratul Ecologic de Stat ; resp. de ed.: Vadim Stîngaci ; red.: Dumitru Osipov. – Chișinău : Pontos, 2015 (Tipogr. „Europres”). – 336 p. : fig., tab.

300 ex.

ISBN 978-9975-51-681-5.

CUPRINS

CUVÎNT ÎNAINTE	5
I. ABORDARE GENERALĂ	
<i>Dumitru OSIPOV</i> , șef secție sinteze informaționale	8
II. EXPERTIZA ECOLOGICĂ DE STAT ȘI AUTORIZAȚIILE DE MEDIU	
<i>Anatolie BURDUJA</i> , șef direcție expertiză ecologică și autorizații de mediu	15
III. PROTECȚIA AERULUI ATMOSFERIC	
<i>Svetlana MARUSEAC</i> , șef secție inspectare resurse acvatice și aer atmosferic; <i>Sima PLAMADEALA</i> , inspector principal, secția inspectare resurse acvatice și aer atmosferic	25
IV. PROTECȚIA ȘI UTILIZAREA RESURSELOR DE APĂ	
<i>Svetlana MARUSEAC</i> , șef secție inspectare resurse acvatice și aer atmosferic <i>Natalia BRAGOI</i> , inspector principal, secția inspectare resurse acvatice și aer atmosferic	49
V. PROTECȚIA RESURSELE FUNCIARE	
<i>Dumitru APĂRATU</i> , inspector principal, secția inspectare sol, deșeuri și substanțe chimice	74
VI. PROTECȚIA RESURSELOR MINERALE	
<i>Veronica FOCȘA</i> , șef secție inspectare sol, deșeuri și substanțe chimice <i>Andrei COICA</i> , inspector superior, secția inspectare sol, deșeuri și substanțe chimice	83
VII. UTILIZAREA ȘI PROTECȚIA FLOREI ȘI FAUNEI.	
STAREA ARIILOR PROTEJATE DE STAT	
<i>Vadim STÎNGACI</i> , șef adjunct, Inspectoratul Ecologic de Stat <i>Daniel ZUGRAVU</i> , șef direcție inspectare floră și faună	100
VIII. MANAGEMENTUL DEȘEURILOR ȘI SUBSTANȚELOR CHIMICE	
<i>Veronica FOCȘA</i> , șef secție inspectare sol, deșeuri și substanțe chimice	109
IX. INVESTIGAȚII ANALITICO-ECOLOGICE	
<i>Arcadie LEAHU</i> , șef centru de investigații ecologice, Agenția Ecologică Chișinău	141
X. ASISTENȚĂ JURIDICĂ ȘI COMBATAREA CONTRAVENȚIILOR DE MEDIU	
<i>Igor PȘENICINÎL</i> , șef secție juridică	192
XI. POLITICI DE BUGET, FINANȚE ȘI SUPORT LOGISTIC	
<i>Viorica CĂUȘU</i> , șef direcție finanțe și logistică <i>Viorel IACUB</i> , șef adjunct direcție finanțe și logistică	201
XII. CONCLUZII ȘI OBIECTIVE	222
XIII. ABORDAREA STATISTICĂ A INFORMAȚIEI DE MEDIU	224

„MOLDOVA ECOLOGICĂ”

Notă: Centrele raionale – reședințe ale Inspecțiilor Ecologice; municipiile Chișinău, Bălți, Comrat și or. Cahul – reședințe ale Agențiilor Ecologice.

CUVÎNT ÎNAINTE

„Inspectoratul Ecologic de Stat este instituția publică care asigură eficiența programelor și planurilor de mediu pe teren”

Odată cu semnarea Acordului de Asociere la UE politicile de mediu vor fi axate tot mai mult pe finalitate și implementare respectând standardele europene. Pentru aceasta avem nevoie de un control ecologic de stat flexibil, care să răspundă situației social-economice, dar și normelor europene.

Astăzi sarcina în cauză, revine integral Inspectoratului Ecologic de Stat, care activează pe teren în baza **Agențiilor și Inspecțiilor Ecologice, iar la centru a Direcțiilor și Secțiilor specializate**. Asistența analitico-ecologică necesară subdiviziunilor teritoriale pentru argumentarea deciziilor o acordă **Centrele de Investigații Ecologice: Chișinău, Bălți, Cahul**.

Competențele IES cuprind domeniile protecției aerului, apei, solului și asigurării utilizării raționale a resurselor minerale și biologice.

Conform Regulamentului în vigoare responsabilitățile principale ale IES țin de:

- Expertiza ecologică de Stat a obiectelor și activităților economice preconizate;
- Autorizarea emisiilor în atmosferă, folosirii apei, deversării apei reziduale, gestionării deșeurilor și tăierilor de arbori;
- Controlul respectării prevederilor legislației cu privire la protecția mediului.

Aceste responsabilități se regăsesc ca soluții, atât în **domeniul realizării politicilor de mediu, cât și în domeniul exercitării controlului ecologic**. Este cunoscut, că IES asigură efectiv acumularea mijloacelor financiare în fondurile ecologice de susținere și promovare a programelor naționale în domeniul protecției mediului.

Pentru conformitate, din contul amenzilor aplicate pentru încălcarea legislației de mediu au fost acumulate mijloace în sumă de **4 044 262 lei**, iar de la repararea prejudiciului cauzat mediului – **1 030 933 lei**. Subdiviziunile teritoriale ale IES au asigurat achitarea plăților pentru poluarea mediului înconjurător de către agenții economici poluatori sau utilizatori de resurse naturale în sumă de – **9 031 386 lei**. Evident, aspectul financiar este un criteriu necesar de evaluare și apreciere a eficienței activității IES, așa cum în baza lui se pot planifica real Programe și Planuri de acțiuni ecologice în teritoriu.

Aceste mijloace în cea mai mare parte sînt direcționate spre activități practice cu efect ecologic nemijlocit, cum ar fi:

- Acțiunea „Rîu curat de la sat la sat”, care a avut o susținere largă din partea comunităților și societății civile;
- Acțiunea „Un arbore pentru dăinuirea noastră”, devenită tradiție la nivel de țară;
- Săptămîna Mobilității Europene cu genericul „Aer curat pentru toți”;
- Bilunarul de primăvară de salubritate a localităților.

Atît suportul financiar, cît și acțiunile nominalizate mai sus sînt realizări ale Inspec-

toratului importante, dar care nici într-un caz nu umbresc munca de rutină, zi de zi, – **inspectarea și controlul ecologic.**

Această activitate, cea mai amplă și de bază, revine aproape în totalitate subdiviziunilor teritoriale, verigi ale sistemului protecției mediului, menite să transforme programele și planurile de mediu în acțiuni practice.

Inspectarea și controlul ecologic au un caracter constant, fiind realizate pe toate sectoarele de activitate. În anul 2014 au fost inspectate **8797** de întreprinderi și obiective, urmare la ce, au fost întocmite **16018** acte de control, **10783** procese-verbale și au fost sancționați **10406** contravenienți, supuși amenzilor și despăgubirilor prejudiciului cauzat.

De rînd cu acestea, au fost efectuate **1604** raiduri antibraconaj și antităieri ilicite, în urma cărora au fost încheiate **584** procese-verbale și ridicate **69** arme de vînătoare.

În domeniul minier, pentru abateri de la legislație au fost întocmite **109** acte de control și **49** procese-verbale.

Orientarea tot mai hotărîită și menținerea economiei naționale pe calea dezvoltării durabile a cerut ca IES să pună în capul atribuțiilor expertizarea ecologică a activităților preconizate. Astfel, IES a examinat și avizat circa **783** proiecte de execuție. Această cifră impunătoare vorbește despre ecologizarea continuă a economiei naționale prin apariția de noi obiective conformate cerințelor de mediu. Menținerea acestor obiective în regim ecologic și utilizarea rațională a resurselor naturale se realizează printr-un proces continuu de autorizări și reglementări specifice componentelor de mediu afectate. Acest domeniu solicită din partea inspectorilor IES o cunoaștere profundă a tehnologiilor, dar și a cadrului legislativ-normativ, așa cum, tocmai aici se produc conflictele de interese.

La compartimentul autorizări și reglementări au fost examinate și acordate **681** inventare de emisii de poluanți în atmosferă. În fondul forestier de stat și cel gestionat de primării au fost eliberate **1742** autorizații de tăieri și altele.

Necătînd la volumul considerabil și caracterul intensiv al activității, respectarea prevederilor legislației de mediu nu suportă goluri și solicită în continuare eforturi susținute instituțional, profesional și material pentru a le depăși.

Îmbunătățirea continuă a eficienței și calității activității IES presupune un șir de măsuri de realizat, cum ar fi:

- Încheierea în continuare de acorduri de colaborare cu instituții și autorități cu competențe directe sau aferente de mediu pentru a da procesului de ecologizare un caracter intrasectorial, plinar și uniform;
- Consolidarea capacităților de inspectare și control prin fortificarea bazei logistice a IES, instruirea și perfecționarea cadrelor în regim continuu; și altele.

Pe lîngă activitățile de fond, Inspectoratului, ca gestionar direct al informațiilor de mediu și cunoscător al situației ecologice contravenționale pe teren, îi revine un rol activ în educația ecologică a societății și atragerea de segmente sociale tot mai largi în

acțiuni ecologice cu caracter de masă. Inspectorii IES au organizat și au participat la seminare, întruniri pe teme ecologice, au fost prezenți la sute de ore ecologice în școli, licee și colective de muncă. Starea ecologică și protecția mediului înconjurător au fost reflectate pe paginile publicațiilor locale și naționale, în mai mult de 160 emisiuni radio și TV. Toate aceste activități, în final, duc la ridicarea nivelului de cultură ecologică a populației și abținerea de la contravenții de mediu.

Reieșind din statutul Inspectoratului de instituție publică responsabilă de protecția mediului înconjurător vom stăruii și în continuare să ne creăm o imagine pozitivă, omniprezentă, necesară și de credibilitate administrativă în societate. IES, prin personalul său, este abilitat să se manifeste ca instituție de stat responsabilă de protecția mediului înconjurător, lucru de care se conduce întreg efectivul inspectorat.

Propuneri de consolidare pe viitor a controlului ecologic:

- Toate tipurile de control în domeniul protecției și utilizării resurselor naturale este oportun, pentru un management corect, de atribuit unei singure instituții, cum este Inspectoratul Ecologic de Stat (controlul în domeniul minier, controlul în domeniul piscicol, controlul ecologic în punctele vamale),
- Realizarea reformei instituționale în domeniul mediului prin reformarea Inspectoratului Ecologic de Stat: delimitarea competențelor de expertiză ecologică și autorizări de mediu de activitățile de control și inspectare ecologică prin crearea Agenției de Mediu și a Gărzii Naționale de Mediu,
- Asigurarea Centrelor Investigații Ecologice ale Inspectoratului Ecologic de Stat cu laboratoare ecologice mobile pentru stabilirea gradului de poluare a mediului în regim operativ,
- Integrarea Inspectoratului Ecologic de Stat în șirul instituțiilor care desfășoară activitate în condiții de risc pentru sănătate și viață conform Hotărârii Guvernului nr. 331 din 25.05.2012 privind salarizarea funcționarilor publici.

I. ABORDARE GENERALĂ

Dumitru OSIPOV,
șef secție sinteze informaționale.

Ca instituție publică, **Inspectoratul Ecologic de Stat** se constituie în cadrul Departamentului de Stat pentru protecția mediului prin **Hotărîrea Parlamentului R.Moldova nr. 310 din 16.10.1990**. După mai multe restructurări instituționale a Departamentului, IES devine autoritate publică autonomă, și actualmente, funcționează cu statut de instituție subordonată Ministerului Mediului.

Conform Hotărîrii Guvernului din a.2006 cu privire la restructurarea IES, la moment, acesta funcționează în următoarea structură:

Aparatul central al IES: direcții, secții, servicii.

Agențiile ecologice: Chișinău, Bălți, Cahul (cu Centrele de Investigații Ecologice), **UTA Găgăuzia.**

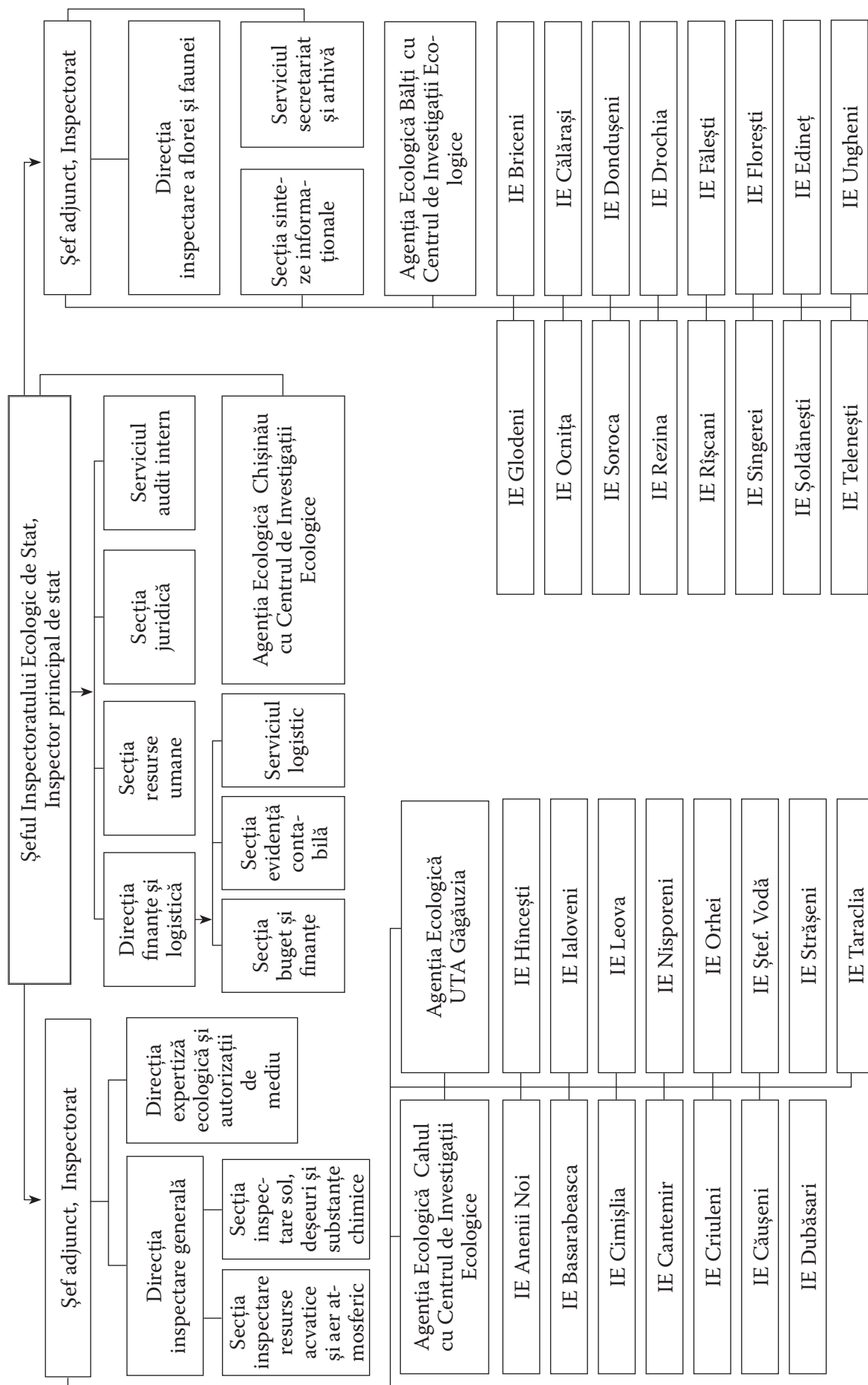
Inspecțiile ecologice: Anenii-Noi, Basarabeasca, Briceni, Cantemir, Călărași, Căușeni, Cimișlia, Criuleni, Dondușeni, Drochia, Dubăsari, Edineț, Florești, Fălești, Glodeni, Hîncești, Ialoveni, Leova, Nisporeni, Ocnîța, Orhei, Rezina, Rîșcani, Sîngerei, Soroca, Strășeni, Șoldănești, Ștefan-Vodă, Taraclia, Telenești, Ungheni (Structura funcțională a IES).

Controlul ecologic este un proces interactiv dintre structurile controlatoare și subiectul controlat, care poate fi persoană fizică sau juridică și, atît o parte cît și cealaltă, dețin competențe și atribuții de mediu, concrete consacrate de acte legislative – normative și este necesar ca acestea să se recunoască reciproc și să conlucreze.

Întîietate trebuie de acordat atribuțiilor (competențelor), obiectivelor inspectării urmărite de instituția de control și a indicilor de evaluare și apreciere a măsurilor întreprinse, care reies din regulamentele de activitate a acestora și a subdiviziunilor ei.

Inspectoratul Ecologic de Stat prin atribuțiile sale, sub aspect de inspecție și control, acoperă întreaga gamă de manifestări ecologice. Cunoașterea profundă a atribuțiilor acestuia este obligatorie pentru inspectorii de mediu pentru a-și îndeplini corect și profesionist funcțiile de serviciu și pentru a exclude contestările și conflictele de interese. Însă nu mai puțin important este cunoașterea acestora și de către agenții economici pentru a fi preventivi și a nu ajunge la cazuri de sancționare. O așa stare de lucruri creează condiții normale de conlucrare între subiecții respectivi. Astfel, urmărim ca pe cele mai diferite căi atribuțiile IES să se facă cunoscute tuturor agenților economici poluatori sau utilizatori de resurse naturale. În acest context facem publice atribuțiile subdiviziunilor IES ca beneficiarul sau cetățeanul simplu, adresîndu-se la Inspectorat sau în Agenții și Inspecții, să obțină răspunsul profesionist și fără tergiversări.

Structura funcțională a IES

Subdiviziunile specializate ale IES axate pe prestarea în diferite forme de servicii de mediu sau pe interacțiuni cu diferiți actori sociali cu efect de protecție sau reglementare a utilizării resurselor naturale sunt: Direcția expertiza ecologică de Stat și autorizații de mediu; Direcția inspectare floră și faună; Secția inspectare resurse acvatice și aer atmosferic și Secția inspectare sol, deșeuri și substanțe chimice.

Aceste responsabilități într-o formă mai restrânsă se regăsesc și în subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului: Agențiile și Inspecțiile Ecologice.

Astfel, pentru eficientizarea activității IES și o bună conlucrare cu beneficiarii de mediu, cu solicitanții este bine ca atribuțiile acestor subdiviziuni îndreptate în exterior să fie cunoscute.

1. Atribuțiile direcției expertiza ecologică de stat și autorizațiile de mediu

Sarcinile de bază ale Direcției:

- Expertiza ecologică de stat a documentației de proiect pentru construcția, extinderea, reconstrucția, reutilizarea, modernizarea, reprofilarea, conservarea, demolarea și lichidarea obiectelor în corespundere cu actele normative;
- Elaborarea autorizațiilor de mediu (de emisii a poluanților în atmosferă, de folosință specială a apei) pentru activitățile economice existente.

Expertizei Ecologice de Stat sînt supuse obligatoriu, indiferent de destinație, apartenență, forma de proprietate, valoarea construcției, locul de amplasare, modul de finanțare și executare, – documentațiile de proiect:

- de dezvoltare economică și socială a municipiilor, orașelor, comunelor;
- de aprovizionare cu căldură, apă, gaz, energie electrică, cu excepția celor de nivel național;
- de construcție a sistemelor de canalizare în localități, de urbanism și amenajare a teritoriilor, cu excepția celor de nivel național;
- de construcție, extindere, reutilizare, reconstrucție, modernizare și reprofilare a obiectelor economice și sociale pasibile să influențeze negativ asupra mediului și folosirii resurselor naturale;
- de construire a căilor de comunicație rutieră, feroviară, navală, de reconstruire a cursurilor de apă, a sistemelor hidrotehnice, de irigare și desecare;
- de explorare, prospectare și exploatare a resurselor subsolului.

Direcția examinează materialele de solicitare și prezintă spre aprobare conducerei Inspectoratului:

- Autorizațiile de emisii ale poluanților în atmosferă pentru activitățile economice existente cu impact sporit asupra mediului, în baza volumului ELA avizat, iar pentru activitățile economice noi construite, în baza soluțiilor de proiect acordate;
- Autorizațiile de folosință specială a apei pentru activitățile economice existente, inclusiv pentru captarea apelor de suprafață a fluviului Nistru și râului Prut, captarea apelor din sonde cu volumul de 1 mln m³/an și mai mare, funcționarea stațiilor

de epurare biologică cu capacitatea proiectată de 400 m³/zi și mai mare (în baza normelor DLA aprobate), utilizarea cîmpurilor de filtrație, activitățile economice noi construite (în baza soluțiilor de proiect acordate);

- Autorizațiile de emisii ale poluanților în atmosferă, de folosință specială a apei pentru activitățile economice existente, în cazurile cînd termenii de valabilitate a normativelor ELA/DLA au expirat, iar valorile reale de emisii/deversări nu depășesc cele stabilite anterior în proiectul de execuție, volumul ELA/DLA.

Direcția:

- asigură efectuarea expertizei ecologice de stat și elaborarea avizelor la documentația de proiect în conformitate cu cerințele legislației de protecție a mediului în vigoare;
- generalizează practica de efectuare a expertizei ecologice a proiectelor documentelor prezentate și elaborează propuneri privind perfecționarea efectuării ei;
- verifică corectitudinea aplicării în documentația de proiect a cerințelor legislației și actelor normative pentru protecția mediului;
- analizează practica efectuării expertizei ecologice peste hotare în scopul aplicării ei în republică;
- acordă asistență metodică serviciilor și secțiilor reglementări și autorizații ale Agențiilor și Inspecțiilor Ecologice.

Direcția analizează materialele de proiect și de solicitare a autorizațiilor de mediu după următoarele criterii:

- aprecierea impactului asupra mediului înconjurător a activității economice preconizate;
- punerea în aplicare a metodelor eficiente de reproducere a fertilității solului, a metodelor de combatere a eroziunii, de ameliorare și recultivare a solurilor;
- implementarea metodelor efective de epurare a apelor, minimizarea deversărilor apelor reziduale neepurate în bazinele de apă, inadmisibilitatea epuizării și poluării apelor de suprafață și subterane;
- punerea în aplicare a tehnologiilor avansate, a instalațiilor și materialelor noi pentru purificarea gazelor degajate de la întreprinderi, centrale termice, precum și a sistemelor eficiente de eliminare a substanțelor nocive din gazele de eșapament a transportului auto;
- aplicarea metodelor eficiente de păstrare și optimizare a fondului genetic al biodiversității, regnului animal și vegetal în structura ecosistemelor naturale;
- utilizarea deplină și fără deșeuri a resurselor minerale utile pe baza introducerii proceselor, tehnologiilor avansate;
- reglementarea dreptului de folosință specială a apei prin: aprobarea limitelor admisibile de deversare a apelor uzate (indicii de cantitate și calitate), eliberarea autorizațiilor de folosință specială a apei;
- reglementarea dreptului de emisii ale poluanților în atmosferă prin aprobarea limitelor admisibile de emisii ale poluanților în atmosferă, autorizarea emisiilor în bazinul aerian.

2. Atribuțiile direcției inspectare floră și faună

Direcția:

- efectuează controlul operativ ecologic de stat privind modul de respectare a legislației ecologice cu privire la fondul forestier, vegetația din afara fondului forestier și regnul animal prin preîntâmpinarea și contracararea cazurilor de tăieri ilegale, vânătoare și pescuit ilicit;
- controlează orice obiectiv de pe teritoriul țării indiferent de apartenența departamentală și forma de proprietate în cazul unei activități sau situații ce pot influența negativ mediul sau componentele lui;
- întocmește procese-verbale și solicită explicații verbale și scrise tuturor persoanelor care au încălcat legislația cu privire la protecția regnului animal și vegetal;
- ridică de la contravenienți sculele, uneltele, armele, mijloacele de transport flotabile și terestre cu care au săvârșit contravențiile, verifică documentele corespunzătoare, precum și reține resursele naturale ale regnului animal și vegetal. Resursele regnului animal și vegetal dobândite ilicit pot fi reținute în momentul săvârșirii contravenției și transmise la punctele de primire, prelucrare, comercializare a acestora;
- înaintează acțiuni de despăgubire agenților economici de stat și privați, persoanelor fizice și juridice, inclusiv și străine, care au cauzat pagube regnului animal și vegetal;
- pe parcursul efectuării raidurilor se folosește de unitățile flotabile indiferent de apartenența lor, aducând desmere aceasta la cunoștința proprietarilor acestora;
- sistează autorizările de dobândire, prelucrare, comercializare, exploatare și import a speciilor regnului animal și vegetal incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova, precum și a celor protejate de convențiile internaționale, alte acorduri, precum și pentru nerespectarea condițiilor prevăzute în autorizațiile organelor de protecție a mediului înconjurător;
- cere în modul stabilit de la persoanele juridice și fizice, inclusiv și străine, explicații, informații și materiale ce caracterizează activitatea lor privind respectarea legislației protecției regnului animal și vegetal.

3. Atribuțiile secției inspectare apă și aer atmosferic

În domeniul realizării politicii de mediu secția:

- conlucrează cu organele teritoriale desconcentrate, administrația publică locală în vederea realizării planurilor, programelor, concepțiilor și strategiilor de mediu în limitele competenței, organizează și desfășoară seminare, întruniri de lucru cu tematica problemelor referitor la protecția și utilizarea resurselor acvatice, gestionarea obiectivelor acvatice și protecția bazinului aerian;
- participă la avizarea proiectelor de acte legislative și normative privind protecția și utilizarea resurselor acvatice și aerului atmosferic;
- elaborează și editează ghiduri, instrucțiuni, pliante și buletine ecologice, participă

la pregătirea și instruirea cadrelor din subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului, altor instituții în problemele ce țin de domeniu la solicitarea acestora;

- participă în acțiunile de popularizare a măsurilor de asigurare a securității ecologice, de educație a publicului prin intermediul radioteleviziunii, mass-media.

În domeniul controlului ecologic de stat secția:

- exercită controlul de stat în supravegherea, respectarea prevederilor legislației ecologice privind protecția și utilizarea resurselor acvatice și protecția bazinului aerian de către persoanele juridice și fizice cu întocmirea actelor respective;
- supraveghează respectarea tehnologiilor de epurare, regulilor de exploatare, funcționare și întreținere a sistemelor de epurare a apelor uzate, a instalațiilor de captare, purificare și neutralizare a poluanților emiși în atmosferă;
- supraveghează respectarea de către agenții economici a limitelor deversărilor și degajărilor de substanțe nocive stabilite prin normativele de mediu;
- verifică realizarea măsurilor de protecție a aerului atmosferic și a celor preconizate reducerii emisiilor de poluanți în atmosferă;
- exercită controlul, supraveghează și efectuează inventarierea surselor de poluare a aerului la întreprinderi, starea bazinelor acvatice și obiectelor de protecție a mediului;
- participă în comisiile și grupurile de lucru la selectarea terenurilor pentru construcția obiectelor cu impact asupra apelor și bazinului aerian, precum și recepționarea finală a acestora;
- supraveghează executarea lucrărilor de construcție, reconstrucție a obiectivelor acvatice și cu impact asupra resurselor acvatice, respectarea prevederilor documentației de proiect și avizului expertizei ecologice de stat;
- acordă asistență și participă cu alte subdiviziuni și instituții la efectuarea controlului de stat și departamental privind respectarea legislației apelor și de protecție a bazinului aerian;
- cercetează și întocmește dosarul respectiv pe cazurile de avarie și situații excepționale privind încălcările legislației ecologice.

4. Atribuțiile secției inspectare sol, deșeuri și substanțe chimice

În domeniul executării controlului ecologic de stat secția:

- efectuează controlul de stat privind respectarea prevederilor legilor și actelor normative ecologice, iar în cazul contravenției de mediu încheie procese-verbale cu aplicarea amenzilor stabilite;
- supraveghează respectarea normelor de evacuare și depozitare a deșeurilor, condițiilor de decopertare selectivă a solului la construirea obiectelor, măsurilor antierozionale de protecție a solurilor;
- efectuează inventarierea depozitelor de deșeuri menajere solide și a altor surse de poluare a factorilor de mediu;
- intenționează acțiuni de recuperare a prejudiciului cauzat resurselor funciare prin comiterea contravențiilor și infracțiunilor ecologice;

- supraveghează mersul lucrărilor de construcție, reconstrucție, extindere a obiectivelor cu impact asupra mediului, inclusiv la obiectele ce dispun de avizul pozitiv al expertizei ecologice de Stat privind respectarea prevederilor acestuia.
- informează operativ Guvernul, autoritățile publice locale și populația despre cazurile de poluare a solului, inclusiv în cazurile excepționale.

În domeniul realizării politicii de mediu secția:

- participă la elaborarea și promovarea programelor și planurilor de acțiuni în domeniul protecției resurselor funciare, gestionării și valorificării deșeurilor;
- participă la organizarea și desfășurarea acțiunilor din cadrul bilunarelor ecologice, „Rîu curat de la sat la sat”, „Apa – izvorul vieții”, „Un aer curat pentru toți”;
- participă la elaborarea și avizarea proiectelor de acte legislative și normative;
- participă la acțiunile de popularizare a măsurilor de educație a publicului prin intermediul presei, radio-televiziunii.

Celelalte subdiviziuni specializate ale IES, cum ar fi: direcția finanțe și logistică, secția resurse umane, secția juridică, secția sinteze informaționale, serviciul audit intern asigură funcționalitatea Inspectoratului integral și activitatea efectivă a subdiviziunilor specializate cu funcții de inspectare și control ecologic de Stat, servind pentru acestea drept suport organizatoric și metodologic.

II. EXPERTIZA ECOLOGICĂ DE STAT ȘI AUTORIZAȚIILE DE MEDIU

Anatolie BURDUJA,
șef direcție expertiză ecologică și autorizații de mediu

Rezumat

În anul 2014 sistemul expertizei ecologice de stat și autorizării de mediu a eliberat:

- 783 avize ale expertizei ecologice de stat la documentația de proiect pentru construcții, inclusiv 52 avize negative;*
- 51 autorizații de folosință specială a apei pentru activitățile economice existente;*
- 782 autorizații de emisie a poluanților în atmosferă de la surse fixe;*
- 681 avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la surse fixe;*
- taxa pentru efectuarea expertizei ecologice de stat la documentația de proiect pentru construcții transferată la bugetul de stat este de 881,827 mii lei (suma transferată a constituit o creștere cu 166,142 mii lei, comparativ cu anul 2013).*

1. Introducere.
2. Expertiza ecologică de stat – realizări și date.
3. Autorizațiile de mediu – implementarea normelor și standardelor ecologice în activitățile economice.
4. Probleme și propuneri de perfecționare.

1. Introducere

Expertiza ecologică de stat

Expertiza ecologică a documentației de proiect (DP) în anul 2014 a fost efectuată în baza actelor legislative și normative în vigoare, *atribuțiilor prevăzute în anexa nr. 3 din Instrucțiunea despre ordinea de organizare și efectuare a expertizei ecologice de stat aprobată prin Ordinul Ministrului Ecologiei, Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului nr. 188 din 10.09.02* de către Direcția Expertiză Ecologică și Autorizații de Mediu din cadrul aparatului central al Inspectoratului Ecologic de Stat (IES) și inspectorii, conform fișei postului, cu atribuții de efectuare a expertizei ecologice de stat a DP din cadrul subdiviziunilor teritoriale ale IES – Agențiilor și Inspecțiilor ecologice.

DP examinate și acordate de DEEAM au fost destinate pentru construcția, extinderea, reconstrucția, reutilizarea, modernizarea și reprofilarea, conservarea, demolarea sau lichidarea sistemelor de aprovizionare cu apă și canalizare a localităților cu stații de epurare biologică a apelor uzate; stațiilor de alimentare cu combustibil; depozitelor pentru păstrarea fructelor, legumelor; valorificarea substanțelor minerale utile din cariere, mine; măsuri antierozionale cu construcții hidrotehnice; construcția iazurilor;

construcția centralelor termice autonome, inclusiv pe biomasă, balot de paie, peleți, bricete; amenajarea depozitelor pentru dislocarea, înhumarea, izolarea deșeurilor toxice, deșeurilor menajere solide; construcția centrelor comerciale; construcția sistemelor de irigare în s. Bogdănești, r-nul Briceni; s. Răcovăț, r-nul Soroca; s. Onițcani, r-nul Criuleni; s. Ordășei, r-nul Telenești; reabilitarea sistemului centralizat de irigare Chircani-Zărnești, r-nul Cahul; reutilizarea tehnică a fabricii de beton asfaltic din s. Măgdăcești, r-nul Criuleni; reutilizarea uzinei de beton din com. Stăuceni, mun. Chișinău; reutilizarea stației mobile pentru producerea asfaltului și betonului din s. Cinișeuți, r-nul Rezina; reparația și reabilitarea drumurilor R1 Chișinău-Ungheni-Sculeni-frontiera cu România, R20 Rezina-Orhei-Călărași, R6 M1- Ialoveni, R16 Bălți-Fălești-Sculeni, R3 Chișinău-Hîncești-Cimișlia-Basarabeasca – proiecte ale Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”; construcția complexului zootehnic din s. Năvîrnet, r-nul Fălești („Givis-Farm” SRL); conducta de interconectare a Sistemului Național de Transport Gaze din România cu Sistemul de Transport Gaze din Republica Moldova pe direcția Iași-Ungheni (subtraversarea râului Prut) a Ministerului Economiei R.Moldova. Alte lucrări: Auditul ecologic al întreprinderii „Sere și bloc administrativ în s. Fălești Noi, r-nul Fălești a „Polimer Gaz Conducte” SRL; Elevator complex cu capacitatea de 18000 tone în s. Sofia, r-nul Drochia; Parcul Logistic Agro-Industrial în raionul Sîngerei; Planul de asigurare cu resurse tehnico-edilitare a Parcului industrial „Cimișlia, or. Cimișlia”; Blocul administrativ cu rețele tehnico-edilitare al Parcului Industrial din or. Edineț; Fabrica de producere a biogazului din deșeuri animaliere în s. Rădoia, r-nul Sîngerei și în s. Bardar, r-nul Ialoveni și altele.

DP examinate și acordate de Agenții și Inspecții au fost destinate pentru construcția obiectelor social-culturale cu asigurarea tehnică de la obiectele și rețelele centralizate și proprii, inclusiv: case de locuit, grădinițe de copii, școli, case de cultură, cluburi, policlinici, puncte medicale, spitale, clădiri administrative, case individuale cu sobe, stații de telefoane, farmacii, oficii poștale, întreprinderi și centre comerciale de alimentare și de deservire socială; construcția obiectelor de prelucrare a produselor agricole în localitățile rurale, inclusiv: oloinițe și mori de măcinat, locuri descoperite de parcare și garaje pentru vehicule fără servicii; construcția liniilor de tensiune înaltă de 35 kW și mai joasă, nodurilor și liniilor de telecomunicații aeriene și subterane între localitățile țării și în intravilanul localităților, rețelelor de conducte de apă, canalizație în intravilanul localităților (fără instalații) altor întreprinderi, obiecte și instalații de menire comună.

Activitatea în domeniul Expertizei Ecologice de Stat a DP.

Activitatea în domeniul expertizei ecologice a proiectelor este reflectată în diagramele din fig. 1-6.

Autorizațiile de mediu

Potrivit prevederilor *art.10, alin.(2) al Legii nr. 235 din 20.07.2006 „Cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător”*, autorizarea este o acțiune prin care autoritatea administrației publice sau instituția abilitată prin lege cu funcții de reglementare și de control îi permite solicitantului să inițieze și/sau să desfășoare o afacere, eliberându-i un act cu caracter permisiv sub formă de licență – pentru genurile de

activitate prevăzute de *Legea nr. 451-XV din 30 iulie 2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător”* și/sau sub formă de autorizație – pentru confirmarea unor cerințe tehnice, unor norme separate sub un anumit aspect, stabilite de lege.

Autorizația de mediu pentru folosință specială a apelor (AMFSA) este un act permisiv eliberat de IES, care reglementează în complex utilizarea și protecția apelor în baza normelor de captare și utilizare a apei și regimului de evacuări stabilit de normativele DLA, condițiile tehnice, ecologice și igienice de desfășurare legală a consumului uman și a procesului tehnologic de producere. Potrivit art. 26 al Legii Apelor nr. 272 din 23.12.2011 AMFSA se eliberează pe un termen de 12 ani, cu excepția cazurilor în care:

- a) autorizația este cerută pentru un termen mai scurt;
- b) autorizația este cerută pentru un termen lung în temeiul alin. (2). „Autorizația de mediu pentru folosință specială a apei pe termen lung se eliberează pentru 25 de ani în cazul în care solicitantul se obligă să facă o investiție pe termen lung având ca obiect construcția, îmbunătățirea sau reabilitarea:
 - a) unui baraj în scopuri hidroenergetice sau de altă natură;
 - b) unei construcții hidrotehnice sau instalații pentru tratarea și furnizarea apei potabile”.

Menționăm că acțiunile de captare și utilizare a apei se autorizează **în complex**, când există garanții de utilizare rațională a apei și nu se va produce poluarea mediului. În cazul când condițiile menționate nu se respectă în complex, beneficiarul de apă urmează a fi autorizat doar după realizarea măsurilor coordonate cu autoritățile de mediu. Totodată menționăm, că în anul 2014 autorizațiile de mediu pentru folosință specială a apei, începînd cu 01.04.2014, sînt eliberate prin intermediul ghișeului unic în conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr. 894 din 12.11.2013 cu privire la organizarea și funcționarea ghișeului unic în domeniul autorizării de mediu pentru folosință specială a apei.

Pe parcursul anului au fost depistate cazuri de încălcare a legislației privind protecția apelor cu calcularea prejudiciului cauzat mediului. **Cazuri** mai relevante: ÎP „Bodlev Dimitrii” (oloinița) în sumă totală – **781.828 lei** pentru evacuări neautorizate în râul Chirghij-Chitai; Î.M. „Tvardisan” (**959.658 lei**) – pentru evacuări neautorizate în râul Chirghij-Chitai ; Î.M. „DAC” Soroca (**1.735.410 lei**) pentru deversarea apelor uzate ale or. Soroca fără epurare în fluviul Nistru în perioada de 5 zile; ÎM „Serviciul Comunal-Locativ, or. Rezina” (**656.318 lei**) – pentru deversarea apelor uzate neepurate în volum total de 600 m³ în râulețul Saharna, afluent al fluviului Nistru; SRL „Avante” (**71.053.137 lei**)- pentru scurgerile neautorizate a **4 tone** de produse petroliere din autocisternă în râulețul Ciulucul Mare în rezultatul accidentului rutier din 04.04.14 din extravilanul or. Sîngerei, lîngă podul pe drumul Bălți-Sărăteni, km 27; SRL „Magt Vest” (**1.127.378 lei**) – pentru evacuări neautorizate de către fabrica de zahăr din or. Dondușeni (bazin tehnologic) în două bazine piscicole „La moară” și „La răscruce” și ulterior în cursul apei râulețului Cubolta.

Autorizația de emisii a poluanților în aerul atmosferic de la sursele fixe (AEPA) este un act permisiv eliberat de IES, care reglementează emisiile de poluanți în atmosferă

de la sursele fixe de poluare stabilite în baza normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți, precum și de alte condiții și reglementări care asigură protecția aerului atmosferic în procesul tehnologic de producere.

Inspectorii din Agențiile, Inspecțiile ecologice responsabili de controlul agenților economici generatori de poluanți în atmosferă, precum și de eliberarea autorizațiilor de emisii a poluanților în aerul atmosferic de la sursele fixe au fost permanent instruiți pentru eficientizarea activității lor.

Activitatea în domeniul autorizării emisiilor de poluanți în aerul atmosferic este reflectată în diagramele din fig.7, 8.

2. Expertiza ecologică de stat – realizări și date

Fig. 1. reprezintă numărul proiectelor examinate și avizate de sistemul expertizei ecologice de stat.

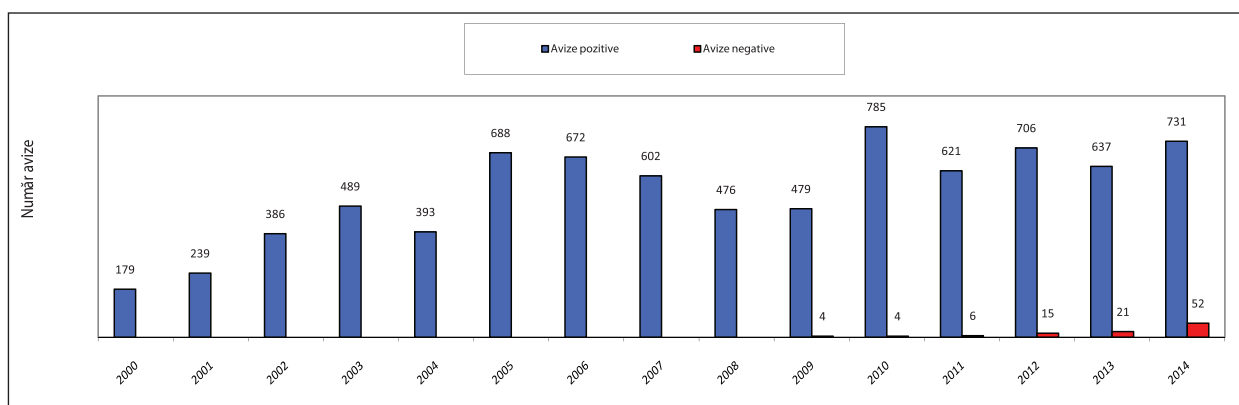

Fig. 1. Documentația de proiect pentru construcții examinată și avizată de expertiza ecologică de stat

Fig. 2. reprezintă numărul proiectelor avizate în total de expertiza ecologică de stat.

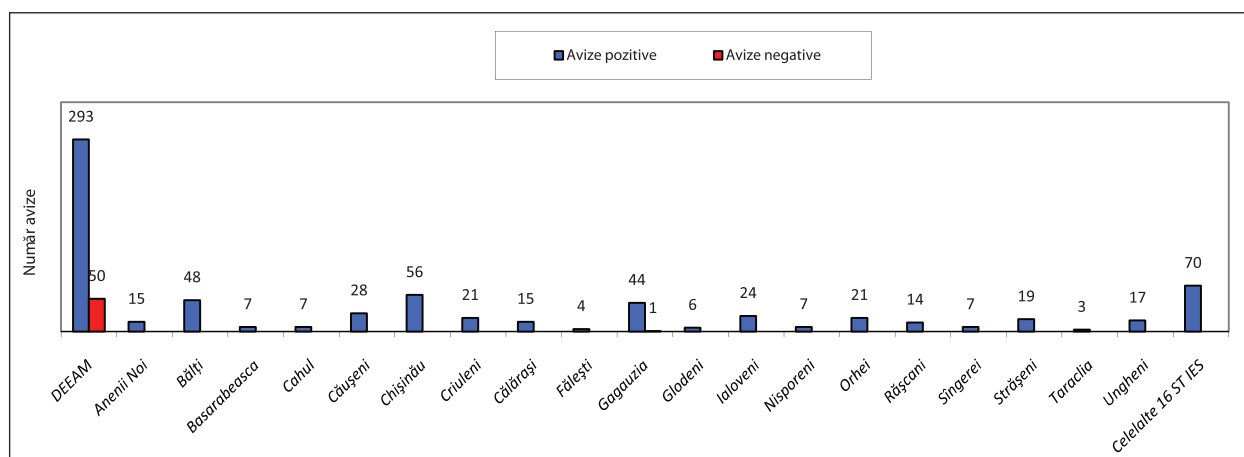

Fig. 2. Ponderea subdiviziunilor sistemului expertizei ecologice de stat în realizarea programului IES, 2014

Pe parcursul anului 2014 au fost examinate de SEES în total 783 proiecte, inclusiv avizate pozitiv 731 proiecte (cu **94** proiecte mai mult, comparativ cu 2013) și 52 proiecte avizate negativ (cu **31** proiecte mai mult, comparativ cu anul 2013), 18 proiecte au fost examinate repetat. Din fig. 2, „**celelalte 16 ST IES**” au examinat și eliberat avize ale expertizei ecologice pentru **68 DP**, inclusiv **1** aviz negativ și anume: Briceni – 3, Camtemir – 3, Cimișlia – 15, Dondușeni – 1, Drochia – 1, Dubăsari – 4, Edineț – 1, Hîncești – 4, Leova – 12, Rezina – 11 avize pozitive, 1 aviz negativ, Soroca – 6, Șoldănești – 1, Ștefan Vodă – 3, Telenești – 2.

Potrivit prevederilor art. 19, alin. (3) al Legii nr. 851 din 29.05.1996 privind expertiza ecologică „Nerespectarea prevederilor actelor legislative și ale altor acte normative, precum și a instrucțiunilor în vigoare privind volumul și conținutul documentației prezentate pentru efectuarea expertizei ecologice de stat constituie temei de restituire a documentației beneficiarului pentru completare și perfectare”. Majorarea eliberării avizelor negative se explică și prin faptul necorespunderii soluțiilor de proiect înaintate spre examinare cu cerințele Strategiei de Gestionare a Deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027, aprobată prin Hotărîrea de Guvern nr. 248 din 10.04.2013 („Amenajarea DMS s. Bilicenii Vechi, raionul Sîngerei”, „Uzina de sortare a deșeurilor în raionul Edineț, or. Cupcin”, „Lichidarea depozitului de pesticide în s. Țareuca, raionul Rezina”, „Stația de sortare a deșeurilor în or. Florești”).

Totodată, în anul 2014, comparativ cu 2013 s-a menținut la un nivel înalt numărul documentațiilor de proiect finanțate din bugetul de stat, fondul ecologic național, granturi, în general pentru construcția complexă a obiectelor de aprovizionare cu apă și canalizare, drumurilor, a centralelor termice pe combustibil alternativ – biomasă. Astfel, în 2014 din numărul total de proiecte examinate, 55,4% au fost finanțate din bugetul de stat. În anul 2013 din numărul total de documentații examinate, 60% au fost finanțate de la bugetul de stat.

De menționat, că expertiza ecologică de stat a proiectelor de execuție se efectuează contra plată, cu excepția documentației pentru construcția obiectelor finanțate din bugetul de stat, conform prevederilor art.18, al Legii nr. 851 cu privire la expertiza ecologică de stat, iar mijloacele acumulate sînt direcționate în bugetul de stat.

Fig. 3. demonstrează că pentru executarea lucrărilor de expertiză ecologică în anul 2014 în bugetul de stat a fost transferată suma de 881,827 mii lei, constituind o creștere cu 166,142 mii lei, comparativ cu anul 2013.

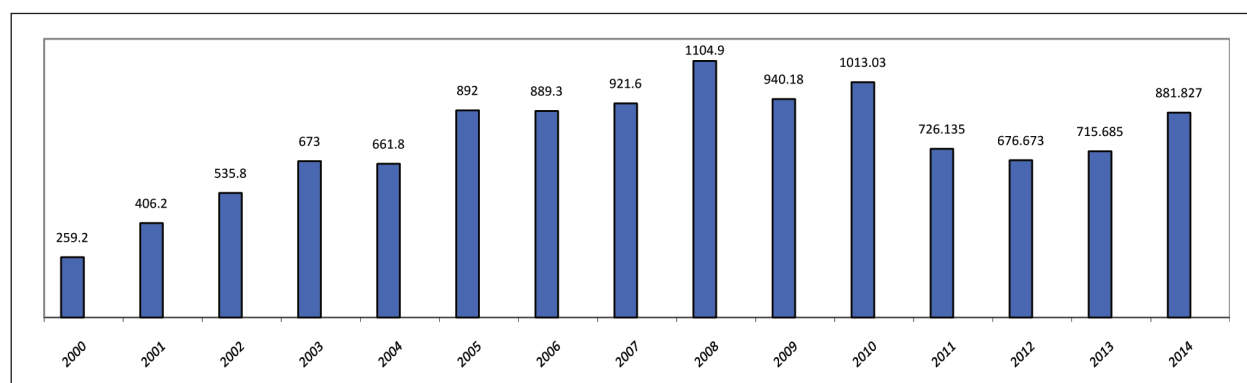

Fig. 3. Transferuri la bugetul de stat pentru expertiza ecologică

Fig.4. demonstrează ponderea procentuală a transferurilor la bugetul de stat de către SEES pentru efectuarea expertizei ecologice de stat a proiectelor. În suma totală a transferurilor la bugetul de stat (**881,827 mii lei**) sau evidențiat: DEEAM –52,7%, Agenția Ecologică Chișinău –9,07%, urmată de Agenția Ecologică Bălți cu 5,67% și Agenția Ecologică Găgăuzia cu 5,09%. Celelalte **32** subdiviziuni au contribuit la transferuri în medie cu câte $1 \div 4\%$.

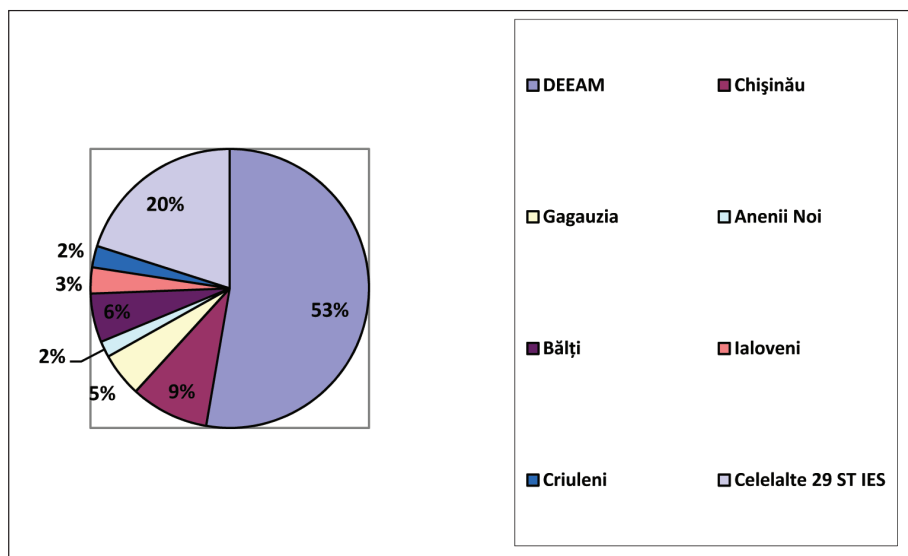

Fig. 4. Ponderea procentuală a transferurilor în bugetul de stat de către subdiviziunile sistemului expertizei ecologice de stat

Fig. 5. demonstrează, că în anul 2014, întru executarea indicațiilor din avizele expertizei ecologice de stat la documentația de proiect, Agențiile și Inspecțiile ecologice au participat în 1050 de comisii de recepție finală, fiind cu 111 mai puține obiecte noi construite, comparativ cu anul 2013.

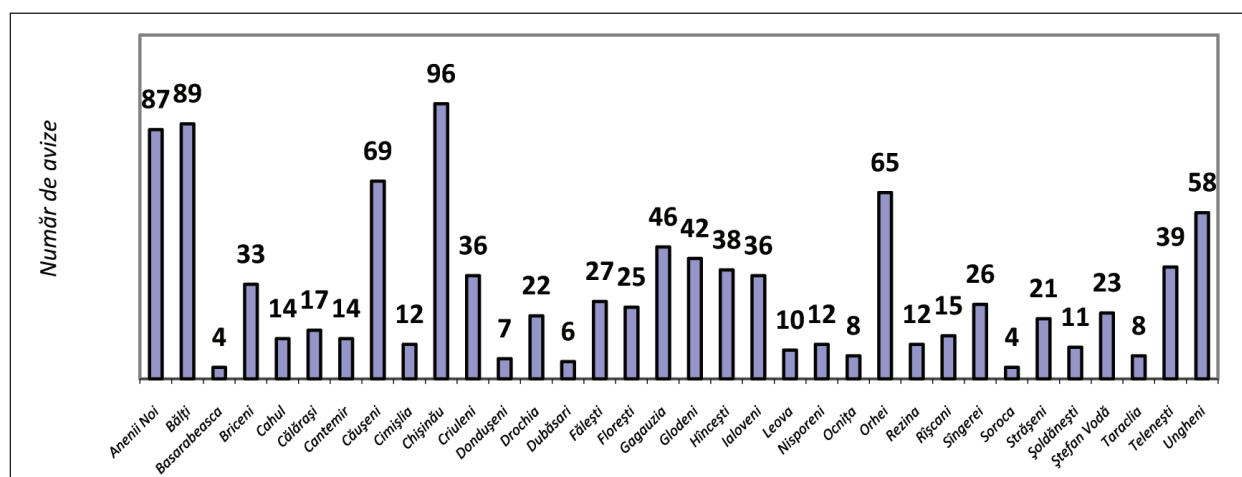

Fig. 5. Numărul obiectelor puse în funcțiune cu participarea inspectorilor pentru mediu

Important pentru procedura de expertiză ecologică a documentației de proiect este întocmirea corectă a Avizului de acordare a terenului pentru amplasarea și proiectarea obiectului care conține condițiile ecologice pentru inițierea și elaborarea proiectului.

Acest aviz, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 160 din 22.07.2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, a obținut statut de act permisiv.

Fig. 6. demonstrează că în anul 2014 de către Agențiile și Inspecțiile ecologice au fost eliberate beneficiarilor avize privind condițiile ecologice de acordare a 2116 (cu 231 mai mult ca în 2013) terenuri pentru activități preconizate, proiectele cărora urmează a fi expertizate înainte de implementare. Totodată, la 10 obiecte au fost eliberate avize privind necoordonarea atribuirii terenurilor pentru amplasarea și proiectarea obiectelor.

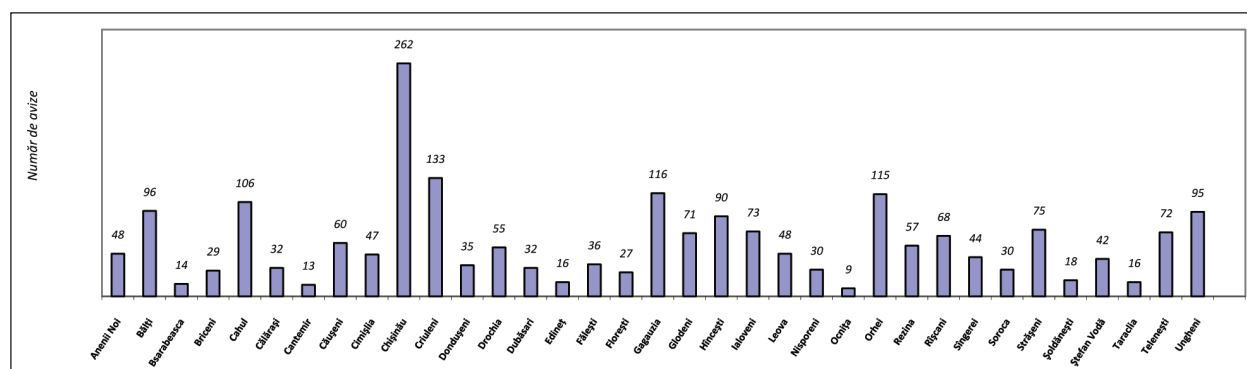

Fig. 6. Avize privind condițiile ecologice de acordare a terenurilor pentru activități preconizate, proiectele cărora urmează a fi expertizate

3. Autorizațiile de mediu – implementarea normelor și standardelor ecologice în activitățile economice

Fig. 7. reprezintă numărul proiectelor normativelor ELA, inventarelor, acordate de DEEAM, subdiviziunile teritoriale ale IES. În 2014 au fost acordate 681 proiecte de normative ELA (inventare) cu 185 proiecte mai puțin, comparativ cu anul 2013, ceea ce se explică prin faptul că inventarele acordate anterior au fost reactualizate, iar componența surselor de poluare a aerului atmosferic la întreprinderi nu a fost modificată.

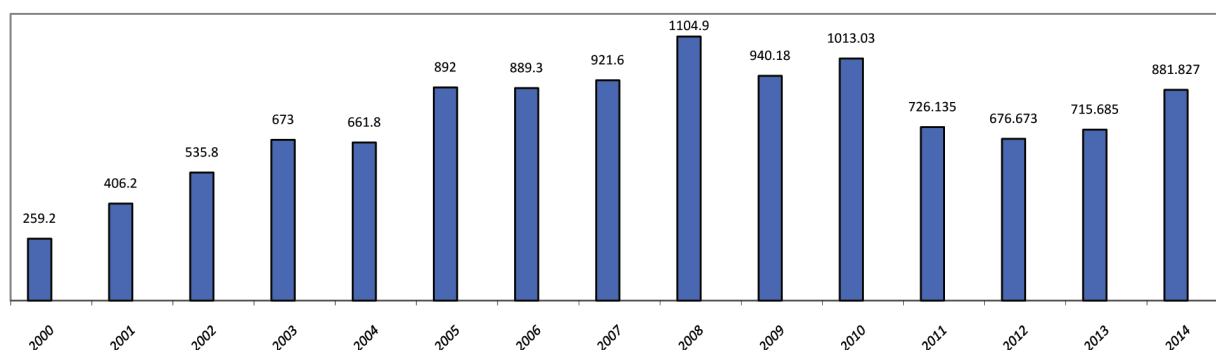

Fig. 7. Activitatea de reglementare a emisiilor de la sursele fixe de poluare a aerului atmosferic

Fig. 8. reprezintă numărul autorizațiilor eliberate de DEEAM, subdiviziunile teritoriale ale IES. În anul 2014 au fost eliberate 782 AEPA, cu 98 mai puțin comparativ cu 2013.

Potrivit rapoartelor anuale ale subdiviziunilor teritoriale ale IES la finele anului 2014 dispuneau de AEPA – 3592 de întreprinderi, ce constituie 88,25% (cu 1,47% mai mult ca în a.2013) (**Fig.8**).

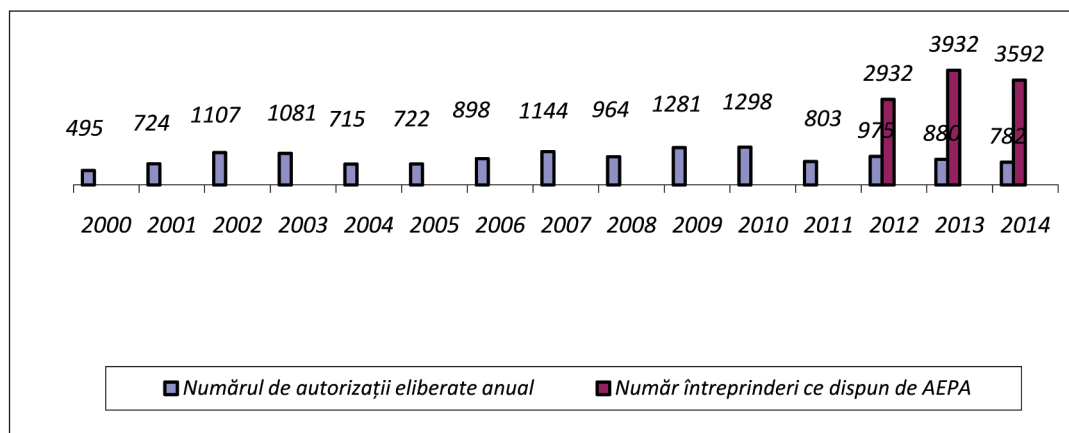

Fig. 8. Autorizații de emisii a poluanților în aerul atmosferic eliberate întreprinderilor

În baza rapoartelor anuale anterioare ale IES se constată că nu sînt luate la evidență cca 1000 de întreprinderi generatoare de poluanți în aerul atmosferic. Ca urmare, aceste întreprinderi nu sînt supravegheate de subdiviziunile teritoriale ale IES și nu achită plata pentru poluarea mediului. Acest obiectiv urmează a fi realizat de către IES în următorii ani.

Fig.9. În 2014 nu au fost examinate și acordate proiectele normativelor DLA pentru utilizatori de apă.

Numărul redus de utilizatori de apă, pentru care au fost acordate condițiile de deversare a poluanților în apele de suprafață, se datorează cerințelor impuse cu privire la neadmiterea înrăutățirii calității apelor de suprafață receptoare în rezultatul evacuărilor de ape uzate și, totodată, stării nesatisfăcătoare a sistemului de canalizare/epurare a apelor uzate.

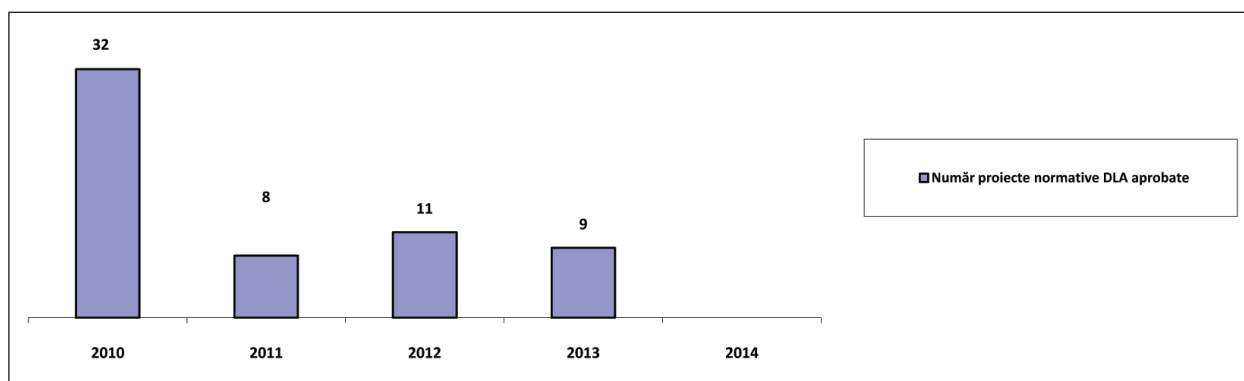

Fig. 9. Activitatea de reglementare a folosinței speciale a apelor (prin avizarea proiectelor normativelor DLA – anexă la AMFSA)

În 2014 au fost eliberate AMFSA pentru 51 utilizatori de apă

Fig. 10. demonstrează, că s-a redus numărul utilizatorilor de apă autorizați după intrarea în vigoare a Regulamentului cu privire la organizarea ghișeului unic în domeniul autorizării de mediu pentru folosința specială a apei, aprobat prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 894 din 12.11.13.

Astfel, majoritatea subdiviziunilor teritoriale ale IES nu eliberează AMFSA pentru utilizatorii de apă din motivul neclarităților parvenite în procesul de implementare a modificărilor și a funcționalității sistemului ghișeului unic privind eliberarea autorizațiilor de mediu pentru folosința specială a apei.

În anii precedenți subdiviziunile teritoriale ale IES nu au eliberat AMFSA pentru utilizatori de apă, care nu dispun de sisteme de canalizare proprii, precum și utilizatori de apă, care nu sînt racordați la sistemele de canalizare existente sau nu practică transportarea autorizată a apelor uzate cu autovidanje. Ca urmare, s-a majorat numărul de utilizatori de apă, care, în baza măsurilor coordonate cu subdiviziunile teritoriale ale IES au inițiat construcția sistemelor de canalizare. În anul 2014 au fost supuse expertizei ecologice de stat **43** proiecte de execuție privind construcția rețelelor de canalizare și a stațiilor de epurare a apelor uzate menajere în diferite localități.

Potrivit rapoartelor anuale subdiviziunile teritoriale ale IES au avut la evidența de inspectare **1283** utilizatori de apă care trebuie să dispună de AMFSA, dintre care la finele anului 2014 dispuneau de AMFSA 473, ce constituie 36,87%

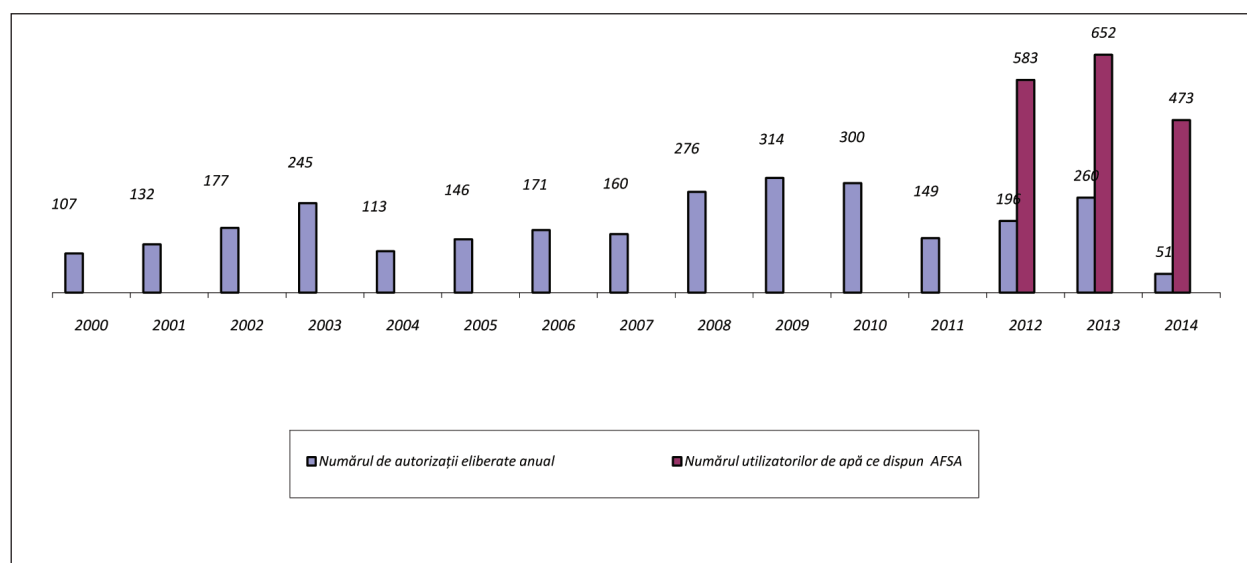

Fig. 10. Autorizații de folosință specială a apei

Din numărul total de utilizatori de apă 3100, potrivit informației rapoartelor anilor precedenți, activează în baza AMFSA doar 15,26%. Astfel, se constată că nu sînt luați la evidență cca 1817 utilizatori de surse naturale de apă. Subdiviziunile teritoriale ale IES urmează să ia la control acești utilizatori de apă cu prescrierea indicațiilor pentru perfectarea dosarului, care va fi depus la ghișeul unic pentru coordonarea folosinței speciale a apei și achitarea plății pentru poluarea mediului. Acest obiectiv urmează a fi realizat de către IES în următorii ani.

4. Probleme și propuneri de perfecționare a expertizei și autorizării

Problemele existente în sistemul expertizei ecologice și autorizărilor de mediu, precum și unele propuneri de ameliorare a situației sînt reflectate și în anuarele anterioare ale IES.

De menționat, că documentația de proiect pentru construcții este supusă obligatoriu unei Expertize ecologice complexe. Orice proiect prezentat la expertiză trebuie să conțină soluții de organizare a construcției, de exploatare, inclusiv și lichidare a obiectului.

Se depistează cazuri cînd Beneficiarul de proiect schimbă instalațiile integrate în proiect avizate anterior de expertiză și le prezintă spre avizare repetat, fără a argumenta avantajele modificării din punct de vedere tehnic, economic, ecologic. Inspectoratul Ecologic de Stat prin efectuarea expertizei ecologice de stat are scopul de a evalua conformarea tehnologiilor din documentația de proiect pentru construcții la cerințele actelor legislative și normative de mediu. Astfel, potrivit art.19, alin.(1) al Legii privind expertiza ecologică, documentația de proiect pentru construcții este supusă unei examinări complexe, în cadrul căreia se iau în considerare factorii ecologici, economici și sociali, menținerea stabilității ecosistemelor naturale în contextul unui eventual impact pe întreaga perioadă de desfășurare a activității economice, inclusiv construcția obiectului, exploatarea, demolarea sau lichidarea acestuia.

Autoritățile publice centrale de specialitate nu în toate cazurile respectă procedura de coordonare a proiectelor reieșind din competențele lor – nu pun condiții la etapa de proiectare și ulterior coordonează formal proiectul.

Pentru perfecționarea sistemului expertizei ecologice de stat (SEES) este necesar:

1. De a reexamina „Instrucțiunea despre ordinea de organizare și efectuare a expertizei ecologice de stat” în scopul delimitării clare a atribuțiilor funcționale a componentelor sistemului expertizei ecologice de stat (Minister, Inspectoratul Ecologic de Stat, Agențiile și Inspecțiile Ecologice);
2. Introducerea modificărilor în actele legislative și normative în domeniul protecției aerului atmosferic, privind autorizarea emisiilor de poluanți în cantități nesemnificative;
3. Perfectarea structurii sistemului expertizei ecologice de stat din cadrul IES, avînd în vedere concentrarea resurselor umane specializate din raioane în centre cu acoperire zonală (regională);
4. Supravegherea continuă de către subdiviziunile teritoriale ale IES a respectării prevederilor avizelor expertizei ecologice de stat în procesul de construcție a obiectelor;
5. Colaboratorii sistemului expertiză și autorizări de mediu au nevoie de **instruire profesională**, conform practicii țărilor membre ale UE în domeniul mediului.

III. PROTECȚIA AERULUI ATMOSFERIC

Svetlana MARUSEAC,

șef secție inspectare resurse acvatice și aer atmosferic

Sima PLAMADEALA,

*inspector principal, secția inspectare
resurse acvatice și aer atmosferic.*

Rezumat

Calitatea aerului atmosferic în Republica Moldova este influențată de emisiile provenite din trei tipuri de surse de poluare:

- Sursele fixe, care includ centralele termoelectrice (CET-urile) și cazangeriile, întreprinderile industriale în funcțiune;*
- Sursele mobile, care includ transportul auto, feroviar, aerian, fluvial și tehnica agricolă;*
- Transferul transfrontalier de noxe.*

Statistica demonstrează că calitatea aerului atmosferic în orașele mari, cum ar fi Chișinău, Bălți și altele, este influențată preponderent de emisiile de la transport, CET-uri, întreprinderi mari, pe când în centrele raionale și localitățile rurale – de la emisiile întreprinderilor mai mici, cazangeriilor și surselor casnice.

La moment, în Republica Moldova sînt înregistrate 5 339 întreprinderi poluatoare a aerului atmosferic, 3 centrale termoelectrice, 3 052 cazangerii, 67 stații de testare tehnică, 697 – stații de alimentare cu carburanți, 24 – depozite de produse petroliere.

Pe parcursul perioadei de raportare subdiviziunile Inspectoratului Ecologic de Stat au supus inspectării 1 035 unități economice, au întocmit 1 279 acte de control cu prescrierea a 2 764 indicații obligatorii de execuție în vederea prevenirii și neadmiterii poluării bazinului aerian, din care 2 462 au fost realizate în termeni stabiliți. În procesul inspectării au fost depistate 971 contravenții și întocmite procese-verbale de sancționare contravențională.

1. Aspecte generale privind calitatea aerului atmosferic.
2. Surse potențiale de poluare a aerului atmosferic.
 - 2.1. Sursele staționare de poluare.
 - 2.1.1. *Impactul sectorului industrial asupra calității aerului atmosferic.*
 - 2.1.2. *Impactul sectorului termoelectric asupra calității aerului atmosferic.*
 - 2.2. Sursele mobile de poluare.
 - 2.3. Activitățile de inspectare și măsuri de constrîngere aplicate, prejudiciul cauzat aerului atmosferic.
 - 2.4. Plata pentru poluarea aerului atmosferic.
 - 2.5. Obiective și măsuri de protecție a aerului atmosferic.

1. Aspecte generale privind protecția aerului atmosferic

Protecția aerului atmosferic, în ultimul timp, a devenit una din problemele prioritare din domeniul de activitate a autorităților de mediu orientat spre realizarea dreptului constituțional al cetățenilor Republicii Moldova la un mediu sănătos, accesului la informația veridică privind calitatea aerului și măsurile întreprinse în această direcție.

Republica Moldova, orientată spre spațiul Uniunii Europene, urmează să soluționeze, de rînd cu alte probleme, și protecția aerului atmosferic, să asigure respectarea normelor și cerințelor ecologice a actelor legislative naționale, cum ar fi: Legea nr. 1515-XII din 16.06.1993 privind protecția mediului înconjurător, care declară protecția mediului obligațiune generală a întregii societăți; Legea nr. 1422-XIII din 17.12.1997 privind protecția aerului atmosferic, care la rîndul ei, stabilește drept obiectiv păstrarea și ameliorarea calității aerului atmosferic, prevenirea și reducerea impactului nociv al factorilor fizici, chimici, biologici, radioactivi și de altă natură asupra atmosferei cu consecințe nefaste pentru populație și/sau mediul înconjurător și reglementează activitatea antreprenorială în cazul în care aceasta, direct sau indirect, afectează sau poate afecta calitatea aerului atmosferic.

Într-un cadru mai larg, Republica Moldova colaborează cu țările vecine în vederea asigurării securității ecologice pe plan transfrontalier la realizarea obligațiunilor stabilite prin Convențiile internaționale la care țara noastră este parte, precum și acordurile interstatale semnate.

Promovarea politicii de mediu în domeniul protecției aerului atmosferic, precum și supravegherea respectării prevederilor legislației ecologice de protecție a aerului atmosferic în activitatea antreprenorială revine Inspectoratului Ecologic de Stat și subdiviziunilor sale teritoriale.

În prezent, poluarea aerului atmosferic este o problemă gravă, care necesită activități de control pentru aprecierea gradului de poluare, calcularea emisiilor de poluanți și determinarea calității aerului atmosferic, preîntîmpinarea efectelor nocive a activităților economice asupra ecosistemelor naturale. Analiza calității aerului atmosferic și a factorilor care o pot influența reflectă rezultatele activității subdiviziunilor Inspectoratului în anul de raportare.

Pentru început este de menționat, că cantitatea de poluanți emiși în atmosferă de la toate sursele de poluare în anul 2014 a fost evaluată la nivel de 222 630,629 tone și constituie 62,621 kg/an pe cap de locuitor.

(Conform raportului statistic populația Republicii Moldova în anul 2014 numără 3 555,2 mii locuitori).

2. Surse potențiale de poluare a aerului atmosferic

Calitatea aerului atmosferic în Republica Moldova este influențată de emisiile provenite din trei tipuri de surse de poluare:

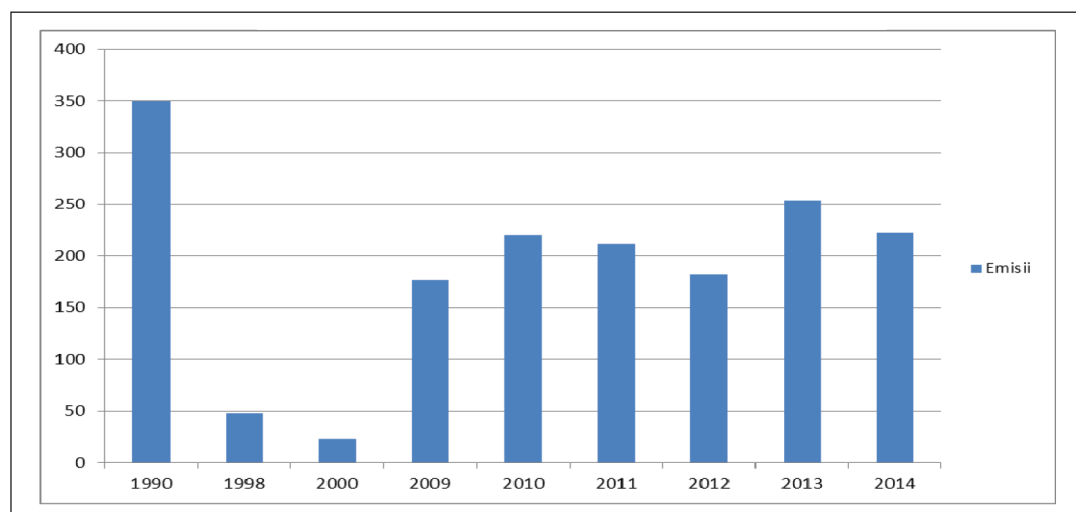
- Sursele fixe, care includ centralele termoelectrice (CET-urile) și cazangeriile, întreprinderile industriale în funcțiune;

- Sursele mobile, care includ transportul auto, feroviar, aerian, fluvial și tehnica agricolă;
- Transferul transfrontalier de noxe.

Statistica demonstrează că, calitatea aerului atmosferic în orașele mari, cum ar fi Chișinău, Bălți și altele este influențată preponderent de emisiile de la transport, CET-uri, întreprinderi mari, pe cind în centrele raionale și localitățile rurale de la emisiile întreprinderilor mai mici, cazangeriilor și surselor casnice.

Gradul de poluare a aerului atmosferic pe parcursul anilor demonstrează o tendință descrescătoare în perioada 1990-2000 și tinde spre majorare în perioada 2000-2010 cu o scădere nesemnificativă în anii 2011-2012, și cu o majorare în anul 2013, ceea ce demonstrează creșterea numărului unităților de transport auto, ulterior se atestă o scădere nesemnificativă în anul 2014.

Dinamica emisiilor de noxe de la sursele de poluare (mii tone) în perioada anilor 1990-2014.

2.1 Sursele staționare de poluare

La moment, în Republica Moldova sînt înregistrate 5 339 întreprinderi poluatoare a aerului atmosferic, 3 centrale termoelectrice, 3 052 cazangerii, 697 stații de alimentare cu carburanți.

Conform rapoartelor prezentate de Agențiile și Inspecțiile ecologice, cantitatea totală de poluanți calculată și emisă în atmosferă de la sursele fixe pe parcursul anului 2014 a constituit 20 827,77 tone, inclusiv: suspensii solide – 3 433,867 tone, dioxid de sulf – 1 339,986 tone, dioxid de azot – 2 081,668 tone, oxid de carbon – 6 536,597 tone, hidrocarburi – 2 561,732 tone, compuși organici volatili – 2 097,125 tone, alte substanțe poluante – 2 776,675 tone. Datele prezentate nu sînt complete, întrucît nu includ întreprinderile transnistrene și pot diferenția de la datele Biroului Național de Statistică, care prelucrează informația direct din rapoartele prezentate de antreprenori (Anexa 1,4 la sfîrșitul capitolului).

Un instrument important de reglementare în domeniul calității aerului atmosferic este sistemul de autorizare a emisiilor de poluanți în atmosferă.

Obligativitatea deținerii Autorizației pentru emisia poluanților în atmosferă de la sursele fixe de poluare este prevăzută la art.12 din Legea nr. 1422-XII din 17.12. 1997 privind protecția aerului atmosferic.

2.1.1. Impactul sectorului industrial asupra calității aerului atmosferic

Conform datelor prezentate de subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului Ecologic de Stat în rîndul întreprinderilor cu impact considerabil asupra calității aerului atmosferic pe parcursul anului 2014 pot fi incluse următoarele:

- mun.Bălți – SRL „Glorin Inginering” (252.654 tone /an);
- SA „Floarea Soarelui” (99.300 tone /an); SA „Incomlac” (15,439 tone/an);
- ÎM „Knauf Gips” SA (20,393 tone /an);
- Rezina – SA „Lafarge Ciment” (1 126,641, tone / an);
- Florești – SA „Uzina Utilaj Termotehnic” (39,060 tone / an), SRL„Flor Nuc” (32,697 tone/an), SRL „Funny Pig” (37,590 tone/an);
- Dubăsari – SA „Fabrica de conserve Coșnița” (127,87 tone /an);
- Drochia– ÎM „Sudzucker – Moldova” SA (355,19 tone /an);
- Ocnița– SRL „Ulei-Nord” (35,906 tone / an), SA „Cereale Rediul Mare” (46,57 tone/an);
- Soroca – SA „Alfa-Nistru” (20,319 tone /an), SRL „Miriams” (19,45 tone/an);
- Anenii Noi – SA „Floreni” (117,315 tone / an);
- Ungheni– SRL „Euroatlant”(68,5495 tone /an),
- SRL „Dominic” (82,246 tone/an);
- Fălești – SA „Sudzucker – Moldova” (300,650 tone/an).

2.1.2. Impactul sectorului termoelectric asupra calității aerului atmosferic

Cantitatea emisiilor de poluanți în atmosferă de la sectorul termoelectric în anul 2014 constituie 7 538,946 tone, sau cu 848,926 tone mai mult față de anul 2013. Din volumul sumar de emisii, 11,09 % revin centralelor termoelectrice.

Dinamica emisiilor de poluanți în atmosferă în anii 2013-2014 este prezentată în tabelul 1.

Tabelul 1

	Anul	Masa emisiilor, tone	SO ₂	CO	NO ₂	Substanțe solide	Altele
CET„Nord-Bălți”	2013	15.378		3.509	4.291	7.189	0.389
	2014	34,778	0,047	23,720	10,594	0,417	
CET-I	2013	77,135	0,043	24,595	51,842	0,503	0,152
	2014	66,935	0,034	22,01	44,25	0,501	0,14
CET-II	2013	586,210	0,014	231,172	354,095	0,858	0,071
	2014	628,168	0,014	292,247	334,998	0,839	0,070
„Termocom” SA	2013	107,970	0,053	8,321	58,618	1,880	39,098
	2014	106,4	0,053	7,362	55,1	2,224	41,661

Schimbarea cantității și structurii emisiilor poluante înregistrate în ultimii ani este generată de înlocuirea combustibilului lichid și solid cu gaz natural.

La moment, în Republică sînt luate la evidență 3 052 centre termice (cazangerii), dintre care – 72 au fost construite pe parcursul anului 2014 și reamenajate – 16 centre termice (cazangerii). Din acestea, 1 966 sînt gestionate de instituțiile bugetare și 1 086 de agenții economici, 2 216 de cazangerii funcționează pe gaze naturale, 14 – pe păcură/ motorină și 681 – pe combustibil solid și 141 pe peleți/ bricheți. Pe parcursul anului 2014 s-au utilizat 37 903,8 tone combustibil solid, 12 307,78 tone păcură/motorină, și 816 958,36 mii m³ gaze naturale, 7431,25 tone peleți/ bricheți.

Cantitatea de emisii de poluanți în atmosferă constituie 7 538,946 tone. Informația desfășurată este prezentată în tab. 1 și anexa 2 și 3 (la sfîrșitul capitolului).

2.2. Sursele mobile de poluare

Sursele mobile de poluare reprezintă transportul auto, feroviar, aerian și fluvial. Este cunoscut faptul, că transportul constituie principala sursă de poluare a aerului atmosferic, emanînd în aer cantități mari de hidrocarburi, oxid de carbon, dioxid de azot, dioxid de sulf, funingine, benz(a)piren, precum și plumb. Cantitatea de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele mobile ajunge la 194 263,913 tone, sau cu 32 344,89 tone mai puțin față de anul 2013, inclusiv: oxid de carbon – 149 189,503 tone, dioxid de azot – 16 015,655 tone, dioxid de sulf – 3 481,95 tone, hidrocarburi – 22 354,207 tone, aldehyde – 1 038,16 tone, substanțe solide – 2 184,417 tone.

Transportul auto

Calitatea aerului atmosferic, în mare măsură, este condiționată de fluxul intensiv al transportului auto, care din an în an crește. Conform datelor evaluate, parcul de transport auto numără cca 845 705 unități. Cantitatea emisiilor de poluanți în atmosferă a constituit 178 933,980 tone, sau 92,1 % din cantitatea sumara de poluanți în aerul atmosferic din sectorul transporturi. În anul 2014 cantitatea de emisii s-a micșorat cu 34 133,113 tone față de anul 2013.

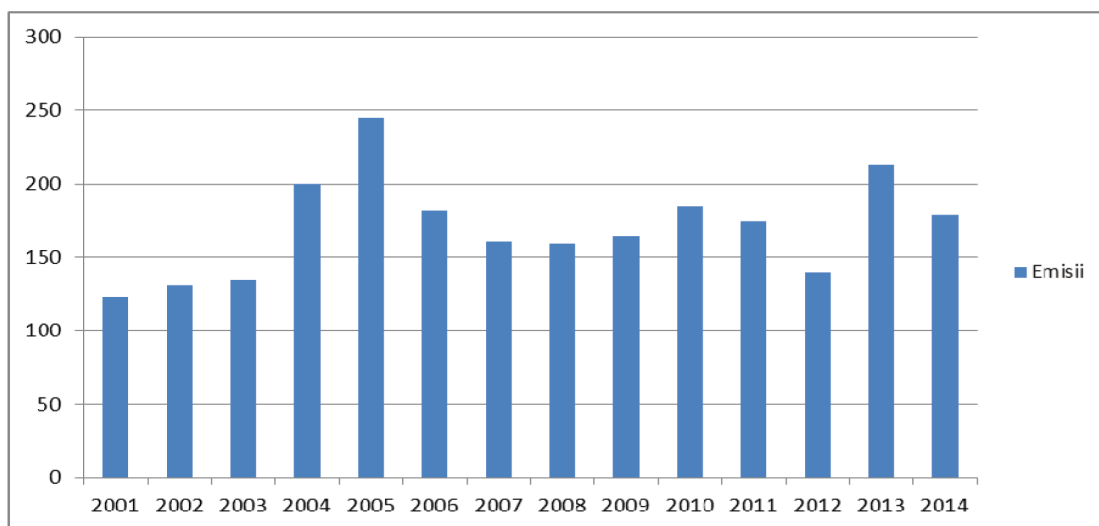

Fig.1. Dinamica emisiilor de la transportul auto

Cele mai poluate zone de la transportul auto sînt considerate: mun. Chişinău – 53 420,744 t/an şi mun. Bălţi 7 497,4 t/an., Cahul – 5 927,147 t/an., raioanele Străşeni – 25 304,428., Singerei – 3 971,529 t/an., Ştefan-Vodă – 4 484,554 t/an., Rezina – 4 661,089 t/an., Hînceşti – 3 068,241 t/an. Cota de poluanţi specifici din cantitatea sumara de emisii constituie: oxid de carbon – 137 409,975 t/an, dioxid de azot – 14 611,821 t/an, aldehide – 943,343 t/an, dioxid de sulf – 3 145,051 t/an, substanţe solide – 1 971,029 t/an, hidrocarburi – 20 852,761 t/an. (Anexa 6)

Concentraţiile de poluanţi depăşesc normativele stabilite, de regulă, în municipii şi centrele raionale, unde fluxul de transport este cel mai intensiv. O influenţă semnificativă asupra calităţii aerului atmosferic o au şi emisiile noxelor specifice, cum ar fi: substanţele organice volatile, poluanţii organici persistenţi (POP) şi metalele grele. Acestea sînt calificate ca substanţe toxice cu un grad sporit de influenţă asupra factorilor de mediu şi, în consecinţă, asupra sănătăţii populaţiei.

Emisiile în atmosferă depind şi de starea drumurilor aflate în stare deplorabilă, precum şi de calitatea combustibilului consumat. De menţionat, că sectorul transport este deservit de 697 staţii de alimentare cu carburanţi. Cele 67 staţii de testare tehnică, amplasate în municipiile şi oraşele republicii au supus testării ecologice 235 267 unităţi de transport auto, dintre care la 15 369 unităţi au fost depistate depăşiri a normelor ecologice, iar 14 318 unităţi au fost supuse testării repetate (Anexa 5).

Ținînd cont de faptul, că principala sursă de poluare o reprezintă transportul auto, protecţia aerului atmosferic are ca scop reducerea şi diminuarea emisiilor nocive produse de acesta.

În acest context, menţionăm semnificaţia organizării şi desfăşurării Acţiunii în cadrul Săptămîinii Mobilităţii Europene cu genericul „Un aer curat pentru toţi”, marcată anual în municipiile şi oraşele din republică în perioada 16-22 septembrie. În anul 2014, cu concursul Agenţiilor şi Inspecţiilor Ecologice, autorităţile publice locale au planificat şi întreprins măsuri de sensibilizare a societăţii privind impactul transportului auto asupra calităţii aerului atmosferic şi sănătăţii populaţiei cu implicarea cetăţenilor în diverse activităţi cultural – sportive şi cu caracter educaţional în vederea utilizării transportului electric public, bicicletelor ca sursă de deplasare. Inspectoratul Ecologic de Stat a contribuit la aceasta prin alocarea sumei de 40 000 lei primăriei oraşului

Orhei, pentru acoperirea cheltuielilor suportate.

Creşterea volumului de emisii nocive de la sursele mobile este cauzată de creşterea anuală a numărului de unităţi de transport pe cap de locuitor, uzura parcului de autovehicule, tipul de combustibil utilizat, circulaţia şi staţionarea automobilelor.

Unul din obiectivele principale ale activităţii CIE este controlul de stat al mijloacelor de transport auto în vederea respectării normelor de emisii şi redu-

Testare ecologică

cerea efectelor nocive ale gazelor de eșapament asupra populației și mediului înconjurător.

Testarea autovehiculelor este efectuată preponderent la întreprinderi, iar transportul particular este testat printr-o conlucrare cu autoritățile publice locale, inclusiv cu colaboratorii Comisariatului General de Patrulare al MAI. La solicitarea Comisariatului General de Patrulare s-a participat în comisia de control al activității a 13 stații de testare auto din mun. Chișinău și s-au constatat încălcări la 3 stații.

În scopul diminuării poluării aerului atmosferic de la mijloacele de transport, Centrul Investigații Ecologice al AE Chișinău și Inspectoratul Ecologic de Stat au participat în comun cu Inspectoratul General de Patrulare la raidul ecologic în cadrul Săptămânii Mobilității Europene. Au fost controlate 1549 mijloace de transport și întocmite 157 procese-verbale, amenzi aplicate au constituit 43 600 lei.

Centrul Investigații Ecologice AE Bălți pe parcursul anului a efectuat controlul complex al transportului public municipal în comun cu reprezentanții primăriei și Poliției Rutiere. Au fost controlate 258 unități de transport, autobuze și microbuze cu motor Diesel la 15 întreprinderi și s-au depistat 27 depășiri ale normelor admisibile, s-au întocmit 4 procese-verbale.

Normele de toxicitate și fumegare a gazelor de eșapament sînt reflectate în standardele IOCT 17.2.2.03-87 și IOCT-21393-75. Ele sînt învechite și corespund normelor EURO-0 sau EURO-1. Între timp, în Europa deja acționează cerințele normelor EURO-4 și EURO-5.

Căile de diminuare a emisiilor de noxe de la unitățile de transport ar fi utilizarea autoturismelor cu sistemul de neutralizare al emisiilor poluante, care reduce de pînă la 90% conținutul de substanțe nocive, dezvoltarea transportului electric, folosirea gazului natural și a biomotorinei în calitate de combustibil. Aceste acțiuni ar avea efecte pozitive atât ecologic cît și economic.

Transportul feroviar

Conform datelor prezentate de Întreprinderea de Stat „Calea ferată a Moldovei” lungimea exploatată a liniilor Căii ferate din Moldova constituie 1 157 km. Pe parcursul anului 2014 au fost utilizate 19 000 tone motorină, 3 200 tone cărbune și 200 tone benzină. Cantitatea de emisii a poluanților în atmosferă în rezultatul arderii combustibilului consumat constituie 2 660,54 tone sau cu 186,944 tone mai puțin decît în anul 2013, inclusiv: oxid de carbon – 981 tone, dioxid de azot – 784 tone, hidrocarburi – 370,2 tone, dioxid de sulf – 285,4 tone, aldehyde – 64,84 tone, substanțe solide – 175,1 tone.

Cantitatea de emisii a poluanților în atmosferă

Tabelul 2

	Anul	Cantitatea de combustibil	Masa emisiilor, tone	CO	Hidrocarburi	NO ₂	SO ₂	Aldehyde	Substanțe solide
Motorină, tone	2013	19818	2667,504	931,446	376,542	812,538	297,270	67,382	182,326
	2014	19000	2557,4	893	361	779	285	64,6	174,8

Benzină, tone	2013	349	179,980	153,560	16,054	8,725	0,698	0,419	0,524
	2014	200	103,14	88	9,2	5	0,4	0,24	0,3
Total	2013	20167	2847,484	1085,00	392,596	821,263	297,968	67,801	182,850
	2014	19200	2660,54	981	370,2	784	285,4	64,84	175,1

Transportul aerian

Transportul aerian este gestionat de Administrația de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova. Cantitatea de combustibil consumată pe parcursul anului 2014 în acest sector constituie 24 524,6 tone, sau cu 3 812,63 tone mai mult față de anul 2013. Acțiunile de protecție a mediului desfășurate pe parcursul anului au fost direcționate spre reducerea emisiilor de noxe și a poluării fonice în zona locativă aferentă aeroportului.

Dinamica emisiilor de poluanți în atmosferă de la transportul aerian în perioada anilor 2013 – 2014

Tabelul 3

	Anul	Cantitatea de combus- tibil	Masa emisiilor, tone	CO	Hidro- carburi	NO ₂	SO ₂	Alde- hide	Substanțe Solide
Benzină, tone	2013	20711,97	10681,17	9113,27	952,75	517,80	41,42	24,86	31,07
	2014	24524,6	12647,32	10790,82	1128,13	613,11	49,04	29,42	36,78

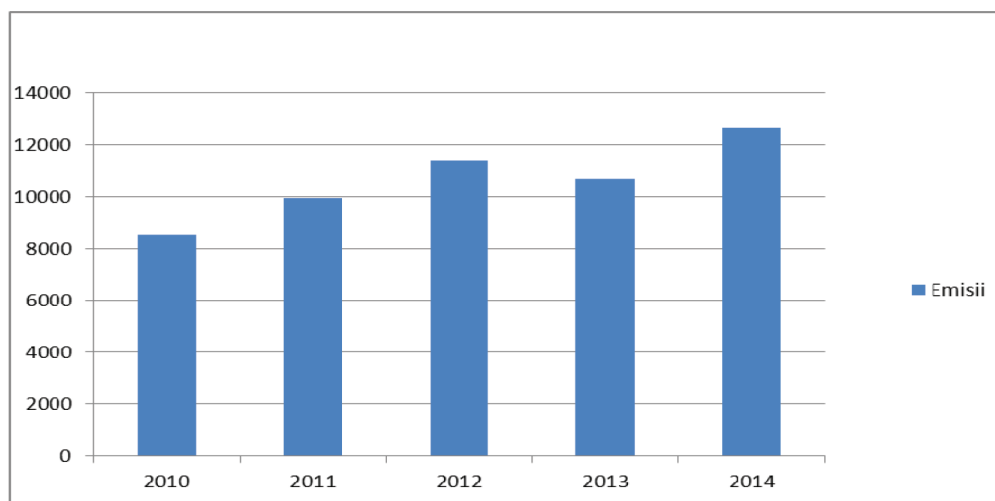

Fig. 2. Dinamica emisiilor de poluanți în atmosferă de la transportul aerian în perioada anilor 2010-2014

Transportul fluvial

Transportul fluvial este exploatat de către IP „Căpitănia portului Giurgiulești”, care conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1128 din 29.09.2006 este organul de specialitate care asigură securitatea navigației și, implicit, supraveghează activitatea navală a agenților economici deținători de unități plutitoare în vederea respectării securității

ecologice a navigației de către ÎS „Portul fluvial Ungheni” și întreprinderii cu capital străin „Danube Logistics” SRL Complexul portuar Giurgiulești include terminalele petrolier și cerealier administrate de către ÎS „Portul fluvial Ungheni”.

Consumul de combustibil de către transportul fluvial în anul 2014 constituie 164 tone, iar emisiile de poluanți în atmosferă constituie 22,073 tone, sau cu 9,017 tone mai mult decât în anul 2013.

Dinamica emisiilor de poluanți în atmosferă de la transportul naval în perioada anilor 2013-2014

Tabelul 4

	Anul	Cantitatea de combustibil	Masa emisiilor, tone	CO	Hidrocarburi	NO ₂	SO ₂	Aldehide	Substanțe solide
Motorină, tone	2013	97	13,056	4,559	1,843	3,977	1,455	0,33	0,8924
	2014	164	22,073	7,708	3,116	6,724	2,46	0,557	1,508

Efecte transfrontaliere de poluare.

Este bine cunoscut faptul, că aerul, ca și alte componente ale mediului înconjurător, are capacitatea de a se autoepura. Autoepurarea aerului atmosferic prezintă procesul prin care aerul atmosferic revine pe cale naturală la compoziția anterioară poluării și se realizează prin curenții de aer, sedimentare și precipitații. Odată cu masele de aer, cu curenții de aer se deplasează și poluanții din atmosferă la distanțe mari, depășind frontierele cu țările vecine, generând așa – numită poluare transfrontalieră. În acest proces, cantitatea de poluanți poate varia spre majorare sau micșorare în dependență de condițiile climatice.

Sedimentarea are loc când particulele de praf (pulbere) ajung la sol, în apă sau pe plante, cu consecințe respective, cum ar fi: poluarea solului, apelor, micșorarea intensității procesului de fotosinteză. Precipitațiile contribuie la autoepurarea aerului prin antrenarea mecanică a poluanților, dizolvarea acestora și combinarea poluanților cu apa din care rezultă uneori ploile acide.

Cantitatea considerabilă de poluanți emiși în atmosferă continuu și în concentrații diferite provoacă consecințe dezastruoase asupra mediului înconjurător și, în primul rând, asupra sănătății populației. În dependență de caracteristicile poluantului se cere implementarea unor măsuri adecvate de prevenire și de combatere a poluării aerului atmosferic. Se poate de spus că poluarea transfrontalieră a aerului în Republica Moldova este dominată de problema ploilor acide, condiționate de emisiile de dioxid de sulf și dioxid de azot. Prin urmare, la soluționarea problemelor cauzate de poluarea transfrontalieră a aerului, trebuie să se ia în considerație fluxurile de aer poluat și de întreprins eforturi comune pentru a reduce emisiile și consecințele lor transfrontaliere.

În acest context menționăm că Republica Moldova are anumite angajamente pe plan internațional ca parte la Convenția asupra poluării atmosferice transfrontaliere pe distanțe lungi (Geneva, 1979) și a protocoalelor aferente.

2.3. Activitățile de inspectare și măsuri de constrângere aplicate, prejudiciul cauzat aerului atmosferic

Activitățile de inspectare în vederea realizării obiectivelor și măsurilor trasate în planul de activitate pentru anul 2014 au fost orientate spre reducerea impactului negativ al activităților economice asupra mediului, resurselor naturale și sănătății populației, de prevenire a poluării mediului înconjurător prin ridicarea nivelului de conștientizare a populației și încorporarea cerințelor de protecție a mediului în politicile sectoriale ale economiei naționale și politicii teritoriale de mediu.

Pe parcursul perioadei de raportare subdiviziunile Inspectoratului Ecologic de Stat au supus inspectării 1 035 unități economice, au întocmit 1 279 acte de control cu prescrierea a 2 764 indicații obligatorii de execuție în vederea prevenirii și neadmiterii poluării bazinului aerian, din care 2 462 au fost realizate în termeni stabiliți. În procesul inspectării au fost depistate 971 contravenții și întocmite procese-verbale de sancționare contravențională. Informația desfășurată privind activitățile de inspectare a subdiviziunilor Inspectoratului pe parcursul anului 2014 este reflectată în anexa 7.

Una din sarcinile principale ale Centrelor Investigații Ecologice (CIE) este supravegherea calității aerului atmosferic și, prin urmare, determinarea surselor de poluare.

Principalii factori care contribuie la intensificarea poluării aerului atmosferic pe teritoriul țării sînt emisiile de gaze din diferite sectoare ale economiei naționale: electroeenergetic și termoeenergetic, transportul, sectorul agro-industrial.

Supravegherea respectării regimului de emisii în aerul atmosferic, controlul instrumental al surselor fixe și mobile de poluare, precum și controlul eficacității sistemelor de purificare s-a efectuat de către CIE AE Bălți la nordul Republicii și CIE AE Chișinău în raioanele centrale și de sud. Din imposibilitate tehnică în sudul țării sursele de poluare nu se controlează de către CIE AE Cahul.

În municipiul Bălți au fost efectuate 1 122 măsurări instrumentale la 112 surse fixe de poluare de la 73 agenți economici și în municipiul Chișinău 2300 măsurări instrumentale la surse fixe de poluare de la 68 întreprinderi industriale.

În conformitate cu determinările efectuate s-au depistat încălcări la 4 întreprinderi ale mun. Chișinău:

- **SA „Termocom în Procedura Planului”, CET, s. Tohatin** – depășiri ale ELA la CO – de 1,14 ori; NO₂ – de 2 ori.
- **SA „Termocom în Procedura Planului”, CET, s. Colonița (ambulatoria)** – depășiri ale ELA la CO – de 6,25 ori.
- **SC „Dromas Cons” SRL, or. Vatra, mun. Chișinău** – depășiri ale ELA la CO – de 9,2 ori.
- **Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, filiala Direcția pentru Deservirea Călătorilor** – depășiri ale ELA la CO – de 3,56 ori ș.a

Informația detaliată privind rezultatele analitice este reflectată în activitatea Centrelor Investigații Ecologice

Cele mai frecvente încălcări țin de nerespectarea regulilor de exploatare a instalațiilor de purificare și a lipsei autorizațiilor de emisii de la obiectele poluatoare.

2.4. Plata pentru poluarea aerului atmosferic

Plata pentru poluarea aerului atmosferic se percepe în conformitate cu prevederile Legii nr. 1540-XIII din 25 februarie, 1998 privind plata pentru poluarea mediului. Plata se achită de către întreprinderile industriale, care în procesul de funcționare cauzează poluarea aerului atmosferic cu emisii de poluanți. Suma calculată constituie 2 351 988 lei, din care au fost achitați 2 143 362 lei. Cele mai mari sume revin mun. Chișinău – 764 654 lei, Rezina – 231 129 lei, mun. Bălți – 120 546 lei, Anenii Noi – 159 226 lei. Informația desfășurată privind sumele calculate și încasate de către AE/IE este reflectată în anexa 8, (la sfârșitul capitolului).

2.5. Obiective și măsuri de protecție a aerului atmosferic

Obiectivele protecției aerului atmosferic corespund priorităților de activitate a autorităților de mediu conform Programului Guvernului pentru anii 2010-2014 și sînt orientate spre îmbunătățirea măsurilor de prevenire a poluării și de protecție a aerului atmosferic. Acestea cuprind în sine indicatori de planificare a activităților Inspecțiilor Ecologice, de monitorizare și inspectare a unităților economice în vederea asigurării respectării normelor stabilite în autorizațiile de emisii.

În scopul realizării acestor obiective se vor întreprinde următoarele acțiuni de ordin tehnic și organizatoric de diminuare a poluării aerului atmosferic, cum ar fi:

- modernizarea în continuare a utilajului și reutilizarea centrelor termice cu trecerea la gaze naturale;
- Implementarea pe larg a tehnologiilor nonpoluante și dotarea întreprinderilor cu mijloace performante de purificare a emisiilor;
- Elaborarea și implementarea sistemului complex de control al transportului auto la stațiile de testare tehnică;
- Utilizarea pe larg a transportului electric urban și electrificarea căilor ferate;
- Limitarea importului autovehiculelor vechi;
- Promovarea acțiunii „Un aer curat pentru toți” în spațiul rural și utilizarea bicicletelor ca mijloc de transport;
- Elaborarea și implementarea sistemului de control al calității combustibilului;
- Elaborarea și aprobarea normativelor de emisii limitat admisibile (ELA) de poluanți la toate sursele de poluare a atmosferei și autorizarea emisiilor de poluanți în atmosferă;
- Utilizarea surselor de energie regenerabilă (eoliană, solară, biomasă);
- Dezvoltarea sistemului de colectare, sistematizare și prezentare a rapoartelor statistice privind calitatea aerului atmosferic și de informare a societății.

Notă: Evident, acest capitol nu cuprinde toate aspectele și problemele ce țin de protecția aerului atmosferic, îndeosebi în agricultură, alte domenii din economia națională, sursele de emisii ale cărora, nu sînt completamente monitorizate de Inspectoratul Ecologic de Stat și subdiviziunile sale teritoriale. Acestea urmează a fi date publicității ulterior de instituțiile antrenate în astfel de activități.

Volumul de emisii a poluanților în aerul atmosferic de la sursele staționare, anul 2014

Anexa 1

Nr. d/o	AE/IE	Volumul emisiilor în aerul atmosferic, tone		Inclusiv, t.						Altele (t)
		2013	2014	CH (t)	SO ₂ (t)	CO (t)	NO ₂ (t)	Substanțe solide (t)	Compuși organici volatili (t)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	TOTAL AE/IE	20770,274	20827,770	2561,732	1339,986	6536,597	2081,668	3433,867	2097,125	2776,675
1	Bălți	858,193	855,135	251,845	22,509	192,853	66,687	145,006	130,792	45,443
2	Chișinău	3684,872	3739,205	162,480	96,106	1116,601	664,747	418,274	787,561	493,436
3	Cahul	383,615	381,921	9,966	27,020	43,330	18,820	53,310		229,475
4	Găgăuzia	300,342	317,507	21,689	10,166	56,933	17,852	96,522	28,237	86,108
	Total AE	5227,022	5293,768	445,980	155,801	1409,717	768,106	713,112	946,590	854,462
5	Anenii-Noi	680,620	693,327	18,402	2,788	97,131	67,901	162,034	297,503	47,447
6	Basarabeasca	112,840	117,640	26,982	24,946	13,128	22,111	16,243	9,202	5,028
7	Briceni	156,113	132,628	10,889	2,419	30,074	6,936	47,144	15,482	19,684
8	Cantemir	165,269	72,571	2,256	6,643	18,983	5,456	13,575	0,970	24,688
9	Călărași	176,250	177,994	36,992	34,152	28,395	17,777	15,474	9,979	35,225
10	Căuseni	474,218	508,688	23,609	43,153	113,519	28,851	179,225	79,225	41,106
11	Cimișlia	206,153	235,978	8,487	53,840	67,833	11,324	52,432	8,419	33,643
12	Criuleni	294,368	388,046	49,922	21,042	179,638	46,627	30,728	30,557	29,533
13	Dondușeni	411,493	208,408	9,910	12,449	54,195	20,715	61,823	0,512	48,804
14	Drochia	419,414	599,528	84,898	108,862	236,852	34,240	37,042	14,007	83,627
15	Dubăsari	426,396	428,377	57,226	0,545	245,254	73,576		51,776	
16	Edineț	329,972	447,229	58,652	52,714	200,887	56,152	46,295	20,892	11,637
17	Fălești	762,581	562,908	15,308	45,196	331,725	41,790	100,463	12,208	16,218
18	Florești	434,180	426,656	38,042	3,908	107,549	21,220	75,571	80,770	99,596

19	Glodeni	263,441	613,189	22,872	20,870	336,719	76,214	141,534	5,356	9,624
20	Hîncești	746,841	740,125	50,446	150,157	255,625	30,103	228,194	23,915	1,685
21	Ialoveni	671,364	485,110	10,810	26,178	149,874	23,246	110,315	69,727	94,960
22	Leova	296,370	315,965	5,452	81,078	88,744	12,472	104,393	12,174	11,651
23	Nisporeni	129,750	100,248	6,398	8,589	37,427	17,370	30,162		0,302
24	Ocnîța	370,395	250,850	5,170	25,600	51,200	11,170	76,400	60,310	21,000
25	Orhei	421,232	552,418	14,303	52,629	195,768	39,017	156,295	63,392	31,014
26	Rezina	449,907	4401,603	1363,091	68,973	1446,360	489,291	77,328		956,560
27	Rîșcani	451,658	311,488	41,906	8,472	107,246	16,902	107,720	16,951	12,291
28	Ștefan-Vodă	205,750	195,135	10,851	38,651	59,257	6,500	51,232	18,186	10,458
29	Sîngerei	176,368	237,130	6,820	25,120	61,900	37,450	64,310	41,530	
30	Soroca	465,537	495,356	20,943	63,085	116,972	40,957	210,189	29,719	13,491
31	Strășeni	566,932	660,298	66,671	68,550	187,008	13,461	208,814	107,907	7,887
32	Șoldănești	159,494	168,894	11,491	28,914	45,593	12,207	64,793	3,842	2,054
33	Taraclia	160,513	175,064	13,949	12,921	36,364	5,849	68,751	31,515	5,715
34	Telenești	362,558	350,440		70,216	141,044	6,079	102,466		30,635
35	Ungheni	545,275	480,713	23,004	21,525	84,617	20,598	79,810	34,509	216,650
	Total IE	15543,252	15534,004	2115,752	1184,185	5126,881	1313,562	2720,755	1150,535	1922,213
	TOTAL AE/IE	20770,274	20827,770	2561,732	1339,986	6536,597	2081,668	3433,867	2097,125	2776,675

Caracteristica cazangeriilor și volumul emisiilor în aerul atmosferic, anul 2014

Anexa 2

Nr. d/o	AE/IE	Numărul cazangeriilor/ inclusiv con- struite noi		Numărul de centre termice (ca- zangerii) la balanță		Numărul de cazangerii cu utilizare a com- bustibilului			Cantitatea de combustibil utili- zat, anul 2014, tone			Volumul emisiilor (tone/an)	Depășiri ELA	Controlate/ Sancțiuni, Re- comandări		Lichidate/ Reamenajate pe parcursul anului 2014	
		Numărul ca- zangeriilor	inclusiv con- struite noi	primărilor	agențiilor economici	Gaze naturale		Comb. solid	Păcură/ Motorină	Comb. solid	Păcură/ Motorină			Gaze naturale			
						Comb. solid	Păcură/ Motorină										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	Chișinău	23			23			23			112535,25	106,351		23		1	
2	Bălți	77		9	68	12	2	63	14943,25	5,477	47.092,17	158					
3	Cahul	70		34	36	3		67	536,95		3937,99	144,752					
4	Găgăuzia	150		118	32			150			21344,62	21,0697		11			
	Total AE	320		161	159	15	2	303	15480,2	5,477	184910,03	430,1727		34		1	
5	Anenii-Noi	43		10	33			43			27214,3	16,993		15	/6	2	
6	Basarabeasca	49		29	20			49			3040	47,88		43	70		
7	Briceni	132		124	8	45		87	276,208		1781,44	72,465					
8	Cantemir	49	1	42	7	18		31	513		5176,84	62,796					
9	Călărași	56		45	11	13		43	563		2400,2	115,298		56	74		
10	Căuseni	162	1	24	138	24	2	136	818	3	3483	177,739		16			
11	Cimișlia	46	2	45	1	14		32	3169,3		657,677	135,404		8		2	
12	Criuleni	88		69	19	6		82	667		1494,776	327,678					
13	Dondușeni	48	7	8	40	11		37	631,8		508,26	45,697		7			

14	Drochia	57		43	14	1	1	55	1,5	1686,7	4797,873	238,33		7		
15	Dubăsari	121		56	65			121			2524,9	297,73				
16	Edineț	49		41	8	8		41	429		3013	259,43				
17	Fălești	55		49	6	31	2	22	1437,74	10575	485905,68	480,609				
18	Florești	111		71	40	14		97	535,6		2199,355	123,311		16		
19	Glodeni	28		15	13	13		15	185,7		7525,7	391,66				
20	Hîncești	186	5	147	39	102	1	83	2538,5	9,4	1905,6	654,404		20		
21	Ialoveni	97		51	46	7		90	223,3		1411,3	80,988			5	
22	Leova	65	6	21	44	15	5	45	521,51	15,2	1141,881	136,781		6		
23	Nisporeni	105		51	54	16		89	791		1169	156,3727		105		
24	Ocnîța	25		10	15			25			253,43	110,574		25		
25	Orhei	161		112	49	19		142	584		7025,4	205,24		8	1	
26	Rezina	124		94	30	53		71	748,17		1195,01	144,5				5
27	Rîșcani	126		70	56	52		74	1728		51527,33	288,543		13		
28	Ștefan-Vodă	116		75	41	7		109	387		909,83	105,397				
29	Sîngerei	143	3	119	24	100		43	788		1889,1	80,83				6
30	Soroca	45		40	5	18		27	1054		2425	196,18		22	1	5
31	Strășeni	100	2	88	12	23		77	1019,45		3168,544	220,866				
32	Șoldănești	42		42		24		18	847,82		394,26	137,7476				
33	Taraclia	76		46	30	5		71	210		1031,64	50,951	42	12	1	
34	Telenești	48		42	6	24		24	1007		485	230,1329				
35	Ungheni	38			38	3	1	34	748	13	4393	111,17			4	
Total IE		2591	27	1679	912	666	12	1913	22423,598	12302,3	632048,326	5703,697	51	379	145/6	16
TOTAL AE/IE		2911	27	1840	1071	681	14	2216	37903,8	12307,8	816958,4	6133,87	51	413	145/6	16

Caracteristica cazangeriilor pe biomasă și volumul emisiilor în aerul atmosferic, 2014

Anexa 3

Nr. d/o	AE/IE	Numărul cazangeriilor pe biomasă/ inclusiv construite noi		Numărul de centre termice (cazangerii) la balanță		Numărul de cazangerii cu utilizare a biocombusti- bilului		Masa emisiilor (t/an)	Controlate/ Sancțiuni /Re- comandări
				primărilor	agenților eco- nomici	Avizul Expertizei Ecologice de Stat	Cantitatea de biocom- bustibil utilizată pentru anul 2014 (t/an)		
1	2	3	4	5	6	7	9	10	11
1	Chișinău								
2	Bălți	3			3	1	264	27,221	3
3	Cahul								
4	Găgăuzia	2		2		2			
Total AE		5		2	3	3	273	27,221	3
5	Anenii-Noi	4		4		4	193,5	28,221	4//4
6	Basarabeasca	2	2		2	2	10	1,023	2
7	Briceni								
8	Cantemir	4		4		4	200	21,953	
9	Călărași								
10	Căuseni	6	3	3	3	5	81	16,724	5
11	Cimișlia	4		4		4	171,4	17,793	4
12	Criuleni	3		2	1	1	966,7	42,271	
13	Dondușeni	6	6	6		6	433	5,11	
14	Drochia								
15	Dubăsari								
16	Edineț	4	4	4			257	31,642	1
17	Fălești	4	4	4		4	94,6	9,74	
18	Florești	4	1	4		4	210,5	21,698	
19	Glodeni	5		5		5	490,36	17,99	5
20	Hîncești	7		7		7	382	17,691	2
21	Ialoveni	2		1			79	8,14	
22	Leova	4	4	4		4	100,3	10,452	
23	Nisporeni	2	2	2		2	110	11,3421	
24	Ocnîța	4	2	4			126,44	13,0408	4
25	Orhei	8		8			336	34,64	
26	Rezina	5		5		5	36,75	2,8	
27	Rîșcani	9		4	5	9	843,5	55,1856	
28	Ștefan-Vodă	13		13			839	86,579	
29	Sîngerei	6	6	6			102	9,792	

30	Soroca	7	7	7		7	131,2	13,414	
31	Strășeni								
32	Șoldănești	4		4		3	367,5	2,8	
33	Taraclia	4	4	4		4	26,5	2,73	
34	Telenești	8		8			450	46,3995	
35	Ungheni	7		7		7	120	12,373	
Total IE		136	45	124	12	87	7158,25	541,544	23
TOTAL AE/IE		141	45	126	15	90	7431,25	568,765	26//4

Sursele fixe de poluare a aerului atmosferic, anul 2014

Anexa 4

Nr. d/o	AE/IE	Numărul întreprinderilor poluante, inclusiv întreprinderi de Stat		Numărul întreprinderilor controlate/inclusiv cu depistarea încălcării legislației		Numărul surselor fixe de poluare/din ele dotate cu instalații de purificare (captare)		Numărul surselor staționare de poluare/inclusiv organizate		Volumul emisiilor de poluanți de la surse staționare, (t/an)	S-au înregistrat majorări ale emisiilor comparativ cu anul 2013	Au elaborat ELA (inventariere, volumul)
1	2	3		4		5		6		7	8	9
1	Chișinău	984	51	222	200	10198	922	10198	5231	3739,205	54,33	87
2	Bălți	389	17	389	10	3372	181	3372	1411	855,135		188
3	Cahul	75	33	91	4	1144	103	1144	410	381,921		4
4	Găgăuzia	137	38	85		1520	665	1520	665	317,507	17,165	
Total AE		1585	139	787	214	16234	1871	16234	7717	5293,768	71,495	279
5	Anenii-Noi	117	13	49	8	1656	569	1656	788	693,327	12,7	17
6	Basarabeasca	100	16	43	10	576	12	576	315	117,640	4,8	1
7	Briceni	67	2	85	1	856	36	856	320	132,756	23,485	234,1
8	Cantemir	41	3	40	8	329	34	329	61	72,571		
9	Călărași	109	6	109	6	1088		1088	63	177,996		
10	Căusenii	212	113	44	7	1931	161	1931	836	508,688	34,47	14
11	Cimișlia	78		12	2	546	32	546	160	235,978	6,314	
12	Criuleni	71	10	70	4	538	45	519	256	388,046		26
13	Dondușeni	112	47	8		112	40	645	359	208,408		59
14	Drochia	86	43	18	3	663	77	591	29	599,528	180,114	11
15	Dubăsari	144	56	25		319	10	319	180	428,377	1,98	
16	Edineț	100	53	29	9	773	55	782	308	447,300	30,6	10
17	Fălești	118	44	35	7	565	107	719	360	562,908		26
18	Florești	95	73	73	26	1164	119	1164	514	426,656	7,524	95
19	Glodeni	75	21	75		558	134	469	208	613,150	349,74	
20	Hîncești	141	67	40		1327	49	1327	645	740,125	18,392	12
21	Ialoveni	217	59	101	16	783	48	783	187	485,110		29

22	Leova	219	61	141	29	952	33	952	734	315,965	19,595	63
23	Nisporeni	151	51	18		766		151	100	100,248	29,502	
24	Ocnîța	65	14	56	15	138	115	122	63	250,800		1
25	Orhei	150	41	137		913	71	544	489	552,418	131,186	13
26	Rezina	172	119	71		518	41	518	301	4401,603		18
27	Rîșcani	209	82	48	1	820	16	819	426	311,480	140,48	6
28	Ștefan-Vodă	121	7	51	3	377	21	399	195	195,105		35
29	Sîngerei	108	82	58	4	711	274	711	437	237,130	60,76	
30	Soroca	123	40	92	19	886	16	886	350	495,350	29,82	63
31	Strășeni	209	36	25	11	1075	49	1075	253	660,200		25
32	Șoldănești	89	62	22	8	513	32	520	346	168,894	9,4	4
33	Taraclia	97	36	27	8	640	36	640	257	175,064	14,551	9
34	Telenești	65	32	15		455	11	455	67	350,440		
35	Ungheni	93	7	83	4			1463	494	480,713	64,562	16
Total IE		3754	1296	1700	209	22548	2243	23555	10101	15534,004	1169,98	787,1
TOTAL AE/IE		5339	1435	2487	423	38782	4114	39789	17818	20827,770	1241,5	1066,1

Controlul ecologic instrumental de Stat al vehiculelor, anul 2014

Anexa 5

Nr. d/o	AE/IE	Total supuse controlului – ecologic de stat, inclusiv cu depășiri a normelor de emisii	Numărul automobilelor controlate la stațiile de testare tehnică, inclusiv supuse reviziei tehnice			Acțiuni de control ecologic și de supraveghere			Numărul unităților	
			Supuse conrolului la stațiile tehnice	Cu depășiri a normelor ecologice	Testare repetată	Acte/procese-verbale	Amenzi (lei)/avertisment	Interdicții de exploatare	Tractoare	Combinate
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Chișinău	3112	3112	125						
2	Bălți	26626	26626	815		/4	800	75		
3	Cahul	12351	12351	1212	1212	12			42	18
4	Găgăuzia	39981	39981	3115	3115					
Total AE		82070	82070	5267	4327	12	800	75	42	18
5	Anenii-Noi	7594	7594	93	93					
6	Basarabeasca	Nu sînt stații de testare tehnică.								
7	Briceni	5676	5676	393						
8	Cantemir	Nu sînt stații de testare tehnică.								
9	Călărași	6205	6205	130	204					
10	Căusenii	4805	4805	263	214	4	200			
11	Cimișlia	4403	4403	167	167	4				
12	Criuleni	6842	6842	210	210					
13	Dondușeni	4085	4085	354	354	2				

14	Drochia	9155	9155							
15	Dubăsari									
16	Edineț	5182	5182	162	162	2	2	2		
17	Fălești	10016	10016	322	322	1	4000			
18	Florești	7008	7008	8	8	2			660	68
19	Glodeni	3127	3127	167	153	4				
20	Hîncești	7859	7859	527	494				991	84
21	Ialoveni	7300	7300	1820	1820					
22	Leova	2584	2584	106	242		2400			
23	Nisporeni	4024	4024	52	37	/3	1800		536	17
24	Ocnîța	2280	2020	173	160	6./6				
25	Orhei	10183	10183	598	886	2				
26	Rezina	1875	1875	360	360					
27	Rîșcani	45	45							
28	Ștefan-Vodă	6446	6446	163	163				1814	142
29	Sîngerei	2900	2900							
30	Soroca	7324	7324	258	258					
31	Strășeni	5647	5647	34	31					
32	Șoldănești	4518	4518	42	58	1				
33	Taraclia	3661	3661	511	406					
34	Telenești	3730	3730	2940	2940					
35	Ungheni	8983	8983	249	249					
Total IE		153457	153197	10102	9991	27/13	8402	2	4001	311
TOTAL AE/IE		235527	235267	15369	14318	39/13	9202	77	4043	329

Analiza consumului de combustibili și a poluanților emiși în aerul atmosferic de la transportul auto, anul 2014

Anexa 6

AE/IE	Consumul de combustibil, (tone)			Cantitatea poluantului, (tone/an)						
				CO	Hidrocarburi	NO ₂	SO ₂	Aldehide	Substanțe solide	Suma totală de emisii
	Benzină, (t)	Motorină, (t)	Gaz lichefiat, (t)	5	6	7	8	11	12	13
1	2	3	4							
Chișinău	65549	20588	33875	44036,69	4964,672	3397,45	507,66	189,29	324,982	53420,744
Bălți	5471,6	10549,3	4083,5	5843,4	639,9	679,6	177,3	47,4	109,8	7497,4
Cahul	6675	11.442	1904	4274,45	612,032	687,4	188,788	49,198	115,279	5927,147
Găgăuzia	2611	6438	4621	3392,24	454,99	456,992	111,03	30,56	68,21	4514,022
Total AE	80306,6	49017,3	44483,5	57546,78	6671,594	5221,442	984,778	316,448	618,271	71359,313
Anenii-Noi	3620	7426	2200	2868	409,322	454,971	123,034	40,242	76,1692	3971,7382
Basarabeasca	601,24	475,534	190,428	366,876	45,453	39,67	8,717	2,568	5,487	468,771
Briceni	4925,514	3744,268	3520,7	3821,9	459,666	371,711	73,056	22,86	45,69	4794,883
Cantemir	1228	1865	708	924,953	124,449	126,254	31,843	8,663	19,777	1235,939
Călărași	1693,6	1950,5	1582	1501,298	187,7371	165,0245	35,8087	10,5624	22,225	1922,6557
Căseni	2814,426	2916,564	1714,614	2095,564	263,75	236,234	52,806	15,35	32,94	2696,644
Cimișlia	3117	2992	1017	1939,24	247,012	228,056	53,148	15,132	33,319	2515,907
Criuleni	1912,535	2032,492	977,151	1347,438	171,58	157,523	36,255	10,37	22,624	1745,79
Dondușeni	1503,8	1376,6	1054,3	1169,17	143,82	122,53	25,76	7,73	16,08	1485,09
Drochia	2565,619	3726,201	812,48	1645,171	226,178	238,844	62,645	16,712	39,022	2228,572
Dubăsari	182	210	173	162,61	20,32	17,831	3,86	0,714	2,395	207,73
Edineț	3462	3486,65	444	1874,013	245,963	241,514	60,113	16,542	37,759	2475,904
Fălești	3233,17	2024,71	983,7	1930,91	229,43	190,399	38,79	11,93	24,57	2426,029

Florești	3667,99	5217,17	11755,85	6796,56	808,6	622,99	109,09	36,23	66,42	8439,89
Glodeni	2347	3840	1675	1916,66	257,972	261,34	65,604	17,882	40,69	2560,148
Hîncești	3834	10042	2529	1702,844	483,492	575,855	163,356	41,776	100,918	3068,241
Ialoveni	2891,8	8414,7	2481,3	1784,502	412	484,288	136,964	35,04	84,478	2937,272
Leova	1207	1857	632	883,79	119,86	123,357	31,528	8,519	19,587	1186,641
Nisporeni	2550,3	3120,2	1352,7	1836,91	238,81	228,19	54,61	15,29	34	2407,81
Ocnîța	2135,4	2024,6	294,5	1158,422	146,234	144,335	35,2198	9,796	22,155	1516,1618
Orhei	1231	6578	470	1048,206	203,22	305,155	102,072	24,401	62,873	1745,927
Rezina	838,755	1358,721	454,433	623,772	3904,988	88,944	22,965	6,17	14,25	4661,089
Rîșcani	3476,28	6108,43	1557,67	2470,88	347,62	379,41	101,69	26,81	63,13	3389,54
Ștefan-Vodă	5995,7	6398,8	1068,4	3387,57	446,52	441,088	110,109	30,231	69,036	4484,554
Sîngerei	3609,456	4678,68	2976,86	3058,338	391,863	362,436	83,351	23,81	51,731	3971,529
Soroca	4021,2	3782,4	1942,6	2898,96	346,18	308,05	68,652	20,01	42,95	3684,802
Strășeni	46195,07	3745,208	1965,698	21327,45	2286,554	1361,504	152,49	70,52	105,91	25304,428
Șoldănești	996	825	315	609,315	75,981	67,23	14,997	4,378	9,431	781,332
Taraclia	1584	3489	323	996,603	154,013	191,37	56,149	14,151	34,83	1447,116
Telenești	3182,18	3841,95	2721,01	2723,44	344,52	348,62	104,79	26,13	65,14	3612,64
Ungheni	3930	8590	2045	2991,83	438,06	505,655	140,8	36,376	87,172	4199,893
Total IE	124552,035	118138,378	51937,394	79863,195	14181,1671	9390,3785	2160,2725	626,8954	1352,7582	107574,6667
TOTAL AE/IE	204858,635	167155,678	96420,894	137409,975	20852,761	14611,821	3145,051	943,343	1971,029	178933,980

**Analiza sancțiunilor contravenționale aplicate persoanelor fizice și juridice la compartimentul
protecția aerului atmosferic, anul 2014**

Anexa 7

Nr. d/o	AE/IE	Numarul contravenienților	Inclusiv		Obiecte inspectate în anul 2014(unități)	Acte de control			Procese-verbale				
			Persoane fizice	Persoane juridice		Total întocmite	Numărul de pre- scrip (total)	Numărul pre- scrip. execut (total)	Total întocmite	Examine de IE/ AE	Alte instituții	Suma amenziilor (lei)	Suma amenziilor încasate (lei)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Chișinău	195	2	193	222	222	597	438	195	195		217500	102250
2	Bălți	81	71	10	159	159	120	120	81	81		85800	40500
3	Cahul	44	29	15	23	23	72	61	44	44		57400	24700
4	Găgăuzia	10	9	1	22	22	85	85	10	10		43000	43000
Total AE		330	111	219	426	426	874	704	330	330		403700	210450
5	Anenii-Noi	14	14		12	12	12	11	14	14		16800	7400
6	Basarabeasca				1	1	121	111					
7	Briceni	5	4	1	22	22	66	66	5	5		3600	1800
8	Cantemir	1		1	5	5	65	65	1	1		2000	2000
9	Călărași	4	4		62	62	180	165	4	4		4000	2000
10	Căușeni	69	62	7	44	44	77	64	69	69		17400	8910
11	Cimișlia	3	1	2	18	18	54	39	3	3		8600	4300
12	Criuleni	3		3	70	70	186	169	3	3		6000	3000
13	Dondușeni	15	13	2	32	32	96	96	15	15		10400	5200

14	Drochia	15	15		7	7	15	15	15	15	15			9000	4200
15	Dubăsari	9	6	3	17	17	6	6	6	9	9			3100	1350
16	Edineț	4	4		11	11	26	14	14	4	4			1800	900
17	Fălești	12	5	7	38	38	34	29	12	12	12			49400	22500
18	Florești	22	16	6	74	74	93	75	22	22	22			17000	9800
19	Glodeni	8	5	3	31	31	74	74	8	8	8			3600	1800
20	Hîncești	35	31	4	38	38	81	73	35	34	1			34200	14400
21	Ialoveni	30	11	19	61	61	61	61	30	30				38600	19300
22	Leova	35	15	20	5	5	15	15	35	35				37600	18800
23	Nisporeni	14	14		19	19	42	42	14	14				5100	2700
24	Ocnîța	15	1	14	28	28	28	28	15	15				14600	7300
25	Orhei	6	5	1	17	17	30	30	6	6				6800	1400
26	Rezina	20	15	5	7	7	13	12	20	20				26000	14300
27	Rîșcani	12	9	3	19	19	73	72	12	12				11400	5700
28	Ștefan-Vodă	2	2		18	18	37	33	2	2				2200	1100
29	Sîngerei	20	13	7	79	79	164	164	20	20				27400	12800
30	Soroca	31	12	19	40	40	104	92	31	31				38300	18800
31	Strășeni	13	5	8	24	24	43	43	13	13				21600	10800
32	Șoldănești	9		9	15	15	18	18	9	9				6200	3100
33	Taraclia	10	8	2	12	12	37	37	10	10				18400	9200
34	Telenești	7	7		8	8	24	24	7	7				6400	3200
35	Ungheni	5	2	3	19	19	15	15	5	5				6800	3400
Total IE		448	299	149	853	853	1890	1758	448	447	1			454300	221460
TOTAL AE/IE		778	410	368	1279	1279	2764	2462	778	777	1			858000	431910

**Plata pentru poluarea aerului atmosferic de la sursele
staționare de poluare, anul 2014**

Anexa 8

Nr. d/o	AE/IE	Plata pentru poluare	
		Calculat	Achitat
1	2	3	4
1	Chișinău	764654	635622
2	Bălți	120546	120003
3	Cahul	109904	107988
4	Găgăuzia	52323	52323
Total AE		1047427	915936
5	Anenii-Noi	159226	145560
6	Basarabeasca	22497	22497
7	Briceni	25758	35042
8	Cantemir	49901	45276
9	Călărași	18469	18469
10	Căusenii	40383	27836
11	Cimișlia	18057	18057
12	Criuleni	19875	20306
13	Dondușeni	55536	18815
14	Drochia	26103,97	26103,97
15	Dubăsari	9625	16252
16	Edineț	33019	33019
17	Fălești	35763	35762
18	Florești	81290	77416
19	Glodeni	48289	47980
20	Hîncești	23478	20892
21	Ialoveni	31126	31126
22	Leova	56408	54566
23	Nisporeni	12837	11928
24	Ocnita	12823	10470
25	Orhei	56830	46401
26	Rezina	231129,08	231129,08
27	Rîșcani	44649	44649
28	Ștefan-Vodă	3450,12	3438
29	Sîngerei	36864	33464
30	Soroca	50298	50298
31	Strășeni	19355	19355
32	Șoldănești	22948	21820
33	Taraclia	13146	13399
34	Telenești	4722	4722
35	Ungheni	40706	41378
Total IE		1304561,17	1227426,05
TOTAL AE/IE		2351988	2143362

IV. PROTECȚIA ȘI UTILIZAREA RESURSELOR DE APĂ

Svetlana MARUSEAC,
șef secție inspecție resurse acvatice și aer atmosferic

Natalia BRAGOI,
*inspector principal, secția inspecție
resurse acvatice și aer atmosferic*

Rezumat

Teritoriul țării este traversat de peste 3600 râuri, râulețe și pîraie permanente cu o lungime de peste 16 mii km, 90% dintre care au o lungime mai mică de 10 km și numai 9 depășesc lungimea de 100 km.

Rețeaua hidrografică a Republicii Moldova este constituită și din ape subterane cu aproximativ 4 834 fîntîni arteziene și circa 179 367 fîntîni cu alimentare din apele fre-atice, iar din apele de suprafață, – din 4 352 lacuri naturale și bazine artificiale cu suprafața de 42 mii 215 ha și cu un volum de circa 1,32 mlrd m³.

Stații de epurare sînt 189 la număr, dintre acestea de documentație de proiect dispun 81 unități, de normativele DLA – 24 unități, cu epurare insuficientă funcționează – 138 unități

Pe parcursul anului 2014 au fost inspectate 683 întreprinderi și obiecte care prezintă pericol pentru resursele acvatice și pot influența calitatea lor.

În 1 542 cazuri au fost constatate încălcări a cerințelor normativelor ecologice, în toate aceste cazuri au fost încheiate procese-verbale cu privire la contravenție cu aplicarea amenzilor în sumă de 1 200 200 lei.

În rezultatul efectuării controalelor cu privire la încălcarea cerințelor ecologice pentru recuperarea prejudiciilor cauzate apelor, subdiviziunile Inspectoratului Ecologic de Stat au calculat prejudicii și au înaintat 20 pretenții în sumă de 1 254 173 lei. (Pentru o parte din date referința se face la anul 2013).

1. Aspecte generale privind apele de suprafață și subterane.
2. Indici cantitativi și calitativi privind protecția și folosirea resurselor acvatice.
3. Surse potențiale de poluare a resurselor acvatice.
 - 3.1. Impactul transfrontalier.
4. Stare stațiilor de epurare a apelor uzate.
5. Măsuri de protecție a resurselor acvatice
 - 5.1. Consolidarea malurilor.
6. Activități privind supravegherea și controlul de stat asupra resurselor acvatice.
7. Concluzii și propuneri ce țin de prevenirea poluării și folosirea rațională a resurselor acvatice.

1. Aspecte generale privind apele de suprafață și subterane

În comparație cu restul Europei și cu România, Republica Moldova este o țară cu resurse reduse de apă. Teritoriul țării este traversat de peste 3600 râuri, râulețe și pîraie permanente cu o lungime de peste 16 mii km, 90% din care au o lungime mai mică de 10 km și numai 9 de peste 100 km. Cele mai mari râuri și principalele surse de apă sînt Nistru și Prut: Nistru are o lungime de 1345 km, Prutul cu o lungime de 967, izvorăsc din munții Carpați din Ucraina și pentru Moldova sînt râuri de frontieră. În granițele sale actuale, Republica Moldova are 569 m din malul stîng al Dunării la confluența sa cu Prutul. Cel mai important curs de apă intern este Răutul care are o lungime de 286 km și un bazin hidrografic de 7,760 km². Pluviometria slabă și neregulată determină perioade de etiaj sau chiar de desecare totală a majorității cursurilor de apă cu debit mic.

Rețeaua hidrografică a Republicii Moldova este constituită și din ape subterane cu peste 4 834 fîntîni arteziene (tab. 1 urmează la sfîrșitul capitolului) și circa 179 367 fîntîni cu alimentare din apele freatice (tab. 2 urmează la sfîrșitul capitolului) și 4 352 lacuri naturale și bazine artificiale cu suprafața de 42 mii 145 ha cu un volum de circa 1,32 mld m³, amplasate pe cursurile și construite în albiile acestora (tab. 3 urmează la sfîrșitul capitolului prezent). Cele mai mari bazine artificiale sunt: Costești – Stîncă pe râul Prut (59,0 km²), Dubăsari pe fluviul Nisru (67,5 km²) și Ghidighici pe râul Bîc (6,8 km²). Această rețea de bazine acvatice asigură regularizarea și evacuarea scurgerilor de suprafață, răspunde presingului recreativ, se folosește pentru aprovizionarea cu apă potabilă și tehnică pentru irigație, navigație și în alte scopuri.

Populația Republicii Moldova constituie circa 3 555,2 mii locuitori, inclusiv 1 507,3 mii în localitățile urbane și 2 047,9 mii în spațiul rural.

Conform datelor raportului „1-gospodărirea apei”, principala sursă de aprovizionare cu apă o reprezintă apele de suprafață din care se alimentează majoritatea populației. Captările de apă se efectuează: din râuri – 839 mln m³/an; din resursele subterane – 128 mln m³/an. Municipiile Chișinău și Bălți, orașele Soroca și Rezina se alimentează din fl Nistru. Pentru 8 orașe: Briceni, Edineț, Cupcini, Glodeni, Ungheni, Leova, Cantemir și Cahul apa se captează

din r. Prut. Majoritatea stațiilor de tratare a acestor sisteme se exploatează pe parcursul a 25-30 ani fără a fi reconstruite și nu corespund cerințelor actuale, atît în privința tehnologiei de tratare, cît și a stării fizice a construcțiilor și utilajelor.

2. Indici cantitativi și calitativi privind protecția și folosirea resurselor acvatice

Potrivit legislației Republicii Moldova activitatea utilizatorilor primari de apă trebuie să se conformeze cerințelor autorizațiilor de folosință specială a apelor.

În anul 2014 Inspectoratul Ecologic de Stat a monitorizat 4 834 sonde arteziene exploatate (fig. 1.), dintre care la sfârșitul anului dispuneau de autorizații de folosință specială a apelor doar 848 sonde.

În baza rapoartelor statistice anuale „1 – apă”, graficele din fig. 2., 3. prezintă indicii de folosință specială a apelor pe parcursul anilor 2002-2013, precum și rezultatele evaluării impactului activităților economice asupra apelor de suprafață.

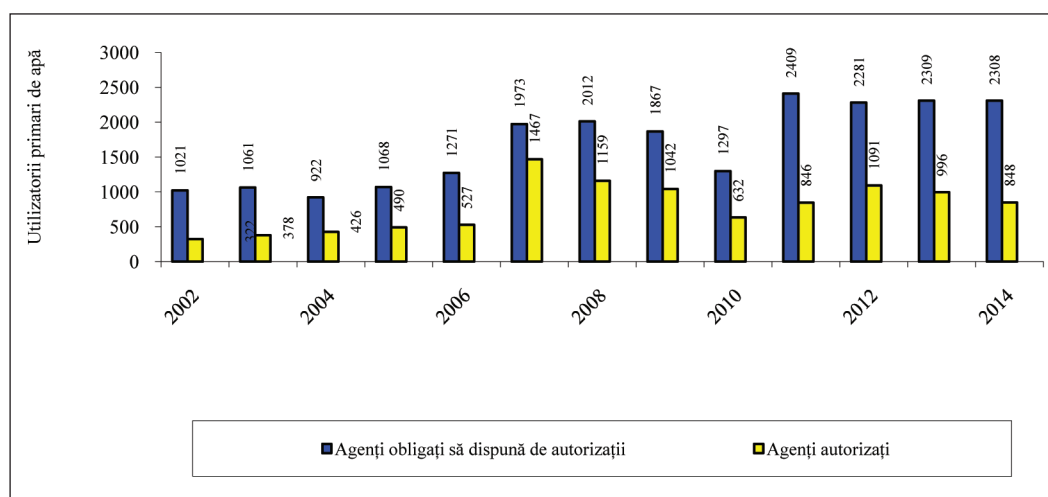

Fig. 1. Evoluția numărului utilizatorilor primari de apă și încadrarea activităților lor în autorizațiile de folosință specială a apelor (Date IES)

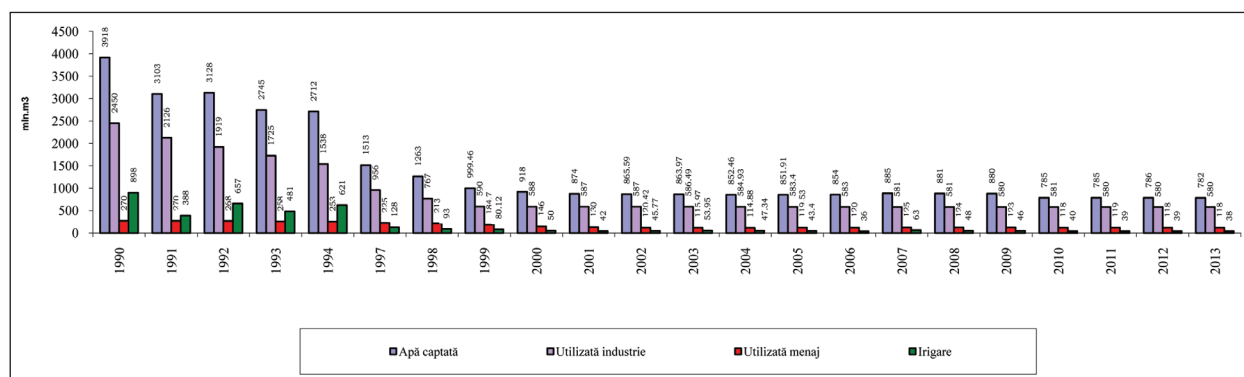

Fig. 2. Indicii de gospodărire a apelor (mln m³)

În perioada anilor 2004-2013 captarea totală a apei din bazinele naturale a scăzut de la 852 mln m³ pînă la 839 mln m³, inclusiv a apelor subterane de la 136 mln m³ pînă la 128 mln m³. Utilizarea apelor pentru necesitățile gospodărești și potabile s-a majorat în această perioadă de la 115 mln m³ pînă la 118 mln m³. Scăderea consumului total al apei este condiționată de declinul activității industriale, economisirea și contorizarea apei utilizate de populație.

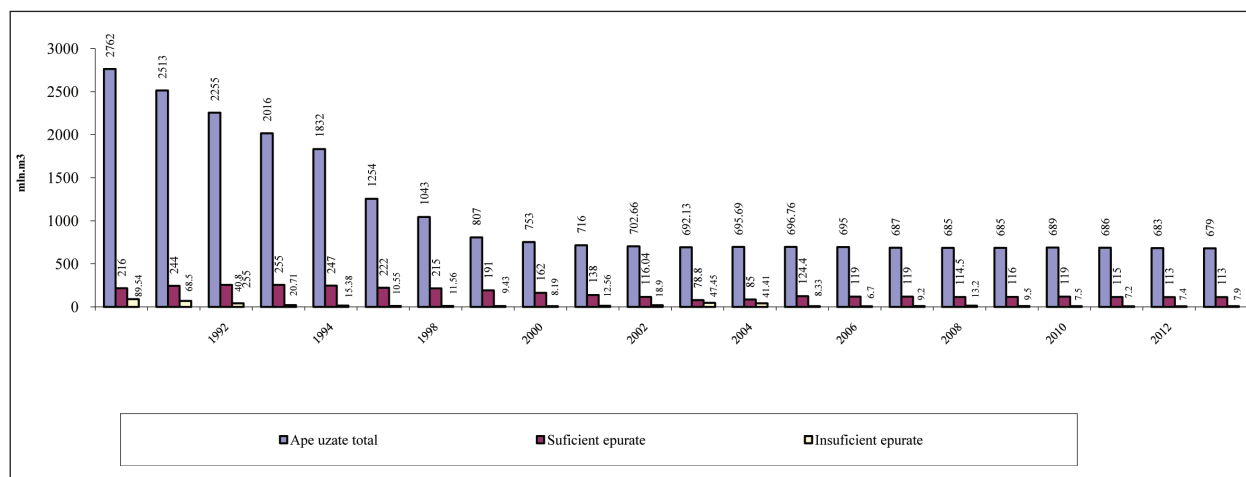

Fig. 3. Indicii de gospodărire a apelor, (mln m³)

Consumul (utilizarea) apei, mln m³

Indicii de utilizare a apei	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Numărul beneficiarilor de apă, unități	2535	2533	2549	2554	2547	2555	2507	2519	2505	2495	2460	2385	2372
Captarea apei din bazinele naturale	874	866	864	852	852	854	885	881	865	851	847	850	839
Inclusiv, captarea apei din sursele de apă subterane	138	132	135	136	136	136	129	129	129	130	130	129	128
Consumul apei – total	797	792	795	786	785	787	809	794	795	785	785	786	782
Pentru necesități de producție	587	587	586	585	583	583	581	581	580	581	580	580	580
pentru irigare	42	46	54	47	43,4	36	63	48	38	40	39	39	38
Pierderile la transportare	71	68	64	62	61	61	69	64	70	66	62	64	57

Conform datelor Biroului Național de Statistică acumulate în baza informației furnizate de către unitățile, întreprinderile care dispun de sisteme de alimentare cu apă și canalizare în anul 2013 pe teritoriul țării au fost amplasate 779 sisteme de alimentare cu apă, dintre care 605 unități – cu proprietate publică, 171 – private, 3 – proprietate mixtă. Din totalul de apeducte, pe parcursul anului 2013 au funcționat 721 sisteme (92,5%) sau cu 44 apeducte mai mult comparativ cu anul precedent și cu 159 mai mult comparativ cu anul 2009 (fig. 4)

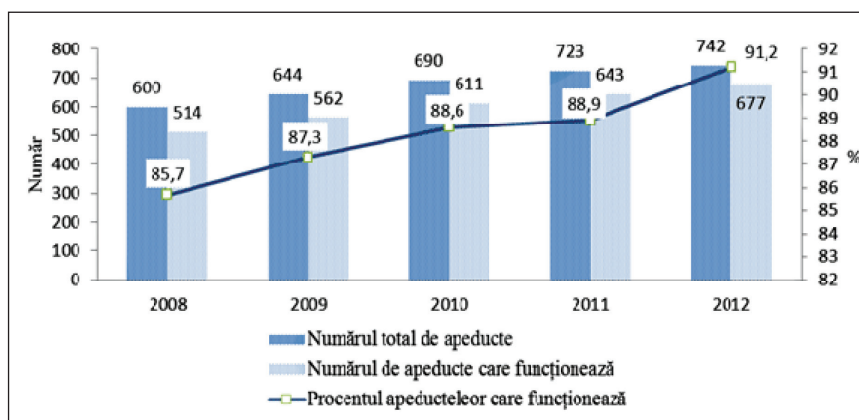

Fig. 4. Sisteme de alimentare cu apă, 2008-2013

Numărul sistemelor de alimentare cu apă a crescut ca urmare a punerii în funcțiune pe parcursul anului a 53 sisteme de alimentare cu apă, preponderent în următoarele raioane: Orhei, Rîșcani, Călărași, Căușeni, Rezina. Totodată, 16 sisteme de alimentare cu apă nu au fost funcționale: Chișinău, Orhei, Criuleni.

Astfel, cu servicii centralizate de alimentare cu apă au fost asigurate 25,1% din localitățile țării, 47,3 % din orașe și 23,6 % din localitățile rurale. Anual numărul localităților dotate cu sisteme de alimentare cu apă este în creștere, în anul 2013 numărul acestora fiind de 384 localități față de 338 în anul 2009.

În anul 2013, populația deservită de sistemul public de alimentare cu apă a fost de circa 1,6 milioane persoane, ce reprezintă 44,4 % din populația țării (71 % populația urbană și 24,9% rurală). Cea mai mare pondere a populației deservite de sistemul public de alimentare cu apă se înregistrează în UTA Găgăuzia – 66,3% și mun. Chișinău – 67,1%, urmate de regiunea Sud – 54,2%, Nord – 31,3% și Centru -30,9%.

În anul 2013 din totalul de apeducte, 156 au fost dotate cu sisteme de canalizare, din care au funcționat 108 sisteme sau cu 2 unități mai mult comparativ cu anul 2012. Pe parcursul anului 2013 a fost pus în funcțiune 1 sistem de canalizare, cu 4 sisteme mai puțin comparativ cu anul 2012, iar 3 sisteme au fost scoase din funcțiune. Din totalul de sisteme de canalizare, 120 sînt dotate cu stații de epurare (fig. 5).

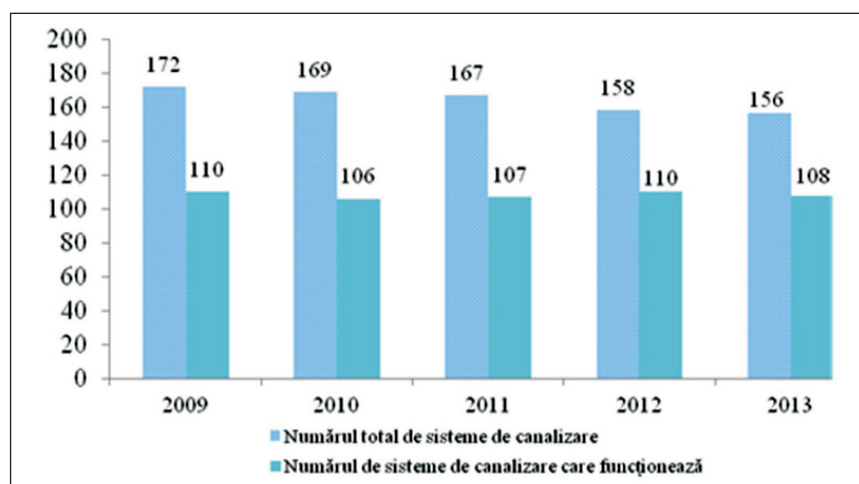

Fig. 5. Sisteme de canalizare, 2008-2013

Numărul populației cu acces la servicii de canalizare a constituit 790 mii persoane, ce prezintă 22,2% din totalul populației, inclusiv 51,6% în localitățile urbane și numai 1,0% din localitățile rurale.

3. Surse potențiale de poluare a resurselor acvatice

Poluarea apelor de suprafață și celor subterane este cauzată, în cele mai multe cazuri, de sectorul gospodăriei comunale (stațiile de epurare, apele uzate, deversările apelor neepurate din sistemul comunal, managementul neadecvat al deșeurilor menajere solide în toate localitățile), sectorul agrar (dejecțiile animaliere acumulate în acumuloare, depozitele de pesticide etc.), sectorul energetic, bazele de produse petroliere, stațiile de alimentare cu petrol, alte surse, care prezintă focare de poluare continuă. Apele meteorice rezultate în urma precipitațiilor vin în contact cu terenul și în procesul scurgerii antrenează, atât ape uzate de diferite tipuri, cât și deșeuri, îngrășăminte chimice, pesticide și în momentul ajungerii în receptor conțin un număr mare de poluanți.

Din sursele de poluare a resurselor acvatice sînt supuse controlului doar cele provenite din evacuările rezultate din activitățile utilizatorilor primari de apă, care influențează negativ apele de suprafață din cauza purificării insuficiente a apelor uzate și, în dese cazuri, a evacuării apelor uzate fără purificare în majoritatea localităților țării, cum ar fi orașele: Rezina, Cantemir și altele.

Conform datelor prezentate de Centrele de Investigații Ecologice (CIE) ale IES în anul 2014 au fost efectuate 20 978 analize de laborator în vederea aprecierii gradului de poluare a apelor de suprafață. Principalii indicatori specifici de poluare controlați de către CIE sînt concentrația de amoniu, azotați, azotiți, consumul chimic și biologic de oxigen, materia în suspensie. Rezultatele analizelor, în deosebi în cazurile cînd se depistează depășiri ale CMA (concentrații maximal admisibile), sînt imediat prezentate inspectorilor din teritoriu, Inspectoratului Ecologic de Stat pentru luarea deciziilor și măsurilor respective de redresare a situației ecologice în conformitate cu Legislația Ecologică.

Probe reprezentative au fost prelevate din 23 rîuri, monitorizînd influența localităților și altor deversări asupra calității apelor naturale, precum și din bazine acvatice utilizate cu scop de agrement sau piscicultură. Principalii receptori sînt apele curgătoare ale bazinului hidrografic al fluviului Nistru și rîului Prut.

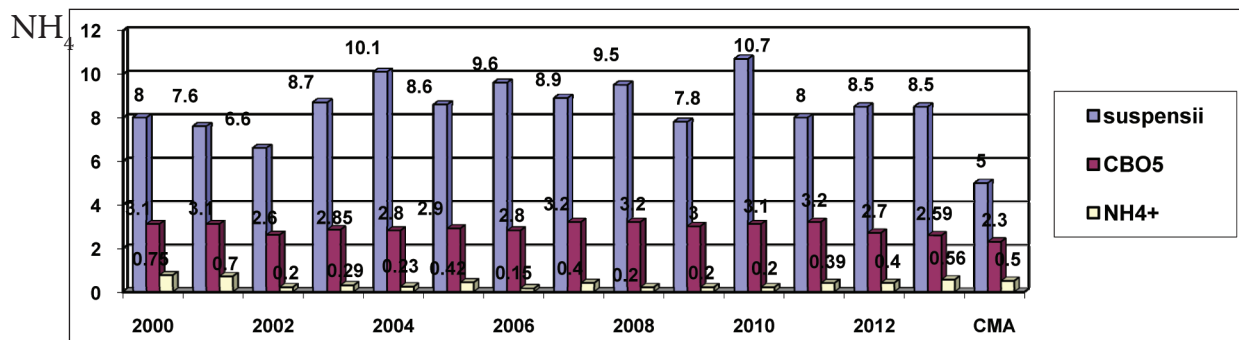

Fig. 6. Variația MS, CBO₅, NH₄⁺ în r. Prut, secțiunea Costești (2000-2014)

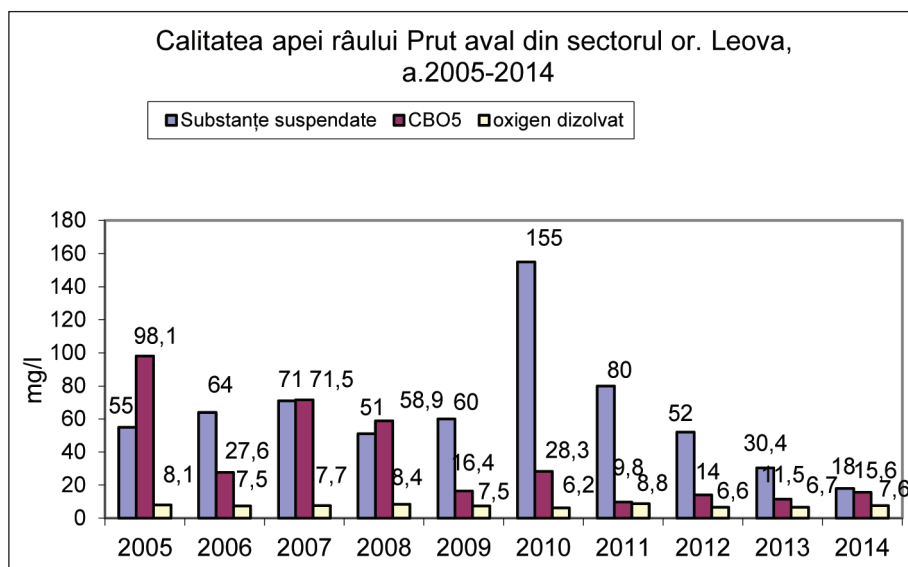

Fig. 7. Variația MS, CBO₅, O₂ diz. în r. Prut, sect. or. Leova

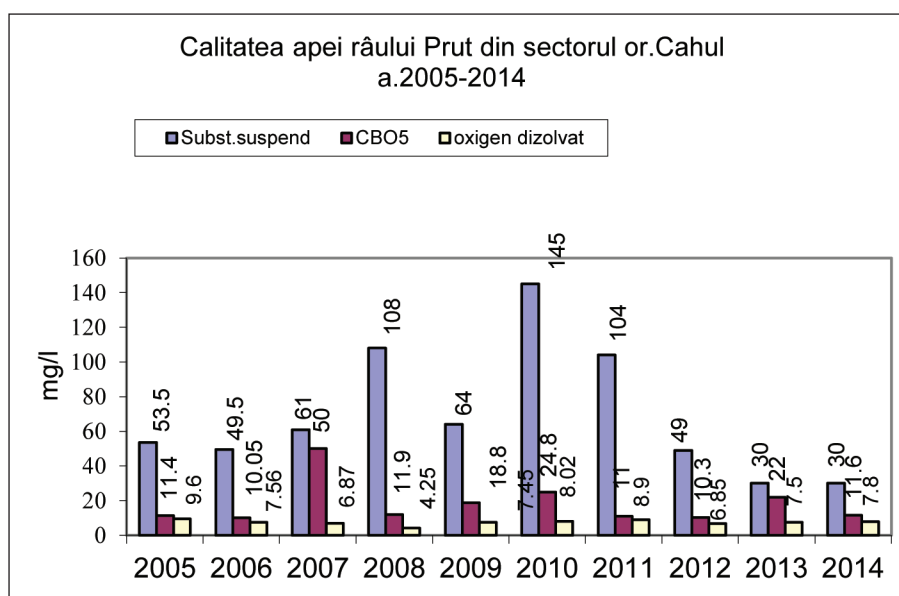

Fig. 8. Variația MS, CBO₅, O₂ diz. în r. Prut, sect. or. Cahul

Calitatea apei fl. Nistru este influențată și de afluentul său r. Bîc. În conformitate cu datele analitice efectuate de către CIE AE Chișinău în probele prelevate amonte și aval de deversarea r. Bîc în fl. Nistru, s. Gura Bîcului, r-nul Anenii-Noi s-a constatat o majorare a concentrațiilor aval față de amonte.

Albia r. Bîc intersectează cel mai urbanizat teritoriu al Republicii Moldova – municipiul Chișinău. Din acest motiv, începînd cu anul 1998 și pînă în prezent, CIE efectuează controlul sistematic al calității apei r.Bîc și influența potențialelor surse de poluare în următoarele puncte de prelevare: Deversorul din lacul Ghidighici; Baza petrolieră nr. 2; SA „Tracom”; SA „Piele”; Regia „Exdrupo”; SEB or. Chișinău amonte; SEB or. Chișinău aval; Podul Sîngera-Floreni.

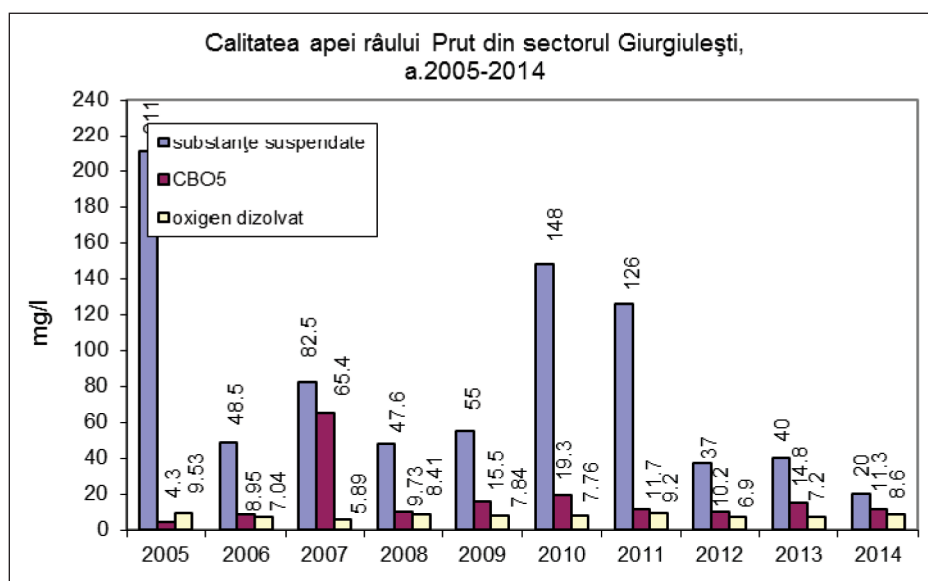

Fig. 9. Variația MS, CBO₅, O₂ diz. în r. Prut, sect. or. Giurgiu-lești

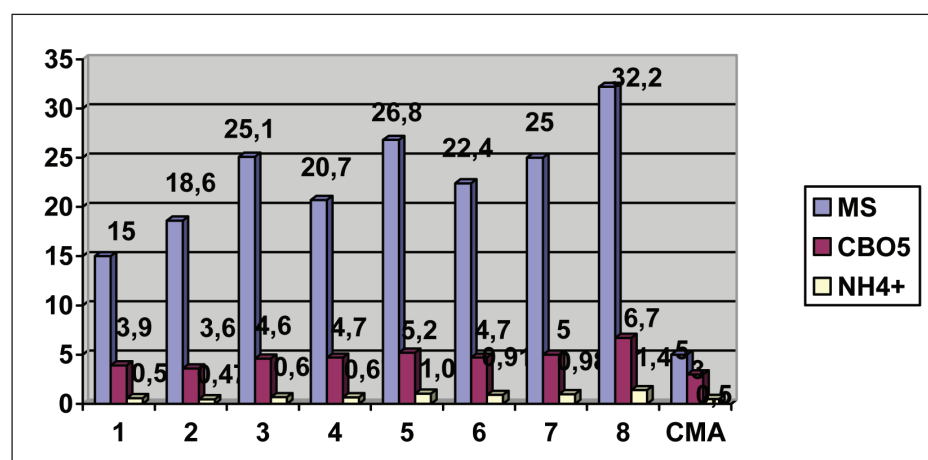

Fig. 10. Variația MS, CBO₅, NH₄⁺ în r. Nistru, 8 secțiuni, în 2014

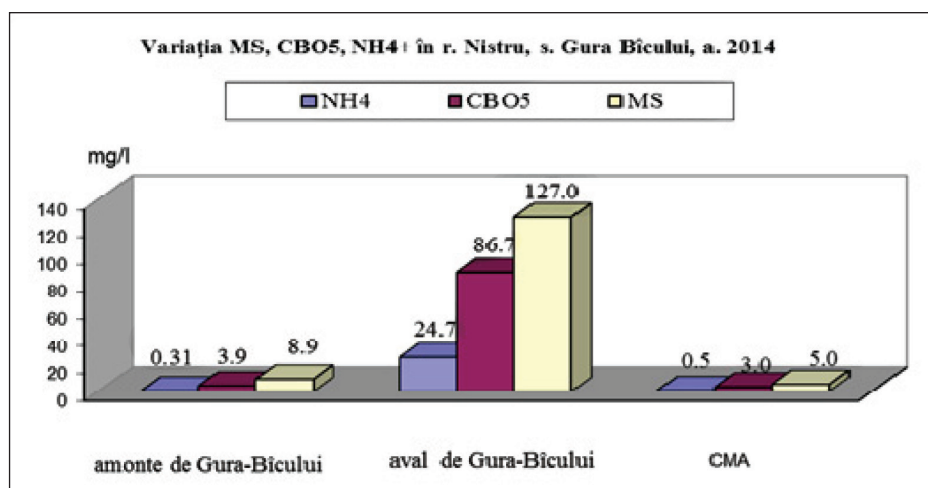

Fig. 11. Variația MS, CBO₅, NH₄⁺ în r. Nistru, s. Gura Bicului, în 2014

Rezultatele analizelor efectuate demonstrează că poluarea apelor r. Bîc este un proces ce decurge de mai mulți ani, proces stabil. Apa la intrare în or. Chișinău, deja încărcată cu poluanți, se impurifică și mai intensiv în sectorul orașenesc. La principalii indici de poluare – CCO, CBO_5 , NH_4^+ , atât în punctul de deversare din lacul Ghidighici, cât și în ultimul punct de prelevare podul „Sîngera-Floreni”, concentrațiile medii anuale depășesc norma admisibilă (CMA pisc.), respectiv: (CCO – de 5,6 ori; CBO_5 – de 8,1 ori) și (CCO – de 6,6 ori; CBO_5 – de 12,1 ori; NH_4^+ – 65,1 ori) în conformitate cu datele analitice pentru anul 2014. (fig. 12, fig. 13).

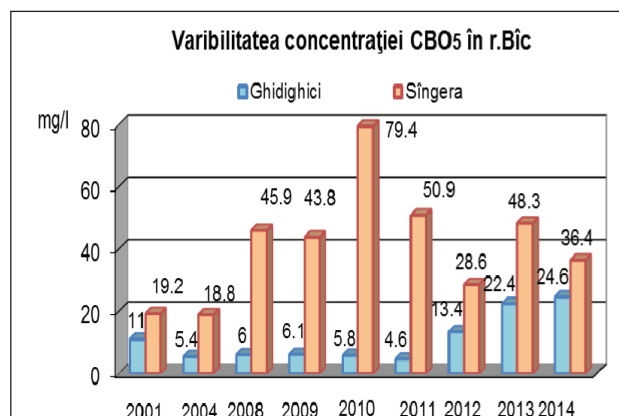

Fig. 12

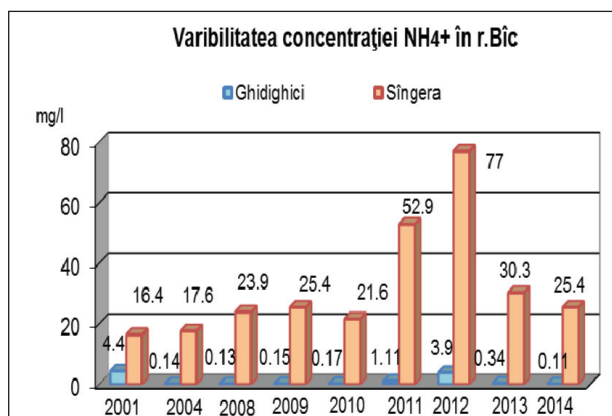

Fig. 13

Depășiri ale CMA de poluanți în apele r. Bîc s-au constatat în toate punctele de prelevare și aceste depășiri variază în dependență de cantitatea noxelor deversate cu apele reziduale, deșeuri menajere, apele poluate provenite de la spălarea neautorizată a transportului, apele meteorice poluate și deversate de către agenții economici ai mun. Chișinău. Depășesc CMA conținutul de amoniu, CCO, CBO, MS. (fig.14. fig. 15).

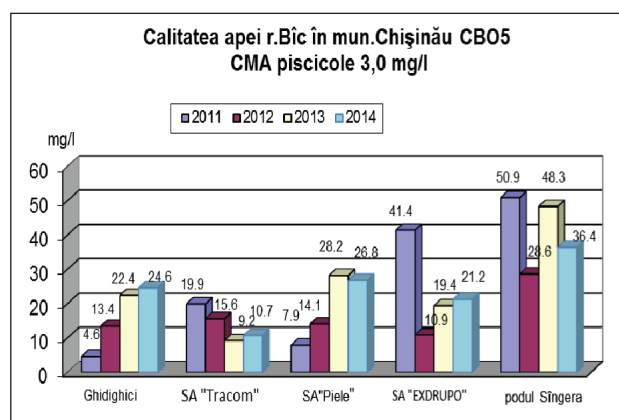

Fig. 14

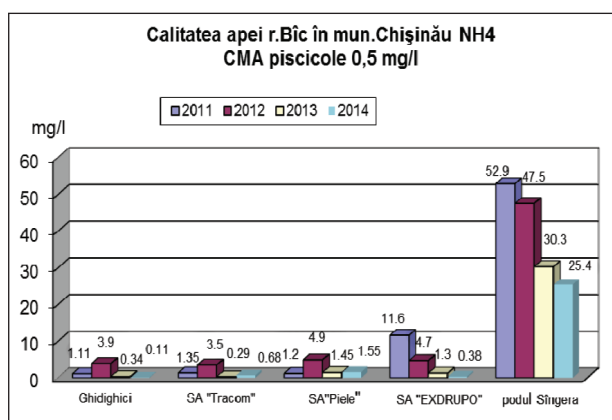

Fig. 15

În ultimii ani se observă o reducere cantitativă a deversărilor apelor uzate. Volumul apelor uzate evacuate în bazinele de suprafață în perioada anilor 2000-2013 a scăzut de la 740 mln m^3 pînă la 672 mln m^3 . Însă datorită funcționării insuficiente a stațiilor de purificare a apelor uzate cantitatea poluanților în apele uzate evacuate din sursele organizate, precum și concentrația maxim admisibilă permisă de normativele în vi-

goare, se menține peste limita admisă de autoritatea de mediu. Volumul apelor uzate, epurate insuficient, deversate în obiectivele acvatice s-a micșorat în această perioadă de la 8,2 mln m³ până la 7,9 mln m³, dar volumul apelor fără epurare s-a mărit de la 0,5 mln m³ până la 1,0 mln m³.

Evacuarea apelor reziduale în bazinele de suprafață, mln m³

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Total	740	708	696	685	688	690	695	687	685	685	682	679	675	675
din care:														
ape conven-	569	557	560	558	561	556	562	551	550	552	555	555	553	672
țional pure														
ape poluate	9	13	19	48	42	9	7	10	14	10	8	8	9	9
Inclusiv: fără	0,5	0,3	0,5	0,8	0,5	0,6	0,5	0,7	0,76	0,8	0,9	1,0	1,5	1,0
epurare														
epurate insu-	8,2	12,6	18,9	47,5	41,4	8,3	6,7	9,2	13,3	9,5	7,5	7,2	7,4	7,9
ficient														
ape epurate	162	138	116	79	85	124	119	119	114	116	119	115	113	113
normativ														

La moment, Inspectoratul Ecologic de Stat a luat la evidență 203 complexe și ferme animaliere. În majoritatea cazurilor fostele complexe animaliere sînt renovate pentru funcționare fără revizuirea stării tehnice a instalațiilor hidrotehnice, care sînt o sursă de poluare a resurselor acvatice. Complexele animaliere sînt amplasate în majoritatea cazurilor în zona de protecție a rîurilor. Rămîne actuală problema poluării de la sectorul casnic rural, unde deșeurile animaliere sînt împrăștiate pretutindeni, provocînd impact sporit asupra apelor freactice.

Pe parcursul anului 2014, din circa 7 mii sonde arteziene luate la evidență de Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, (inclusiv și cele tamponate) Inspectoratul Ecologic de Stat a efectuat inventarierea a 4 834 sonde de apă, din care se exploatează doar 2 310 sonde (din care în baza autorizației de folosință specială a apei – 848 sonde), inclusiv: pentru apă potabilă – 1 524; cu destinație menajeră (tehnică) – 544; agricolă și industrială – 228; curative – 14. Restul 2 347 de sonde nu sînt exploatate. Sonde în construcție sînt 20 unități. (tab. 1). Pe parcursul anului au fost eliberate 51 autorizații de folosință specială a apei. Pentru exploatarea sondelor în lipsa autorizației de folosință specială a apei au fost încheiate 78 procese-verbale cu privire la contravenție în temeiul art. 110 alin. 2, Cod Contravențional al Republicii Moldova de către AE/IE Chișinău, Bălți, Cahul, Găgăuzia, Briceni, Florești, Căușeni, Ialoveni, Rîșcani, Sîngerei, Soroca, Strășeni, Ștefan Vodă, Taraclia, Anenii Noi, Cantemir, Cimișlia, Fălești, Ungheni, Nisporeni, Ocnița, Orhei, Edineț, Leova, Dondușeni, Telenești.

În rezultatul controalelor s-a stabilit că multe dintre sonde se află în stare deplorabilă, calitatea apei nu corespunde normelor sanitare, la unele este depășit termenul de exploatare (mai mult de 25 ani, de exemplu, în r-nul Glodeni, r-nul Nisporeni, r-nul Sîngerei, r-nul Cimișlia, r-nul Taraclia etc.), iar debitele de apă din sonde nu asigură îndeajuns necesitățile consumatorilor. O bună parte din sonde se află într-o stare avariata, altele au fost abandonate sau lichidate fără respectarea normelor în vigoare. Apariția

sondelor fără stăpîn a fost generată de trecerea la noile relații economice, reorganizarea agenților economici și divizarea lor în întreprinderi mici după lichidarea colhozurilor și sovhozurilor și repartizarea terenurilor. Ca urmare acestea poluează apele subterane în profunzime prin amestecarea apelor de diferită componență chimică din diferite orizonturi acvifere și scurgerile de la suprafață, fapt ce cauzează înrăutățirea calității apei utilizate în scopuri potabile.

Sondele aflate la balanța agenților economici nu întotdeauna se întrețin la nivelul cerințelor sanitaro-igienice, pentru reparațiile curente și diagnosticarea tehnică nu se investesc mijloace financiare necesare. O mare parte din sondele aflate în gestiunea autorităților administrației publice locale se exploatează în lipsa autorizațiilor de folosință specială a apei. În procesul exploatării primăriile întâmpină un șir de dificultăți, inclusiv de ordin financiar, cu privire la întreținerea sondelor, proiectarea și construcția rețelelor de canalizare și epurare a apelor menajere a localităților rurale, precum și la autorizarea lor în modul stabilit. În bugetele locale nu sînt prevăzute surse financiare pentru perfectarea pașapoartelor tehnice și avizelor necesare pentru obținerea autorizației de folosință specială a apei.

Lucrări de reparație/renovare au fost efectuate în diferite localități, de exemplu: primăriile Călărași, Criuleni, Ștefan Vodă, Telenești etc. O influență mare asupra calității apelor naturale o au evacuările de ape uzate neepurate sau insuficient epurate de la stațiile de epurare a orașelor în receptorii naturali. Cele mai mari volume de ape uzate neepurate provin de la sistemele de canalizare ale localităților.

3.1. Impactul transfrontalier

Poluarea apelor transfrontaliere generează presiuni cu țările vecine (Republica Moldova – România; Republica Moldova – Ucraina). Acordurile internaționale prevăd ca apele care părăsesc teritoriul unei țări să nu fie de o calitate mai proastă decât calitatea cu care intră pe teritoriul acestei țări.

Conform Acordului bilateral de cercetare dintre Republica Moldova și România și în corespundere cu Declarația de la București „Cu privire la monitoringul de analiză în bazinul râului Prut” se efectuează observații comune asupra calității apelor râului Prut și afluenților lui.

De către Centrul de Investigații Ecologice Bălți, filiala Otaci în permanență se supraveghează calitatea apei în fluviul Nistru din localitatea Kaluș, regiunea Ivano-Frankovsk, Ucraina privind evitarea unei catastrofe, care s-ar putea produce pe fl. Nistru în cazul cedării barajelor unei mine de stocare a deșeurilor toxice. Astfel, pe parcursul anului 2014 au fost prelevate 38 probe de apă din fl. Nistru, iar rezultatele indicatorilor calitativi ai apei nu au constatat depășiri ale CMA.

De asemenea se efectuează monitoringul calității apei r. Prut de către Centrul de Investigații Ecologice Cahul.

4. Stareastațiilor de epurare a apelor uzate

Stațiile de purificare a apelor uzate în sistemul de protecție a resurselor acvatice ocupă unul din cele mai importante locuri. Eficiența instalațiilor în funcțiune este supravegheată de laboratoarele ecologice, fiind 189 la număr, dintre care de documentație de proiect dispun 81 unități, de normativele Deversării Limitat admisibile (DLA) – 24 unități, cu epurare insuficientă funcționează – 138 unități (tab. 4 în anexe).

Pe parcursul anului 2014 Centrele Investigații Ecologice ale Inspectoratului Ecologic de Stat au monitorizat 36 stații de epurare, ce evacuează apa direct în receptorul natural. Pe parcursul anului s-a urmărit starea funcțională a instalațiilor de epurare, volumele evacuate și concentrațiile de nocivități. Rezultatele au fost comparate cu reglementările cuprinse în autorizația de folosință specială a apelor (DLA) pentru beneficiarii care dispun de aceste normative și cu CMA în lipsa normativului reglementat. În rezultatul controalelor s-a stabilit că beneficiarii continuă să reducă numărul autocontroalelor asupra eficienței de funcționare a instalațiilor de epurare, fapt ce duce la nerespectarea prevederilor actelor legislative și neexecutarea obligațiilor impuse în vederea menținerii în stare de funcționare a instalațiilor de epurare conform regulilor și instrucțiunilor de exploatare.

Actualmente, stațiile de epurare a apelor uzate construite prin anii 90 sec. XX, atât în sate cât și în orașe, sînt distruse și au un grad sporit de uzură a construcțiilor. La aceasta a dus și reducerea esențială a volumelor de ape uzate, transmiterea stațiilor de purificare în gestiunea autorităților administrațiilor publice locale, care nu dispun de personal cu experiență și de investiții necesare. Majoritatea SEB-urilor lucrează la indici foarte reduși, necesită reconstrucție cu modernizare tehnologică a treptelor de epurare, îndeosebi SEB-urile Telenești, Tvardița, Taraclia, Comrat, Cahul, Cornești și Valea Mare din rl. Ungheni etc.

Este de menționat că în anul 2014 s-au încadrat în normativul DLA apele evacuate doar de la stațiile de epurare a localităților din min. Bălți, raioanele Anenii Noi, Criuleni, Florești, Orhei. Funcționarea eficientă a complexelor de epurare se datorează acțiunilor și măsurilor întreprinse pentru menținerea regimului tehnologic de epurare. Sînt întreprinse măsuri pentru menținerea funcționării treptelor de epurare a apelor reziduale la stațiile: SEB Zaim, SEB Baimaclia, SEB Cricova și altele.

Volumul insuficient de ape reziduale și concentrația excesivă de nocivități recepționate, dereglează funcționarea optimă a procesului tehnologic de epurare a stațiilor de epurare.

O problemă importantă care există în procesul de epurare a apelor uzate și influențează semnificativ asupra mediului ambiant este lipsa instalațiilor moderne de epurare a apelor reziduale. Pe parcursul anului de raportate au fost construite stații noi de epurare în următoarele localități: Holercani din r-nul Dubăsari, s. Chiperceni, Puțuntei, Șarcani și Tabăra „Miorița” din r-nul Orhei, Ecaterinovca din r-nul Cimișlia, Corjova din r-nul Criuleni, Crocmaz din r-nul Ștefan Vodă, Bădiceni din r-nul Socroca, Sireți și Vorniceni din r-nul Strășeni, or. Otaci. În faza de proiectare sînt stații de epurare din localitățile: Sarațica Nouă din r-nul Leova, Sadaclia, Carabetovca, Iordanovca și Abaclia din r-nul Basarabeasca, Săiț și Ucrainca din r-nul Căușeni, Cociulia din r-nul Cantemir, Ghidu-

leni și Horodiște din r-nul Rezina, Cioburciu, Feștelița, Copciac și Popeasca din r-nul Ștefan Vodă, Onișcani și Sipoteni din r-nul Călărași, or. Briceni.

Lucrările de construcție și renovare a rețelelor de canalizare și sistemelor de apeduct au fost efectuate în partea cea mai mare a țării.

5. Măsuri de protecție a resurselor acvatice

În scopul protecției și utilizării durabile a resurselor de apă, care constituie o problemă prioritară pentru Republica Moldova, în anul 2014 au fost întreprinse acțiuni la nivel de țară.

Întru executarea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 1809-III din 12 mai, 2004 privind desfășurarea săptămânii apei curate „Apa – izvorul vieții” și Ordinului Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale, nr. 10 din 11.03.2009, privind organizarea și desfășurarea acțiunii „Rîu curat de la sat la sat”, în anul 2014 în localitățile republicii prin intermediul Agențiilor și Inspecțiilor ecologice-au elaborat și realizat de către organele administrației publice locale planurile de acțiuni concrete pentru fiecare localitate ce țin de amenajarea fîntînilor și izvoarelor, lichidarea gunoiștilor stihinice din zona de protecție a rîurilor. Cu contribuția organelor administrației publice centrale și locale, instituțiilor de învățămînt și agenților economici au fost depistate și lichidate în zonele de protecție a corpurilor de apă 1567 gunoiști cu suprafața totală de 545,46 ha. Cele mai performante rezultate au fost obținute în municipiile/orașele: Chișinău, Șoldănești, UTA Găgăuzia, Cahul, Briceni, Cantemir, Orhei, Ștefan Vodă, Ialoveni, Taraclia, Ocnița etc. Printre cele mai active instituții de învățămînt au fost: instituția de învățămînt din s. Nimoreni, r-nul Anenii Noi, or. Șoldănești, s. Tartaul de Salcie, r-nul Cahul etc.

De asemenea au fost amenajate 147 306 fîntîni și 2142 izvoare în toată țara, precum și zonele de protecție a acestora. Cele mai performante rezultate au fost obținute de Șoldănești-5 609 fîntîni/118 izvoare, Chișinău – 3214/66 izvoare, Ocnița – 6297 fîntîni/71 izvoare, Dondușeni – 6 326 fîntîni, Edineț – 15 888/89, Briceni – 8 108/31, Drochia – 12 482/87.

Este de menționat faptul că principalele cauze a degradării continue a rîurilor mici și mijlocii sînt în mare măsură de ordin antropogen. Majoritatea rîulețelor au rămas în afara grijii statului, luncile lor au ajuns într-o stare deplorabilă, transformîndu-se în gunoiști stihinice, fișiile riverane de protecție au fost distruse. Supraexploatarea resurselor de apă din rîuri duce la dispariția lor. Precipitațiile nu pot asigura un debit constant al rîurilor, care alimentează sutele de iazuri construite în albiile lor. Apa din ele se pompează pentru irigare, se infiltrează în subsol, se evaporă în timpul cald și pentru scurgere nu mai rămîne practic nimic.

Deosebit de gravă este starea rîului Bîc, care este considerat unul dintre cei mai poluați afluenți al Nistrului. Măsurile de protecție întreprinse de autoritățile publice și organizațiile societății civile nu asigură reducerea impactului negativ asupra ecosistemelor. Rîul este supus poluării cu ape reziduale, deșeuri menajere și de altă natură, ape poluate rezultate în urma spălării transportului în preajma obiectivelor acvatice. De către subdiviziunile IES, au fost efectuate 67 raiduri cu privire la contracararea spălării

neautorizate a transportului auto în zona de protecție a r. Bîc cu încheierea a 354 procese-verbale cu privire la contravenție în temeiul art. 109 alin. 3, Cod Contravențional al Republicii Moldova.

Pe parcursul anului 2014 colaboratorii Inspectoratului au acordat suport metodic și consultativ autorităților publice locale în vederea realizării Programului de alimentare cu apă și canalizare a localităților din Republica Moldova pînă în anul 2015, care include obiective privind asigurarea funcționării stabile a sistemelor și complexelor din domeniul vizat, precum și protecția de la poluare și epuizare a surselor de apă.

Comparativ cu anii precedenți în 2014 s-au majorat esențial investițiile pentru realizarea măsurilor de protecție a resurselor acvatice. Pentru implementarea a 4 proiecte ce țin de aprovizionarea cu apă, construcția sistemelor de canalizare și epurare (stații de epurare, sisteme de apeduct și canalizare), Fondul Ecologic Local a aprobat pentru finanțare suma de 2 236 947 lei. De menționat, că odată cu renovarea rețelelor vechi de canalizare și construcția stațiilor de epurare au fost stopate esențial scurgerile de ape uzate.

5.1. Consolidarea malurilor

Pe parcursul anului 2014 s-au efectuat un ansamblul de lucrări pentru mărirea stabilității și rezistenței malurilor obiectivelor acvatice, cum sunt:

- Consolidarea malului stîng al lacului de acumulare Costești Stînca în s. Prăscureni, r-nul Rîșcani de către ÎS „Direcția de Exploatare a Nodului Hidrotehnic Costești Stînca”;
- Construcția iazului antierozional în hotarele com. Volovița, r-nul Soroca;
- Reparația digului din s. Palanca, r-nul Ștefan Vodă;
- Curățirea albiei r. Copceac din r-nul Ștefan Vodă;
- Curățirea albiei r. Cogîlnic din s. Ciuciuleni, r-nul Hîncești;
- Curățirea albiei r. Horodca din r-nul Ialoveni;
- Construcția ecluzei și curățirea fragmentului canalului limitrof din s. Talmaza, r-nul Ștefan Vodă pentru asigurarea funcționării sigure a hidrosistemului și reducerea efectului apei stătătoare în ecosistemul acvatic a fl. Nistru din Zona Ramsar „Nistrul de Jos”.

6. Activități privind supravegherea și controlul de stat asupra resurselor acvatice

Pe parcursul anului 2014 au fost inspectate 683 întreprinderi și obiecte care prezintă pericol pentru resursele acvatice și pot influența asupra calității lor. Comparativ cu anul precedent numărul beneficiarilor de resurse de apă supuși controlului este mai mic cu 449 unități.

În 1 542 cazuri au fost constatate încălcări a cerințelor normativelor în vigoare și legislației ecologice, ca rezultat în toate aceste cazuri au fost încheiate procese-verbale cu privire la contravenție în temeiul Codului Contravențional al Republicii Moldova cu aplicarea amenzilor în sumă de 1 200 200 lei.

În rezultatul efectuării controalelor cu privire la încălcarea cerințelor ecologice pentru recuperarea prejudiciilor cauzate apelor, subdiviziunile Inspectoratului Ecologic de Stat au calculat prejudicii și au înaintat 20 pretenții în sumă totală de 1 254 173 lei.

7. Concluzii și propuneri ce țin de prevenirea poluării și folosirii raționale a resurselor acvatice

Concluzii:

- Eficacitatea funcționării stațiilor de epurare pe întreg teritoriul țării nu s-a îmbunătățit comparativ cu anul 2013. Eficacitatea epurării conținutului de NH_4^+ este foarte joasă la majoritatea stațiilor. Volumele insuficiente de ape reziduale recepționate și prin urmare concentrația excesivă de nocivități, dereglează funcționarea optimă a procesului tehnologic de epurare;
- Calitatea apelor de suprafață este la limita anilor precedenți, sursa principală de poluare fiind evacuările directe ale apelor uzate, fără epurare sau insuficient epurate de la stațiile de epurare;
- Agenții economici nu întreprind măsuri pentru epurarea apelor meteorice, care continuă să fie o sursă de poluare semnificativă a apelor de suprafață.

Propuneri:

- În scopul neadmiterii poluării apelor subterane de lichidat prin tamponare prizele subterane ce nu au perspectivă de utilizare;
- De modernizat și dezvoltat baza analitică a monitoringului și trecerea la standardele europene de control a calității apei;
- De elaborat politici locale de alimentare cu apă și canalizare;
- De accelerat implementarea „Programului de alimentare cu apă și de canalizare a localităților din Republica Moldova până în anul 2015”;
- De promovat programe comune cu țările din bazinul fl. Dunării și fl Nistrului în vederea protejării mediului;
- De întreprins măsuri pentru armonizarea legislației de protecție a mediului la legislația Europeană de Mediu;
- De promovat sisteme locale de canalizare pentru instituțiile publice din comunitate;
- De colectat și de epurat apele meteorice de pe toate terenurile posibile;
- De elaborat la nivel național un mecanism de instruire și perfecționare continuă a cadrelor în domeniul serviciului de apă și canalizare;
- De instruit primarii și gestionarii serviciilor de apă în problemele ce țin de aprovizionarea cu apă și canalizare a localității;
- Instituțiile responsabile de segmentul managementului apei în Republica Moldova în comun cu comunitatea științifică să elaboreze Concepția de dezvoltare a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, care ar include alimentarea cu apă a localităților țării din apele de suprafață și de tranzit, minimalizând folosirea apelor subterane;
- Soluționarea utilizării nămolului și sedimentului de la stațiile de epurare biologică a apelor uzate, spălătoriile auto și stațiile de epurare a apelor meteorice;

- Implementarea unui regim eficient de gospodărire a fîșiiilor riverane de protecție a apelor, împădurirea acestora și evidența inundației localităților și a terenurilor agricole.

Bibliografie

1. Legea privind protecția mediului înconjurător nr. 1515-XII din 16.06.1993.
2. Legea Apelor nr. 272 din 23.12.2011.
3. Codul Funciar nr. 828 din 25.12.1991.
4. Legea privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura nr. 149-XVI din 08.06.2006.
5. Legea privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor nr. 91-XII din 05.04.2007.
6. Legea nr. 440-XIII din 27.04.1995 cu privire la zonele și fîșiiile de protecție a apelor rîurilor și bazinelor de apă.
7. Legea cu privire la apa potabilă nr. 272 din 10.02.1999.
8. Legea nr. 280 din 14.12.2007 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.
9. Legea nr. 171 din 09.07.2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigație.
10. Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr. 325-XV din 18.07.2003 privind aprobarea Concepției politicii naționale în domeniul resurselor de apă.
11. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 662 din 13.06.2007 pentru aprobarea Strategiei de aprovizionare cu apă și canalizare a localităților .
12. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 952 din 15.10.1999 cu privire la protecția localităților din Republica Moldova împotriva proceselor geologice periculoase.
13. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 1128 din 16.10.2007 privind aprobarea modificărilor ce se operează în anexa nr. 1 la Hotărîrea Guvernului nr. 904 din 9 august 2007.
14. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 72 din 30.01.04 privind implementarea legii cu privire la arenda în agricultură.
15. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 51 din 16.01.2007 cu privire la unele măsuri de ameliorare a activității ramurii piscicole și de reglementare a modului de utilizare a iazurilor.
16. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 32 din 16.01.2001 cu privire la măsurile de stabilire a zonelor și fîșiiilor riverane de protecție a apelor rîurilor și bazinelor de apă.
17. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 37 din 16.01.2002 cu privire la utilizarea sistemelor de irigare nerentabile și nefinalizate.
18. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 619 din 16.08.1994 despre reglementarea relațiilor din domeniul gospodăririi apelor și folosirea rațională a resurselor de apă în Republica Moldova.
19. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 626 din 18.08.1994 privind aprobarea Regulamentului Cadastrului de Stat al Apelor.
20. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 746 din 03.11.1995 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la digurile de stat – antiinundă din Republica Moldova.
21. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 747 din 03.11.1995 cu privire la modul de elaborare și aprobare a schemelor de utilizare în complex și protecție a apelor.
22. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 853 din 14.09.1999 cu privire la deschiderea traficului rutier internațional pe barajul Nodului Hidrotehnic Costești – Stînga de pe rîul Prut.
23. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 900 din 04.08.2004 pentru aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în unele hotărîri ale Guvernului.
24. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 1030 din 13.10.2000 cu privire la aprobarea Schemei de protecție a localităților din Republica Moldova împotriva inundațiilor.
25. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 1202 din 08.11.2001 cu privire la unele măsuri pentru reglementarea utilizării bazinelor acvatice.

26. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 1056 din 15.09.2008 cu privire la aprobarea Regulamentului, structurii și statelor de funcții ale Agenției „Apele Moldovei”.
27. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 1934 din 15.08.2007 cu privire la instituirea Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al apelor”.
28. Hotărîrea Guvernului nr. 410 din 25.05.2010 „Cu privire la transmiterea unor obiective acvatice și a unei întreprinderi de stat din gestiunea Agenției „Moldsilva”.
29. Hotărîrea Guvernului nr. 672 din 30.07.2010 privind crearea Comisiei pentru elaborarea sistemului de gestionare a resurselor acvatice și de protecție împotriva inundațiilor.
30. Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul Miniștrilor Ucrainei privind utilizarea și protecția apleor de frontieră, semnat la Chișinău la 23 noiembrie, 1994.
31. Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României pentru protecția și utilizarea durabilă a apelor Prutului și Dunării semnat la Chișinău la 28 iunie, 2010.
32. Directiva 2000/60/CE din 23.10.2000.
33. Directiva 2007/60/CE din 23.10.2007.

Starea sondelor

Anexa 1

AE / IE	Total	Exploatate (unități)							Neexploatate (unități)			Sonde în construcție (unități)	Tamponate (unități)
		Total	Destinația					Autorizate	Total	În rezervă	Conservate		
			Potabilă	Menajeră	curativă	Necesități agricole	Menire industrială						
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
AE Chișinău	380	148	92	41		3	12	122	220	175	33	2	10
AE Bălți	102	12	7				5	12	90	85	3		2
AE UTA Găgăuzia	326	175		175				109	151	8	143		
AE Cahul	166	116	109		7			35	50	43			7
IE Anenii Noi	129	106	68	7	2	1	28	87	23	14	3	6	
IE Basarabeasca	52	45	39	5		1		32	7	7			
IE Briceni	108	42	42					3	66	13	51	2	
IE Cantemir	76	46	14	21		7	4	21	30	23	5	1	1
IE Călărași	110	60	43				17	15	50		50		
IE Căușeni	230	102	79	8		1	14	10	128	5	120	1	2
IE Cimișlia	153	92	90	2				40	61	32	29		
IE Criuleni	168	112	92			9	11	23	56	8	46		2
IE Dondușeni	100	22	21				1	13	78	16	58	1	3
IE Drochia	146	31	25	1			5	17	115	43	72		
IE Dubăsari	95	71	53	2		5	11	15	24	22	2		
IE Edineț	136	58	53				5	4	78	1	76		1
IE Fălești	122	44	18	16		9	1	9	78	40	38		
IE Florești	114	45	38	4	3			13	69	13	52	1	3
IE Glodeni	75	22		20			2	15	53	26	27		
IE Hîncești	153	86	47	32			7	26	67	1	59		7
IE Ialoveni	181	117	110	6		1		35	64	11	21	1	31
IE Leova	108	28	8	9			11	7	80	8	65		7
IE Nisporeni	27	14		14				10	13	7	6		
IE Ocnița	69	14	11	1		1	1	11	55	4	51		
IE Orhei	258	152	146				6	47	106	16	86	2	2
IE Rezina	70	31	31					3	39	38	1		
IE Rîșcani	162	68	52	8	1	2	5	38	94	32	58		4
IE Singerei	175	56	48	3			5	19	119	48	71		
IE Soroca	37	6	6					1	31	3	22		6
IE Strășeni	83	55	13	23		1	18	21	28		21		7
IE Șoldănești	55	16	16					2	39	12	12	1	14
IE Ștefan. Vodă	182	87	2	75	1		9	9	95	22	67		6
IE Taraclia	129	47		38		1	8	11	82	19	61	2	
IE Telenești	227	134	134					11	93	45	35		13
IE Ungheni	130	48	14	34				2	82	11	42		29
Total	4834	2310	1524	544	14	42	186	848	2347	851	1496	20	157

Starea fântînilor de mină și izvoarelor

Anexa 2

Nr.	AE / IE	Sursele de apă, (unități)			
		Fântini		Izvoare	
		total	amenajate	total	amenajate
1	2	3	4	5	6
1	AE Bălți	1.643	1.416	18	18
2	AE Chișinău	3.395	3.214	75	66
3	AE UTA Găgăuzia	3.167	1.639	27	19
4	AE Cahul	1592	95	42	42
5	IE Anenii Noi	1.597	1.352	27	27
6	IE Basarabeasca	680	364	5	3
7	IE Briceni	15.059	8.108	56	31
8	IE Cantemir	1.584	126	53	15
9	IE Călărași	5.651	3.510	102	73
10	IE Căușeni	3.266	2.118	42	30
11	IE Cimișlia	2.915	2.082	7	7
12	IE Criuleni	1.836	1.719	89	85
13	IE Dondușeni	7.052	6.326	76	57
14	IE Drochia	13.679	12.482	158	87
15	IE Dubăsari	411	355	21	18
16	IE Edineț	15.888	15.888	101	89
17	IE Fălești	8.023	7.558	41	27
18	IE Florești	6.877	6.341	137	123
19	IE Glodeni	5.994	5.283	180	107
20	IE Hîncești	4.232	3.390	79	57
21	IE Ialoveni	1.514	385	61	26
22	IE Leova	3.401	2.521	14	13
23	IE Nisporeni	1.645	1.291	146	146
24	IE Ocnița	7.562	6.297	83	71
25	IE Orhei	5.967	5.258	153	123
26	IE Rezina	3.762	2.793	192	129
27	IE Rîșcani	7.136	6.941	170	72
28	IE Sîngerei	8.176	6.152	12	12
29	IE Soroca	11.717	10.031	519	261
30	IE Strășeni	6.821	5.914	77	65
31	IE Șoldănești	5.854	5.613	143	126
32	IE Ștefan. Vodă	1.384	1.301	17	15
33	IE Taraclia	200	170	26	19
34	IE Telenești	3.575	3.334	23	23
35	IE Ungheni	6.112	5.939	121	60
	Total	179.367	147.306	3093	2142

Inventarierea bazinelor acvatice (iazurilor), anul 2014

Anexa 3

Nr.	AE / IE	Numărul de bazine acvatice	Amplasarea bazinului (pe cursul de apă sau lateral)	Suprafața bazinului, ha	Actul de beneficiere, Titlul de folosință (data, valabilitatea)	Modul de folosință (piscicultură, irigare, generală, antierozional, antiviitură)	Actul de folosință a apei (Autorizația, data, termenul)	Prezența proiectului și avizul expertizei ecologice	Prezența pașaportului bazinului	Prezența regulilor de exploatare	Starea barajului, satisfăcător/avariat	Starea bazinului (înămolit, uscat, acoperit cu vegetație, satisfăcător, ha)	Starea fișei riverine de protecție (există, lipsește, împădurită)	Starea instalațiilor hidrotehnice. Tipul deversorului de avarie (lipsește, satisfăcător, avari)	Starea evacuatorului de fund (funcționează, avari)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	AE Bălți	21	pe curs-20 lateral-1	140,93	contract arendă-10 APL-11	generală-11 piscicult-17			21		satisf-12 lipsă-9	satisf-11 uscat-10	împădur-11 lipsă-10	satisf-7 lipsă-14	funcț-7 avari-1 lipsă-13
2	AE Chișinău	54	pe curs-40 lateral-14	1.006,72	contract arendă-10 TS-4 APL-8 propriu stat-4	generală-4 piscicult-12 agrement-34		6	4	1	satisf-49 avariat-5	satisf-13 înămolit-2 veget-37 uscat-2	există-19 împădur-29 lipsă-6	satisf-47 avariat-2 lipsă-5	funcț-12 lipsă-42
3	AE UTA Găgăuzia	62	pe curs-42 lateral-20	1.563,08	contract arendă-8 privat-12 APL-42	piscicult-28 irigare-24	19		3		satisf-45 avariat-17	satis-45 înămolit-7 uscat-10	există-42 lipsă-7 împădur-13	satisf-54 lipsă-8	funcț-40 avari-22
4	AE Cahul	99	pe curs-37 lateral-62	4.135,10	contract arendă-22 APL-77	generală-49 piscicult-31 irigare-15					satisf-80 avariat-19	satisf-16 înămolit-13 veget-49 uscat-21	există-14 lipsă-79 împădur-6	satisf-72 avariat-1 lipsă-26	funcț-55 avari-44
5	IE Anenii Noi	52	pe curs-41 lateral-11	889,56	30 – TS 22 – APL	generală-2 piscicult-22 irigare-20 agrement-5 antierozional – 3	2	5	8	6	satisf-41 avariat-9 lipsă-2	veget-4 înămolit-46 uscat-7	există-29 lipsă-15 împădur-8	satisf-31 lipsă-21	funcț-21 avari-10 lipsă-21
6	IE Basarabeasca	22	pe curs-10 lateral-12	167,49	contract arendă-1 TS-7 APL-14	generală-15 piscicult-6 irigare-1	6				satisf-21 lipsă-1	satisf-3 înămolit-1 uscat-18	există-7 lipsă-15	satisf-2 lipsă-20	funcț-2 avari-20

7	IE Bri-ceni	219	pe curs-lateral-176	1.186,35	contract arendă-114 TS-10, APL -95	generală-99 piscicult-106 irigare-14	3	5				sa-tisf-148 avari-71	satisf-95 înămo-lit-98 veget-18 uscat-8	satisf-95 înămo-lit-98 veget-18 uscat-8	există-91 împă-dur-19 lipsă-109	satisf-50 avari-16 lipsă-153	funct-47 avari-13 lipsă-159
8	IE Can-temir	67	pe curs-lateral-21	582,23	contract arendă-11 APL-56	generală-41 piscicult-26	2	5	8	21		satisf-53 avari-14	satisf-47 înămo-lit-5 veget-1 uscat-14	satisf-47 înămo-lit-5 veget-1 uscat-14	există-47 împă-dur-19 lipsă-1	satisf-34 avari-2 lipsă-31	funct-22 lipsă-45
9	IE Călă-rași	203	pe curs-lateral-199	570,223	53-TS contract arendă-57, APL -93	piscicult-agre-ment-110 irigare-27	8	8	76	8		sa-tisf-185, lipsă-18	înămo-lit-124 veget-77, uscate-2	înămo-lit-124 veget-77, uscate-2	exis-tă-192 împă-dur-11	satisf-88, lipsă-115	funct-72 lipsă-131
10	IE Cău-șeni	99	pe curs-lateral-5	931,35	contract arendă-81 APL-14, privat -4	generală-4 piscicult-91, irigare-4	2	1	1			satisf-73 avari-26	înămo-lit-85, uscat-14, vegetație-65	înămo-lit-85, uscat-14, vegetație-65	există-36 lipsă-63	satisf-82 avari-12 lipsă-5	funct-39 avari-35, lipsă-25
11	IE Cimi-șlia	37	pe curs-lateral-5	435,69	contract arendă-8 TS-22 APL-1 private -1	generală-3 piscicult-21 irigare-8 antierozii-1 agrement-1	4	5				satisf-34 avari-3	satisf-12 înămo-lit-23 veget-2	satisf-12 înămo-lit-23 veget-2	împă-dur-20 lipsă-17	satisf-24 lipsă-13	funct-25 avari-2 lipsă-10
12	IE Criu-leni	52	pe curs-52	285,26	contract arendă-32 TS-6 APL-14	piscicult-23 irigare-13 agrement-16	1	5	15	10		satisf-44 avari-8	înămo-lit-20 satisf-24 uscat-8	înămo-lit-20 satisf-24 uscat-8	există-20 împă-dur-13 lipsă-19	satisf-40 avari-7 lipsă-5	funct-44 lipsă-7 avari-2
13	IE Don-đușeni	244	pe curs-239 lateral-5	803,972	APL-121 contract arendă-123	piscicult-151 generală-93						sa-tisf-170 avari-73	satisf-185 înămo-lit-59	satisf-185 înămo-lit-59	există-232 satisf-12 lipsă-12	există-150, lipsă-94	avariat-168 funct-76
14	IE Dro-chia	191	pe curs-129 lateral-62	866,86	contract arendă-124 APL-67	piscicult-168, irigare-10, generală-10 agrement-3						sa-tisf-150 avari-38 lipsă-3	satisf-161 înămo-lit-25 uscat-5	satisf-161 înămo-lit-25 uscat-5	există-95 lipsă-96	satisf-136 avari-55	funct-130 lipsă-38 avari-23

15	IE Dubăsari	10	lateral-10	17,5	APL-10	generală-10		1	1	1	satisf-6 avariat-4	satisf-1 înămolit-5 uscat-4	există-9 împădur-1	satisf-4 avariat-2 lipsă-4	funcț-1 avariat-9
16	IE Edineț	201	pe curs-lateral-162	805,4	contract arendă-49 TS-47 APL-105	generală -81 piscicult-120			1		satisf-186 avariat-15	satisf-173 înămolit-28	există-115 lipsă-86	satisf-148 avariat-153	funcț-101 lipsă-100
17	IE Fălești	328	pe curs-104 lateral-224	2.793,10	contract arendă-182 TS-146	generală-145 piscicult-174 irigare-3 tehnologic-6		8	66		satisf-313 avariat-15	înămolit-2, veget-320 uscat-6	există-295 împădurit-28 lipsă-5	satisf-235 avariat-25 lipsă-68	funcț-291 avariat-37
18	IE Florești	114	lateral-114	842,85	APL-20 private-94	generală-19 piscicult-55 agrement-9 irigare-17	4				satisf-97 avariat-17	înămolit-20 veget-81 uscat-13	există-5 lipsă-109	satisf-91 lipsă-7 avariat-16	funcț-98 avariat-16
19	IE Glogdeni	279	pe curs-lateral-199	1.912,60	TS-38 contract arendă-188 propstat-12 APL-41	generală-54 piscicult-225					satisf-241 avariat-38	satisf-87 înămolit-85 veget-90 uscat-17	există-211 lipsă-68	satisf-111 lipsă-168	funcț-237 avariat-40 lipsă-2
20	IE Hîncești	113	pe curs-lateral-67	1.327	contract arendă-37 private-24 APL-51 propr. stat-1	generală-54 piscicult-50 irigare-5 antieroz-4	1	3			satisf-101 avariat-4 lipsă-8	satisf-38 înămolit-53 uscat-22	există-61 lipsă-52	satisf-64 avariat-4 lipsă-45	funcț-63 avariat-24 lipsă-26
21	IE Ialoveni	62	pe curs-lateral-38	1.843,75	contract arendă-26 TS-15 APL-21	generală-11 piscicult-48 irigare-3	13	10	7	12	satisf-46 avariat-16	satisf-28 înămolit-17 veget-12 uscat-5	există-30 împădur-20 lipsă-12	satisf-43 avariat-2 lipsă-17	funcț-46 avariat-16
22	IE Leova	75	pe curs-lateral-5	845,806	TS-1 contract arendă-33 privată-15 APL-26	generală-25 piscicult-50		9	3		satisf-59 avariat-16	satisf-49 înămolit-9 uscat-16 veget-1	există-41 lipsă-29 împădurit-5	satisf-55 avariat-3 lipsă-17	funcț-51 avariat-19 lipsă-5

23	IE Nisporeni	101	pe curs-later-35	696,44	TS – 44 APL – 57	generală-82 piscicult-13 irigare-5 antierozional – 1	12	16	17	15	satisf-85 avari-at-16	satisf-49 înămo-lit-34 uscat-18	există – 94 lipsă-7	satisf-94 lipsă-7	funct-45 avari-at-6 lipsă – 6
24	IE Ocnița	227	pe curs-155 lateral-72	830	APL – 166 contract arendă-61	generală-1 piscicult- 185 irigare-11 antieroz-30					sa-tisf.-226 avari-at-1	satisf-104 uscat-123	exis-tă-213 lipsă-14	satisf-212 avari-at-6 lipsă-9	funct.-104 avari-ate-18 lipsă-105
25	IE Orhei	144	pe curs-124 lateral-20	959,36	contract arendă-49 TS-9 APL – 86	generală-45 piscicult-76 irigare-22 antieroz-1	9	9	7	8	sa-tisf.-127 avari-at-17	satisf-29 înămo-lit-70 veget-18 uscat-27	exis-tă-110 împădur-2 lipsă-32	satisf.-80 avari-at-6 lipsă-58	funct-71 avari-at-6 lipsă-67
26	IE Rezina	47	pe curs-40 lateral-7	273,615	contract adendă-19 APL-25 private – 3	piscicult-26 antieroz-21					satisf-43 avari-at-4	înămo-lit-44 uscat-3	există-15 împădur-17 lipsă-15	satisf- 43 lipsă-4	funct-26 avari-at-21
27	IE Rîșcani	377	pe curs-64 lateral-313	7.325,30	contract adendă-104 APL-252 propr stat – 4 private – 17	generală-230 piscicult-136 irigare-9 agrement-1 hidroenerge-1		1	1	1	sa-tisf.-370 avari-at-7	satisf.-60 înămo-lit-253 uscat-64	exis-tă-174 lipsă-203	satisf.-323 avari-at-38 lipsă-16	funct-266 avari-at-103 lipsă-8
28	IE Sîngei	213	pe curs-192 lateral-21	1.587,86	contract arendă-87 APL-126	generală-102 piscicult-103 irigare-5 antieroz-3	1				sa-tisf.-194 avari-at-19	satisf.-46 înămo-lit-57 veget-110	exis-tă-149 împădur-6 lipsă-58	satisf-163 avari-at-31 lipsă-19	funct-129 avari-at-84
29	IE Soroca	168	pe curs-1 lateral-167	410,27	APL-86 contract arendă-86	generală-86 piscicult-82		1	1	1	sa-tisf.-131 avari-at-37	satisf-114 înămo-lit-6 veget-11 uscat-37	exis-tă-168	satisf.-41 lipsă-59 avari-at-68	funct-107 avari-at-61
30	IE Strășeni	51	pe curs-4 lateral-47	351,6	privat-17 contract arendă-23, APL – 11	generală-27 piscicult-19, irigare-4, cerce științif-1	1	7	3	3	satisf-51	satisf-49 uscat-2	există-19 împădur-31 lipsă-1	satisf-51	funct-50 lipsă-1

31	IE Șoldănești	45	pe curs-lateral-2	196,61	contract arendă - 9 TS- 16 APL - 20	piscicult-31 irigare -2 agrement-12							satisf-43 avari-2	înămo-lit-44 uscat - 1	există-43 lipsă - 2	lipsă-45	funcț-45
32	IE Ștefan Vodă	100	pe curs-lateral-1	1.740,00	TS-67 privat-3 propri- stat-3 APL-27	generală-29 piscicult-68 antieroz-3							satisf-75 avari-25	satisf-8 înămo-lit-69 veget-14	există-74 lipsă-26	satisf-84 lipsă-16	funcț-34 avari-6 lipsă-60
33	IE Taraclia	41	pe curs-lateral-20	958,211	private - 5 contract arendă-18 APL	piscicult-8 irigare-14 antieroz-16	39						satisf-27 avari-6 lipsă - 8	satisf-1 înămo-lit-24 veget-1 uscat-15	există-31 lipsă-10	satisf-33 avari-1 lipsă-7	funcț-8 avari-4 lipsă-29
34	IE Telenești	99	pe curs-lateral-91	1.357,83	contract arendă-23 TS - 3	generală-80 piscicult-7 irigare-12	1	2	1				satisf-90 avari-9	înămo-lit-26 veget-58 uscat-15	există-93 lipsă-6	satisf-88 avari-8 lipsă-3	funcț-84 avari-13 lipsă-2
35	IE Ungheni	135	pe curs-135	1.575,30	contract arendă-18 TS-20 APL - 97	generală-69 piscicult-59 irigare-9			6				satisf-121 avari-14	satisf-96 înămo-lit-35 uscat-4	există-78 lipsă-57	satisf-120 avari-5 lipsă - 10	funcț-70 avari-65
	Total	4352	pe curs - 2144 lateral - 2208	42215,2	contract arendă - 1613 TS - 538 APL - 1880 propr. De stat - 24 private - 195	generală - 1505 piscicult - 2303 irigare - 257 agrement - 191 tehnologic - 6 antierozional - 88 hidroenergetic - 1 cercetări științifice - 1	72	124	157	216			satisf - 3738 lipsă - 49 avari-565	satisf - 1483 înămolit - 1389 acoperit cu vegetație - 969 uscate - 511	există - 2878 lipsă - 1215 împădurit - 259	satisf - 2750 lipsă - 1089 avari-513	funcț - 2518 lipsă - 902 avari-932

Starea complexelor de evacuare și epurare a apelor uzate

Anexa 4

Nr. d/o	AE/IE	Total unități	Prezența do- cumentăției de proiect / avizu- lui EES	Normativul DLA/CMA	Funcționează unități			Nu funcționea- ză (unități)
					Cu epurare normativă	Cu epure insuficientă	Cu epurare parțială	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Chișinău	7	4	4		7		
2	Bălți	2		1	1			1
3	Cahul	7	2	1		7		
4	Gagauzia	20	3	1		3		17
5	Anenii-Noi	4	1		1	3		
6	Basarabeasca	1	1			1		
7	Briceni	2				2		
8	Cantemir	2				1		1
9	Călărași	2	1			2		
10	Căușeni	12	2			9		7
11	Cimișlia	1						1
12	Criuleni	4	1		1	3		
13	Dondușeni	5	1			5		
14	Drochia	2				2		
15	Dubăsari	8	5			8		
16	Edineț	3	2	1		3		
17	Fălești	1		1		1		
18	Florești	6	1	1	1	5		
19	Glodeni	2	2			2		
20	Hîncești	15	8	1		13		2
21	Ialoveni	5	3	1		5		
22	Leova	9	6	4		8		1
23	Nisporeni	1	1	1		1		
24	Ocnîța	4	2	2		4		
25	Orhei	9	8	1	1	9		
26	Rezina	3	3		1	1	1	
27	Rîșcani	3	2	1		3		
28	Ștefan-Vodă	10	2			5	2	3
29	Sîngerei	1	1	1		1		
30	Soroca	3	3			2		1
31	Strășeni	10	2			5	2	3
32	Șoldănești	4	3					4
33	Taraclia	3				1	1	1
34	Telenești	6	1	1		6		
35	Ungheni	11	4	1		4		7
	TOTAL	189	81	24	5	138	4	42

V. PROTECȚIA RESURSELE FUNCIARE

Dumitru APĂRATU,
*inspector principal, secția inspectare sol,
deșeuri și substanțe chimice*

Rezumat

Actele legislativ-normative de bază în domeniu:

1. *Legea nr. 1515 din 16.06. 1993 privind protecția mediului înconjurător.*
2. *Codul funciar nr. 828 din 25.12.1990.*
3. *Legea nr. 440 din 27.04.1995 cu privire la zonele și fîșiile de protecție a apelor rîurilor și bazinelor de apă.*
4. *Regulamentul cu privire la modul de atribuire, modificare a destinației și schimbul terenurilor, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1451 din 24.12.2007 și modificat prin Hotărîrea Guvernului nr. 593 din 17.07.2014.*

- *Suprafața totală a terenurilor agricole – 2500 ha.*
- *Suprafața terenurilor erodate – 877644 ha.*
- *Suprafața terenurilor afectate de ravene – 12 048 ha.*
- *Suprafața alunecărilor de teren – 24 184 ha.*
- *Pierderile anuale de sol fertil – 26 mln tone.*
- *Miriștea arsă pe o suprafață de circa 400 ha.*
- *Au fost supuși controlului 1 456 agenți economici.*
- *Depistate 698 cazuri de încălcare a legislației ecologice funciare.*
- *Întocmite procese-verbale și acțiuni de recuperare a pagubelor resurselor de sol în sumă de 2 459 833 lei, inclusiv amenzi – 778 400 lei.*

Suprafața totală a fondului funciar al Republicii Moldova constituie 3 384,6 mii ha. 2500,1 mii ha (73,9 %) sînt terenuri agricole, din acestea 1 816,1 mii ha (72,6%) – terenuri arabile, 295,3 mii ha (11,8%) – plantații perene, 350,1 mii ha (14,0 %) – fînețe și pășuni, 38,7 mii ha (1,5%) – pîrloage.

La 1 ianuarie, 2015 în țară activau 233 cooperative agricole cu suprafața totală de 142,5 mii ha, 170 societăți pe acțiuni cu suprafața totală de 54,3 mii ha, 2038 societăți cu răspundere limitată cu suprafața de 657,4 mii ha, 399,8 mii de gospodării țărănești cu suprafața de 553,5 mii ha.

Nota medie de bonitare pe țară constituie 63 puncte și se reduce anual în dependență de activitățile degradationale. Astfel eroziunea slabă reduce potențialul productiv (deci și calitatea solului) cu 20%, medie – cu 40%, puternică – cu 60-80%.

O sursă de poluare a resurselor funciare sînt pesticidele degradate. Conform datelor identificate la moment, în 7 depozite centrale raionale se păstrează cca 980 tone de pesticide inutilizabile, care urmează să fie eliminate în perioada următoare. Din acestea,

730 tone de pesticide solide de la 6 depozite raionale (Alexandreni SG, Călărași CL, Bugeac UTAG, Gaidar UTAG, Hitrești FL și Ungheni) sînt planificate spre evacuare în cadrul proiectului finanțat de țările NATO și implementat de Ministerul Apărării, cca 250 tone pesticide stocate în depozitul din s. Pașcani, r-nul Criuleni sînt preconizate a fi distruse în cadrul proiectului regional finanțat de Comisia Europeană și FAO și implementat de FAO în parteneriat cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

Starea actuală a solurilor, precum și eficiența utilizării resurselor de sol, nu pot fi considerate satisfăcătoare din următoarele motive principale: parcelarea fondului funciar și deteriorarea sistemelor antierozionale regionale; lipsa organizării antierozionale a terenurilor agricole și a măsurilor de conservare a solurilor; cantitățile insuficiente de îngrășăminte încorporate în sol; lipsa asolamentelor, ierburilor perene și predominarea cultivării pe pante a culturilor prășitoare.

* * *

Suprafața totală a fondului funciar al Republicii Moldova constituie 3 384,6 mii ha, inclusiv 2500,1 mii ha (73,9 %) – terenuri agricole, din acestea 1 816,1 mii ha (72,6%) sînt terenuri arabile, 295,3 mii ha (11,8%) – plantații perene, 350,1 mii ha (14,0 %) – fînețe și pășuni, 38,7 mii ha (1,5%) – pîrloage.

Suprafața terenurilor proprietate publică a statului constituie 782,1 mii ha (23,1 %), suprafața terenurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale – 714,7 mii ha (21,1 %) și suprafața terenurilor aflate în proprietate privată 1887,9 mii ha (55,8 %).

Pe parcursul anului, diferitor întreprinderi și organizații le-au fost repartizate în alte scopuri decît cele agricole 1175,98 ha. Solul fertil depozitat și păstrat de la obiectele de construcții și cariere la 01.01.2015 constituie 1923,92 mii m³, dintre care s-au utilizat 507,04 mii m³.

Fondul funciar se caracterizează prin:

- a) predominarea cernoziomului în învelișul de sol (fig. 1) cu potențial înalt de productivitate;
- b) gradul înalt de valorificare;
- c) relief accidentat: 80 % din terenurile agricole sînt amplasate pe pante.

Reforma funciară a majorat numărul participanților la relațiile funciare și a generat multiple varietăți de proprietate și gospodărire a resurselor funciare. La 1 ianuarie, 2015 în țară activau 233 cooperative agricole cu suprafața totală de 142,5 mii ha, 170 societăți pe acțiuni cu suprafața totală de 54,3 mii ha, 2038 societăți cu răspundere limitată cu suprafața de 657,4 mii ha, 399,8 mii de gospodării țărănești cu suprafața de 553,5 mii ha.

Asemenea parcelare a fondului funciar, în cazul cotelor de teren echivalent reduse, nu permite utilizarea eficientă, implementarea asolamentelor, fito-tehnologiilor avansate și protejarea solurilor. Este necesară consolidarea terenurilor agricole, organizarea lor antierozională și respectarea asolamentelor conservative.

Republica Moldova dispune de o bogată resursă pedologică care, în mare măsură, asigură activitatea economică. Circa 3/4 din suprafața terenurilor agricole ocupă cernoziomurile, care se consideră cele mai productive soluri. Însă potențialul productiv al solurilor în condițiile relațiilor funciare actuale, potențialul productiv al solurilor nu

este utilizat adecvat, pe fondul arabil continuă și se accelerează procesele de degradare. 80 la sută din suprafața fondului agricol este amplasată pe pante, ceea ce favorizează eroziunea solului provocată de ploile torențiale în condițiile predominării în structura culturilor a celor prășitoare și lipsa măsurilor antierozionale. Suprafețele supuse lucrărilor intensive agricole (terenurile arabile + plantațiile perene) au rămas în limitele a 63% din suprafața totală a țării, în timp ce suprafețele fînețelor și pășunilor s-au redus. Ponderea pîrloagelor rămîne în creștere, în anul 2014 a constituit 38,7 mii hectare sau 1,5% din fondul funciar al țării.

Calitatea solurilor fondului agricol este diferită. Fiind apreciat convențional prin notele de bonitare (cu 100 de puncte fiind apreciat cernoziomul tipic moderat humifer) indicele mediu calitativ al zonelor pedogeografice constituie 59-69 puncte, al raioanelor pedo-geografice variază între 50-75 puncte. Predominarea cernoziomurilor condiționează calitatea superioară, care în condițiile reale a unităților teritoriale este redusă de gradele de eroziune, prezența solurilor puțin productive, proceselor și consecințelor degradării. Nota medie de bonitate pe țară constituie 63 puncte și se reduce anual în dependență de activitățile degradative. Astfel eroziunea slabă reduce potențialul productiv (deci și calitatea solului) cu 20%, medie – cu 40%, puternică – cu 60-80%.

Calitatea resurselor de sol se diminuează din cauza majorării arealelor solurilor halomorfe (solonetișate și salinizate), hidromorfe (cernoziomoide și mocirle), poluării cu diferite deșeuri și substanțe chimice. Relieful accidentat, ploile torențiale, sectoarele mici de terenuri împădurite condiționează accelerarea eroziunii solurilor pe pante, intensificarea alunecărilor de teren. Conform datelor Cadastrului Funciar solurile erodate ocupă circa 877 644 ha, inclusiv 504 777 ha – slab erodate, 259 332 ha – moderat erodate și 114 165 ha – puternic erodate. Suprafața solurilor erodate s-a majorat pe parcursul ultimelor 40 de ani cu 283,4 mii ha, avansînd cu 7086 ha anual (Fig. 2, tab. 1).

Nivelul cel mai înalt de erodare a terenurilor agricole este înregistrat în raioanele Călărași (56,1%), Cahul (44,4%), Hîncești (43,7%), Ungheni (43,4%), Nisporeni (43,4%). Pierderile anuale de sol fertil de pe terenurile agricole cauzate de eroziune constituie, după unele date, 26 mln tone, inclusiv humus – 700 mii tone, azot – 50 mii, fosfor – 34 mii, potasiu – 597 mii tone. În mod indirect acest flagel are și alte consecințe: înnămolirea iazurilor și altor bazine acvatice, poluarea solurilor, apelor subterane cu produse de uz fitosanitar și fertilizanți, distrugerea căilor de comunicație, construcțiilor hidrotehnice etc.

Suprafața terenurilor afectate de ravene constituie 12049 ha. Acestea scot anual din circuitul agricol aproximativ 100 ha terenuri, iar volumul de sol scos din circuitul agricol este de 10-15 mln m³. Prejudiciul cauzat economiei naționale, conform datelor, constituie 83 mln lei.

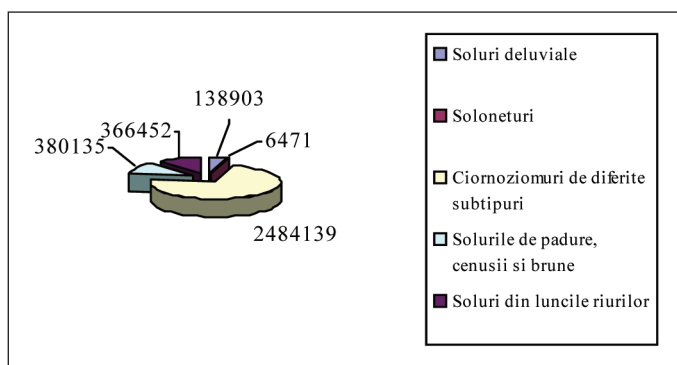

Fig. 1. Resursele de sol (ha)

Degradarea resurselor funciare este cauzată și de alunecările de teren. Suprafața lor, conform cadastrului funciar constituie 24184 ha. Cele mai mari suprafețe cu alunecări sînt în raioanele Călărași – 3588 ha, Ungheni – 1863 ha, Hîncești – 1055 ha, Strășeni – 629 ha, Telenești – 516 ha. Alunecările de teren prezintă o primejdie permanentă și pentru multe obiecte sociale: case de locuit, drumuri, construcții hidrotehnice. Consecințele eroziunii sînt multilaterale și afectează nu numai stratul superior: devin tot mai nefavorabile proprietățile fizico-chimice, conținutul de humus scade cu aproximativ 1 tonă la 1 ha. Concomitent cu eroziunea de suprafață se produce eroziune liniară, de adîncime. Un factor negativ specific regiunilor deluroase prezintă alunecările de teren, care se activează periodic, suprafața lor majorîndu-se anual cu aproximativ 2,5 mii ha. Suprafața alunecărilor de teren active s-a majorat.

Starea actuală a solurilor, precum și eficiența utilizării resurselor de sol nu pot fi considerate satisfăcătoare din următoarele motivele principale:

- Parcelarea fondului funciar și desființarea sistemelor antierozionale regionale;
- Lipsa organizării antierozionale a terenurilor agricole și măsurilor de protejare a solurilor;
- Cantitățile mizere de îngrășăminte încorporate în sol;
- Lipsa asolamentelor, ierburilor perene și predominarea pe pante a culturilor prășitoare.

Caracteristica calitativă a terenurilor

Tabelul 1

Nr. d/o	Denumirea unităților administrativ-teritoriale	Total terenuri agricole, (ha)	Din care supuse cercetărilor pedologice, (ha)	Nota medie ponderată de bonitate, (puncte)	Terenuri erodate, ha			
					Total	inclusiv		
						Slab	Moderat	Puternic
I	2	3	4	5	6	7	8	9
1	r-nul Anenii Noi	66830,25	63151	59	25086	15246	6748	3092
2	r-nul Basarabeasca	23183,50	21637	56	10054	5573	2980	1501
3	r-nul Briceni	62441,94	54667	70	11298	7945	2601	772
4	r-nul Cahul	116332,60	113660	58	52105	23827	17619	9760
5	r-nul Cantemir	64960,50	62508	57	27042	14517	8906	3619
6	r-nul Călărași	40958,16	35049	50	23148	9922	8877	4400
7	r-nul Căușeni	102247,90	94881	62	25290	13293	7824	4173
8	r-nul Cimișlia	71804,67	68890	62	33749	20108	10080	3561
9	r-nul Criuleni	52183,83	48523	69	16842	11064	4637	1141
10	r-nul Dondușeni	53575,48	48943	78	12995	9013	3137	833
11	r-nul Drochia	87296,19	81077	73	25829	18879	5491	1267
12	r-nul Dubăsari	22766,08	22914	66	4670	3070	1032	566
13	r-nul Edineț	74373,99	67492	78	17214	12228	3514	1468
14	r-nul Fălești	81183,33	75264	65	31906	18066	8445	5423
15	r-nul Florești	89297,36	83796	71	27979	19863	6000	2116
16	r-nul Glodeni	56353,12	52680	72	22197	15515	4897	1785

17	r-nul Hîncești	93135,89	87040	58	41002	20137	13234	7628
18	r-nul Ialoveni	52886,32	51630	58	27710	13249	9647	4814
19	r-nul Leova	58269,80	54517	57	21578	11513	7554	2511
20	r-nul Nisporeni	39063,88	34652	54	17041	8189	6314	3441
21	r-nul Ocnița	45897,52	40201	71	8870	6051	2264	555
22	r-nul Orhei	82599,58	74377	63	30434	18491	8780	3162
23	r-nul Rezina	43199,10	41313	62	22404	13094	7000	2310
24	r-nul Rîșcani	76371,52	71447	70	28177	16274	8308	3595
25	r-nul Singerei	79661,21	75838	55	34056	16634	10329	6599
26	r-nul Soroca	82538,52	74949	71	25578	17790	5831	1957
27	r-nul Strășeni	34627,33	32240	55	16016	7831	5445	2740
28	r-nul Șoldănești	41328,44	38671	74	15112	9312	4558	1242
29	r-nul Ștefan-Vodă	78776,46	76206	62	24960	14573	7969	2417
30	r-nul Taraclia	55321,32	51594	60	16179	9836	4605	1316
31	r-nul Telenești	63051,22	58718	58	24874	13351	8171	3352
32	r-nul Ungheni	73728,84	68255	54	32184	13726	11229	7228
33	mun. Chișinău	31139,89	26761	64	11936	6780	3678	1478
34	mun. Bălți	4032,27	2618	65	623	541	46	36
35	mun. Bender	1812,09	1236	83	230	209	21	
36	UTA Găgăuzia	147004,50	143315	56	57337	31132	19122	8742
37	UAT din stînga Nistrului	264231,80	238666	68	53939	37935	12439	3565
	Total	2514466,40	2339376,00	63	877644	504777	259332	114165

Conform prevederilor Legii bugetului de stat pentru anul 2014 realizarea Programului de valorificare a terenurilor noi și de sporire a fertilității solurilor a înregistrat alocații de mijloace financiare în sumă de doar 25,4 mln lei. În urma valorificării acestor bani au fost efectuate următoarele lucrări: desecarea terenurilor supraumede de 851 ha cu includerea lor în circuitul agricol; prelungirea lucrărilor la construirea a 14 iazuri antierozionale cu oglinda apei de 72 ha, care vor proteja localitățile de inundații și va face posibilă irigarea a circa 920 ha terenuri agricole; au fost curățate 16,7 km a albiilor râurilor mici, care reduc nivelul apelor subterane și ca rezultat protejează 1050 ha terenuri agricole contra eroziunii și 2800 ha contra inundațiilor.

Din Fondul Ecologic Național au fost aprobate spre finanțare 48 mln 571 mii 347 lei (42 proiecte) pentru îmbunătățiri funciare (stoparea alunecărilor de teren și a proceselor erozionale, împădurirea terenurilor, consolidarea digurilor de protecție antiiviură, lichidarea consecințelor inundațiilor și măsuri de protecție contra lor, consolidarea malurilor bazinelor acvatic).

Pe terenurile degradate, gestionate de primării, în anul 2014 au fost plantate 242,05 ha plantații forestiere. De asemenea, au fost sădite doar 60,69 ha fîșii forestiere de protecție a cîmpurilor agricole și 23,84 ha fîșii forestiere de protecție a resurselor acvatic.

Influența negativă asupra calității solurilor este condiționată și de procesele de dehumificare. În solurile valorificate, datorită reducerii materiei organice, conținutul de humus scade anual cu 0,5-0,7 t/ha. În același timp, sistematic se reduc rezervele de elemente nutritive cu 150-180 kg/ha, se dereglează bilanțul azotului, fosforului și potasiului în sol. Bilanțul negativ al humusului și al elementelor nutritive nu poate fi modificat și reglat în condițiile reducerii încorporării nesatisfăcătoare în sol a îngrășămintelor. Dacă în anul

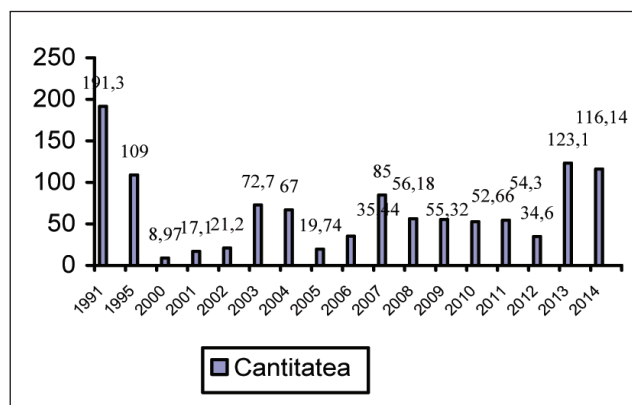

Fig. 2. Utilizarea îngrășămintelor chimice sub culturi agricole (mii tone)

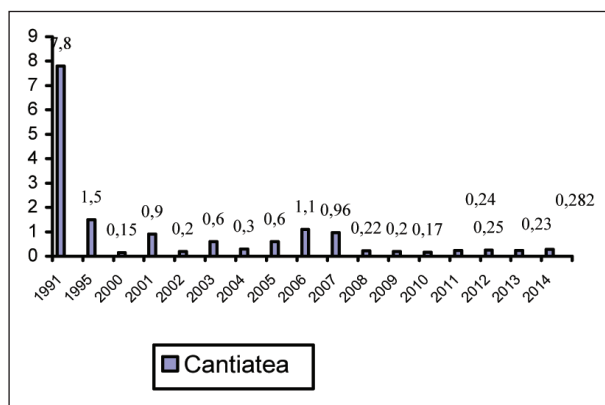

Fig. 3. Utilizarea îngrășămintelor naturale, sub culturi agricole (mln tone)

2000 s-au încorporat 8,97 mii tone de îngrășămintă chimice, în anul curent ele au fost utilizate în volum de 116,14 mii tone, cu 107,17 mii tone mai mult, iar îngrășămintele organice s-au utilizat într-un volum de 282 mii tone. (fig. 2; fig. 3). În același timp, deșeurile zootehnice în multe cazuri se depozitează la gunoiști cu alte deșeuri sau împrăștiate pe maluri de râuri și râpi în diferite locuri neautorizate.

Pășunatul excesiv este un fenomen specific pentru țară și are impact negativ asupra mediului. Șeptelurile de animale prevalează cu mult normele stabilite de capete la 1 ha de pășuni. Totodată, majoritatea pășunilor, amplasate pe terenuri erodate, sînt slab productive. Nu se întreprind măsuri de ameliorare a acestora din cauza lipsei de mijloace financiare.

Suprafața totală a solonețurilor și solurilor solonețizate constituie 107 mii ha, din care 35 la sută sînt terenuri arabile, iar 65 la sută – pășuni. Prejudiciul cauzat economiei de procesul de solonețizare constituie 43 mln lei anual.

Suprafața totală a solurilor salinizate și a solonciacurilor este de

112 mii ha, din care 30 la sută sînt terenuri arabile și 70 la sută pășuni. Prejudiciul cauzat economiei în rezultatul scăderii recoltelor cu 25 la sută, constituie 423 mln lei anual.

În scopul diminuării și combaterii deficitului de umiditate și majorării productivității solurilor în condițiile xerofite măsura radicală devine aplicarea udatului artificial – irigarea. Irigarea cernoziomurilor poate fi aplicată numai cu condiția utilizării apelor calitative (mineralizarea < 1,0 g/l, SAR < 3) și respectarea strictă a normelor de irigare.

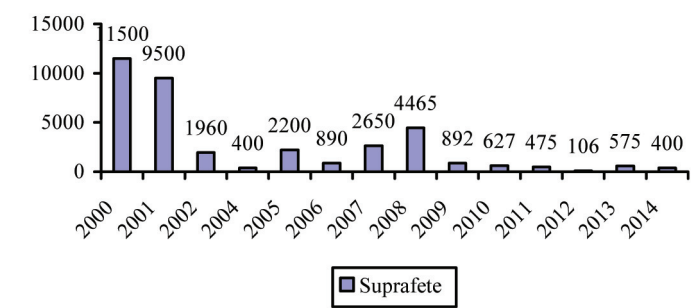

Fig. 4. Arderea miriștii (ha)

Însă tocmai în regiunile xerofite de sud resursele de apă sînt mineralizate și reduse sau lipsesc. Tentativele utilizării pentru udatul artificial cu ape necalitative conduc la degradarea (solonețizarea și salinizarea) solurilor care devine ireversibilă.

Suprafața totală a terenurilor ameliorate constituie 297,4 mii ha, inclusiv 228,2 mii ha – irigate și 69,2 mii ha – desecate.

Pe lângă procesele de degradare fizică și deșertificare în țară există problema poluării solurilor. În ultimele decenii poluarea de fond a solurilor a devenit mai puțin actuală datorită reducerii considerabile a principalelor surse de poluare difuză. S-au redus semnificativ cantitățile de fertilizanți și produse de uz fitosanitar aplicate în agricultură. Conținutul mediu sumar al poluanților în soluri constituie mai puțin de 0,0008 mg/kg. Se mai produce la nivel local poluarea solurilor terenurilor agricole cu cupru mobil. Devine tot mai acută problema poluării locale a solurilor cu deșeuri menajere solide. Aceste deșeuri sînt transportate (aruncate) în rîpi, fîșii forestiere, fîșii riverane de protecție a rîurilor și bazinelor acvaticice, pe marginea drumurilor. Aceste deșeuri poluează mediul ambiant și, în primul rînd, solul.

O altă sursă de poluare a resurselor funciare sînt pesticidele degradate. Conform datelor identificate la moment, în 7 depozite centrale raionale se păstrează cca 980 tone de pesticide inutilizabile, care urmează să fie eliminate în perioada următoare. Din acestea, 730 tone de pesticide solide de la 6 depozite raionale (Alexăndreni SG, Călărași CL, Bugeac UTAG, Gaidar UTAG, Hitrești FL și Ungheni) sînt planificate spre evacuare în cadrul proiectului finanțat de țările NATO și implementat de Ministerul Apărării, cca 250 tone pesticide stocate în depozitul din s. Pașcani, r-nul Criuleni sînt preconizate a fi distruse în cadrul proiectului regional finanțat de Comisia Europeană și FAO și implementat de FAO în parteneriat cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

De rînd cu depozitele nominalizate, care trebuie lichidate, se specifică un număr mare de terenuri contaminate cu pesticide. Numărul lor este de cca 1600 cu o suprafață totală estimată la cca 330 ha. În rezultatul studiilor efectuate aceste terenuri au fost împărțite în cinci categorii de risc. Terenurile și obiectele din prima categorie cu risc foarte înalt (5% din numărul total) și cele din a doua categorie cu risc înalt (30% din numărul total) necesită măsuri urgente de remediere. O anumită experiență în acest sens a fost acumulată în cadrul cîtorva proiecte-pilot prin izolarea materialelor contaminate în sarcofage. Spre exemplu, sarcofagul de izolare a deșeurilor POP din apropierea s. Congaz (UTA Găgăuzia) a fost organizat la o distanță de circa 3 km de localitate. Volumul deșeurilor înhumate constituie: 1014 m³ deșeuri de construcție a fostului depozit de chimicale și 786 m³ de sol contaminat.

În com. Step-Soci, r-nul Orhei a fost implementat proiectul „Depozit (sarcofag) pentru izolarea deșeurilor poluate cu POP”.

După evacuarea pesticidelor inutilizabile de la depozitul din s. Bujor, r-nul Hîncești materialele de construcție a depozitului și solul contaminat au fost înhumate într-un sarcofag cu suprafața de 100 m² în apropierea fostului depozit de chimicale.

Sarcofagul pentru izolarea deșeurilor și solului contaminat cu POP în s. Tătăraști, r-nul Strășeni a fost construit pe o suprafață de 0,25 ha, conform proiectului de execuție avizat pozitiv de Expertiza ecologică de stat (Avizul Expertizei ecologice de stat nr. 05-5-3833/164 din 12.01.2012). La moment terenul unde a fost demolat depozitul de chimicale este nivelat, cresc plante multianuale.

De rînd cu factorii poluatori la degradarea terenurilor agricole duce și incendiarea miriștilor și resturilor vegetale în cîmp, fenomen și practici în continuă descreștere. Astfel, în anii 1995-2000 miriștile erau incendiate pe suprafețe de zeci de mii de hectare, iar în ultimii ani, datorită acțiunilor întreprinse de către inspectorii ecologiști din teritoriu aceste suprafețe s-au redus și sînt mult mai mici (circa 400 hectare anual). La fel s-au redus substanțial și cazurile de incendiere a resturilor vegetale în legătură cu extinderea producerii peleților și brichetelor din biomasă. Această activitate economică în ultimii ani ia amploare și va influența pozitiv starea ecologică a terenurilor.

Controlul efectuat de către agențiile și inspecțiile ecologice constată că solurile fertile, bogăția principală a țării, sînt supuse permanent unei degradări intensive, cauzate de factori naturali și antropogeni.

Starea actuală a solurilor, precum și eficiența utilizării resurselor de sol nu pot fi considerate satisfăcătoare din următoarele motive principale: parcelarea fondului funciar și deteriorarea sistemelor antierozionale regionale; lipsa organizării antierozionale a terenurilor agricole și a măsurilor de conservare a solurilor; cantitățile insuficiente de îngrășăminte încorporate în sol; lipsa asolamentelor, ierburilor perene și predominarea cultivării pe pante a culturilor prășitoare.

Pe parcursul anului au fost controlați 1456 agenți economici, depistate 699 cazuri de încălcare a legislației ecologice și funciare, întocmite procese-verbale și acțiuni de recuperare a pagubelor cauzate resurselor funciare în sumă de 2459833 lei, inclusiv amenzi – 778400 lei. Concomitent, s-a participat în componența a 1873 comisii pentru selectarea terenurilor pentru diferite construcții, 461 comisii de recepție a obiectelor în exploatare. Au fost examinate și coordonate 128 dosare cadastrale și 46 proiecte de hotărîri de Guvern cu privire la modificarea categoriei de destinație a terenurilor. S-au examinat 252 petiții și semnale. Au fost pregătite un șir de materiale informative (35) pentru organele ierarhic superioare. S-a activat în direcția propagării rezultatelor controalelor efectuate în domeniul protecției solurilor prin intermediul presei și radio-televiziunii.

Nu se asigură în deplină măsură respectarea de către beneficiari a prevederilor Legii privind protecția mediului înconjurător (art. 23, 35-39, 62), Codului funciar (art. 29, 33, 79), Legii cu privire la zonele și fișiile de protecție a rîurilor și bazinelor de apă (art. 14). Sînt depistate cazuri de prelucrare a solului în fișiile riverane de protecție a rîurilor Nistru, Răut, Lăpușna, Bîc, Cogîlnic, Ialpuș, Cula, Ișnovăț, Ciulucul Mare. Deseori în aceste zone sînt depozitate deșeuri de diferită proveniență. Astfel de cazuri au fost depistate în raioanele Căușeni, Florești, Leova, Hîncești, Cimișlia, Rezina, Soroca, Fălești, Nisporeni, Taraclia, Comrat, Ungheni, Anenii Noi, Orhei, Telenești, Criuleni.

Un alt gen de încălcare a legislației ecologice sînt construcțiile nelegitime și nedecopertarea stratului de sol fertil, folosirea lui contrar destinației. Așa cazuri au fost depistate în raioanele Glodeni, Ungheni, Telenești, Criuleni, Dubăsari, Basarabeasca, Ștefan Vodă, Căușeni, Florești, Ialoveni, mun. Chișinău. Cazuri de ocupare ilicită a terenurilor au fost depistate în raioanele Comrat, Căușeni, Ștefan vodă, Cantemir, Fălești, Dubăsari, Basarabeasca, Căușeni, Fălești, Rezina, Leova. Sînt frecvente și încălcările legislației ecologo-funciare, inclusiv prin modul de prelucrare a terenurilor agricole de-a lungul pantei, de asemenea și cultivarea culturilor prășitoare pe versanți cu înclinația mare

(raioanele Călărași, Strășeni, Nisporeni, Dubăsari, Orhei, Rîșcani, Ungheni, Sîngerei, Cahul, Rezina, Criuleni, Hîncești, Leova etc.).

În scopul preîntîmpinării arderii miriștii, paielor, ierbii uscate în fâșiile forestiere și în conformitate cu prevederile art. 62 al Legii privind protecția mediului înconjurător, Inspectoratul Ecologic de Stat a emis Dispoziția nr. 14-d din 31 iunie 2014 cu privire la preîntîmpinarea arderii miriștii, ierbii uscate în fîșiile forestiere și altă vegetație, iar Agențiile și Inspecțiile au urmărit executarea ei.

Activitățile de contracarare a arderii miriștii, paielor și altor resturi vegetale au fost anticipate de efectuarea unui șir de măsuri organizatorice întreprinse de subdiviziunile Inspectoratului.

Subdiviziunile teritoriale, în comun cu organele publice locale, au participat la elaborarea programelor de prevenire a incendiilor, inclusiv a arderii conștiente a paielor și miriștii.

Concomitent, agenții economici care practică creșterea și colectarea cerealelor au fost atenționați despre pericolul care poate fi produs în perioada recoltării cerealelor.

Agenților economici, care practică creșterea și colectarea cerealelor, prin actele de control ale inspectării îndeplinirii cerințelor privind protecția mediului și folosirea rațională a resurselor naturale le-au fost prescrise indicații obligatorii în vederea neadmiterii arderii resturilor vegetale.

Problema în cauză a fost reflectată în mass-media de către specialiștii Inspectoratului.

În scopul promovării măsurilor de menținere și sporire a fertilității solurilor e necesar ca în toate primăriile să se elaboreze și implementeze programe complexe științific argumentate de sporire a fertilității solurilor și protecția lor contra eroziunii și altor factori de degradare, care ar prevedea:

- mobilizarea eforturilor la etapa de postprivatizare în direcția consolidării terenurilor și formării unităților agricole viabile, eficiente pentru a facilita aplicarea asolamentelor și tehnologiilor moderne;
- organizarea antierozională a teritoriului și implementarea măsurilor organizatorice, agrotehnice fitoameliorative și hidrotehnice, avînd ca scop combaterea eroziunii solului;
- implementarea asolamentelor științific argumentate;
- urgentarea lucrărilor de împădurire a rîpilor, terenurilor predispuse alunecărilor de teren, terenurilor puternic erodate;
- reglarea regimului de nutriție prin aplicarea fertilizanților, mărirea cotei culturilor leguminoase în asolamente;
- efectuarea măsurilor pedoameliorative pentru ameliorarea solurilor înmlăștinite, salinizate, solonețizate;
- recultivarea terenurilor degradate și poluate cu antrenarea lor în sectorul silvic;
- inventarierea sistemelor de irigare și de desecare, aprecierea stării lor tehnice, luarea de măsuri în vederea reparării lor;
- aducerea în concordanță a efectivului de animale cu productivitatea pășunilor;
- începerea pășunatului primăvara numai după ce solul este în stare de maturizare fizică și iarba are peste 10 cm înălțime;
- folosirea pajiștilor alternative (1-2 ani pășune, 1-2 ani fîneață).

VI. PROTECȚIA RESURSELOR MINERALE

Veronica FOCȘA,
șef secție inspectare sol, deșeuri și substanțe chimice

Andrei COICA,
*inspector superior, secția inspectare sol,
deșeuri și substanțe chimice*

Rezumat

*În scopul soluționării problemelor și protecției resurselor minerale pe parcursul anului 2014 Inspectoratul Ecologic de Stat și structurile sale din teritoriu au întocmit **109** acte de control la compartimentul gestionarea resurselor minerale. Ca rezultat al controalelor efectuate au fost încheiate **49** procese-verbale cu privire la contravenții în privința persoanelor fizice, juridice și cu funcții de răspundere, care au admis încălcări ale normelor de drept prevăzute de Codul Contravențional al Republicii Moldova.*

*Suma amenzilor aplicate constituie **8 680 lei**, dintre care au fost încasate **6 950 lei**.*

Pe parcursul perioadei de raportare au fost examinate 30 petiții și semnale de la persoane fizice și juridice.

1. Zăcămintele minerale

Resursele naturale sînt substanțele care apar în mod natural, dar care sînt considerate valoroase în forma lor relativ nemodificată. Resursele naturale reprezintă totalitatea zăcămintelor de minerale și de minereuri, a terenurilor cultivabile, a pădurilor și apelor de care dispune o anumită țară.

În ultimii ani, epuizarea capitalului natural și încercările de a se trece la dezvoltarea durabilă au fost principalele probleme ale organelor de mediu. Epuizarea capitalului natural este un motiv de îngrijorare, iar conservarea resurselor naturale este cea mai importantă problemă a autorităților centrale.

Majoritatea resurselor minerale ale Republicii Moldova se exploatează prin cariere și numai unele varietăți de calcare prin galerii. Exploatarea resurselor prin cariere provoacă, de regulă, distrugerea solurilor, vegetației, conduce la acumularea deșeurilor miniere, care ulterior sînt răspîndite de curenții de aer și acvatici, producînd dezechilibre în balanța ecologică.

Zăcămintele minerale utile ale țării noastre, conform clasificării, constau din 3 grupe: combustibile, metalifere și nemetalifere. Combustibilii actualmente sînt explorați și evaluați în partea de sud, în raioanele Cahul, Cantemir, Comrat, Ceadîr-Lunga și Vulcănești și constau din combustibili gazoși, lichizi și solizi.

Combustibilul gazos este reprezentat de zăcămintul de gaz metan „Victorovca”, care se exploatează și se folosește de o bună parte a comunității locale. De perspectivă sînt estimate zăcămintele de gaze naturale de lîngă satele Gotești, Flocoasa și altele.

Combustibilul lichid este reprezentat de zăcămintul de petrol de la „Văleni” (rezervele evaluate sînt de circa 1,7 mln tone). Pe rarcursul anului 2014 s-au extras 8871 m³ de țiței. Stația este amplasată în lunca r. Prut, lîngă s. Văleni, r-nul Cahul, gestionată de SRL „Valiexchimp”, succesorul firmei moldo-americane „Redeco-LTD”, care concomitent cu forarea sondelor noi, au efectuat reparația sondelor vechi pentru evaluarea completă a rezervelor de petrol.

Combustibilul solid este reprezentat de 4 zăcăminte de cărbune brun (rezervele evaluate la circa 1,2 mln tone), straturile cărora au grosimea de la 1,0 m pînă la 2,0 m și sînt situate la adîncimi între 6,0 m și 60,0 m și 400,0 – 650,0 m în depunerile nisipoase–argiloase, neogene (N). Cărbunele este de o calitate relativ joasă, cu un conținut mare de cenușă (12 – 49 % și sulf (4 – 15 %), de aceia ținînd cont și de condițiile miniere – tehnice complicate (adîncime mare, grosime mică, suprahidratare) extragerea lui, prin metodele actuale, nu este rentabilă și nu prezintă interes industrial.

Zăcămintele de substanțe metalifere (metalice) sînt reprezentate, conform investigațiilor geofizice efectuate în anii postbelici, prin sectoare cu concentrații majore de plumb, zinc, cupru și fier, situate în lungul cursului mijlociu al fluviului Nistru (sectorul s. Naslavcea și or. Rezina). Mai amplu este studiată manifestarea minereului de fier, compus din piroxen–magnetit–cuarțit cu rezerve pronosticate de circa 280,0 mln tone. Acest zăcămint, descoperit lîngă s. Vărăncău, r-nul Soroca este reprezentat printr-o serie de corpuri stratigrafice, situate la adîncimea de 200,0 – 370,0 m. Grosimea acestora variază de la 1,0 – 2,0 m pînă la 20,0 – 50,0 m. Extragerea zăcămintului dat este nerentabilă.

Republica Moldova dispune de o mare varietate de ape minerale și de masă care sînt extrase și folosite în scopuri curative și ca produs alimentar, precum și pentru export. În prezent se extrag și se îmbuteliază ape minerale și de masă cu denumirile: „Soroca”, „Gura Căinarului”, „Șoapta-Izvorului”, „Resan”, „Cahul”, „Varnița-Unicum”, „Fruico-Drincs”, „Mănăstirea Hîncu”, „Argint”, „Real” etc. (tab. 1).

Zăcămintele de substanțe minerale nemetalice sînt prezentate de granit și gabronorit (pentru plăci de finisare și pietriș de fracții diferite), gresie (pentru plăci de finisare și blocuri), ghips (pentru industria materialelor de construcții, medicină, export), cretă, calcaruri (pentru tăierea blocurilor de calcar de diferite dimensiuni, pentru fabricile de zahăr, pentru fabricile de ciment, pentru dezagregarea lui în fracții diferite de pietriș), argile (pentru producerea cimentului, ceramicii, țiglei, țevilor, cheramzitei, cărămizii, teracotei, în industria chimică și alimentară pentru curățirea vinurilor, sucurilor, uleiurilor – „bentonita” etc.), nisipuri (pentru sticlă, mortar și pentru formare – „nisipul cleios”), nisip-prundiș (pentru construcții), tripol (diatomită), și marnă, care sînt baza asigurării industriei materialelor de construcție și șantierelor de construcție cu materie primă. Actualmente industria materialelor de construcții și șantierele de construcții sînt asigurate și aprovizionate în întregime conform cerințelor, iar întreprinderile extractiv – miniere dispun de zăcăminte explorate și în exploatare.

Zăcămintele de nisip-prundiș sînt legate de aluviunile neogene și răspîndite pe terasele rîurilor Nistru și Prut, iar pe alocuri și pe terasele afluenților lor. Nisipul – prundiș se folosește numai în construcții. Se extrag nisipuri pentru construcții, industria sticlei și pentru formare („nisip cleios”). Zăcămintele de nisipuri pentru construcții sînt răspn-

dite pretutindeni pe tot teritoriul pentru industria de producere a sticlei în r-nul Florești și lângă mun. Chișinău, iar pentru formare lângă or. Otaci.

Argilele și luturile pentru producerea cărămizii, țiglei, cheramzitei și ceramicii sînt răspîndite pretutindeni și sînt explorate și disponibile pentru exploatare.

Argilele bentonitice sînt răspîndite în raioanele Florești, Ocnița, Soroca, Briceni, Edineț, Rîșcani și în raionul Cantemir lângă s. Lărguța. Ele pot fi utilizate în industria materialelor de construcții, industria alimentară etc.

Toate obiectivele miniere industriale sînt gestionate de către agenții economici licențiați în domeniul extragerii zăcămintelor de substanțe minerale utile (tab. 2).

Mineralele subterane mai frecvent utilizate sînt:

- rocile carbonatate ale sarmațianului inferior și ale badenianului care se folosesc în industria de construcție a blocurilor locative și industriale, la producerea cimentului, curățirea zahărului, construcția drumurilor, ca adaos furajer etc.;
- rocile silicioase (calcare silicioase, diatomite, tripoli) – pentru industria alimentară, la producerea pieilor artificiale, hîrtiei, materialelor termice și electrotermice etc.;
- rocile argiloase (șisturi argiloase, argile bentonitice, argile obișnuite), care servesc pentru fabricarea cimentului, cheramzitului, cărămizilor, țiglei și olanelor;
- nisipurile și pietrișurile (prundișurile) – pentru producerea sticlei, betonului, în diferite ramuri de construcție, inclusiv și a drumurilor;
- rocile sulfatice (ghipsurile) care sînt utilizate în construcții, medicină, industria farmaceutică;
- rocile cristaline (gabbro, granitele, gabbro-noritele) – folosite la producerea betonului armat, construcția drumurilor;
- causto-biolitele (petrolul, gazele, cărbunele brun) care în Republica Moldova există în cantități neînsemnate (Văleni, Victorovca, Vlădiceni).

2. Protecția și folosirea rațională a subsolului geologic.

Activități de inspecție

Controlul ecologic este efectuat de către Inspectoratul Ecologic de Stat și subdiviziunile sale teritoriale în corespundere cu prevederile Regulamentului Inspectoratului, aprobat conform anexei nr. 1 la Hotărîrea Guvernului nr. 77 din 20.01.2004, iar Agenția pentru Geologie și Resurse Naturale (ca autoritate administrativă centrală din subordinea Ministerului Mediului, specializată în cercetarea, evidența, reglementarea și controlul folosirii resurselor minerale), efectuează controlul în conformitate cu Regulamentul Agenției, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 485 din 12.08.2009.

Programul de activitate privind controlul protecției resurselor minerale a fost axat pe următoarele probleme:

- exercitarea controlului ecologic asupra executării de către toate persoanele fizice și juridice a prevederilor legislative și normative de protecție și folosire rațională a zăcămintelor de substanțe minerale utile și a spațiului geologic în proces de exploatare, cît și în cazurile amplasării în spațiile subsolului geologic al altor activități, ce nu sînt legate de exploatarea zăcămintelor;

- evaluarea și stabilirea, în comun cu specialiștii subdiviziunilor teritoriale, a gradului de legitimitate a activităților agenților economici, beneficiarilor de zăcăminte ale substanțelor minerale utile, cât și de spațiile subsolului geologic pentru activități ce nu sînt legate de exploatarea zăcămintelor;
- supravegherea asupra respectării exigențelor privind protecția mediului ambiant în procesele de exploatare a subsolului geologic, în special a terenurilor afectate în procesele de extragere a zăcămintelor de substanțe minerale utile prin metoda de carieră, pentru care se necesită o restabilire ecologică (recultivare) ritmică și calitativă;
- supravegherea așa numitelor cariere locale și întreprinderea măsurilor de combatere a extragerii ilicite de substanțe minerale utile din cadrul acestor sectoare ale subsolului;

În scopul soluționării problemelor nominalizate și protecției resurselor minerale pe parcursul anului 2014, Inspectoratul Ecologic de Stat și structurile sale din teritoriu au întocmit **109** acte de control la compartimentul gestionarea resurselor minerale. Ca rezultat al controalelor efectuate au fost încheiate **49** procese-verbale cu privire la contravenții în privința persoanelor fizice, juridice și cu funcții de răspundere, care au admis încălcări ale normelor de drept prevăzute de Codul Contravențional al Republicii Moldova.

Suma amenzilor aplicate constituie **8680** lei, dintre care au fost încasate 6950 lei.

Pe parcursul perioadei de raportare au fost examinate 30 petiții și semnale de la persoane fizice și juridice.

O problemă este extragerea neautorizată a substanțelor minerale utile în localitățile rurale. Pe parcursul anului au fost inspectate așa numitele nisipării, lutării din care se extrage ilicit zăcămintul natural, astfel au fost depistate 237 de cariere neautorizate, dintre care 133 de argilă cu suprafața 103,04 ha, de nisip – 83 cu suprafața de 98,55 ha și 21 de piatră cu suprafața de 35,61ha. O altă problemă aparte este utilizarea samovolnică a spațiilor epuizate de zăcămint pentru depozitarea de deșeuri, care se descarcă neautorizat.

Propuneri

Pentru ameliorarea în continuare a situației existente în domeniul studierii / evaluării geologice, exploatării și protecției resurselor naturale subterane, considerăm necesar de a realiza următoarele măsuri:

- armonizarea întregului cadru legislativ cu cel european;
- elaborarea urgentă a metodologiei de evaluare și apreciere a tuturor excavațiilor (cariere neautorizate locale) de pe teritoriul Republicii Moldova, inventarierea lor repetată și soluționarea problemei existenței lor prin stabilirea modalității de legiferare ori lichidare a acestora.

Bibliografie

1. Codul subsolului nr. 3-XVI din 02.02.2009.
2. Hotărîrea Guvernului nr. 570 din 11.09.2009 privind mineralele utile de importanță națională.
3. Hotărîrea Guvernului nr. 646 din 20.07.2010 cu privire la aprobarea listei substanțelor minerale utile.
4. Hotărîrea Guvernului nr. 1003 din 23.10.2010 cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului informațional automatizat „Registrul geologic de Stat”.

Îmbutelierea apelor minerale și de masă

Tabelul 1

Nr.	Localitatea	Agentul economic	Licența de folosire a apei	Sursa de îmbuteliere
1	mun. Chișinău	SRL „Resan”	AMMII nr. 020306 valabilă 12.10.2014	Sonda nr. 1024
2		SRL „Apă de Dobrogea”, str. Pădurii 21/1	Nr. 05-10-307/386 valabilă pînă la 23.11.2015	Sonda 23-Ch
3		SRL „Anticor service”, com. Trușeni	Nr. 05-10-288/66 valabilă pînă la 07.02.2015	Sonda nr. 1248A
4		SRL „Brancoil Agro”, com. Ciorescu	Nr. 155-01-08/3-08 valabilă pînă la 12.06.2014	Sonda nr. 4582
5		ÎS „Moldresurse”, or. Chișinău, str. Tighina, 49 A	Nr. 05-10-324/1593 valabilă pînă la 26.07.2016	Sonda nr. 1857
6		SC „Diata Plus”, or. Codru	Nr. 05-10-308/391 valabilă pînă la 10.12.2015	Sonda nr. 97 Ch
7		SA „JLC”, or. Chișinău, str. Sarmizegetuza	Nr. 05-10-309/392 valabilă pînă la 14.12.2015	Sonda nr. 4039
8	mun. Bălți	ÎM „Beermaster” SRL	Autorizația IES nr. 2092 valabilă 14.03.2016	Sonda nr. 1, nr. 2
9	or. Cahul	SRL „Cahul Pan”	AMMII nr. 030118 valabilă 10.11.2013	Sonda nr. CH-1
10	or. Cahul	SRL „Bere Unitanc”	AMMII nr. 031262 valabilă 09.04.2015	Sonda nr. 305
11	r-nul Briceni, s. Tabani	SC „Aqua Tabani” SRL	AMMII nr. 01110 valabilă 08.12.2013	Sonda nr. 154
12	or. Căușeni	SA „Succes”	AMMII nr. 020942 valabilă 22.06.2014	Sonda nr. 3006
13	or. Cimișlia	SRL „Cogîlnic”	AMMII nr. 009970 valabilă 01.07.2014	Sonda nr. 1094

14	r-nul Florești, com. Gura Căi- narului	SRL „Rusnac Moldaqua”	AMMII nr. 043887 valabilă 06.11.2018	Izvorul nr. 3 nr. 4
15	or. Hîncești	SRL „Levig”	Autorizația IES nr. 000169 valabilă 17.01.2014	Sonda nr. 648. Nu se exploa- tează
16	s. Fundul Gal- ben, r-nul Hîncești	SA „Galbvin”	Autorizația IES nr. 000171 valabilă 21.12.2014	Sonda nr. 08/37. Nu se exploa- tează
17	or. Orhei	SRL „Orlact Grup”	AMMII nr. 012611 valabilă 14.07.2013	Sonda nr. 1075/1
18	s. Brănești, r-nul Orhei	SA „Pivnițele din Brănești”	AMMII nr. 39667 valabilă 07.05.2017	Sonda nr. 4831
19	r-nul Rîșcani	ÎI „Gheorghică Victor”	AMMII nr. 040394 valabilă 24.08.2017	Sonda nr. 3
20	or. Soroca	SRL „Apa Veții”	AMMII nr. 034672 valabilă 25.05.2015	Sonda nr. 2R
21	r-nul Strășeni, s. Micăuți	ÎM „Apă Bună” SRL	AMMII nr. 029189 valabilă 03.08.2013	Sonda nr. 3941
22	r-nul Ștefan Voda, com. Purcari	SRL „Kavpen”	AMMII nr. 021024 valabilă 12.04.2016	Sonda nr. 2742
23	or. Sîngerei	SRL „Geliber”	AMMII nr. 041048 valabilă 10.06.2015	Sonda nr. 6B
24	r-nul Ungheni, s. Bursuc	SRL „Akvasant-Hîncu”	AMMII nr. 027835 valabilă 15.10.2014	Izvor
25	r-nul Anenii Noi, s. Varnița	SRL „Beșleaga E.R.V.A.”	AMMII nr. 051024 valabilă 08.11.2014	Sonda nr. 49 CH, Sonda nr. 2C
26	r-nul Dondușeni, s. Baraboi	ÎM „Baraboianca”	Autorizația IES nr. 001192 valabilă 12.07.2014	Sonda nr. 012
27	r-nul Dondușeni, s. Crișcăuți	SRL „Lacul Albastu”	AFSA nr. 00863 valabilă 03.04.2013	Izvor
28	r-nul Dondușeni, s. Plop	SC „Plop-Trăistieni”	AFSA nr. 02037 valabilă 29.09.2014	Izvor

Întreprinderi miniere (mine și cariere) existente pe teritoriul Republicii Moldova

Tabelul 2

Nr.	Agentul economic (beneficiarul subsolului), Localitatea, raionul	Denumirea substanțelor extrase	Licența	Suprafața totală, (ha)	Suprafața terenului exploatat, (ha)	Suprafața terenului recultivat, (ha)	Suprafața teren trans-mis (reintors) administrației publice locale/ deținătorului funciar, (ha)	Deșeuri de producție formate, (m ³)	Volumul solului fertil depozitat, (m ³)
Bălți									
1	SRL „RIFINFORM”, com. Natalievca, rml. Fălești	materie primă pentru cărămidă și țigle	A MMII-041102, valabilă 21.12.2017	4,75	2,58				
Anenii Noi									
1	SRL „SILMAX-EXIM”, s. Serpeni	Nisip, prundiș	A MMII-043097, valabilă 20.11.2018	13,0	7,0	5,1		6532	16236
2	SC „ZAVRICICO-PRIM” SRL, s. Serpeni	Nisip, prundiș	A MMII-032639, valabilă 04.09.2014	24,55	9,6	5,2		7535	2100
3	SRL „CARIERATEL”, s. Telita	Nisip	A MMII-037031, valabilă 14.04.2014	7,0	2,4	0,9		670	2300
4	SA PMCN „CARIERA COBUSCA”, s. Botnărești	Nisip prundiș	A MMII-038418, valabilă 25.02.2015	180	3,5	1,0		2736	1200
5	SA PMCN „CARIERA COBUSCA”, s. Gura Bîcului	Nisip	A MMII-038418, valabilă 25.02.2015	174	89	5,1		6258	132600
6	SRL „ARCONICS-COM”, s. Puhăceni	Nisip, prundiș	A MMII-035974, valabilă 10.11.2015	5,6	3,8	3,2		3250	5368
7	GT „CHIPER TARENTI GRIGORE”, s. Delacău	Calcar brut	A MMII-036339, valabilă 27.12.2015	2,1					

8	SRL „MERCONS PRIM”, s. Puhăceni	Nisip, prundiș	A MMII- 039568, valabilă 20.03.2017	1,5	1,0	0,85	0,5	1000	3300
9	ÎI „N. GORGAN”, s. Puhăceni	Calcar	A MMII- 036169, valabilă 02.12.2015	1,39	0,3			820	360
10	SRL „AGLICACOM FRUCT”, s. Telia	Nisip, prundiș	A MMII- 038265, valabilă 06.09.2016	3,61	3,2	0,3		2750	950
11	SRL „EXPLOATOR GRUP”, s. Varnița	Nisip	A MMII- 036140, valabilă 05.04.2016	10,5	5,4				6900
12	SRL „METEOR”, s. Chirca	Nisip	A MMII- 037106, valabilă 03.05.2016	10,8	8,5	0,5		2936	3600
13	AIC nr. 1, s. Chirca	Nisip	A MMII- 039462, valabilă 04.04.2017	11,7	4,5			2130	2435
Basarabeasca									
1	SC „STÎNA-VECHE” SRL, s. Abadlia	Nisip	Expirat	2,5	0,5	1,3		100	500
Briceni									
1	ÎCS „KNAUF-GIPS” SRL, s. Criva	Gips	A MMII- 045854, valabilă 18.10.2019	63,6	56,7	32,53	32,53	2800	45900
2	SA „CALCAR”, s. Pelivița	Calcar	A MMII- 045814, valabilă 13.10.2019	61,1	38,3			778900	17300
3	ÎI „MIHAIL MELNIC”, s. Pererita	Nisip	A MMII- 041016, valabilă 26.12.2017	1,58	0,69	0,8			700
4	ÎI „NORD-TRANS-ZOSIM”, com Bogdănești	Nisip, prundiș	Expirat	7,32	6,3	2,68	1,14		2500
Cantemir									
1	FP „BENTONIT-SERVICE” SRL, s. Lărguța	Argilă, bentonitică	Expirat	0,87					870
2	ÎI „ION GOTIȘANU”, s. Capaclia	Nisip	Expirat	1,46		1,46	1,46		

Cahul									
1	SRL „GEAMGI”, s. Borceag	Nisip	A MMII- 045465, valabilă 18.08.2019	3,0	2,0	1,0	16700		400
2	CPMC „USBA” SA, s. Crihana Veche	Nisip	A MMII- 037612, valabilă 19.07.2016	7,12	5,61		14100	1500	
3	ÎI „CARASENI MIHAIL”, s. Cheselia Mare	Nisip	A MMII- 037836, valabilă 18.07.2016	7,12	5,61			3800	
4	SRL „COLOMEET VALENTIN”, s. Moscovei	Nisip	A MMII- 045277, valabilă 20.08.2019	5,0	1,15			16015	977
5	SRL „TEGLA CH”, s. Roșu	Argilă	Expirat	3,0					
6	ÎI „LIRA-2-CULEA”, s. Slobozia Mare	Nisip	A MMII- 036322, valabilă 24.12.2015	0,93				1500	900
Căușeni									
1	SRL „LOTICONS”, s. Cîrnățeni	Nisip	A MMII- 036076, valabilă 03.11.2015	5,85	1,0				10000
Călăraș									
1	SRL „NIROM-ROZ”, or. Călăraș	Nisip	Nu funcționează						
Cimișlia									
1	SA „Drumuri Cainari”, s. Batir	Nisip	A MMI- 038276, valabilă 14.05.2017	6,88	2,0	0,25		240	2000
2	ÎI „G.G. PRODIUS”, s. Selimet	Nisip	A MMI- 037356, valabilă 10.11.2017	4,5	0,5			70	21700
Criuleni									
1	SRL „Larensia Com”, s. Pașcani	Calcar tăiat	A MMI- 027964, valabilă 31.03.2018	52,0	8,3			14,7	

2	Orizont Extragere CP, s. Pașcani	Calcar tăiat	A MMI- 039580 valabilă 07.05.2018	22,0	15,33			8,76	
3	Făurari CP, s. Pașcani	Calcar tăiat	A MMI- 024255 valabilă 16.03.2018	86,9	31,9			2,69	
4		Calcar tăiat	A MMI- 039134 valabilă 20.03.2018	499,4	42,15			8,2	
5	SRL „SUBTERANA”, s. Mășcăuți	Calcar tăiat	A MMII- 042035, valabilă 22.05.2018	620,0	61,3			1,1	
6	SRL „TARSATEL-GRUP”, s. Hîrtopul Mare	Calcar tăiat	A MMII- 034113, valabilă 30.03.2015	77,6	1,8				
7	Firma „STOMIRLIS” SRL, s. Răculești	Nisip, prundiș	Expirat	2,28	2,28			Recultivat	
8	GT „CHETRUȘCA GHEORGHE”, s. Dubăsarii Vechi	Nisip, prundiș	Expirat	1,38	1,38			Recultivat	
9	SRL „GOIANA PETR. CO”, s. Goiana	Nisip, prundiș	A MMI- 036628 valabilă 06.02.2016	49,85	36,0	3,3		3,3	11,5
10	SC „REMIH&CO” SRL, s. Dubăsarii Veci	Nisip, prundiș	A MMI- 037152 valabilă 19.04.2016	6,73	3,4			1,2	600
11	SC „ELISAV PREST” SRL, s. Jevreni	Piatră spartă	A MMII- 033278, valabilă 11.12.2014	2,67					0,4
12	ÎF „DANIELA CHIMAC”, s. Pașcani	Piatră spartă	A MMII- 036629, valabilă 10.02.2016	1,09	0,07				0,21
Drochia									
1	Nu sînt agenți economici autorizați								
Dubăsari									
1	SRL „Elecon-Plus”, s. Holercani	Calcar	Expirat	10,0	0,4				

2	SA „Minerul”, s. Cocieri	Calcar	A MMII- 039265, valabilă 15.03.2017	128,3	34,0	0,5	0,2		
3	SA „Criconstrucția”, s. Ustia	Nisip, prundiș	A MMII- 035416, valabilă 10.02.2015	15,0	9,1	0,3	2,6	3,5	
4	SA „Teraconstrucția”, s. Ustia	Nisip, prundiș	A MMII- 034671, valabilă 10.02.2015	16,0	6,6	0,3	0,45	2,0	
5	SRL „Poiana Petrol”, s. Moiova	Nisip, prundiș	A MMII- 032683, valabilă 05.06.2015	4,0	2,5			2,75	
6	SRL „Vadus”, s. Mărcăuți	Nisip, prundiș	Expirat	2,3	1,2	0,5		2,0	
Dondușeni									
1	Nu sînt agenți economici autorizați								
Edineț									
1	SA „MINA Cupcini”, s. Chetroșica	Calcar rupt	Expirat	22,0	12,9	2,39	2,39	3300	16580
2	ÎA „MACONI”, s. Brînzeni	Calcar tăiat	A MMII- 039862, valabilă 08.12.2015	64,6	47,0	20,75		60608	
3	SRL „COVILORA-G.A.”, s. Gordinești	Calcar tăiat	A MMII- 038380, valabilă 04.03.2015	0,85		0,18		54	
4	SRL „Cariera-Nord”, s. Fetești	Calcar rupt	A MMII- 040693, valabilă 24.02.2016	76,5	14,0	58,5		2500	112035
Florești									
1	SP „TEGULUM” SA, s. Sănătauca	Prundiș	A MMII- 029803, valabilă 26.09.2013	13,8	1,85				
2	SRL „DIASERV-MEDIA”, s. Ștefănești	Calcar	A MMII- 042947, valabilă 24.10.2018	11,02	4,2	4,0		500	1000
3	FPC „AGROINDSERVICE-M” SRL, s. Prodănești	Argilă bentonitică	A MMII- 035956, valabilă 05.11.2015	30,5					

Făleşti									
1	SRL „RIFINFORM”, com. Natalievca	Argilă	A MMII – 041102, valabilă 21.12.2017	4,75	2,58	1,50			
Glodeni									
1	SA „CARIERA COBANI”, s. Cobani	Calcar	Expirat	27,0	19,3	1,30	1,3	40700	11,1
2	SA „MACONRUT”, s. Balatina	Calcar	A MMII- 039862, valabilă 05.06.2017	12,96	6,0			7500	6,5
Hîncești									
1	SRL „MALEABIL-GRUP” s. Cărpineni	Piatră	A MMII- 033389, valabilă 22.12.2014	1,76	0,70	0,30		260	950
2	SRL „SIANATIS”, s. Cărpineni	Piatră	A MMII- 034850, valabilă 12.10.2015	1,34	0,40	0,10		380	
3	ÎI „SECU TEODOR”, s. Cărpineni	Piatră	A MMII- 037306, valabilă 12.05.2015	2,82	0,20			115	
4	ÎI „CHIPERION”, s. Voinescu	Nisip	A MMII- 035956, valabilă 05.11.2015	1,22	0,45				
5	SC „MIVECO-PLUS” S.R.L., s. Voinescu	Nisip	A MMII- 035956, valabilă 05.11.2015	1,0	0,50				
Ialoveni									
1	ÎS „Mina de Piatră”, s. Mileștii Mici	Calcar	A MMII- 039779 valabilă 25.05.2017	22,79	20,99	13,17		5,490	
Leova									
1	SA „ORGINTERCONSTRUCȚIA”, s. Hănășenii Noi	Nisip	A MMII- 036307, valabilă 22.12.2015	1,6	0,2	0,4	1,0		
2	ÎI „MARCHET-DUBCEAC”, s. Sarata Rezești	Nisip	A MMII- 026637, valabilă 28.11.2017	2,0	0,6				

Nisporeni									
1	SRL „Sergandex”, s. Șîșcani	Calcar	Expirat						
Ocnița									
1	ÎAMC „TEZEU-LUX”, s. Vălcineț	Nisip cuarț	A MMII- 015791, valabilă 05.05.2015	4,53	2,4	1,6		2396	56170
2	SC „SABLEX-PLUS” SRL, s. Bîrnova	Nisip cuarț	A MMII- 022135, valabilă 20.08.2016	35,97	2,9			2115	18720
3	SA „MINA DIN CUPCINI”, s. Bîrnova	Piatră	A MMII- 015192, valabilă 04.03.2015	9,19	2,7			1742	2530
Orhei									
1	SRL „Natanol-Priorit”, s. Păhărnicieni	Piatră	A MMII- 024294, valabilă 16.03.2017	71,0	50,0			97734	291100
2	SRL „PIETRIȘCOM”, s. Isacova	Nisip, prundiș	A MMII- 042231 valabilă 14.06.2018	11,6	1,0			4210	2000
3	SRL „ORDONATCOM”, s. Badea	Piatră	A MMII- 040054 valabilă 25.06.2019	15,9	11,0			4210	6300
4	SRL „MINECALCSTRO”, s. Jeloboc	Calcar tăiat	A MMII- 033044, valabilă 11.14.2019	0,8				700	
5	SA „NERUDNIC”, s. Brănești	Calcar tăiat	A MMII- 040134 valabilă 12.03.2018	2,69				1157	1696
6	ÎS „BRĂNEȘTI”, s. Brănești	Calcar tăiat	A MMII- 037839 valabilă 26.11.2018	5,8				15294	
7	SA „MARKSHEIDER”, s. Marovauia	Calcar	Nu funcționează						
Rezina									
1	SRL „CRISROMIN”, s. Lalova	Calcar tăiat	A MMII- 032200, valabilă 28.07.2014	221	28,20			2536	

2	SA „Fabrica de Materiale de Construcție Rezina”	Calcar	A MMII-034115, valabilă 22.03.2015	23,0					41600	140000
3	SA „LAFARGE CIMENT (MOL-DOVA)”, s. Ciorna	Calcar, argilă	A MMII-025586, valabilă 19.12.2018	274,74	251,26					28400
4	ÎI „Aparat”, s. Mateuț	Nisip, prundiș	A MMII-042490, valabilă 02.04.2018	118,2	31,4				2536	
Rîșcani										
1	SA „FMC-Rîșcani”, s. Șaptebani	Calcar	A MMII-034071, valabilă 18.03.2015	34,63	25,43				3500	4200
2	SA „NIUTAMS CERAMICA”, or. Rîșcani	Argilă	A MMII-030945, valabilă 13.03.2014	8,47	4,32					2100
3	SRL „Magistrala NORD”, com. Costești	Calcar	A MMII-038421, valabilă 04.11.2016	18,0	9,3	0,4			6400	35000
4	SRL „ARDEN-PLUS”, s. Pașcăuți	Nisip	A MMII-002431, valabilă 24.04.2013	3,7	1,0	2,03	2,03-		180	100
5	SRL „VASLARIX”, s. Druță	Călcăr tăiat	A MMII-032486, valabilă 12.08.2014	8,11	1,2					
6	SA „SINGUREANCA”, s. Singureni	Calcar	A MMII-017287din 26.10.05	1,67	1					
Ștefan Vodă										
1	ÎI „Noroc”, s. Chioburciu	Nisip	A MMII-037913, valabilă 05.08.2016	1,1	0,6					800
Soroca										
1	SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca”, s. Cosăuți	Granit	A MMII-025595, valabilă 14.09.2017	34,0						100

2	SRL „Fabrica de materiale de construcție-Prim”, s. Trifești	Nisip	A MMII-035313, valabilă 06.08.2015	7,4	1,5				28000
3	SRL „Fabrica de materiale de construcție-Prim”, s. Slobozia-Cremene	Nisip	A MMII-035312, valabilă 06.08.2015	5,0	3,8				15000
4	SRL „Fabrica de materiale de construcție-Prim”, s. Egoreni	Gresie	A MMII-035311, valabilă 06.08.2015	1,3	0,8			5000	50000
5	ÎI „GITLAN MIHAI”, s. Cosăuți	Gresie	A MMII-036377, valabilă 30.12.2015	0,2	0,02			22	10
6	GT „CONSTANTIN SOLZA”, s. Criminciuc	Nisip, prundiș	A MMII-038652, valabilă 15.12.2016	2,4	2,4				Recultivat
7	SRL „VEER”, s. Egoreni	Piatră but	A MMII-037255, valabilă 23.05.2016	1,5	0,5			20	40
8	SRL „DIAMAX-AGRO”, s. Egoreni	Piatră gresie	A MMII-036428, valabilă 11.01.2016	1,37	0,8				500
9	SRL „SCALA AGROVIM”, s. Egoreni	Gresie în mod deschis	A MMII-041330, valabilă 05.02.2018	2,5	1,1			300	50
10	SRL „Miriams”, s. Vărăncău	Calcar	A MMII-03986, valabilă 31.04.2017	19,8	2,0				1000
11	SRL „TOPOPGRAF”, s. Cerlina	Nisip, prundiș	A MMII-028386, valabilă 23.04.2018	2,4	0,8				4000
Singerei									
1	GT „Parascovia”	Calcar		31,90					
Strașeni									
1	SA „CARIERA MICĂUȚI”, s. Gornoe	Calcar	A MMII-039256, valabilă 13.03.2017	145,8	103,48	2,0	9,686		1500

Șoldănești									
1	Nu sînt agenți economici autorizați								
Taracalia									
1	SC „VADIMOX” SRL, s. Albota de jos	Nisip, prundiș	A MMII- 035467, valabilă 01.09.2015	1,0	1,0	0,7		1500	300
2	CP „TVARDIȚA”, s. Tvardița	Argilă	Expirată	24,5					
Telenesti									
1	SRL „NISIP-SI”, s. Verejeni	Nisip	A MMII- 022815, valabilă 09.11.2016	4,02	3,75	0,02		160	
2	SC „NISIP-FROS”, s. Scorteni	Nisip	A MMII- 040400, valabilă 30.08.2017	2,0	1,20	0,5	2,0	357	420
3	Firma „PODIȘ” SRL, s. Inești	Nisip	A MMII- 038421, valabilă 04.11.2013	0,59	0,50	0,50			
4	SC „CORSĂ-CLIM” SRL, s. Căzănești	Calcar	A MMII- 033921, valabilă 01.03.2015	2,08	0,28			201	1100
Ungheni									
1	SRL „SAMPDORIA”, s. Petreș	Nisip, prundiș	Recultivată						
2	SRL „FEODORA”, s. Costiuleni	Nisip, prundiș	A MMII- 036486, valabilă 20.01.2016	8,09	7,65	0,25		40,5	70
3	SA „Ceramim Ungheni”	Nisip	Nu se exploatează	7,8					
UTA Găgăuzia									
1	ÎI „CARASENI MIHAIL”, s. Congaz	materie primă pentru cărămidă și țigle	Nu se exploatează	2,25	1,2				
2	SRL „ILDÎZ”, s. Congaz	materie primă pentru cărămidă și țigle	A MMII- 037460, valabilă 02.06.2016	2,0	1,0				
3	SC „GACRIS” SRL, s. Copciac	materie primă pentru cărămidă și țigle	A MMII- 034746, valabilă 02.06.2015	1,46	1,0				

4	SRL „Monugbei”, o. Ciadîr-Lunga	materie primă pentru cărămidă și țigle	A MMII- 031720, valabilă 18.05.2014	2,76	1,5				
5	SC „BIN TAȘ” SRL, s. Copciac	Nisip, prundiș	A MMII- 036838, valabilă 15.03.2016	9,0	3,0				
Chișinău									
1	ÎS „SARMAT”, or. Cricova	Blocuri de calcar	A MMII- 033779, valabilă 22.02.2015	816,9	1,5				
2	SA „Edilitatea”, or. Vatra	Piatră sparta	Expirat	30,0	12,0	7,0			
3	SRL „NIGHEDI-TRANS”, com. Ciorescu	Blocuri de calcar	A MMII- 031295, valabilă 29.04.2014	11,2	0,21				
4	SA EBC „MINERAL”, or. Cricova	Blocuri de calcar	A MMII- 015623, valabilă 19.04.2015	418,0	1,5				
5	CP „LIBERTATE”, or. Cricova	Blocuri de calcar	Expirat	35,16	0,3				
6	CMC „MACON” S.A, s. Bubueci	Argilă pentru cărămidă	A MMII- 036237, valabilă 02.12.2015	16,92	16,92	16,7			
7	FACTPC „NUTAVI” SRL, s. Goiana	Blocuri de calcar	Expirat	4,9	0,21				
8	FPC „GORNIA” SRL, or. Cricova	Blocuri de calcar	A MMII- 035453, valabilă 26.08.2015	72,0	1,4				
9	SA „Mina din Chișinău”, mun. Chișinău	Blocuri de calcar	A MMII- 039279, valabilă 12.03.2017	369,0	1,74			285,04	
10	SRL „Buchistin”, s. Făurești	Blocuri de calcar	A MMII- 015733, valabilă 28.04.2014	3,4	1,4				
11	SRL „Libertate”, or. Cricova	Blocuri de calcar	Expirat	35,16	0,3				

VII. UTILIZAREA ȘI PROTECȚIA FLOREI ȘI FAUNEI. STAREA ARIILOR PROTEJATE DE STAT

Vadim STÎNGACI,
șef adjunct, Inspectoratul Ecologic de Stat

Daniel ZUGRAVU,
șef direcție inspectare floră și faună

Rezumat

- *Actele legislative de bază în domeniu:*
- *Codul Contravențional.*
- *Codul Silvic nr. 887 din 21.06.1996.*
- *Legea nr. 1515 din 16.06.1993 privind protecția mediului înconjurător.*
- *Legea regnului animal nr. 439 din 27.04.1995.*
- *Legea cu privire la zonele și fișiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă nr. 440 din 27.04.1995.*
- *Legea cu privire la spațiile verzi ale localităților urbane și rurale nr. 591 din 23.09.1999.*
- *Legea privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura nr. 149 din 08.06.2006.*
- *Legea regnului vegetal nr. 239 din 08.11.2007.*
- *Legea pentru ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate*
- *Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat*
- *Terenurile fondului silvic constituie 446,4 mii ha (13,2%).*

Gradul de împădurire variază de la zonă la zonă: la Nord – 7,2%, Centru – 13,5% și zona de Sud – 6,7%. Fondul forestier este gestionat de Agenția „Moldsilva” – 86,7%, de organele administrației publice locale – 12,8%, de alți deținători – 0,5 %. Pentru exercitarea efectivă a funcțiilor ecoprotective ale pădurilor este necesar ca gradul de împădurire pe țară să depășească 15%.

O atenție deosebită se acordă măsurilor efectuate în cadrul lunarului de înverzire a Plaiului „Un arbore pentru dăinuirea noastră”, îndeosebi activităților de plantare a arborilor. Ministererele, alte autorități administrative centrale au sădit 71 758 arbori și arbuști, autoritățile administrației publice locale de nivelurile întâi și doi au plantat arbori și arbuști în număr de 143 312. Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor a plantat în perdelele forestiere de protecție a traseelor auto și căilor ferate arbori și arbuști în număr de 11 160 de unități.

Agenția „Moldsilva” a efectuat lucrări de ajutorare a regenerării naturale a pădurii pe o suprafață de 476 ha, a efectuat extinderea suprafețelor cu vegetație forestieră pe o suprafață de 25 ha.

Pe parcursul anului 2014 la compartimentul Floră colaboratorii Direcției inspectare a florei și faunei și ai Agențiilor și Inspecțiilor ecologice au întocmit 2577 procese-verbale, din care 871 cazuri sînt de tăieri ilicite și deîncălcare a modului stabilit de folosire

a fondului de exploatare, de recoltare și transportare a lemnului, săvârșite pe terenurile împădurite gestionate de Agenția „Moldsilva”, primării și alți deținători.

De asemenea, pe parcursul anului 2014 pentru încălcarea regulilor de vânătoare colaboratorii Direcției inspecție a florei și faunei, a Agențiilor și Inspecțiilor ecologice, au întocmit 584 procese-verbale cu aplicarea amenzilor în sumă de 251 860 lei, fiind ridicate de la contravenienți 69 arme de vânătoare.

Conform Concepției de dezvoltare a gospodăriei cinegetice, adoptată de Parlament la 27 decembrie, 1997, fondul cinegetic al Republicii Moldova ar putea asigura condiții pentru efective de cca 2 mii cerbi nobili, 20 mii de căpriori, 4 mii de mistreți, 200 mii de iepuri de câmp, 250 mii de fazani etc.

1. Flora

Flora și fauna Republicii Moldova este variată și bogată în specii. Factorii care determină varietatea vegetației și faunei sînt așezarea geografică, relieful cu altitudini, condițiile climaterice și bineînțeles acțiunea omului. Flora cuprinde peste 5,5 mii specii de plante sălbatice. Pădurile ocupă circa 11% din teritoriul Republicii Moldova, dintre acestea predomină pădurile de foioase, specifice Europei Centrale. Cele mai întinse masive forestiere sînt situate în centru țării, fiind reprezentate prin rezervațiile naturale „Codrii” și „Plaiul Fagului”. Printre cele mai răspîndite specii autohtone de plante lemnoase, care se întîlnesc în pădurile noastre sînt stejarul, frasinul, carpenul, arțarul, ulmul și fagul.

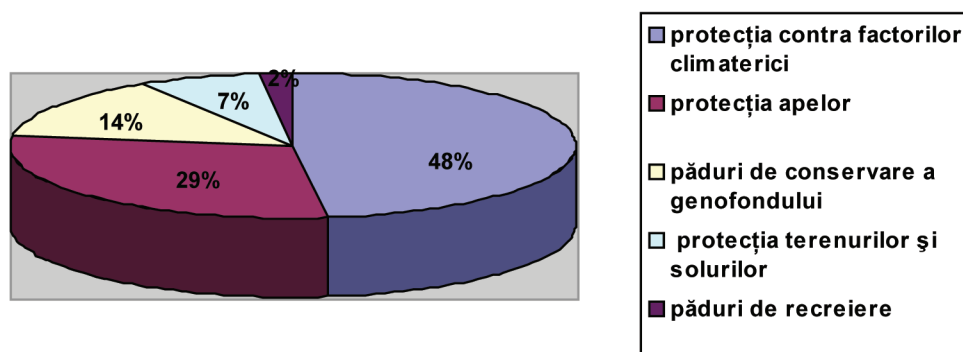
Plantele, în general, și plantațiile forestiere în special, sînt suportul de baza al menținerii echilibrului compușilor aerului atmosferic. Acestea sînt adevărate fabrici de oxigen și depozite de substanțe organice, care înmagazinează și conservă energia solară și consolidează biodiversitatea. Protecția și extinderea învelișului vegetal este o condiție vitală pentru existența durabilă a vieții pe Pămînt. Colaboratorii Inspectoratului Ecologic de Stat sînt conștienți de acest deziderat și depun eforturi susținute în procesul de monitorizare a respectării legislației ecologice privitor protecția florei și faunei.

Gradul de împădurire a țării variază de la zonă la zonă: la Nord – 7,2%, la Centru – 13,5% și în zona de Sud – 6,7%. Fondul forestier este gestionat actualmente de Agenția „Moldsilva” – 86,7%, de organele administrației publice locale – 12,8 %, de alți deținători, cum ar fi: Căile Ferate, SA Drumuri, Agenția „Apele Moldovei” și altele – 0,5 %.

Este important să știm, că pădurile noastre au în exclusivitate funcții de protecție a mediului și se împart în următoarele categorii funcționale (figura de mai jos).

Pe parcursul anului 2014 în fondul forestier gestionat de către Agenția „Moldsilva” s-au efectuat:

- lucrări de îngrijire și conducere a arboretelor (inclusiv tăieri de igienă) pe o suprafață totală de 17 708 ha cu recoltarea unui volum de 210,635 mii m³ masă lemnoasă;
- tăieri de regenerare, conservare, reconstrucție ecologică, pe o suprafață totală de 4 962,2 ha, recoltîndu-se un volum total de 338,026 mii m³ masă lemnoasă;
- tăieri diverse, inclusiv de igienă rasă pe o suprafață totală de 567,38 ha cu recoltarea unui volum de 31,794 mii m³ masă lemnoasă.

Una din sarcinile primordiale ale silviculturii naționale este regenerarea pădurilor, care se efectuează pe trei căi: naturală, artificială și mixtă. În anul 2014 de către Agenția „Moldsilva” s-a efectuat:

- plantarea culturilor silvice în fondul forestier pe o suprafață de 1 149 ha;
- ajutorarea regenerării naturale pe o suprafață de 3 618 ha;
- regenerarea naturală pe o suprafață de 476 ha;
- extinderea suprafețelor acoperite cu vegetație forestieră pe o suprafață de 46,0 ha.

Potrivit Legii nr. 1041 din 15.06.2000 „Privind ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate”, Strategiei dezvoltării durabile a sectorului forestier național și a unui șir de convenții și acorduri internaționale la care Republica Moldova este parte, sînt prevăzute măsuri de extindere a suprafețelor acoperite cu vegetație forestieră prin crearea a noi trupuri de pădure, prin ameliorarea suprafețelor existente, a insulelor verzi de arbori și arbuști, coridoarelor de interconexiune între masivele împădurite, perdelelor de protecție de-a lungul râurilor, drumurilor și în jurul obiectivelor industriale.

Pentru exercitarea efectivă a funcțiilor ecoprotective ale pădurilor este necesar ca gradul de împădurire pe țară să depășească 15%. O atenție deosebită s-a acordat măsurilor efectuate în cadrul lunarului de înverzire a Plaiului „Un arbore pentru dăinuirea noastră”, îndeosebi activităților de plantare a arborilor. Pe parcursul acestei perioade întreprinderile silvice de stat au plantat 500 ha păduri, s-au efectuat lucrări de ajutorare a regenerării pe o suprafață de 476 ha și s-au efectuat lucrări de sădire a pădurilor pe terenurile degradate și impracticabile pentru agricultură pe o suprafață de 25 ha.

Subdiviziunile din teritoriu ale Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor au sădit 11 160 arbori de-a lungul traseelor auto.

În parcurile și scuarurile localităților urbane și rurale au fost plantați 143 312 puiști de arbori și arbuști. S-a efectuat un șir de lucrări de salubritate a localităților.

Controlul ecologic

Un loc aparte în promovarea politicii forestiere revine controlului ecologic de stat privind starea, folosirea, regenerarea, paza și protecția fondului forestier și cinegetic. Conform art. 20 alin. (2) al Codului silvic, controlul de stat asupra stării, folosirii, regenerării, pazei și protecției fondurilor forestier și cinegetic este exercitat de către guvern și organele de stat pentru protecția mediului înconjurător.

Pe parcursul anului 2014 Colaboratorii Inspectoratului Ecologic de Stat și subdivi-

ziunilor sale teritoriale au întocmit 2577 procese-verbale din care 1158 sînt conforme articolelor 122, 123, 127, 132, 144 din CC al Republicii Moldova pentru cazuri de tăieri ilicite și încălcarea a modului stabilit de folosire a fondului de exploatare, de recoltare și transportare a lemnului, săvîrșite în fondul forestier gestionat de Agenția „Moldsilva”, primării și alți deținători.

Rezultatele controlului de stat la compartimentul „Floră” sînt reflectate în tabelul de mai jos (art. 122, 123, 127, 132, 144 ale CC al Republicii Moldova).

**Informația privind rezultatele controlului de stat al respectării legislației
silvice pe teritoriul Republicii Moldova în anul 2014**

Nr. d/o	Încălcările depistate și măsurile întreprinse	Unitate de mă- sură	Total	Inclusiv pe beneficiari						
				Agenția „Mold- silva”	Primării			Minis- terul Trans- portu- lui	Alți deținători	
					Sp. verzi	Păduri	F.f.		Păduri	F.f.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	11	12
1.	Obiecte controlate	Un.	3383	828	1588	289	451	146	14	67
2.	Contravenții	Caz	1158	380	226	200	311	32	2	7
	Inclusiv pe art. din CC									
2.1.	Art. 142	Caz	234	168	11	19	33	1	2	
	– Amenzi aplicate	Lei	119200	99200	2400	6600	10200	200	600	
	– Amenzi încasate	Lei	59700	49800	1000	3300	5200	100	300	
2.2.	Art. 122	Caz	637	95	155	97	253	30		7
	– Amenzi aplicate	Lei	814140	93000	315300	132800	207040	59400		6600
	– Amenzi încasate	Lei	402670	46700	157900	65900	100170	28700		3300
	– Acțiuni înaintate (prejudiciul cauzat)	Lei	1212794,28	76633,26	939383,8	66544,1	103195,42	23598,1		3439,6
	– Acțiuni satisfăcute (prejudiciul recuperat)	Lei	490762,58	74283,66	257163,8	50792,5	85610,92	19472,1		3439,6
	a) arbori:									
	– tăiați	Ex.	4126	1497	429	1208	1032	240		4
	– vătămați	Ex.	476	16	137	38	112	173		
	b) volumul masei lemn.	m ³	712,662	209,59	123,998	128,164	197,746	50,27		2,894
2.3.	Art. 123	Caz	3				3			
	– Amenzi aplicate	Lei	8400				8400			
	– Amenzi încasate	Lei	4000				4000			
	– Acțiuni înaintate (prejudiciul cauzat)	Lei								
	– Acțiuni satisfăcute (prejudiciul recuperat)	Lei								
2.4.	Art. 127	Caz	197	68	25	81	22	1		
	– Amenzi aplicate	Lei	23362	8112	2800	9100	3150	200		
	– Amenzi încasate	Lei	11650	3950	1300	4600	1700	100		
	– Acțiuni înaintate (prejudiciul cauzat)	Lei	14983,3	3513,3	2063	7139	2214	54		
	– Acțiuni satisfăcute (prejudiciul recuperat)	Lei	18467,3	3432,3	2063	10704	2214	54		
2.5.	Art.132	Caz	87	49	35	3				
	– Amenzi aplicate	Lei	22600	15000	7000	600				
	– Amenzi încasate	Lei	11100	7400	3400	300				

3.	Art. 231 Codul penal	Caz	1				1			
	– arbori tăiați	Ex.	67				67			
	– volumul masei lemn.	m ³	24,5				24,5			
	– Prejudiciul cauzat	Lei	20084,1				20084,1			
	– Prejudiciul recuperat	Lei								
4.	Materiale înaintate MAI	Caz	11	1	1		7	2		
	– arbori tăiați	Ex.	371	25	6		314	26		
	– volumul masei lemn.	m ³	71,42	1,1	0,7		52,17	17,45		
	– Prejudiciul cauzat	Lei	25101,6	360	4200		18054	2487,6		
	– Prejudiciul recuperat	Lei	3261,6				3261,6			
5.	Total:									
	– Amenzi aplicate	Lei	987702	215312	327500	149100	228790	59800	600	6600
	– Amenzi încasate	Lei	489120	107850	163600	74100	111070	28900	300	3300
	– Acțiuni înaintate (prejudiciul cauzat)	Lei	1227777,58	80146,56	941446,8	73683,1	105409,42	23652,1		3439,6
	– Acțiuni satisfăcute (prejudiciul recuperat)	Lei	509229,88	77715,96	259226,8	61496,5	87824,92	19526,1		3439,6

2. Fauna

Una din componentele principale ale naturii este lumea animală, inclusiv fauna de vânătoare.

Condițiile de viață ale vînatului pe teritoriul Republicii Moldova sînt favorabile pentru a dezvolta un efectiv mare de animale. Conform Concepției de dezvoltare a gospodăriei cinegetice, adoptată de Parlament la 27 decembrie, 1997, fondul cinegetic al R. Moldova ar putea asigura condiții pentru efective optime de cca 2 mii cerbi nobili, 20 mii de căpriori, 4 mii de mistreți, 200 mii de iepuri de câmp, 250 mii de fazani etc.

Conform legislației în vigoare vînațoarea în sezonul anului 2014 a fost permisă:

- la porumbei de la 16 august, 2014 pînă la 19 octombrie, 2014;
- la rațe, lișițe și culici de la 16 august, 2014 pînă la 11 ianuarie, 2015;
- la gîsca sură migratoare de la 04 octombrie, 2014 pînă la 11 ianuarie, 2015;
- la fazani de la 04 octombrie, 2014 pînă la 11 ianuarie, 2015;
- la iepurele de câmp de la 30 noiembrie, 2014 pînă la 11 ianuarie, 2015;
- la mistreți de la 24 noiembrie, 2014 pînă la 28 decembrie, 2014.

În tabelul de mai jos este prezentată evidența animalelor și păsărilor, precum și numărul acestora recoltate în sezonul de vînațoare.

Evidența faunei cinegetice pe anul 2014

Nr. d/o	Denumirea speciei	Numărul animalelor	
		la începutul sezonu- lui de vînătoare	dobîndite
MAMIFERE			
1	Cerbul lopătar	31	
2.	Cerbul nobil*	281	

3.	Cerbul pătat*	229	
4.	Căpriorul*	3784	1
5.	Mistrețul*	1817	131
7.	Iepurele de câmp**	70992	10919
8.	Vulpe****	22297	7346
PĂSĂRI			
1.	Gîsca***	1207	487
2.	Rață***	56103	12393
3.	Lișița***	21925	4956
4.	Fazanul**	36857	9457
5.	Porumbelul**	259040	23111
6.	Prepelește**	23802	9105

Evidența s-a petrecut în:

* Fondul silvic

** Terenurile agricole

*** Bazinele de apă

**** Fondul silvic și terenurile agricole

Pornind de la structura și suprafața fondului cinegetic și diversitatea faunei cinegetice pentru contracararea braconajului se cer eforturi deosebite.

În scopul realizării obiectivelor trasate în urma interacțiunii eficiente cu Ministerul Afacerilor Interne, Agenția „Moldsilva” și Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Moldova au fost întreprinse acțiuni concrete în vederea contracarării și depistării cazurilor de braconaj. Astfel, pe parcursul anului 2014 au fost întreprinse 1604 raiduri în colaborare cu autoritățile menționate, în rezultatul cărora au fost întocmite 584 procese-verbale cu aplicarea amenzilor în sumă de 251 860 lei. Au fost ridicate de la contravenienți 69 arme de vânătoare.

În tabel de mai jos sînt prezentate rezultatele raidurilor de depistare și contracarare a cazurilor de braconaj.

**Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat la compartimentul
„Faună” în anul 2014**

Nr. d/o	Denumirea măsurilor	Unitate de măsură	Indici
1.	Acte de control întocmite	Unități	867
2.	Raiduri întreprinse	Unități	1604
3.	Procese-verbale întocmite	Unități	584
4.	S-au ridicat arme de vânătoare	Unități	69
5.	Amenzi aplicate	Lei	251860
6.	Amenzi încasate	Lei	125630
7.	Prejudiciul cauzat	Lei	21657
8.	Prejudiciul recuperat	Lei	24077

3. Fondul ariilor naturale protejate de stat

Concomitent cu noile realități politice și economice, care au demarat la începutul anilor nouăzeci, a apărut necesitatea de reformare a sistemului existent de conservare a ecosistemelor naturale. Un rol important în protecția patrimoniului natural al țării și de conservare a biodiversității îl are crearea fondului ariilor naturale protejate de stat.

Astfel, în 1998 a fost adoptată Legea nr. 1538-XIII privind fondul ariilor naturale protejate de stat, care stabilește bazele juridice ale creării și funcționării fondului ariilor naturale protejate de stat, principiile, mecanismul și modul lui de conservare, precum și atribuțiile autorităților publice centrale și locale, ale organizațiilor neguvernamentale și ale cetățenilor în acest domeniu.

Suprafața ariilor naturale protejate de stat constituie 66 995,075 **ha** sau **4,65%** din teritoriul țării și cuprinde 387 obiecte, inclusiv 294 arbori seculari. După acest indice Republica Moldova este situată pe unul dintre ultimele locuri din Europa. De menționat, că în Croația ariile protejate ocupă – 8%; Franța – 7%; România – 5%; Letonia – 12%.

Analiza structurii funcționale a ariilor naturale protejate de stat indică faptul că nucleul acestor arii îl constituie rezervațiile peisajere (51,5%) și cele științifice (29,4%).

Științific argumentat se consideră, că prin extinderea la nivel național a rețelei de arii naturale protejate pînă la 10% din teritoriul țării se poate asigura protecția a cca 50% din totalul de specii care reflectă diversitatea taxonomică a structurii sistemelor biologice. Ponderea relativ redusă a ariilor naturale protejate de stat în raport cu teritoriul Țării și caracterul izolat al amplasării obiectelor de protecție teritorială nu asigură o conservare efectivă a diversității biologice conform cerințelor stipulate în convențiile internaționale din domeniu. Această situație se agravează și prin nerespectarea regimului de protecție pe unele suprafețe din cadrul fondului ariilor naturale protejate de stat, prin lacunele cadrului instituțional (lipsa unităților de administrare a ariilor protejate, cu excepția celor științifice), nivelul insuficient al calificării cadrelor și al responsabilității autorităților locale. Toți acești factori pot avea un impact negativ de proporții asupra stabilității ecologice pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Pe parcursul anului au fost efectuate controale referitor la respectarea regimului de protecție și starea ecologică a 224 obiecte luate sub protecție, starea lor fiind reflectată în 197 acte și în 27 procese-verbale întocmite asupra persoanelor vinovate de încălcarea prevederilor Legii privind protecția ariilor naturale protejate de stat.

Cazuri relevante

La 10.10.2014, în baza Ordinului șefului Inspectoratului Ecologic de Stat, grupul operativ în componența inspectorilor DIFF Marin Bulicanu și Jaman Alecsandru a efectuat un raid de contracarare a braconajului și tăierilor ilicite în raionul Dondușeni, unde au fost depistate 1942 cioate a arborilor tăiați din fondul forestier al primăriei Cernoleuca de persoane necunoscute. Masa lemnoasă a arborilor tăiați ilicit constituie 84,163 m³, prejudiciul cauzat mediului constituie 33442,2lei. Materialele pe cazul dat au fost înaintate către Inspectoratul de poliție Dondușeni pentru identificarea persoanelor contraveniente.

În conformitate cu Ordinul șefului IES nr. 137 din 15.08.2014 cu privire la sezonul de vânătoare 2014-2015 și Planul – mixt de activitate întru profilaxia și contracararea braconajului din raionul Ungheni pe anul 2014-2015, IE Ungheni în comun cu reprezentanții Direcției Inspectare a Florei și Faunei a IES la 13.11.2014, începînd cu ora 19⁰⁰ a efectuat un raid nocturn de combatere a braconajului și tăierilor ilicite pe teritoriul raionului Ungheni.

În rezultatul controlului s-au întocmit 2 procese-verbale cu privire la contravenție, fiind aplicate amenzi în sumă de 4000 lei, a fost ridicată 1 armă de vânătoare. Prejudiciul calculat și înaintat pentru recuperare constituie 1000 lei.

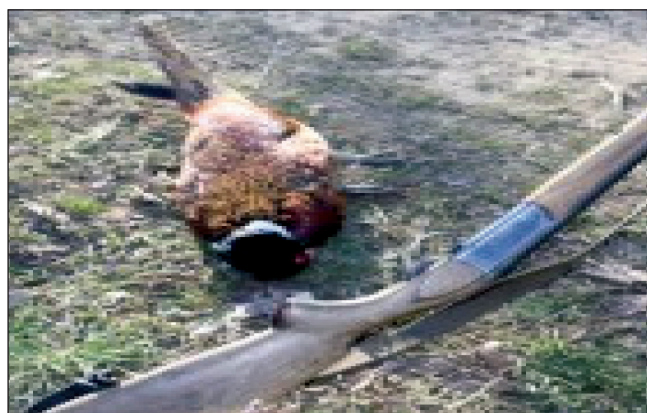
Contravenienți s-au dovedit a fi:

1. Cet. Vizitiu Petru – amenda aplicată – 2 000 lei, prejudiciul – 1 000 lei. Arma a fost ridicată.
2. Cet. Vizitiu Vasile – amenda aplicată – 2 000 lei.

În perioada 31 octombrie – 02 noiembrie, 2014, în baza Ordinului șefului Inspectoratului IES nr. 324-d din 31.10.14, grupul operativ al Inspectoratului Ecologic de Stat în componența inspectorilor Direcției Inspectare Floră și Faună Vladimir Rusu, Marin Bulicanu și Gheorghe Scafaru a efectuat un raid de contracarare a braconajului și tăierilor ilicite în raioanele Ungheni, Nisporeni și Călărași.

În rezultatul controlului s-au întocmit 4 procese-verbale cu privire la contravenții, fiind aplicate amenzi în sumă de – 7 000 lei, au fost ridicate patru arme de vânătoare. Prejudiciul calculat constituie 1 000 lei.

Pentru încălcarea prevederilor actelor normative cu privire la folosirea și protecția fondului cinegetic (art. 128, alin. 2, Cod Contravențional al Republicii Moldova) a fost întocmit un proces-verbal cu aplicarea unei amenzi de 2 000 lei cetățeanului A. Ghelițchi, care efectua vânătoarea la fazani cu fișa de repartizare nevalabilă. Prejudiciul cauzat mediului constituie 1 000 lei. Arma de vânătoare a fost ridicată și transmisă la păstrare la Inspectoratul de poliție Ungheni.

Cetățeanului Nesterovschi Iuri, care se afla pe terenurile de vânătoare ale s. Floreni, r-nul Ungheni, cu permisul de armă nr. 543 nevalabil, i-a fost întocmit un proces-verbal în baza art. 128, alin. 2, Cod Contravențional al R. Moldova, fiindu-i aplicată o amendă în mărime de – 2 000 lei. Arma de vânătoare a fost ridicată și transmisă la Inspectoratul de poliție Ungheni.

Cetățeanului Nesterovschi Marin, care se afla pe terenurile de vânătoare ale s. Floreni, r-nul Ungheni, cu carnetul de vânător nr. 004996 cu termenul de valabilitate expirat, i-a fost întocmit un proces-verbal în baza art. 128, alin. 2, Cod Contravențional al Republicii Moldova, fiindu-i aplicată o amendă în mărime de – 2 000 lei. Arma de vânătoare a fost ridicată și transmisă la Inspectoratul de poliție Ungheni.

Cetățeanului Burlacu Mihail, care se afla pe terenurile de vânătoare ale s. Pîrlița, r-nul Ungheni cu carnetul de vânătoare neînregistrat, ceea ce se echivalează cu vânătoarea ilicită, i-a fost întocmit un proces-verbal în baza art. 128, alin. 2, Cod Contravențional al Republicii Moldova, fiindu-i aplicată o amendă în mărime de – 1000 lei.

Această listă rușinoasă poate continua.

VIII. MANAGEMENTUL DEȘEURILOR ȘI SUBSTANȚELOR CHIMICE

Veronica FOCȘA,
șef secție inspectare sol, deșeuri și substanțe chimice

Rezumat

*În perioada anului 2014 au fost depistate **3007 gunoiști stihinice** cu suprafața de **332,041 ha**, dintre acestea – **2330 gunoiști, cu suprafața de 228,134 ha** au fost lichidate. Vinovații de încălcarea legislației privind gestionarea deșeurilor au fost sancționați. Pe parcursul anului 2014 au fost încheiate **4519 procese – verbale** cu privire la contravenții persoanelor fizice, juridice și cu funcții de răspundere, care n-au respectat modul stabilit de colectare, păstrare, transportare a deșeurilor, n-au întreprins măsuri de lichidare a gunoiștilor neautorizate și necontrolate. Suma amenzilor aplicate a constituit 2 113 510 lei, dintre care au fost încasate 1 063 066 lei.*

*Cantitatea de deșeuri menajere solide generate și colectate centralizat în anul 2014 în mediul urban și rural a constituit **2 437 943 m.c. de deșeuri**. Depozitarea deșeurilor menajere solide în anul 2014 s-a realizat în **1158 depozite cu suprafața de 1235,5 ha** organizate de autoritățile publice locale în localitățile respective.*

În prezent sînt în proces de elaborare a Studiilor de fezabilitate și a rapoartelor privind evaluarea impactului asupra mediului în contextul creării unui sistem de gestionare a deșeurilor în trei din cele opt zone de gestionare integrată a deșeurilor din Republica Moldova, stabilite conform strategiei de gestionare a deșeurilor pentru anii 2013-2027, și anume: Regiunea de Dezvoltare Sud – raioanele Cahul, Cantemir și Taraclia; Regiunea de Dezvoltare Centru – raioanele Călărași, Nisporeni și Ungheni; Regiunea de Dezvoltare Nord – raioanele Briceni, Dondușeni, Edineț și Ocnița. Pînă în prezent în rezultatul studiilor efectuate și ședințelor de lucru organizate a fost identificat amplasamentul pentru depozitul de deșeuri menajere solide pentru Regiunea de Dezvoltare Sud în actualul depozit din or. Cahul și amplasamentul a două stații de transfer în Cania și Taraclia, pentru care există decizii ale consiliilor locale; a fost inițiată procedura de schimbare a destinației terenurilor.

*Pe parcursul anului 2014 Inspectoratul Ecologic de Stat și structurile sale din teritoriu au efectuat controale și au întocmit **2225 acte de control** la compartimentul gestionarea deșeurilor și **627 acte de control** la compartimentul substanțe chimice.*

*Pe parcursul perioadei de raportare au fost examinate **700 petiții și semnale** de la persoane fizice și juridice.*

Managementul deșeurilor

Politica națională în domeniul gestionării deșeurilor este direcționată spre dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor necesare pentru protejarea, în mod adecvat, a mediului înconjurător la nivel național și local de efectele asociate cu gestionarea deșeurilor

generate de cetățeni, întreprinderi și instituții. Conform prevederilor Strategiei de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 248 din 10.04.2013, direcțiile principale de acțiune în domeniul managementului integrat al deșeurilor au drept scop:

- să consolideze cadrul politic, legislativ și informațional în domeniul managementului integrat al deșeurilor, fiind armonizat cu legislația Uniunii Europene și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte;
- să reducă la minimum efectele negative ale generării și gestionării deșeurilor asupra sănătății populației și a mediului;
- să reducă consumul de resurse și să favorizeze aplicarea practicilor de ierarhie a deșeurilor, utilizarea mai eficientă a resurselor și schimbarea tiparelor de producție și consum;
- să reducă semnificativ cantitatea de deșeuri depozitate pe terenuri/platforme de gunoi prin dezvoltarea infrastructurii regionale de eliminare a deșeurilor menajere solide și a stațiilor de transfer prin crearea sistemelor de colectare, tratare, valorificare sau eliminare a fluxurilor de deșeuri specifice și periculoase, prin promovarea principiului de răspundere extinsă a producătorului și prin plasarea unui punct de colectare în fiecare regiune;
- să încurajeze reutilizarea, recuperarea și reciclarea materialelor în favoarea valorificării energetice a deșeurilor în cazul în care acestea sînt cele mai bune opțiuni din punct de vedere ecologic;
- să asigure prevenirea poluării și reducerea impactului negativ al deșeurilor periculoase și al stocurilor acestora asupra componentelor de mediu și sănătății umane.

Prevenirea producerii de deșeuri poate fi realizată utilizînd tehnologii moderne, proiectarea ecologică sau modele de producție și consum mai eficiente din punctul de vedere a mediului. Deșeurile care nu pot fi reciclate sau reutilizate vor fi depozitate în locuri special amenajate, iar depozitarea deșeurilor ar trebui să fie doar o soluție de ultimă instanță.

Gestionarea deșeurilor menajere solide

Agravarea problemei deșeurilor, în special a deșeurilor menajere solide, este generată de modul defectuos în care sînt realizate în prezent diferite etape de procesare a deșeurilor. Gestionarea deșeurilor cuprinde toate activitățile de colectare, transportare, tratare, valorificare și eliminare a deșeurilor. Conform legislației în vigoare, autoritățile publice locale sînt abilitate cu dreptul de a coordona procesul de gestionare a deșeurilor la toate compartimentele, de a propune și urmări realizarea politicilor și strategiilor guvernamentale în acest domeniu, de a ține pasul cu cerințele și tendințele Uniunii Europene.

La finele anului 2014 în republică erau 1158 depozite cu suprafața de 1235,5 ha organizate de autoritățile publice locale în localitățile respective (tab. 1), trei sferturi din ele sînt exploatate de aproximativ 20-30 de ani, avînd un grad de uzură de 80-100%. Aproximativ 60 % din numărul total de depozite rurale ocupă o suprafață foarte mică – de la 0,3 ha la 1,0 ha fiecare. Majoritatea depozitelor actuale de deșeuri nu sînt exploa-

tate corespunzător: nu se compactează și nu se acoperă periodic cu materiale inerte în vederea prevenirii incendiilor, a răspîndirii mirosurilor neplăcute; nu există un control strict al calității și cantității deșeurilor care sînt evacuate la depozit; nu există facilități pentru recuperarea biogazului produs sau pentru recuperarea/tratarea filtratului; drumurile de acces spre depozite și în interiorul acestora nu sînt întreținute; mijloacele de transport nu sînt spălate la ieșirea de la depozite; depozitele nu dispun de împrejmuire cu intrare corespunzătoare și panouri de avertizare.

Evoluția cantităților de deșeuri menajere solide formate în localitățile urbane și rurale conform datelor Biroului Național de Statistică este redată în figura 1. Cantitatea de deșeuri menajere solide formate în perioada 2009-2013 este în continuă creștere: de la 155 900 tone în anul 2009 la 623 000 tone în anul 2013. Deșeurile rurale diferă de deșeurile urbane prin compoziție morfologică și cantitate. Pentru populația care nu este deservită de serviciile de salubritate, cantitatea de deșeuri generată se calculează astfel: – 0,9 kg / loc / zi în mediul urban și – 0,4 kg / loc / zi în mediul rural.

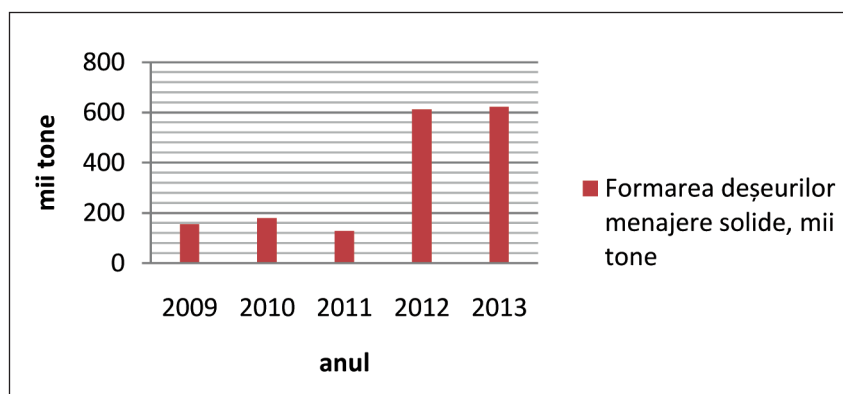

Fig. 1. Dinamica formării deșeurilor menajere solide, mii tone

Actualmente, în majoritatea primăriilor activitățile privind salubritatea localităților, colectarea separată a deșeurilor sînt organizate la nivel scăzut. Astfel, servicii specializate în colectarea și eliminarea deșeurilor există în municipii, în toate centrele raionale, gestionarea acestora fiind realizată în mod organizat, prin intermediul acestor servicii, care lucrează pe bază de contract cu generatorii individuali, dar acest sistem acoperă numai 70-90% din totalul generatorilor de deșeuri menajere din mediul urban. O mică parte din localitățile rurale și în special acele localități rurale aflate în proxima vecinătate a centrelor raionale sînt deservite de servicii organizate pentru gestionarea deșeurilor.

Astfel, în prezent în doar 76 localități rurale este organizată colectarea și transportarea deșeurilor de servicii specializate de colectare. Majoritatea dintre acestea se consideră servicii specializate în cadrul întreprinderilor municipale de gestionare a fondului de locuințe, aprovizionare cu apă și canalizare și se limitează doar la transportarea deșeurilor la gunoșiile din localitățile respective.

În anul 2014 cantitatea de deșeuri menajere solide colectate de către serviciile de salubritate în mediul urban și rural a constituit **2 437 943 m³** (inclusiv în mediul urban 2 283 233 m³). Circa 98% din cantitatea de deșeuri municipale colectate de serviciile de salubritate, a fost eliminată prin depozitare, colectarea selectivă fiind organizată parțial în or. Chișinău și unele centre raionale. Ratele de reciclare și valorificare a deșeurilor sînt încă foarte reduse. Multe materiale reciclabile și utile sînt depozitate împreună cu cele nereciclabile, astfel pierzîndu-se o mare parte a potențialului lor util (hîrtie, sticlă, metale, materiale plastice). Fiind amestecate și contaminate din punct de vedere chimic și biologic, recuperarea lor este dificilă. Volumul deșeurilor menajere solide colectate de serviciile de salubritate, cît și colectarea selectivă în localitățile din Republica Moldova este prezentată în tab. 2.

Utilizînd practica acumulată în alte state, este necesar ca autoritățile publice locale să dispună de o infrastructură viabilă de colectare, de un program bine gîndit privind gestionarea deșeurilor. Implementarea proiectelor noi pe parcursul anului 2014, cît și îmbunătățirea stării ecologice a unor depozite existente a fost posibilă cu suportul financiar acordat de Fondul Ecologic Național în sumă de

21 344 164 lei, Fondul Ecologic Local în sumă de 18 821 073 lei. Cu suportul financiar al FNDR, FEL și FEN au fost procurate 18 unități de tehnică specializată pentru transportarea deșeurilor menajere solide; au fost construite 387 platforme temporare; au fost procurate și parțial instalate 10947 containere de diferite dimensiuni pentru depozitarea temporară a deșeurilor menajere solide în mai multe localități urbane și rurale. Proiectele investiționale recente în domeniul gestionării deșeurilor, cît și activitățile implementate sînt redată în tab. 3.

În cadrul proiectului „Modernizarea Serviciilor locale”, implementat cu suportul Agenției Internaționale de Cooperare a Germaniei au fost elaborate Programele Regionale Sectoriale în domeniul managementului deșeurilor solide pentru Regiunile de Dezvoltare Nord și Centru, care au fost aprobate în februarie 2014 de către Consiliile Regionale pentru Dezvoltare. În prezent sînt în proces de elaborare Studiile de fezabilitate și rapoartele privind evaluarea impactului asupra mediului în contextul creării unui sistem de gestionare a deșeurilor în trei din cele opt zone de gestionare integrată a deșeurilor din Republica Moldova, stabilite conform strategiei de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027, și anume:

- Regiunea de Dezvoltare Sud – raioanele Cahul, Cantemir și Taraclia ;
- Regiunea de Dezvoltare Centru – raioanele Călărași, Nisporeni și Ungheni ;
- Regiunea de Dezvoltare Nord – raioanele Briceni, Dondușeni, Edineț și Ocnița.

Noile sisteme integrate de management al deșeurilor vor cuprinde colectarea și transportul deșeurilor, stații de transfer a deșeurilor, stații de sortare și compostare și un depozit regional de deșeuri. Până în prezent în rezultatul studiilor efectuate și ședințelor de lucru organizate a fost identificat amplasamentul pentru depozitul de deșeuri menajere solide pentru Regiunea de Dezvoltare Sud în actualul depozit din or. Cahul și amplasamentul a două stații de transfer în Cania și Taraclia, pentru care există decizii ale consiliilor locale; a fost inițiată procedura de schimbare a destinației terenurilor.

Activități de salubritate a localităților

Acțiunea de salubritate și amenajare a localităților, organizată în cadrul Bilunarului ecologic s-a desfășurat în perioada 22 martie – 22 mai 2014.

În scopul asigurării și desfășurării eficiente a acțiunilor de salubritate și amenajare a localităților recunoscute deja tradiționale, Inspectoratul a elaborat și prezentat Agențiilor și Inspecțiilor ecologice teritoriale Dispoziția cu privire la salubritate și amenajarea localităților cu nr. 5-d din 12.03.2014. Concomitent s-a elaborat și prezentat Programul de acțiuni privind organizarea și desfășurarea Campaniei „Bilunarului ecologic de primăvară – 2014”, care a fost un suport consultativ-metodologic pentru autoritățile publice locale la întocmirea programelor și planurilor locale de organizare și desfășurare a acțiunilor de salubritate.

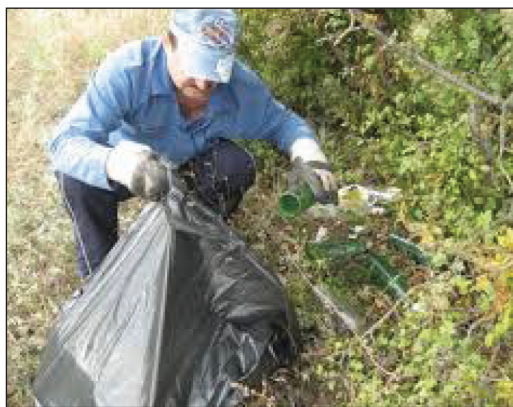
Agențiile și Inspecțiile ecologice pe tot parcursul Bilunarului au monitorizat organizarea și desfășurarea cu succes a acțiunilor de salubritate a localităților de către autoritățile administrației publice locale. În timpul Campaniei de salubritate inspectorii de mediu au organizat 1904 raiduri ecologice în comun cu reprezentanții primăriilor din localitățile urbane și rurale respective, în rezultatul cărora au fost concretizate volumele de lucru pentru lichidarea gunoștilor stihiiice formate în parcuri, păduri, fîșii de protecție a drumurilor, pe terenuri agricole și publice. La un nivel satisfăcător s-au desfășurat acțiunile de salubritate în municipiile Chișinău și Bălți, raioanele Briceni, Dondușeni, Ialoveni, Ștefan Vodă, Sîngerei, Soroca, Șoldănești, unde au fost curățate cele mai mari suprafețe ocupate de deșeuri. În unele primării din raioanele Cahul, Anenii Noi, Drochia, Nisporeni, Taraclia, Ceadr-Lunga lucrările de salubritate s-au desfășurat lent, invocîndu-se diferite motive, principala cauză fiind lipsa serviciilor speciale de salubritate și dotarea insuficientă a primăriilor cu transport special. În lipsa acestor servicii salubritatea se efectuează de către populație în mod arbitrar, formînd noi gunoști spontane.

Pe parcursul campaniei s-au desfășurat și acțiuni de educație ecologică a populației prin intermediul seminarelor și adunărilor în colective, întrunirilor cu factorii de decizie. Măsurile întreprinse de salubritate a localităților și rezultatele obținute au fost pe larg reflectate în mass-media scrisă, emisiuni radio și televiziune.

Organizarea lucrărilor de salubritate și raidurilor ecologice nu s-a terminat odată cu finalizarea

bilunarului ecologic, dar a continuat pe tot parcursul anului. Astfel pe parcursul anului 2014 au fost depistate **3007 gunoiști** stihionice cu suprafața de **332,041 ha**, din acestea – **2330 gunoiști**, cu suprafața de **228,134 ha** au fost lichidate. Vi-novații de încălcarea legislației privind gestionarea deșeurilor au fost sancționați: au fost încheiate **4215 procese-verbale** cu privire la contravenții persoanelor fizice, juridice și cu funcții de răspundere. Suma amenzilor aplicate a constituit **1 904 400 lei**, din care au fost achitate **923 804 lei**.

Implementarea Strategiei de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr. 248 din 10.04.2013, va asigura realizarea unui nou mod de colectare a deșeurilor menajere, a celor de producție, recuperarea materialelor reutilizabile, protecția mediului și realizarea unui program de salubritate stradală unitară, mod care să contribuie la reducerea cantității de deșuri depozitate în respectivele zone, prin stabilirea unui sistem adecvat de tratare pentru fiecare tip de deșeu în vederea protejării mediului.

Gestionarea deșeurilor de producție

Gestionarea integrată a deșeurilor în procesul economic și social, conform conceptului de dezvoltare durabilă, este suportul efectiv al valorificării materiale și energetice a deșeurilor care, începînd cu momentul autoinvestițional satisfăcător, devine o ramură a economiei naționale ca și altele tradiționale. Gestionarea, fiind orientată inițial prioritar spre protecția mediului înconjurător, cu timpul, accentul îl deplasează spre utilizarea în cel mai eficient mod a resurselor naturale, recuperarea, reciclarea și valorificarea deșeurilor, promovarea tehnologiilor moderne în domeniu etc.

Deșeurile de producție sînt formate în urma unor procese tehnologice, cantitățile cărora generate anual sînt înregistrate și raportate de către agenții economici pe baza rapoartelor statistice. Deșeurile de producție sînt clasificate în 2 tipuri: periculoase și nepericuloase.

Datorită creșterii consumului în ultimii ani, dar și persistenței tehnologiilor și instalațiilor încă învechite din industrie, inclusiv cea agro-alimentară, în Republica Moldova conform datelor deținute de Biroul Național de Statistică în anul 2013 a fost generată o cantitate totală de 2511,7 mii tone de deșuri provenite din activitatea întreprinderilor. Cantitatea deșeurilor de producție generate de unele sectoare ale economiei naționale este reflectată în tab. 4. Ramurile care generează cele mai mari cantități de deșuri de producție sunt: industria produselor și băuturilor – 380,0 mii tone, creșterea animalelor – 494,4 mii tone, întreprinderile de extracție – 243,3 mii tone. Din cantitatea de deșuri de producție circa 20% au fost utilizate, iar 79% sînt eliminate prin depozitare la gunoiști, o parte din ele rămîn pe teritoriul întreprinderilor. Conform datelor statistice generarea deșeurilor fluctuează anual. Dinamica formării deșeurilor de producție pe anii 2009-2013 este prezentată în fig. 2.

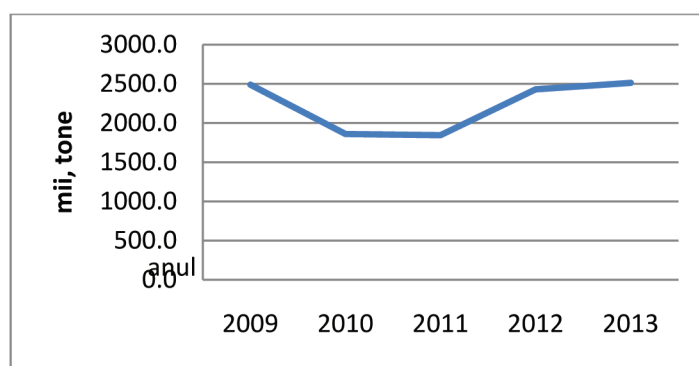

Fig. 2. Dinamica generării deșeurilor de producție

Deșeuri periculoase.

Principalele activități generatoare de deșeuri periculoase din țară sînt cele industriale (industria lacurilor și vopselelor, procesele tehnologice de acoperiri metalice) și de reparații auto. Deșeurile periculoase alcătuiesc mai puțin de 1% din toată cantitatea de deșeuri acumulate. În anul 2013 a fost generată o cantitate totală de 726,8 tone de deșeuri periculoase. Conform studiului statistic principalele tipuri de deșeuri periculoase generate au fost deșeurile petroliere – 259,1 tone, de la producerea și utilizarea lacurilor și vopselelor – 0,161 tone, șlam petrolier – 251,5 tone, deșeuri ce conțin plumb și compușii lui – 104,8 tone etc. Evoluția formării deșeurilor periculoase, pe clase de toxicitate este prezentată în tab. 5.

Deșeuri periculoase formate, tone

Tabelul 5

Anii	Total	Clasa de toxicitate			
		I	II	III	IV
2009	1125,109	6,796	237,550	797,496	83,27
2010	404,006	23,372	235,945	35,355	109,334
2011	528,024	41,10	198,360	89,078	199,486
2012	417,841	2,00	249,296	82,277	84,268
2013	726,8	9,7	297,6	264,5	155,1

Prin natura lor, deșeurile periculoase au cel mai mare impact asupra mediului înconjurător și sănătății populației. Ținînd cont de proprietățile lor specifice (corozivitate, toxicitate, inflamabilitate) este necesar ca activitățile de gestionare a deșeurilor periculoase să fie abordate într-un mod riguros.

Deșeurile de ferocianură prezintă stocuri de deșeuri istorice ca urmare a procesului de producere din industria vinicolă și reprezintă o problemă la nivel de țară. În prezent deșeurile se păstrează la întreprinderile vinicole în recipiente prevăzute pentru păstrarea acestora. În prezent s-a confirmat faptul depozitării a 3837,46 tone de deșeuri ce conțin compuși de cianură (clasa I de toxicitate). Tehnologiile moderne utilizate în vinificație nu generează deșeuri de ferocianură.

Deșeurile generate din activitățile medicale reprezintă totalitatea deșeurilor periculoase și nepericuloase, care sînt generate în unitățile sanitare. Conform datelor statistice anual în instituțiile medicale se formează circa 2000 tone de deșeuri medicale. Circa 25% din deșeurile medicale sînt deșeuri periculoase care necesită tratament special.

Tratarea deșeurilor infecțioase prin metoda de autoclavare este organizată în spitalele raionale: Soroca, Telenești, Șoldănești, Taraclia, mun. Chișinău. Pentru distrugerea deșeurilor periculoase înțepătoare-tăietoare s-au constatat cazuri de utilizare a aparatelor speciale de marca NULIFE (Criuleni, Telenești), praful format fiind expediat la depozitele pentru deșeuri menajere solide. În unele instituții medicale deșeurile infecțioase sînt arse în cuptoare improvizate sau containere metalice amplasate pe teritoriul instituției. Metoda de incinerare în echipament special este utilizată în Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc” și IMS Dermatologie și Maladii Comunicabile din mun. Chișinău. Părțile anatomo-patologice, formate în spitale sînt transportate în gropile Bekkari sau sînt înhumate în cimitirile din localitățile respective. Deșeurile chimice formate și reactivele cu termen expirat sînt predate pentru neutralizare la CP „Entuziast”, SRL „Eco-Emir”, iar deșeurile cu conținut de mercur care se conțin în termometre, tonometre, lămpi luminescente uzate sînt predate SRL „Vaniș Prim” în baza contractelor respective.

Gestionarea deșeurilor medicale rămîne o problemă atîta timp cît nu va fi stabilit un sistem eficient de gestionare a acestor deșeuri.

Poluanții organici persistenți (POP) reprezintă o categorie de substanțe foarte stabile din punct de vedere chimic, cu proprietăți toxice și bioacumulative, care prezintă un pericol sporit pentru sănătatea oamenilor și mediul ambiant. Ei au calități nocive extrem de pronunțate, un grad înalt de rezistență la degradare și proprietăți de acumulare în organisme vii și mediul înconjurător, pot fi ușor transportați în atmosferă la distanțe mari și se depun departe de locul de emisie, pot afecta sănătatea și mediul, fie aproape sau departe de sursele lor. POP cuprinde un șir de pesticide organo-clorurate, bifenili policlorurați (BPC) și unii poluanți industriali, inclusiv dioxinele și furanii.

În scopul reducerii impactului asupra mediului provocat de stocurile de pesticide inutilizabile și de stocurile contaminate cu POP au fost întreprinse un șir de măsuri întru executarea angajamentelor asumate de către Republica Moldova în urma ratificării tratatelor internaționale de mediu, care reglementează substanțele chimice, stocurile și deșeurile acestora. Astfel eliminarea pesticidelor inutilizabile și interzise din depozitele

raionale a fost realizată în cadrul proiectelor implementate de Ministerul Mediului și gestionate de către Oficiul Managementul Durabil POP, precum și în două proiecte implementate de Ministerul Apărării și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. În perioada 2011-2014 în cadrul a patru proiecte au fost evacuate peste hotare și distruse prin incinerare 760

tone de deșeuri de pesticide, ambalaj și sol puternic contaminat, fiind eliberate complet 15 depozite și parțial 5 depozite centrale raionale, asigurate cu pază. Rezultatele generale ale proiectelor sînt următoarele:

- Proiectul „Reducerea riscurilor de mediu cauzate de pesticide în Republica Moldova – faza I”, (2011-2013), finanțat și implementat de către Agenția Cehă pentru Dezvoltare (CzDA), în cadrul căruia au fost eliminate 202 tone de pesticide și ambalaj contaminat din trei depozite: Clocușna (Ocnița) – 40 tone, Ciobalaccia (Cantemir) – 11 tone și Grădinița (Căușeni) – 151 tone;
- Proiectul „Reducerea riscurilor de mediu cauzate de pesticide în Republica Moldova – faza II”, (2013-2015), finanțat și implementat de către CzDA, – au fost eliminate 253 tone de deșeuri de pesticide din 4 depozite: Sîngerei (Sîngerei) – 65 tone, Onișcani (Călărași) – 50 tone, Pelivan (Orhei) – 93 tone și Păpăuți (Rezina) – 45 tone;
- Proiectul „Eliminarea stocurilor de pesticide inutilizabile și interzise cu riscuri majore”, (2013-2014), finanțat din Fondul Ecologic Național și implementat de EMP Managementul Durabil POP: au fost eliminate 200 tone de deșeuri de pesticide lichide din 13 depozite centrale raionale și 5 depozite locale. În rezultat, toate deșeurile de pesticide lichide din țară, păstrate în depozite (cu excepția depozitului din s. Pașcani, r. Criuleni) au fost eliminate;
- Proiectul „Eliminarea și distrugerea pesticidelor inutilizabile din regiunea Transnistreană a Republicii Moldova” (2013-2015), finanțat și implementat de Misiunea OSCE în Moldova: au fost eliminate 105 tone de pesticide din trei depozite din r-nul Rîbnița.

Conform datelor disponibile, la moment în 7 depozite centrale raionale se păstrează circa 980 tone de pesticide, care urmează să fie eliminate în perioada următoare. Din acestea, 730 tone de pesticide solide din 6 depozite raionale (Alexandreni SG, Călărași CL, Bugeac, UTAG, Gaidar UTAG, Hitrești FL și Ungheni) sînt planificate spre evacuare în cadrul proiectului finanțat de țările NATO și implementat de Ministerul Apărării și circa 250 tone stocate în depozitul din s. Pașcani, r-nul Criuleni, sînt preconizate a fi distruse în cadrul proiectului regional finanțat de Comisia Europeană și FAO și implementat de FAO în parteneriat cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

O altă problemă prioritară este cea a 1600 terenuri contaminate cu pesticide din categoria POP. În rezultatul studiilor efectuate ele au fost împărțite în cinci categorii de risc. Obiectele din prima categorie cu risc foarte înalt (5% din numărul total) și cele din a doua categorie cu risc înalt (30% din numărul total) necesită măsuri urgente de remediere. O anumită experiență în acest sens a fost acumulată în cadrul a cîtorva proiecte pilot prin izolarea materialelor contaminate în sarcofage (s. Congaz, UTA Găgăuzia, com. Step-Soci, r-nul Orhei; s. Bujor, r-nul Hîncești, s. Tătărești, r-nul Strășeni).

Poligonul de pesticide din s. Cișmichioi, r-nul Vulcănești a fost construit în anul 1977 și dispune de o suprafață de 2,4 ha. Poligonul este amplasat în cîmp, la o distanță de circa 10 km de la localitate, cu pază asigurată de către Paza de Stat. Pe teritoriul poligonului există 14 sarcofage în care sînt îngropate 3967 tone de pesticide. Din cele 14 sarcofage existente, doar 3 sînt amenajate conform cerințelor, ele fiind betonate și

învelite cu peliculă. Teritoriul poligonului este îngrădit, iar pe perimetrul zidului sînt amenajate canale de scurgere a apelor meteorice. În anul 2004 terenul aferent poligonului a fost plantat cu arbori de specie „salcîm alb”, fiind creată o fîșie forestieră de protecție cu o suprafață de 1,5 ha pe perimetrul poligonului.

În scopul monitorizării stării actuale, elaborării măsurilor adecvate de remediere, informării factorilor de decizie și populației locale, precum și pentru reabilitarea infrastructurii zonei de amplasament a poligonului de înhumare a pesticidelor învechite de către Asociația Republicană de Mediu și Studiere a Perioadei Cuaternare din Republica Moldova a fost inițiat proiectul „Investigarea și evaluarea stării ecologice a poligonului de înhumare a pesticidelor din com. Cișmichioi” cu suportul financiar al Fondului Ecologic Național. În rezultatul studiilor și investigațiilor de laborator efectuate pentru sol, apă, nămol și material biologic pe teritoriul poligonului în 2013-2014 s-au depistat reziduuri ale 7 poluanți organici persistenți în concentrații care depășesc valorile maxime admisibile, unii chiar de zeci de ori.

În cadrul proiectului a fost renovată, amenajată și asigurată funcționalitatea infrastructurii poligonului: au fost efectuate lucrări de reparație a unității de pază, a porților de la intrare; a fost acoperit cu material de nisip-pietriș un sector contaminat în zona de intrare (sectorul D); a fost instalat un marcaj special de avertizare în perimetrul poligonului și teritoriul adiacent, cît și a unui panou informațional cu schema obiectului și informații importante; a fost instalat un sistem autonom de aprovizionare cu energie electrică (sistem fotovoltaic), care asigură iluminarea unității de pază; a fost procurat și instalat pe teritoriul poligonului un panou antiincendiar special, completat cu mijloace și utilaje pentru situații excepționale.

Restaurarea și îmbunătățirea infrastructurii de protecție pus în aplicare cu un sistem modern de monitorizare a mediului va permite autorităților un control adecvat în gestionarea durabilă a poligonului de înhumare pe termen scurt și mediu.

Deșeuri de echipamente electrice și electronice (DEEE)

Studiul la nivel național arată că importurile de produse de echipamente electrice și electronice în Moldova au fost în creștere în ultimii ani și atinge cifra de 4,5 kg/cap de locuitor. În anii următori aceste cantități sînt de natură să crească, avînd în vedere progresul tehnologic și diminuarea costurilor aparatelor. Impactul DEEE asupra mediului este destul de mare deoarece DEEE au în compoziție substanțe deosebit de periculoase pentru mediu și sănătate, cum ar fi: plumb, brom, mercur, crom, substanțe halogene. Prin urmare, situația în ceea ce privește e-deșeurile nu este doar îngrijorătoare în această privință, dar deja devine alarmantă. Legislația Uniunii Europene privind deșeurile de echipamente electrice și electronice are ca scop prevenirea apariției deșeurilor de echipamente electrice și electronice, reutilizarea, reciclarea și alte forme de valorificare a acestor tipuri de deșeuri pentru a reduce în cea mai mare măsură cantitatea de deșe-

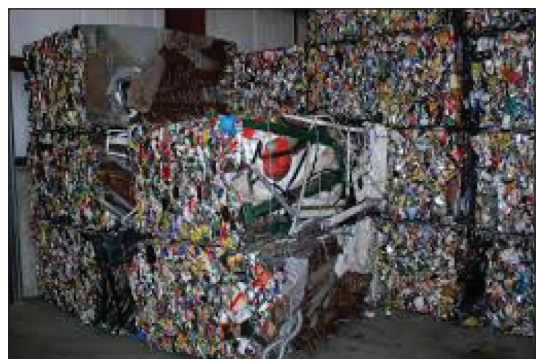
uri eliminate, precum și îmbunătățirea performanței de mediu a tuturor operatorilor implicați în ciclul de viață al echipamentelor electrice și electronice (producători, distribuitori și consumatori) și, în mod special, a operatorilor economici direct implicați în tratarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice. Aceasta este una dintre directivele bazate pe responsabilitatea producătorului.

Actualmente au fost lansate mai multe inițiative de a dezvolta sistemul de colectare și reciclare a DEEE, dar acestea necesită un cadru juridic adecvat, care ar obliga producătorii de EEE să contribuie la stabilirea și funcționarea acestui sistem în Moldova după cum acesta există în țările din vecinătate. În prezent SRL „RECWASTE” deține Autorizația Seria 005 nr. 048/2013 din 05.08.2013, eliberată de către Ministerul Mediului, genul de activitate fiind gestionarea deșeurilor, inclusiv colectarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice, transportarea, depozitarea și comercializarea lor. Pe parcursul anului 2014 de către acest agent economic au fost colectate de la diverse organizații 111,6 tone DEEE, care sînt păstrate temporar într-un depozit, apoi exportate în România pentru reciclare.

Valorificarea deșeurilor

Responsabilitatea pentru activitățile de gestionare a deșeurilor revine generatorilor acestora în conformitate cu principiul „poluatorul plătește” sau după caz, producătorilor în conformitate cu principiul „responsabilitatea producătorului”.

Colectarea deșeurilor reciclabile, transformarea lor în materii prime secundare și valorificarea acestora reprezintă o afacere profitabilă în întreaga lume. Pentru o reciclare reușită a deșeurilor este nevoie de o sortare în funcție de calitatea materialului, sortare care începe prin colectarea selectivă a acestora. Materialele obișnuite care sînt colectate și reciclate în Republica Moldova sînt polietilena de înaltă densitate, ambalajele de polietilentereftalat și din sticlă, hîrtia din ziare și reviste, cartonul din ambalaje. Produsele fabricate din astfel de materiale sînt de obicei omogene, conținînd cîte o singură componentă, ceea ce ușurează reciclarea. Prin comparație, reciclarea echipamentelor electrice și electronice este mai dificilă, ea necesitînd tehnologii de separare a diferitelor materiale care le compun.

Actualmente, în Republica Moldova își desfășoară activitatea de colectare și prelucrare a deșeurilor 34 agenți economici care dețin autorizații pentru gestionarea/valorificarea deșeurilor (tab. 6 în anexă). Pe parcursul anului 2014 au fost colectate : 22154,77 tone de sticlă, 10853,1 tone de hîrtie și carton, 1332,426 tone de plastic, 151091,438 tone de metal feros uzat; 8054,96 tone metal uzat neferos. Dinamica utilizării și livrării deșeurilor pe perioada 2009-2013 este redată în fig. 3.

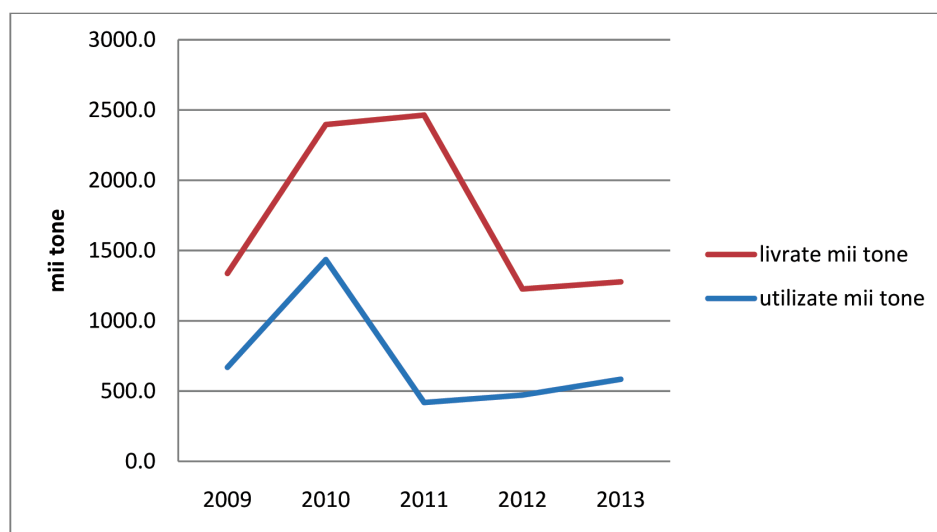

Fig. 3. Deșeuri de producție utilizate, livrate, mii tone

În prezent, suprafețele ocupate de culturi agricole permit practic ca fiecare raion să dispună de cantitățile necesare de îngrășăminte organice și biomasă pentru necesitățile agricole și cele energetice de care duce lipsă republica. Potențialul energetic al deșeurilor biodegradabile produse anual în țară ar putea contribui esențial la soluționarea problemei energetice, nemaivorbind de asigurarea cu îngrășăminte organice. Contribuția deșeurilor biodegradabile ar putea acoperi în viitorul apropiat necesarul de energie pe țară pînă la 1/3 din consumul total. Actualmente, la nivel de țară UNDP Moldova implementează proiectul „Energie și biomasă în Moldova”. Obiectivul general al proiectului este de a contribui la crearea unui sistem mai sigur și durabil de producere a energiei din surse regenerabile în Republica Moldova. Prin intermediul proiectului „Energie renovabilă din deșeuri agricole în perioada 2006-2007” în Republica Moldova au fost construite 11 centre termice ce utilizează în calitate de combustibil biomasa provenită din agricultură, în special paie balotate. Concomitent a crescut numărul agenților economici care au început producerea peleților și brichetelor din paie și biomasă agricolă.

Deșeurile animale, sînt surse periculoase de poluare a mediului. În același timp, sursele generatoare de deșeuri biodegradabile din sectorul zootehnic reprezintă cel mai înalt potențial de producere a îngrășămintelor organice și a biogazului prin tehnologia fermentării anaerobe, care nu este utilizată suficient în practica autohtonă. Stațiile de obținere a biogazului din deșeuri biodegradabile sînt redată în tab. 7. Pe parcursul anului 2014 în acest scop au fost utilizate 2932 tone de deșeuri animale.

Strategia de gestionare a deșeurilor obligă creșterea gradului de reutilizare și recuperare a ambalajelor cu 20 % pînă în anul 2027; dezvoltarea sistemelor de colectare și tratare a fluxurilor de deșeuri specifice prin promovarea și implementarea principiului responsabilitatea producătorului, inclusiv a celor periculoase (deșeuri medicale, uleiuri uzate etc.) prin plasarea a cîte un punct de colectare la nivel de regiune. Sînt necesare eforturi considerabile în vederea conformării la normele și practicile europene, respectînd standardele europene privind managementul deșeurilor.

Substanțe chimice

Dezvoltarea economiei țării este strâns legată de implementarea noilor tehnologii, utilizarea cât mai largă a substanțelor chimice, care, pe de o parte, stimulează creșterea productivității muncii și a nivelului de trai al populației, iar pe de altă parte, poate provoca un potențial impact negativ asupra sănătății populației și mediului înconjurător. În scopul dezvoltării durabile a societății și prevenirii impactului cauzat de substanțele chimice, Republica Moldova întreprinde activități de aliniere la practicile internaționale în acest domeniu. O dovadă a celor menționate este ratificarea unui șir de acte internaționale și convenții de mediu: Convenția de la Basel privind controlul transportului peste frontiere al deșeurilor periculoase și a eliminării acestora, Convenția de Stockholm privind poluanții organici persistenți, Convenția de la Rotterdam privind procedura de consimțământ prealabil în cunoștință de cauză aplicabilă anumitor produși chimici periculoși și pesticidelor care fac obiectul comerțului internațional, Convenția de la Helsinki privind efectele transfrontiere ale accidentelor industriale, Convenția de la Minamata cu privire la mercur. Prevederile acestor convenții ghidează comunitatea internațională în aplicarea măsurilor pentru dezvoltarea durabilă a societății, considerînd că acest lucru este posibil doar prin asigurarea calității anumitor factori ai mediului înconjurător. Obligațiunea față de asigurarea eficienței protecției mediului și a sănătății umane a condus la stabilirea priorităților de management durabil al substanțelor chimice. La nivel național, măsurile necesare pentru asigurarea securității chimice prin aplicarea unui sistem adecvat de gestionare a substanțelor chimice au fost reflectate în Programul național privind managementul durabil al substanțelor chimice în Republica Moldova, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 973 din 18.10.2010.

În Republica Moldova este produs un spectru foarte îngust de produse chimice, iar cantitățile acestora sînt variate. În cantități relativ mici sînt fabricate anumite produse farmaceutice, detergenți, cleiuri și uleiuri eterice. În cantități mai mari sînt produse lacurile și vopselele, amestecurile bituminoase, betoanele și mortarele nerefractare.

Așa cum spectrul produselor chimice fabricate în republică este destul de mic, majoritatea necesităților economiei naționale privind substanțele și produsele chimice sînt acoperite din import. Cantități semnificative de substanțe și produse chimice sînt utilizate în sectorul agricol prin aplicarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților. Astfel pe parcursul anului 2014 au fost utilizate 2322,38 tone de produse de uz fitosanitar și 108411,2 tone de fertilizanți.

În vederea implementării Directivei 91/414 CE privind plasarea pe piață a produselor pentru protecția plantelor în anul 2014 au fost expertizate 206 dosare a produselor de uz fitosanitar în vederea omologării, reomologării și extinderii sferei de aplicare a acestora de către Consiliul Republican Interdepartamental pentru aprobarea produselor de uz fitosanitar prin procedură națională.

Activități de inspectare

Pe parcursul anului 2014 Inspectoratul Ecologic de Stat și structurile sale din teritoriu au efectuat controale și au întocmit **2 225 acte de control** la compartimentul gestionarea deșeurilor și 627 acte de control la compartimentul substanțe chimice. Ca rezultat al controalelor efectuate au fost încheiate **4 519 procese-verbale** cu privire la contravenții în privința persoanelor fizice, juridice și cu funcții de răspundere, care au

admis încălcări ale normelor de drept prevăzute de Codul contravențional al Republicii Moldova.

În limitele prevăzute de lege, au fost aplicate sancțiuni contravenționale sub formă de amendă în sumă de 2 113 510 lei, dintre care au fost încasate 1 063 066 lei.

Pe parcursul perioadei de raportare au fost examinate 700 petiții și semnale de la persoane fizice și juridice.

Probleme prioritare în domeniul gestionării deșeurilor pentru anul 2015

Obiectivele generale pe care Republica Moldova trebuie să le urmeze în domeniul gestionării deșeurilor sînt stabilite în Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027 (perioada 2013-2015):

- 1) extinderea activității întreprinderilor de colectare și eliminare a deșeurilor din localitățile urbane în localitățile rurale;
- 2) valorificarea prin procedee aerobe și anaerobe și construirea capacităților de compostare și fermentare a deșeurilor vegetale, animaliere, de la prelucrarea lemnului și susținerea valorificării energetice, acolo unde valorificarea materială nu este fezabilă din punct de vedere tehnico-economic, în condiții de siguranță pentru sănătatea populației și pentru mediu;
- 3) reducerea numărului de gunoiști existente prin amenajarea a 4-6 depozite de deșeuri menajere solide intercomunale la nivel regional;
- 4) crearea sistemelor de colectare a deșeurilor în mediul urban/rural prin procurarea containerelor și amenajarea stațiilor de transfer, introducerea și extinderea colectării selective la sursă;
- 5) dezvoltarea sistemelor de colectare și tratare a fluxurilor de deșeuri specifice (ambalaje, deșeuri de echipamente electrice și electronice, cauciucuri, baterii etc.) prin promovarea și implementarea principului „responsabilitatea producătorului”, inclusiv a celor periculoase (deșeuri medicale, uleiuri uzate etc.), prin plasarea a cîte un punct de colectare la nivel de regiune ;
- 6) crearea rețelilor de colectare a anvelopelor uzate, a bateriilor și acumulatorilor uzați prin intermediul centrelor de deservire tehnică a automobilelor, centrelor comerciale, parcurilor.

Bibliografie

- 1) Legea nr. 1515-XII din 16 iunie, 1993 privind protecția mediului înconjurător;
- 2) Legea nr. 851-XIII din 29 mai, 1996 privind expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului înconjurător;
- 3) Legea nr. 1102-XIII din 6 februarie, 1997 cu privire la resursele naturale;
- 4) Legea nr. 1540-XIII din 25 februarie, 1998 privind plata pentru poluarea mediului;
- 5) Legea nr. 1347-XIII din 9 octombrie, 1997 privind deșeurile de producție și menajere;
- 6) Legea nr. 1236-XIII din 3 iulie, 1997 cu privire la regimul produselor și substanțelor nocive;
- 7) Legea nr. 40-XV din 19 februarie, 2004 pentru ratificarea Convenției de la Stockholm privind poluanții organici persistenți.

Formarea și depozitarea deșeurilor menajere solide

Tabelul 1

Nr d/o	Municipiul, raio- nul, localitatea	Numărul de localități	Numărul populației	Gunoști exploatare		Gunoști stihiiice depistate		Gunoști lichidate		Raiduri de salu- brizare, unități	Procese- verbale întocmi- te, unități	Amenzi aplica- te/încasate, lei
				unități	suprafața, ha	unități	suprafața, ha	unități	suprafața, ha			
1	Mun. Chișinău	29	804476	12	42,73	158	7,2	158	7,2	121	94	103100/51750
2	Mun. Bălți	3	128632	3	26,8	86	1,16	86	1,16	28	109	61800/25300
3	Cahul	53	118749	45	48,56	249	12,45	158	7,36	24	78	39200/17580
4	Comrat	13	67850	13	14,1	80	15,1	62	10,35	33	110	44000/22000
5	Anenii Noi	45	82076	20	16,9	46	2,52	36	1,9	54	135	78200/36400
6	Basarabasca	10	29475	14	18,4	26	3,1	24	2,8	20	24	14200/7100
7	Briceni	39	76850	27	38,85	62	5,25	51	4,72	177	146	67800/33900
8	Cantemir	51	60581	38	26,15	92	1,76	63	1,01	48	97	30600/14100
9	Cimișlia	39	58120	30	25,43	51	2,24	25	1,07	46	110	45400/24700
10	Criuleni	43	73318	30	33,04	93	8,1	74	6,5	46	284	119100/57750
11	Călărași	44	74931	40	13,11	171	9,545	137	8,605	28	54	25400/12000
12	Ceadir Lunga	9	67018	9	23,52	53	15,33	35	11,9	14	16	10200/5000
13	Căușeni	41	88898	31	36,49	105	4,12	96	3,78	55	89	22800/10500
14	Dondușeni	30	43141	36	17,6	24	0,567	23	0,537	44	101	39400/19700
15	Drochia	28	88510	30	38,15	58	8,03	30	3,559	92	97	49000/21700
16	Dubăsari	13	37820	10	18,1	13	1,74	6	0,64	11	63	30600/14000
17	Fălești	76	87676	71	52,27	87	6,681	70	5,141	9	134	76400/35400
18	Florești	74	89389	52	46,45	104	5,008	101	4,712	37	101	31400/18300
19	Edineț	49	83771	36	47,73	84	7,32	39	1,87	26	58	29200/14500
20	Glodeni	33	63448	24	48,3	41,0	16,2	34	13,7	83	141	41300/20700
21	Hîncești	63	128522	46	34,65	133	7,77	128	7,40	28	153	88600/42500
22	Ialoveni	34	101378	27	33,2	64	0,51	62	0,5	38	89	40600/20300
23	Leova	39	51316	35	17,8	81	2,71	54	1,45	37	252	83000/41300
24	Nisporeni	33	62324	33	39,37	50	32,18	6	6,95	56	78	30500/16400
25	Ocnita	33	54413	29	28,88	86	6,54	67	5,03	95	49	21600/10800
26	Orhei	67	115016	74	84,54	103	29,3	90	25,1	37	132	33900/16600
27	Rezina	41	49563	38	26,33	68	5,58	27	2,57	21	163	90000/38600

28	Rîșcani	55	60501	43	66	53	7,65	43	6,05	88	282	112400/56900
29	Ștefan Vodă	26	70238	31	30,5	118	10,97	105	9,65	40	168	69700/33350
30	Sîngerei	68	86078	24	13,8	67	8,8	59	7,7	88	83	45800/18400
31	Soroca	67	102024	50	50,55	67	2,56	67	2,56	104	57	31200/17600
32	Strășeni	39	89289	26	28,19	61	0,35	60	0,34	80	222	109400/54900
33	Șoldănești	32	40547	17	20,59	85	17,00	70	14,04	89	114	48600/24300
34	Taraclia	25	42300	18	22,5	107	25,3	50	13,8	25	93	40200/22174
35	Telenesti	54	69419	47	63,5	25	1,90	20	1,48	43	124	15000/5900
36	Ungheni	74	110564	43	37,97	142	34,3	100	19,8	18	107	75200/36600
37	Vulcănești	6	25700	6	4,45	14	5,2	14	5,2	21	8	9600/4800
	Total	1478	3483921	1158	1235,5	3007	332,041	2330	228,134	1904	4215	1904400/923804

Caracteristica salubrității localităților

Tabelul 2

Nr. d/o	Localitatea	Denumirea serviciului de salubritate	Volumul deșeurilor menajere solide colectate centralizat, a.2014, mii m.c.	Volumul deșeurilor colectate selectiv, m.c.			Platforme construite, a.2014, unități	Pubele instalate, a.2014, inițiat
				Masă plastică	Cioburi de sticlă	Metal uzat		
1	Mun. Chișinău,	ÎM "Regia Autosalubritate"	1589,0	816	30	3,4		890
2	or. Chișinău,		11,00					
3	or. Codru	Regia Comunal-Locativă Vadul lui Vodă	5,1					
4	Com. Tohatin,	Regia Comunal-Locativă Tohatin	1,70				1	4
5	Com. Budești							7
6	Com. Bubuieci	ÎM „Serviciul public de gospodărie comunală Bubuieci”	6,6	48				
7	Com. Cruzești	SRL „EcoPrivat”	0,402					
8	s. Colonița	Serviciul de salubritate a Primăriei Colonița	0,360					
9	or. Vatra	Regia Comunal-Locativă Vatra	1,984					
10	s. Ghidighici	ÎM „Ghidighici Service”	5,188					
11	or. Durlști,	SRL „Manevla Com”	28,6				8	19
12	Com. Grătiești		12,0				3	6

[illegible]

68	s. Ghindești,			1,28						
69	s. Lunga,			0,75						
70	s. Vărvăreuca			1,3						30
71	r-nul Edineț, or. Edineț	DPGLC		7,0	0,8					31
72	or. Cupcini	Gospodăria Comunală		3,0						12
73	s. Brătușeni	Gospodăria Comunală		1,0						
74	r-nul Glodeni, or. Glodeni	ÎM „Glodeni”		7,758						37
75	s. Danul	ÎM „Danul”		1,500						
76	s. Sturzovca	ÎM „Sturzovca”		1,7						8
77	s. Fundurii Vechi	ÎM „Fundurii Vechi”		1,3						7
78	s. Fundurii Noi	ÎM „Fundurii Noi”		1,10						
79	s. Limbenii Noi	ÎM „Limbenii Noi”		1,80						
80	s. Limbenii Vechi	ÎM „Limbenii Vechi”		1,60						6
81	s. Petrucea	ÎM „Petrunea”		1,8						5
82	s. Dușmani	ÎM „Dușmani”		1,4						
83	s. Vișoara	ÎM „Vișoara”		1,2						6
84	s. Balatina	ÎM „Balatina”		2,9						8
85	s. Hîjdieni	ÎM „Hîjdieni”		2,9						
86	s. Cuhnești	ÎM „Cuhnești”		2,5						
87	r-nul Hîncești, or. Hîncești	SC „Amen-Ver” SA		1,285	0,0085	0,002		0,003 0,002		
88	r-nul Ialoveni, or. Ialoveni	ÎM „GCL Ialoveni”		19,0						
89	s. Bardar	„Comprimserv Bardar”		6,6						
90	s. Dănceni	ÎM „Dănceni”		3,6						
91	r-nul Leova, or. Leova	ÎM „Salubr Leova”		11,0	5					18
92	r-nul Nisporeni, or. Nisporeni	ÎI „GAAC”		5,8						
93	r-nul Ocnița, or. Ocnița	SRL „Marine-Service”		4,8				0,2	4	4
94	or. Otaci	DCL Otaci		6,3					14	3
95	or. Frunză	DCL Frunză		1,3						

96	r-nul Orhei, or. Orhei	ÎM „Servicii Comunal Locativă Orhei”	580						210
97	s. Peresecina	ÎM „Servicii comunale Peresecina”	6,336						
98	s. Vatici	AO „Apa Codrilor”	3,98						
99	r-nul Rezina, or. Rezina	ÎM „Servicii Comunal Locative”	31,4						
100	r-nul Rîșcani, or. Rîșcani	ÎM „Gospodărie Comunală Rîșcani”	6,7						16
101	or. Costești	ÎM „Apă-Canal Costești”	3,470						6
102	s. Aluniș,	ÎM „Salubricom-Expert”	1,100						737
103	s. Corlăteni,		4,8						1857
104	s. Grinăuți,		1,050						427
105	s. Recea,		1,650						1136
106	s. Singureni		1,180						581
107	s. Duruitoarea Nouă	ÎM „Duruitoarea Nouă”	0,950						
108	s. Mihăileni	ÎM „Mihăileni Service”	2,300						
109	s. Nihoreni	ÎM „Comun Service Nihoreni”	2,200						
110	s. Răcăria	ÎM „Prim Service Răcăria”	1,100						727
111	r-nul Ștefan Vodă, or. Ștefan Vodă	DP „Apă-Canal Ștefan Vodă”	9488	696					34
112	r-nul Singerei, or. Singerei,	ÎM DPGCL	4,944						
113	or. Biruința		1,260						
114	r-nul Soroca, or. Soroca	ÎM „DGLC Soroca”	23,1						20
	or. Soroca	Serviciul de amenajare și înverzire a Primăriei or. Soroca	12,5						50
115	r-nul Strășeni, or. Strășeni	ÎM „Gospodăria Comunală Strășeni”	17,0						
116	s. Cojușna	ÎM „Salubr Cojușna”	1,634						
117	s. Romanesti	Mini serv.	0,290						

118	s. Sireți	ÎM Salubr Sireți	1,580							
119	s. Vorniceni	Mini serv.	1,260							
120	r-nul Șoldănești, or. Șoldănești	ÎM „Regia Apă-Canal Șoldănești”	64,529	63				53		479
121	r-nul Taraclia, or. Taraclia	ÎM „Apă-Canal”	4,7							
	or. Taraclia	ÎM „Verdenița”								
122	s. Vinogradovca	ÎM „Vinoscom”	0,1							
123	s. Corten	ÎM „Cort-Com”	0,172							
124	or. Tvardița	ÎM „Tvardisan”	1,4							
125	r-nul Telenеști, or. Telenеști	ÎM „Serviciul de salubritate Telenеști”	7,1	4,3			23,1			
126	s. Inești		1,9							
127	r-nul Ungheni, or. Ungheni	Servicii Comunale Ungheni	9,68							
	or. Ungheni	SRL	39,713	484			113,6	58,6	1	6
	r-nul Vulcănești, or. Vulcănești	„AVE Ungheni” ÎM GCL Vulcănești	50,792						2	38
	Total:		2437,943	2387,8			213,7	122,4	159	8104
	urban		2283,233	2275,8			180,7	118,9	151	2512
	rural		154,71	112,0			33,0	3,5	8	5592

Proiecte investiționale în domeniul gestionării deșeurilor

Tabelul 3

Nr. d/o	Localitatea, Primăria	Denumirea proiectului implementat, în derulare; conținut succint.	Suma alocată, lei	Sursa de finanțare	Perioada implementării	Activități implementate, în derulare
1	or. Orhei	Colectarea deșeurilor solide în or. Orhei, primăriile Mitoc, Pelivan, Step-Soci, Bolohani	450 000,0	ADR	2013-2014	Construirea platformelor-4, procurarea autospecială -1

2	s. Peresecina, r-nul Orhei	Extinderea și diversificarea serviciului comunale Peresecina la nivelul întregului cluster Peresecina-Sămănanca-Teleșeu-Donici	184 500	PNUD	2014	Procurate pubele-210, autospecială – 1
3	com. Tuzara, r-nul Călărași	Autospecială și containere pentru deșeuri menajere solide	1 500 000	FEL	2014	S-au procurat tomberoane și autospecială. Se întreprind măsuri pentru crearea unui serviciu de salubritate
4	com. Larga, r-nul Briceni	Procurarea unui tractor cu funcție de încărcător frontal	982 500	FEN	2014	A fost procurat tractor cu funcție de încărcător frontal pentru deșeuri
5	com. Izvoare, r-nul Florești	Managementul deșeurilor solide în com. Izvoare, r-nul Florești	3 205 925	FEL	2014	Au fost procurate: autogunoieră, 34 pubele cu capacitatea 1200 l; 938 pubele cu capacitatea 240 l
6	or. Florești, or. Ghindești, or. Mărculești și 13 localități rurale: Vărvăreuca, Ghindești, Hîrtop, Țîra, Rădulenii Vechi, Pragila, Lunga, Mărculești, Băhrinești, Gura Camencii, Gvozdova, Bobulești din r-nul Florești	Un mediu curat pentru o societate durabilă	17 421 839	GIZ	2012-2015	Au fost construite 196 platforme pentru amplasarea tomberoanelor, instalate pubele, se planifică construcția stației de sortare și transfer a deșeurilor menajere solide. Proiectul este în derulare.
7	Primăria Sîngureni, r-nul Rîșcani	Sistem de colectare și transportare a deșeurilor pe raza microregiunii interraionale: Rîșcani, s. Sîngureni, s. Corlăteni, s. Grinăuți, s. Recea, s. Răcărița, s. Aluniș, r-nul Drochia, s. Pelenia	7 000 000	ADR NORD	2013-2014	Prim. Sîngureni – 2 platforme construite, amplasate 8 pubele; Prim. Corlăteni – 3 platforme, 12 pubele; Prim. Grinăuți – 2 platforme, 8 pubele; Prim. Aluniș – 2 platforme, 8 pubele; Prim. Recea – 5 platforme, 20 pubele; În sectorul locativ în total au fost repartizate și amplasate 5465 de pubele euro cu capacitatea de 80 kg. Au fost procurate 2 unități speciale de colectare și evacuare a deșeurilor cu capacitatea de 16 m ³ și 7,5 m ³ de model IVECO și un Tractor MTZ 82.

8	or. Cantemir	Susținerea autorităților publice locale, Republica Moldova	800 000	USAID (United State, Agency International Development, Primăria Cante-mir	2014-2015	Procurat: automobil, 300 tomberoane de plastic, 30 tomberoane de metal (1,1 m.c.)
9	Primăria Bulboci, r-nul Soroca	Managementul deșeurilor solide în comuna Bulboci, r-nul Soroca	3 207 748,0 481 320,0	FEL Primăria Bulboci	2014-2015	Au fost procurate: autospecială, tomberoane cu volum de 240 l pentru fiecare gospodărie din localitate; tomberoane cu volum de 1100 l pentru obiectivele de menire social-culturală
10	or. Telenești, s. Băneștii Vechi, s. Inești, s. Mîndrești, s. Prepelîța, s. Verejeni, s. Ratuș, r-nul Telenești	Acord de asociere pentru Cooperare intercomunitară privind gestionarea integrată a deșeurilor menajere și implementarea altor proiecte de dezvoltare în or.Telenești și localitățile din zona adiacentă	500 000	FEN	2015	Procurate și depozitate 1042 pubele la ÎM “Serviciul de salubritate Telenești”
11	Or. Șoldănești	Sistemul integrat de colectare selectivă a deșeurilor menajere solide	32 000 000	Biroul de cooperare Internațională a Germaniei (GIZ)	2010-2016	Au fost amenajate poligoane temporare pentru depozitarea deșeurilor menajere solide în: or.Șoldănești, s.Cușmirca, s.Răspopeni; S-a procurat: exavatoare – 2, autospeciale deșeuri – 2, tractoare- 2, remorci-4 utilaj pentru stație de sortare și stație de compostare a deșeurilor. În stadiu de proiectare este DMS din s.Parcani (18 ha)
12	or. Nisporeni	Poligonul de deșeuri, or. Nisporeni	1 300 000	FNDRC	2013-2014	Construcția poligonului
13	s. Milești, r-nul Nisporeni	Construcția a 20 platforme cu 60 containere pentru colectarea deșeurilor menajere solide	155 000	FEN	2014	Construcția a 20 platforme cu 60 containere pentru colectarea separată a deșeurilor, s.Milești, r-nul Nisporeni, suma alocată 67634 lei

14	Primăria or. Singera	Gestionarea deșeurilor menajere solide pe teritoriul Primăriei or. Singera, mun. Chișinău (proiect în derulare)	2 706 664 1 054 528	FEN Primăria or. Singera	07.02.2014- 31.12.2014	Sînt la etapa de finalizare construcția a 54 de platforme pentru amplasarea containerelor de colectare a deșeurilor menajere solide; sînt procurate: 108 containere pentru depozitarea provizorie a deșeurilor menajere solide; autospecială pentru evacuarea deșeurilor menajere
15	Primăria s. Beșalma, r-nul Comrat	Lichidarea gunoștilor neautorizate din s. Beșalma, r-nul Comrat	495 000	FEL	2014	Au fost lichidate 13 gunoști (suprafața 7350 m.p.); au fost evacuate 4799 tone deșeuuri menajere solide la gunoștea din localitate
16	Primăria s. Baurci, r-nul Ciadîr-Lunga	Fabricarea combustibilului solid de biomasă din deșeuuri agricole colectate de pe teritoriul s. Baurci, r-nul Ciadîr-Lunga	3 352 400	FEL	2014	A fost procurat utilaj pentru producerea combustibilului solid
17	s. Copanca, com. Grădinița, s. Plop-Știubei, r-nul Căușeni	Îmbunătățirea calității mediului în lunca Nistrului prin extinderea serviciilor de colectare selectivă a deșeurilor menajere solide	1 935 000	PNUD	2013-2014	Elaborarea documentației de execuție; construcția a 24 platforme pentru instalarea containerelor
18	Com. Chișcăreni, r-nul Singerei	Programul Comun de Dezvoltare Locală Integrată, PNUD Moldova	100 000 USD	PNUD Moldova	2014-2015	Procurat: tractor MTZ cu remorcă, 600 pubele
19	Primăria or. Otaci	Construcția platformelor pentru deșeuuri. Procurarea mijloacelor de transport special.	2 000 000	FEN	2012-2013	Stadiu de implementare
20	Primăria Unguri	Producerea combustibilului solid cu utilizarea biomasei din deșeuuri agricole	4 303 000	FEL	2014	Stadiu de recepție finală
21	Primăria Naslavcea	Prelucrarea și reciclarea deșeurilor din masă plastică și fabricarea plăcilor de trotuare și altor articole	2 757 000	FEL	2014-2015	Stadiu de implementare

22	r-nul Strășeni	Salubritatea localităților din raioanele Nisporeni, Strășeni și Călărași pentru un mediu sănătos și curat la care participă satele Lozova, Vorniceni, Micleușeni, Dolna	9 750 000	ADR Centru	2012-2015	Au fost construite platforme pentru depozitarea temporară a deșeurilor menajere solide în s.Dolna – 5 un, s.Micleușeni-7 un.
23	s. Codreanca, r-nul Strășeni	Construcția platformelor pentru depozitarea DMS, evacuarea la DMS Vatici, Orhei	4 750 000	ADR Centru	2012-2015	Parțial implementat, construite 10 platforme pentru depozitarea deșeurilor menajere solide
24	Primăria com. Călugăr, r-nul Fălești	Stația de sortare a deșeurilor din s.Călugăr	97 500 euro	UE	2012-2014	Stația a fost construită, însă nu funcționează
25	Consiliul raional Cimișlia	Gestionarea integrată a deșeurilor menajere solide în raionul Cimișlia	15 000 000	FEN	2014-2015	Audieri publice cu populația și selectarea terenului pentru amplasarea depozitului regional și a unei stații de transfer
26	Primăria or. Cimișlia	Eficiențizarea managementului deșeurilor menajere solide în Regiunea de Dezvoltare Sud	2 123 470,64	Agencia de Dezvoltare Regională Sud	2013-2014	Procurate: autospecială Ford Cargo; containere pentru colectarea PET – 75 un.; construite platforme pentru depozitarea deșeurilor menajere solide – 55 un.
27	Primăria or. Cimișlia	Platformă pentru înhumarea deșeurilor menajere solide de pe poligonul existent din or. Cimișlia	1 440 000	Grant acordat prin Ambasada Cehă	2014-2015	În derulare
28	Primăria s. Gura-Galbenă	Intensificarea CIC în claustrul s. Gura-Galbenă, s. Lipoveni, s. Albina și s. Ivanovca-Nouă	1 400 000	PNUD	2014-2015	Acord adițional pe claustr, procurarea 1100 pubele

**Cantitatea deșeurilor de producție, generate
de diferite sectoare a economiei, tone**

Tabelul 4

Denumirea deșeurilor de producție și de consum	Existente la începutul anului	Formate	Utilizate	Transmise altor întreprinderi	Nimicite sau scoase la gunoiște	Existente la sfârșitul anului
1	2	3	4		5	6
Deșeuri de cenușă și zgură de la centrale termice	210,1	1579,9	773,9	97,8	454,9	463,4
Deșeuri de metale feroase	11773,6	29451,2	5125,7	189261,3	379,7	5554,0
Deșeuri și resturi din metale neferoase	1382,7	115,3	178,6	9699,3	16,0	1179,4
Materie primă secundară polimeră	319,2	460,4	496,7	650,0	6,8	122,5
Materie primă secundară cu conținut de cauciuc	820,5	1559,4	1751,4	60,8	29,3	568,6
Deșeuri aferente folosirii lemnului	87,2	1175,1	608,6	334,2	252,0	70,5
Deșeuri de la utilizarea hirtiei	4081,0	2336,9	2077,1	5324,1	51,2	3001,0
Deșeuri de la întreprinderile și organizațiile de extracție	8033417,3	243334,5	52167,9	205830,7	1,1	8032778,1
Deșeuri de materiale de construcție	644,3	3581,2	2508,2	536,7	541,7	638,9
Deșeuri de sticlă, porțelan, faianță	42869,5	109798,1	154109,9	1402,9	1,4	45855,3
Deșeuri din industria produselor și băuturilor	55227,5	379897,9	62092,0	133955,6	177596,8	63388,0
Deșeuri din industria cărnii	10002,8	42781,9	26959,2	17409,4	414,3	10739,8
Deșeuri din industria morăritului	508,9	18479,6	542,3	12897,6	5216,3	332,3
Deșeuri din fitotehnie	2626,5	33477,6	19407,5	4643,1	11099,9	2938,0
Deșeuri de la creșterea animalelor	187662	494367,9	183493,2	43180,1	160600,7	317615,1
Deșeuri din gospodăria comunală	117470,3	459648,7	5713,4	2640,1	921964,5	133449,8
Materiale textile secundare	194,4	1263,6	109,5	496,3	744,5	157,7
Deșeuri menajere	6354,1	622971,6	23954,4	5350,8	710010,4	36518,5
Deșeuri de metal uzat de automobil	116,9	414,5	159,1	220,3		151,9
Deșeuri din prelucrarea tutunului	16,7	0,7		5,3		12,1

Agenții economici care dispun de Autorizații privind gestionarea deșeurilor

Tabelul 6

Nr	Agentul economic Adresa juridică	Seria și nr. auto- rizației, termenul de valabilitate	Genul de activitate	Volumul și tipul deșeurilor colectate/depozitate (tone)	Volumul și tipul deșeurilor prelucrate (tone)	Volumul și tipul deșeurilor livrate/ exportate (tone)
1	SRL „ABS”, mun. Chișinău, str. Pădurii, 19	005 nr. 037 / 2012 din 27.06.2012, valabilă 27.06.2017	Colectarea și prelucrarea deșeurilor din masă plastică	Masă plastică (PET) – 1675,0	Masă plastică (PET) fărâmițată – 1035,0	Masă plastică (PET) – 639,0
2	SRL „Vaniș Prim”, mun. Chișinău, str. Meșterul Manole, 9	005 nr. 039 / 2012 din 17.04.2012, valabilă 17.04.17	Efectuarea activităților în domeniul colectării și prelucrării deșeurilor galvanice, substanțelor chimice cu termen expirat și lămpilor luminescente uzate	Lămpi luminescente uzate cu mercur – 49576 unități; Deșeuri de mercur – 0,24 kg; Silicogel-2,6; Solvenți organici-2,56	Lămpi luminescente uzate cu mercur – 16726 unități; Pastă MU 55-0,1; Silicogel-2,3; Solvenți organici-2,56	
3	SRL „Inconarm”, mun. Chișinău, str. Petricani, 86	005 nr. 036/2012 din 06.01.2012, valabilă 06.01.2017	Utilizarea deșeurilor de uleiuri industriale ecologic conforme în tehnologia de producere a betonului și betonului armat	Deșeuri de uleiuri industriale – 0	Deșeuri de uleiuri industriale – 0	
4	SRL „UISPAC”, mun. Chișinău, str. N. Milescu Spătarul, 75	005 nr. 015/2013 din 13.09.2013, valabilă 13.09.2018	Efectuarea activităților în domeniul colectării deșeurilor de masă plastică	Deșeuri de masă plastică – 3,948	Deșeuri de masă plastică – 3,862	
5	„ADREM” SRL, mun. Chișinău, str. M. Viteazu, 25,	005 nr. 041/2012 din 30.07.2012, valabilă 30.07.2017	Colectarea uleiurilor uzate de automobile și ardorii în cazane pentru încălzirea încăperilor întreprinderii	Uleiuri uzate de la automobile – 18,505	Uleiuri uzate de la automobile – 12,405	
6	SRL „Sălcișoara – Vascan”, mun. Chișinău, str. Tighina, 49/2	005 nr. 034/2011 din 03.06.2011, valabilă 03.06.2016	Colectarea, comercializarea și prelucrarea deșeurilor din maculatură	Maculatură – 3955,0	Maculatură – 3667,0	
7	Mișcarea Ecologistă din Moldova OT. Chișinău, str. M. Eminescu, 1	005 nr. 030/2011 din 14.01.2011 valabilă 14.01.2016	Recepționarea și stocarea temporară a anvelopelor uzate	Anvelope uzate – 1175 unități; lămpi luminescente uzate depozitate – 171520 unități		Anvelope uzate – 1175 unități
8	Cooperativa „Poliivtor”, mun. Bălți, str. Coroban, 2A	005 nr. 014/ 2008 din 10.06.2008, valabilă 10.06.2013	Efectuarea activităților în domeniul gestionării deșeurilor din polietilenă	Polietilenă – 21,0	Polietilenă – 21,0	

9	ÎI „Roșca și C” , mun. Bălți, str. Mitrop Dosoftei, 13	005 nr. 019 / 2009 din 18.08.2009, valabilă 18.08.2014	Efectuarea activităților în domeniul gestionării deșeurilor, inclusiv colectare, prelucrare a deșeurilor din masă plastică.	Polietilenă – 24,9	Polietilenă – 24,9	
10	ÎM „Gospodăria Specializată Auto Bălți” , or. Bălți, str. Decebal, 126	005 nr. 013 / 2008 din 20.05.2008, valabilă 20.05.2013	Efectuarea activităților în domeniul gestionării deșeurilor menajere solide	Deșeuri menajere – 72960 Metal uzat – 5,2 PET – 5,7	Metal uzat – 5,2 PET – 5,7	
11	„Junicard-Com” SRL , mun. Bălți, str. Crîlov, 24	005 nr. 026 / 2010 din 20.07.2010, valabilă 20.07.2015	Achiziția și prelucrarea deșeurilor nemetalice (hîrtie și carton, PE, PP; PVC, PET și deșeuri agricole)	Tricotaj – 50,0 Biomasă – 450,0	Biomasă – 450,0	Tricotaj – 50,0
12	SRL „Finplast Prim” , mun. Bălți, str. Ștefan cel Mare, 195	005 nr. 033/2011 din 17.10.2011, valabilă 17.10.2016	Colectarea, sortarea, reciclarea și comercializarea deșeurilor nemetalice (maculatură, hîrtie, carton), materiale plastice (PE, PP, PS, PVC), folie de peliculă (LDPE, HDPE, PP), sticle PET.	Polietilenă – 80,0 Maculatură – 228,0 PET – 14,5	Polietilenă – 75,0 Maculatură – 200,0 PET – 11,5	
13	SRL „AVE Ungheni” , or. Ungheni, str. Lacului, 1	005 nr. 025 / 2010 din 02.07.2010, valabilă 02.07.2015	Colectarea și comercializarea deșeurilor comunale	Deșeuri menajere solide – 11914,0 Deșeuri din plastic – 47,0 Maculatură – 132,0	Deșeuri din plastic – 47,0 Maculatură – 132,0	
14	ÎM „Salubr Leova” , or. Leova, str. I.A. Teodorovici, 5	005 nr. 043/2012 din 01.11.2012 valabilă 01.11.2017	Colectarea, evacuarea și reciclarea deșeurilor menajere solide	Deșeuri de masă plastică – 1,300; maculatură – 0,560		
15	SA „Lafarge Ciment (Moldova)” , or. Rezina, str. Vinului 1.	005 nr. 035/2011 din 01.10.2011, valabilă 01.10.2016	Colectarea (depozitarea) și cîinarea deșeurilor din cauciuc	Anvelope uzate – 2601,22	Anvelope – 2432,1	
16	SRL „Telemautoservice” r-nul Anenii Noi, sat. Varnița, str. N. Iorga, 2	005 nr. 021 / 2010 din 12.05.2010, valabilă 12.05.2015	Colectarea și prelucrarea deșeurilor din lămpi, termometre și baterii uzate care conțin mercur	Lămpi uzate – 120 unități		
17	SRL „Recwaste” , mun. Chișinău, str. G. Alexandrescu, 5 of. 20	005, nr. 048/2013 din 05.08.2013, valabilă 05.08.2018	Colectarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice, transportarea, depozitarea și comercializarea lor	Deșeuri de echipamente electrice și electronice – 111,6	Deșeuri de echipamente electrice și electronice – 18,0	
18	SRL „Trisumg” , r-nul Cahul, str. Muncii, 1a	005, nr. 047/2013 din 12.05.2013, valabilă 12.05.2018	Colectarea și comercializarea deșeurilor din cauciuc și plastic	Masă plastică – 10,2		

19	ÎM „Salubr Sireți”, s. Sireți, r-nul Strășeni	005/2011 din 17.01.2011, valabilă 17.01.2016	Colectarea selectivă, transportarea și depozitarea deșeurilor	Deșeuri menajere solide – 2580,0		
20	Gospodăria Țărănească „Moraru Vasile”, mun. Chișinău, s. Colonița	005/2014 din 10.06.2014, valabilă 10.06.2018	Activitatea de prelucrare a deșeurilor animaliere în scopul obținerii energiei termice și electrice	Deșeuri animaliere-1092,0; borhot – 4721,0; deșeuri de la abator-432,0 deșeuri de la abator-432,0		
21	SRL „Eco Management”, r-nul Glodeni, s. Dușmani	005, nr. 55/2014 din 24.07.2014, valabilă 24.07.2018	Colectarea și valorificarea deșeurilor reciclabile, hîrtie/carton, folie, PET, sticlă, materiale plastice	Maculatură-9,046 Peliculă-1,539 PET-0,039 Cioburi de sticlă-4,980		
22	SRL „DIVERSACCES”, r-nul Glodeni, s. Sturzovca	005 nr. 56/2014 din 02.09.2014	Colectarea și depozitarea deșeurilor reciclabile, hîrtie/carton, folie, PET	Nu funcționează		
23	SRL „ECO PRIVAT”, mun. Chișinău, or. Vadul lui Vodă	005, nr. 054/2014 din 07.06.2014 valabilă 07.06.2018	Colectarea, transportarea și depozitarea deșeurilor menajere solide	Deșeuri menajere solide – 1000		
24	SRL „REV ECOLOGIC”, r-nul Ialoveni, s. Puhoi	005, nr. 052/2013 din 09.10.2013 valabilă 09.10.2018	Colectarea, selectarea și balotarea deșeurilor de ambalaje PET și folie de polietilenă	Nu funcționează		
25	Întreprinderea Municipală „Direcția de Producție a Gospodăriei Comunale și de Locuințe din Sîngerei”, or. Sîngerei	005, nr. 045/2013 din 02.09.2013 valabilă 02.09.2018	Colectare, transportare și depozitare a deșeurilor menajere solide	Deșeuri menajere solide – 1977,6		
26	SRL „SALUBRIS GRUP”, r-nul Criuleni, com. Pașcani	005, nr. 049/2013 din 07.08.2013 valabilă 07.08.2013	Colectarea, depozitarea și separarea selectivă a deșeurilor din hîrtie, sticlă și plastic	Maculatură-13,9 Plastic-15,66 Cioburi de sticlă-29,48 Metal uzat-21,27		
27	ÎCS „Energia PPM” SRL, mun. Chișinău, bd. Decebal, 72/1	005, nr. 046/2013 din 29.03.2013 valabilă 29.03.2018	Colectare, transportare și depozitare a deșeurilor de ulei alimentar uzat	Ulei alimentar depozitat – 5915(litri)		
28	ÎCS „ECORECYCLE” SRL, or. Vulcănești	005, nr. 042/2012 din 19.09.2012 valabilă 19.09.2017	Colectare, depozitare, presare, comercializare și transportare a deșeurilor din masă plastică (polietilenă, PET), hîrtie și sticlă	Nu funcționează		

29	SC „Ursachi -Trans” SRL, mun. Chișinău	005, nr. 032/2011 din 18.04.2011 valabilă 18.04.2016	Colectarea, prelucrarea și comercializarea deșeurilor din polietilenă, PET și alți polimeri	PET – 249,6	PET – 249,6
30	ÎCS „VILAGOS” SRL, s. Colonița, com. Tohatin	005, nr. 038/2012 din 13.03.2012 Valabilă 13.03.2017	Gestionarea deșeurilor reciclabile (colectarea, transportarea, depozitarea și prelucrarea primară)	Nu funcționează	
31	Firma Comercială de Producere „Grijuliu” SRL, mun. Chișinău	005, nr. 029/2010 din 29.12.2010 valabilă 29.12.2015	Gestionarea deșeurilor, inclusiv colectarea, comercializarea deșeurilor din maculatură	Maculatură – 714,57	Maculatură – 714,57
32	Societatea Comercială „Panel-Sistem” SRL, mun. Chișinău	005, nr. 028/2010 din 17.11.2010 valabilă 17.11.2015	Colectarea deșeurilor, inclusiv colectarea și comercializarea deșeurilor din maculatură	Maculatură – 494,0	Maculatură – 494,0
33	SRL „Total-Reciclare”, mun. Chișinău	005, nr. 023/2010 din 23.06.2010 valabilă 23.06.2015	Colectarea, prelucrarea deșeurilor din maculatură și carton	Nu funcționează	
34	SRL „FILADA PLAST”, mun. Chișinău	005, nr. 024/2010 din 15.07.2010 valabilă 15.07.2015	Colectarea și comercializarea deșeurilor de polietilenă	Deșeuri de polietilenă – 20,392	Deșeuri de polietilenă – 20,392
Agenți economici care utilizează în procesul tehnologic deșeuri.					
SA „Metalferos”, mun. Chișinău, str. Mateevici, 2	Autorizația pentru emisia poluanților în atmosferă nr. 05-6-21 din 06.01.12, valabilă 06.01.2017 Licența seria A MMII nr. 032114 din 11.04.07, valabilă 11.04.17	Colectarea, păstrarea, prelucrarea, comercializarea și exportul resurselor și deșeurilor de metale feroase, de baterii de acumulate uzate, inclusiv în stare prelucrată	Metal feros -143866,168 Metal neferos – 8054,960 Acumulate uzate – 3155,020	Metal feros -24,155 Metal neferos – 231,006 Acumulate uzate -61,030	Metal feros-6193,991 Metal neferos – 8335,285 Acumulate uzate – 3133,687
ÎM Regia „Autosalubritate”, mun. Chișinău, str. 27 Martie, 1918, nr. 14	Statutul întreprinderii, Autorizația pentru emisia poluanților în atmosferă nr. nr. 01-30/25-5 din 20.06.12, valabilă 20.06.2017	Asanarea și îndepărtarea gunoalelor, salubritate și activități similare	deșeuri menajere solide – 1600000,0/1600000,0		

SRL „Uniplast” , mun. Chișinău, str. Pădurii, 6/2	Statutul întreprinderii, Autorizația pentru emisia poluanților în atmosferă nr. 601-01-08/2-73 din 17.11.10, valabilă la 17.11.15	Producerea articolelor de polietilenă	Deșeuri de polietilenă -277,0	Deșeuri de polietilenă -271,0	
SA „Fabrica de sticlă din Chișinău” , mun. Chișinău, str. Transnistria, 20	Statutul întreprinderii, Autorizația pentru emisia poluanților în atmosferă nr. 05-6-334 din 16.08.12, valabilă la 16.08.2017	Colectarea sticlei uzate, folosirea pentru producerea vaselor de sticlă	Cioburi de sticlă -17588,311	Cioburi de sticlă -10402,735	
ÎM „Glass Container Company” , mun. Chișinău, str. Uzinelor, 201	Statutul întreprinderii, Autorizația pentru emisia poluanților în atmosferă nr. 05-6-05 din 18.03.09, valabilă la 31.03.2014	Colectarea cioburilor de sticlă, folosirea lor pentru producerea vaselor de sticlă	Cioburi de sticlă - 4500,0	Cioburi de sticlă - 4500,0	
SA „Combinatul articolelor de carton” , mun. Chișinău, str. Transnistria, 16	Statutul întreprinderii, Autorizația pentru emisia poluanților în atmosferă nr. 01-30/57 din 15.03.13, valabilă la 15.03.2018	Achiziționarea, prelucrarea maculaturii și producerea ambalajului din carton	Maculatură - 6007,561	Maculatură -2122,839 export - 2760,710	
ÎI „Cobzari și CO” , mun. Bălți, str. Victoriei, 51		Producerea detaliilor din plastic	Masă plastică - 0,53	Masă plastică - 0,53	
SA „Bălțimetreut” , mun. Bălți, str. B. Glavan, 1	Licența AM II nr. 024441, valabilă la 29.03.2017	Colectarea și transportarea metalului uzat	Metal uzat - 7103,0	metal uzat - 7082	
SRL „Cibacom” , or. Cimișlia		Colectarea separată și transportarea deșeurilor la întreprinderile de prelucrare	Metal uzat - 101,0 Plastic - 2,111 Maculatură - 13,0 Sticlă -32,0	Metal uzat - 101,0 Plastic - 2,111 Maculatură - 13,0 Sticlă -32,0	

Stații de producere a biogazului

Tabelul 7

Întreprinderea	Locatia	Anul de începere a activității	Materia primă folosită, tone	Utilizarea energiei	Starea actuală (2014)
GT „Moraru Vasile”	s. Colonița, mun. Chișinău	2001-2002	Dejecții animaliere-1092,0 borhot după distilarea alcoolului-4721,0; deșeuri de la abator-432,0	Energie electrică vândută în rețea, contract cu „Union Fenosa”	Funcțională
SRL „Garma Grup”	s. Fîrlădeni, r-nul Hîncești	2010	Borhot după distilarea bioetanolului – 3000; deșeuri animaliere – 1840	Energie termică utilizată pentru necesitățile întreprinderii	Reutilare, se mărește capacitatea și se introduce co-generarea
„TEVAS GRUP” SRL	s. Țîntăreni, r-nul Anenii Noi	2010-2011	Deșeuri menajere solide presate	Energie electrică vândută în rețea, contract cu „Union Fenosa”	Funcțională
ÎM „Sudzucker – Moldova” SA	or. Drochia	2012	Resturi după prelucrarea sfeclei de zahăr – 60 000	Energie termică și electrică utilizată pentru necesitățile întreprinderii	Funcțională

IX. INVESTIGAȚII ANALITICO-ECOLOGICE

Arcadie LEAHU,
șef centru de investigații ecologice,
Agenția Ecologică Chișinău

Rezumat

Constatările și argumentările, care atestă respectarea legislației ecologice de către agenții economici sînt mai convingătoare atunci, cînd conțin date analitice de laborator.

În acest sens Centrul Investigații Ecologice (CIE) are rolul de a asigura activitățile de inspecție cu rezultate veridice, precise ale investigațiilor analitice efectuate în probele prelevate ce ar putea fi folosite, atît pentru evaluarea prejudiciului cauzat mediului, cît și pentru argumentarea respectării sau nerespectării prevederilor legislației.

În decursul anului 2014, Centrele Investigații Ecologice au prelevat 11 571 probe și au efectuat 76 892 analize.

Investigații contra-plată au fost efectuate în sumă de 1956234,0 lei, cu 806 755,8 lei mai mult decît în anul 2013.

La compartimentul analiza apei în anul 2014 CIE a prelevat în total 1874 probe de apă de la 92 stații de epurare ale apelor uzate, din fl. Nistru și afluenții lui principali – r. Răut, r. Bîc și r. Icheli, din r. Prut și afluenții săi: Ciuhur, Camenca, Căldărușa, Lopatnic, precum și din bazinele acvatice utilizate în scop de agrement sau piscicultură, iar evaluarea calității deversărilor de ape meteorice a fost efectuată pe teritoriul a 201 întreprinderi, inclusiv 82 stații de alimentare cu combustibil.

Rezultatele investigațiilor efectuate pe parcursul anului 2014 demonstrează că:

1. Eficacitatea funcționării stațiilor de epurare pe întreg teritoriul țării nu s-a îmbunătățit comparativ cu anul 2013, iar calitatea apelor de suprafață este la limita anilor precedenți, deci rămîne a fi poluată, sursa principală de poluare fiind evacuările directe ale apelor uzate, fără epurare sau insuficient epurate de la stațiile de epurare. Eficacitatea epurării conținutului de NH_4^+ este foarte joasă la majoritatea stațiilor. Volumele insuficiente de ape reziduale recepționate în ultimii ani și, prin urmare, concentrația excesivă de nocivități dereglează funcționarea optimă a procesului tehnologic de epurare a apelor uzate.

2. Evacuările de ape uzate fără epurare în fl. Nistru de la DAC, or. Soroca și ÎM „Șoldănești Service”, precum și evacuările directe a apelor uzate în r. Ichel, din com. Ciorescu, de la SEB com. Cricova, r-nul Criuleni, continuă să fie o problemă acută, influențînd negativ calitatea apelor acestor rîuri.

3. Calitatea apei fl. Nistru este influențată și de un alt efluent din zona centrală – r. Bîc. În conformitate cu datele analitice efectuate de către CIE AE Chișinău în probele

prelevate amonte și aval de deversarea r. Bîc în fl. Nistru (s. Gura Bîcului, r-nul Anenii-Noi) s-a constatat o majorare a concentrațiilor aval față de amonte, cauza fiind deversările de ape insuficient epurate de la SEB „Chișinău” și SEB ÎM „Apă-Canal Bulboaca”, precum și influența urbelor – mun. Chișinău și or. Strășeni. Albia r. Bîc intersectează cel mai urbanizat teritoriu al Republicii Moldova – municipiul Chișinău. Apa la intrare în or. Chișinău, deja încărcată cu polunați, se impurifică și mai mult în sectorul orășenesc prin interemdiul deversărilor directe de ape reziduale, ape meteorice poluate și deversate de către agenții economici, deșeuri menajere aruncate pe malurile râului, spălarea neautorizată a transportului pe malurile râului.

Totodată la poluarea apelor r. Bîc își are contribuția semnificativă în ultimii ani și SEB „Chișinău”, eficacitatea căreia scade din an în an. Conform datelor de laborator eficacitatea de epurare în anii 2011-2014 la principalii indici de poluare a scăzut la: materie în suspensie de la 89,9 % la 63,2 %; CCO de la 89 % la 76,5%; CBO_5 de la 90,8 % la 79,9 %; N/NH_4 de la 35,2% la 24,6 %.

4. Un volum impunător de poluanți, în special produse petroliere, pătrund în apele naturale prin scurgerile meteorice de pe teritoriul zonelor urbane și industriale.

Spre exemplu, conținutul produselor petroliere și a materiei în suspensie la întreprinderile din mun. Chișinău variază respectiv de la $0,4 \text{ mg/dm}^3$ pînă la $5,4 \text{ mg/dm}^3$ și $2,6 \text{ mg/dm}^3$ pînă la $137,2 \text{ mg/dm}^3$, depășind CMA piscicole de 8,0 – 108,0 ori la conținutul de materie în suspensie și de 4,1 – 27,4 ori la conținutul de produse petroliere.

La majoritatea întreprinderilor lipsesc stațiile de epurare a apelor meteorice, iar agenții economici nu întreprind măsuri pentru epurare.

Pentru a asigura o dezvoltare durabilă a societății în RM este necesar de a proteja aerul atmosferic de impactul advers provocat de către sursele staționare și mobile de poluare a aerului.

La compartimentul analiza aerului, CIE pe parcursul anului 2014 a prelevat 3422 probe de la sursele fixe de poluare și au fost supuse controlului instrumental 5093 unități de transport din mun. Chișinău și mun. Bălți.

Cu toate că sursele fixe își au contribuția la poluarea aerului doar cu 10 % din numărul total de poluanți emiși în aerul atmosferic, respectarea cerințelor și normativelor ELA este o condiție primordială.

Controlul instrumental al emisiilor în aerul atmosferic a fost efectuat la 73 agenți economici din mun. Bălți și 68 întreprinderi industriale din mun. Chișinău. În conformitate cu determinările efectuate s-au depistat încălcări la 44 întreprinderi ale mun. Chișinău. În 4 cazuri s-au constatat depășiri ale normativelor ELA, iar la 40 întreprinderi lipsește autorizația pentru emisiile de poluanți în atmosferă de la surse fixe de poluare.

O atenție deosebită CIE acordă monitoringului principalelor surse generatoare de emisii în sectorul electroenergetic reprezentate de trei CET-uri municipale: CET-1, CET-2 (Chișinău) și CET-Nord (Bălți). Trecerea la folosirea gazelor naturale în calitate de combustibil la aceste întreprinderi în ultimii ani a contribuit la diminuarea în gazele de coș a conținutului de funingine, anhidridei sulfuroase (SO_2), oxidului de vanadiu (V_2O_5), monoxidului de carbon (CO), dioxidului de azot (NO_2) și benz- α -perenului. În anul 2014

SA „CET-1”, SA „CET-2” și „CET-Nord” au folosit în calitate de combustibil numai gazele naturale.

Una din principalele surse de poluare a aerului atmosferic pe teritoriul țării a fost și rămîne transportul auto. Creșterea volumului de emisii nocive de la sursele mobile, ponderea cărora constituie 90,7-92 % din emisiile sumare de poluanți, este cauzată de creșterea anuală a numărului de unități de transport pe cap de locuitor, uzura parcului de autovehicule, tipul de combustibil utilizat, circulația și staționarea automobilelor în locurile neautorizate. În anul 2014 din numărul total de 5093 autovehicule testate numai în 336 cazuri au fost depistate depășiri ale normelor admise. Se lămurește aceasta prin faptul că testarea auto a fost efectuată preponderent la întreprinderi, care în ultimii ani si-au reînnoit parcul de autovehicule. Mai dificilă este situația cu autovehiculele particulare ale cetățenilor, vîrsta cărora variază de la 4 ani la 10 și chiar 15 ani.

În scopul diminuării poluării aerului atmosferic de către mijloacele de transport, Centrul Investigații Ecologice al AE Chișinău a participat în comun cu Inspectoratul Național de Patrulare la raidul ecologic în cadrul Săptămîinii Mobilității Europene. Au fost controlate 1549 mijloace de transport și întocmite 153 procese-verbale.

La solicitarea Comisariatului General de Patrulare s-a participat în comisia de control a activității a 13 stații de testare auto din mun. Chișinău și s-au constatat încălcări la 3 stații.

Programul de monitoring al surselor de poluare a aerului ar fi oportun de realizat odată cu soluționarea următoarelor sarcini și probleme:

1. Ajustarea legislației ecologice privind protecția aerului atmosferic la normele și standardele europene, întrucît la moment, procesul stabilirii unor standarde noi nu are o orientare clar definită (diferiți experți se documentează din diverse surse). Aceasta contribuie la tărăgănarea distribuirii noilor standarde instituțiilor statale agenților economici, persoanelor fizice. Din acest motiv se utilizează în continuare standardele vechi.
2. Elaborarea și implementarea unui program de investiții necesare pentru instalarea la CIE ale IES și în laboratoarele întreprinderilor a echipamentului de măsurări unificat, performant, care ar corespunde cerințelor actuale.
3. Pregătirea profesională și perfecționarea specialistelor în laboratoarele performante din țară și de peste hotare.
4. Majorarea activităților în domeniul testării și controlului ecologic al transportului auto printr-o conlucrare cu autoritățile publice locale.

Întru respectarea Codului funciar de către beneficiarii de teren, s-au efectuat cercetările pedologice a terenurilor alocate sub construcții și s-au eliberat 747 concluzii privind adîncimea și volumul solului decopertat, 41 cercetări la obiectivele de construcție pentru calcularea prejudiciului în cazuri de poluare a solului și deteriorării stratului de sol fertil.

Cercetările pedologice ale obiectivelor de construcții în anul 2014 demonstrează, că solul terenurilor de construcție, care sînt situate în extravilanul localităților reprezintă diferite tipuri de soluri fertile, cu grosimi diferite ale stratului fertil în medie de la 10 la 100 cm. Soluri antropice sînt întîlnite mai des în intravilanul localităților. Aceasta im-

pune necesitatea de a efectua cercetări pedologice la fiecare teren alocat sub construcție pentru a concretiza existența sau lipsa solului fertil.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013 numărul terenurilor cercetate pedologic a crescut de la 265 la 747, iar numărul de prejudicii calculate în baza cercetărilor pedologice și analizelor efectuate a crescut de la 11 la 41, ce demonstrează o conlucrare bună între inspecți și colaboratorii CIE.

Totuși este necesară o conlucrare și mai activă a specialiștilor CIE cu Inspecțiile Ecologice Raionale în ceea ce privește cercetarea terenurilor alocate sub construcții, evaluarea prejudiciului în cazuri de impurificare a solului.

1. Standardizare și control analitic
2. Monitorizarea surselor de poluare a aerului atmosferic
3. Analiza probelor de apă
4. Analiza solului

1. Standardizare și control analitic

Standarde ecologice

Obiectivul specific al activității Centrelor de Investigații Ecologice (CIE) ale Inspectoratului Ecologic de Stat (IES) constă în controlul factorilor de mediu și efectuarea investigațiilor de laborator, respectând cerințele standardelor în vigoare, asigurând veridicitatea și exactitatea datelor obținute.

În prezent CIE dispun de 15 standarde obligatorii (2 – analiza aerului și 13 – analiza solului) și 57 metodici pentru analiza apei și substanțelor nocive în aer și sol, aprobate prin Ordinul nr. 61 din 3 noiembrie, 2006 de Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale (MERN).

Pentru asigurarea calității, veridicității, preciziei încercărilor analitice efectuate, precum și menținerea unui sistem de management la un nivel înalt în conformitate cu cerințele standardelor internaționale, începând cu anul 2001 Centrele Investigații Ecologice (CIE) ale Inspectoratului Ecologic de Stat sunt acreditate de către Centrul Național de Acreditare din Republica Moldova (MOLDAC). Acreditarea reprezintă recunoașterea faptului că CIE sunt competente să efectueze încercări analitice și să asigure veridicitatea rezultatelor, care pot fi utilizate cu încredere de către autorități.

În 2013 Centrele Investigații Ecologice (CIE) din cadrul Agențiilor Ecologice Chișinău, Bălți și Cahul au fost reacreditate în baza evaluării la conformitatea cerințelor standardului SA SR EN ISO/CEI 17025 „Cerințe generale pentru competența laboratoarelor de încercări și etalonări”. Astfel a fost recunoscută competența tehnică a colaboratorilor și independența rezultatelor obținute în domeniile de acreditare: testarea apelor uzate și terestre; analiza solului; analiza aerului și poluanților aerului atmosferic, gazelor de eșapament ale automobilelor. Certificatele de acreditare au fost acordate CIE pe o perioadă de 4 ani din data acreditării 06 decembrie, 2013 până la data de 16 octombrie 2017.

O deosebită atenție în standardul menționat se acordă sistemului calității încercărilor analitice. Cerința primordială este elaborarea „Manualului calității” și procedurilor de suport. „Manualul calității” conține declarația de politică a calității încercărilor, descrierea sistemului de management (sistem calitativ, administrativ și tehnic de funcționare a unui laborator), procedurile respective, activitățile analitice, precum și modalitatea de estimare a incertitudinii de măsurare și validare a metodelor de analiză, evaluarea rezultatelor interlaboratoare și altele. Aceste operațiuni tehnice necesită timp, pregătire și specializarea personalului în continuu, precum și o asigurare material-tehnică satisfăcătoare.

Gradul de conformare la standardul de referință este estimat de către experții MOL-DAC anual prin evaluările de supraveghere.

Controlul analitic

În cadrul Inspectoratului Ecologic de Stat funcționează trei Centre de Investigații Ecologice:

- CIE AE Bălți cu filială în or. Otaci (7 persoane), care deservește 13 Inspecții Ecologice din nordul țării (Drochia, Soroca, Șoldănești, Fălești, Florești, Dondușeni, Ocnița, Edineț, Briceni, Rîșcani, Glodeni, Sîngerei, Telenești);
- CIE AE Chișinău (10 persoane), care deservește 15 Inspecții Ecologice din centrul țării (Anenii Noi, Călărași, Căușeni, Criuleni, Dubăsari, Hîncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Strășeni, Ungheni, Ștefan Vodă, Cimișlia, Rezina, AE UTA Găgăuzia);
- CIE AE Cahul (4 persoane), care deservește 4 Inspecții Ecologice din sudul țării (Basarabeasca, Cantemir, Leova, Taraclia).

Sarcina principală a CIE constă în colectarea probelor și efectuarea analizelor de laborator pentru depistarea și monitorizarea surselor de poluare a bazinelor acvatice, aerului atmosferic, solului, evaluarea și prevenirea impactului ecologic asupra mediului ambiant.

Rezultatele analizelor, în deosebi, în cazurile când se depistează depășiri ale CMA (concentrații maximal admisibile) sînt imediat prezentate inspectorilor din teritoriu, Inspectoratului Ecologic de Stat pentru luarea deciziilor și măsurilor respective de redresare a situației ecologice în conformitate cu Legislația Ecologică.

CIE dispun de echipament pentru a determina 21 indici de poluare a aerului atmosferic, 27 indici ai apelor uzate, 17 indici ai solului, 10 indici fizico-chimici (analize cromatografice și spectrofotometrie atomică) în probele de aer, apă și sol.

În decursul anului 2014, CIE au prelevat 11 571 probe (aer – 3 422, apă – 1 874, sol – 6 275), au efectuat 76 892 analize (aer – 7 045, apă – 20 978, sol – 48 861), au testat 5 093 unități de transport și au efectuat lucrări contra plată la solicitarea beneficiarilor în sumă de 1 956 234,0 lei.

În scopul monitorizării obiectelor potențial poluatoare CIE au ținut la control 98 stații de epurare, 3 CET-uri, fl. Nistru, r. Prut, r. Bîc, r. Răut, r. Ichel, Poligonul de Depozitare a Deșeurilor Solide (PDDS Crețoaia) și Depozitul de Deșeuri Solide din or. Bălți, stațiile PECO, spălătoriile auto și alte obiecte.

În conformitate cu Ordinul IES nr. 32 din 12.07.2006 „Cu privire la conlucrarea cu Inspecțiile Ecologice și Agențiile Ecologice” și planurile – grafic de prelevare a probelor pentru anul 2014, CIE au fost solicitate pentru investigații ecologice de către Inspecțiile Ecologice raionale. Toate investigațiile analitice au fost efectuate pentru evaluarea prejudiciului cauzat mediului și pentru aprecierea gradului de poluare.

Activitatea Centrelor de Investigații Ecologice, anul 2014

Tabelul 1

Nr	Denumirea lucrărilor	Chișinău				Bălți				Cahul				TOTAL
		aer	apa	sol	total	aer	apa	sol	total	apa	sol	total		
1	Probe colectate de catre (nr):													
	colabor. CIE;	2300	758	2527	5585	1122	979	2656	4757	131	1092	1223	11565	
	inspectorii IE, AE;						6		6				6	
	alte organizatii, per- soane fizice													
2	în total:	2300	758	2527	5585	1122	985	2656	4763	131	1092	1223	11571	
	Acte întocmite	270	458	477	1205	72	608	241	921	70	128	198	2324	
3	Surse de poluare controlate (nr):													
	pentru prima dată;	110	24	150	284	33	60		93	5	9	14	391	
	repetat	245	434	2	681	103	302		405	24	25	49	1135	
	în total:	355	458		813	136	362		498	29	34	63	1374	
4	Grafice de etalonare (nr)		24	20	44		8		8	36		36	88	
5	Ingredienti determi- nati (nr)	8	18	12	38	5	13	7	25	22	6	28	91	
6	Analize (nr):													
	efectuate în labora- toare, dintre care;													
	a) contră plată;	4771	4283	14812	23866	2769	4980	25851	33600	1308	6119	7427	64893	
	b) fără plată,	1549	1327	624	3500	246	6539	1717	8502	652		652	12654	
	efectuate paralel de alte lab-re;													
	cu date contradictorii													
7	în total:	5438	6239	15357	27034	1607	12148	27481	41236	2591	6031	8622	76892	
	Mijloace de măsura- re (nr):													
	a) implicate în ana- lize;	5	5	4	14	8	5	5	18	6		6	38	
	b) nu se folosesc;					3	2		5				5	
	c) verificate (din punctul a);	5	5	4	14	8	5	5	18	6		6	38	

2. Monitorizarea surselor de poluare a aerului atmosferic

Una din sarcinile principale ale Centrelor Investigații Ecologice (CIE) este supravegherea calității aerului atmosferic și determinarea surselor de poluare a acestuia.

Principalii factori care contribuie la intensificarea poluării aerului atmosferic pe teritoriul țării sînt emisiile de gaze din diferite sectoare ale economiei naționale: electroatenergetic și termoelectric, transport, sectorul agro-industrial.

Supravegherea respectării regimului de emisii în aerul atmosferic, controlul instrumental al surselor fixe și mobile de poluare, precum și controlul eficacității sistemelor de purificare s-a efectuat de către CIE AE Bălți la nordul Țării și CIE AE Chișinău în raioanele centrale și sud. Din imposibilitate tehnică în sudul țării sursele de poluare nu se controlează de către CIE AE Cahul.

În municipiul Bălți au fost efectuate 1221 măsurări instrumentale la 112 surse fixe de poluare de la 73 agenți economici și în municipiul Chișinău 2300 măsurări instrumentale la surse fixe de poluare de la 68 întreprinderi industriale. Au fost testate 5093 unități de transport auto, inclusiv în mun. Bălți –1073 unități și în mun. Chișinău – 4020 unități.

Sursele staționare de poluare a aerului.

În scopul determinării emisiilor de noxe au fost investigate sursele fixe de poluare la întreprinderile din mun. Chișinău și Bălți.

Lista întreprinderilor cu numărul total de probe prelevate de la sursele staționare de poluare și a depășirilor emisiilor limitat admisibile (ELA) depistate de CIE AE Chișinău și CIE AE Bălți, este prezentată în tab. 2 și tab. 3.

Controlul surselor fixe de poluare a aerului atmosferic efectuat de CIE AE Chișinău în anul 2014

Tabelul 2

Nr. d/o	Denumirea întreprinderii.	Total/ depășiri	CO/depășiri	NOx/depășiri	SO ₂ /depășiri	Praf/depășiri	Hidrocarb./depășiri	Amoniac/depășiri	Metan/depășiri	Toluen/depășiri	Xilen/depășiri	funingine/depășiri	Alcool etilic/depasiri
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	SRL „Bimcomservice”	30	10	10		10							
2	SA „Hidropompa”	20	10	10									
3	SA „Termocom”, s. Bubueci	20	10	10									
4	SRL „Agrobiobrichet”, s. Micleuseni, r-nul Straseni	30	10	10	10								
5	SRL „Agrobiobrichet”, s. Bratuleni, r-nul Nisporeni	60	20	20	20								

61	ÎI „Bunescu Mihail” or. Rezina	20	10	10									
62	SRL „Dromas Cons”, or.Vatra	20	20										
63	SRL „Dromas Cons” or. Vatra	30	10	10	10								
64	GT „Țurcan Valentin”, s. Buseuca, r-n Rezina	20	10	10									
65	ÎI „Orhideia Nani”, s. Cetroasa, r-n Criu- leni	20	10	10									
66	SC „Zmeu și Combatanții”	20	10	10									
67	GT „Ceban P.I.”	10				10							
68	ÎCS „Delta M.C.M. 93”, str. Industrială 5, or. Singera	20	10	10									
	TOTAL	2300/100	750/80	690/20	130	490	80	40	50	10	10	30	20

**Controlul surselor staționare poluatoare a aerului atmosferic efectuat
de CIE AE Bălți în anul 2014**

Tabelul 3

Nr.	Denumirea întreprinderii	Total/ depășiri	CO/depășiri	NOx/depășiri	SO ₂ /depășiri	Praf/depășiri	Hidrocarb./ depășiri	O ₂ /depășiri	Formaldehida/de- pășiri	CH ₃ COOH/depă- șiri	Aerodinamica
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	ÎCS „Metro-Cach-Carry Moldova”	12	6	6							
2	„Centrul temporar de plasa- menr și reabilitare a copiilor din Bălți”.	12	6	6							
3	IMSP „Spitalul Clinic Muni- cipal din Bălți ”	12	6	6							
4	SA „CET-Nord”, SA „CET-Nord” cartierul Molodova.	54	21	21	6	6					2
5	ÎS „Moldelectrica”, filiala RED-Nord din Bălți	18	6	6		6					2
6	IMSP „Spitalul de psihiatrie” din Bălți.	42	21	21							
7	ÎS „Depoul de locomotive CFM” din Bălți	12	6	6							
8	SA „Vinăria din Vale”, or. Bălți	18	9	9							
9	„Centrul Regional de Trans- fuzie a Sîngelui din Bălți”	18	9	9							

10	„Internatul Psihoneurologic din Bălți”	18	9	9						
11	SA „Basarabia-Nord”	18	9	9						3
12	SA „Incomlac”	48	21	21	6					5
13	SA „Reut”	138			138					23
14	Sauna „U Vasi”	9	3	3	3					1
15	SA „Drumuri-Bălți”	9	3	3	3					1
16	SA „Barza-Albă”	12	6	6						2
17	SA „Bălțanca”	12	6	6						1
18	ÎM „Termogaz,, din Bălți	36	18	18						
19	IM „Beermaster”	6	3	3						
20	SA „Moldagrotehnica”	9	3	3	3					1
21	SA „Floarea-Soarelui”	12	3	3	3	3				1
22	SRL „Biopetrol”	6	3	3						
23	ÎCS „Knauf-GHIPS”	30	3	3	24					7
24	ÎI „Pușcari Andrei”	9	3	3	3					1
Fălești										
25	SA „Drumuri-Bălți”, s. Răuțel	9	3	3	3					1
26	SA „Mold- Nord” din Falesti	6	3	3						1
27	Î M „Sudzucker-Moldova” SA – Fabrica de zahăr din Fălești.	18	9	3	3	3				3
28	„Cooperativa de consum din satul Albinețul-Vechi și Călinești”	24	6	6	6	6				2
29	SRL „Vestirea-Agro din satul Călinești”	9	3	3	3					1
30	SA „Avicola-Nord”	12	3	3	3	3				1
31	„Cooperativa de consum din satul Bocșa și Scumpia”	24	6	6	6	6				2
32	„Cooperativa de consum din Ciolacul-Nou și Ciolacul-Vechi”	24	6	6	6	6				2
33	„Ucoop Fălești și Glinjeni”	24	6	6	6	6				2
34	„Cooperativa de Consum din Fălești”	24	6	6	6	6				2
35	SA „Magistrala din satul Nataliefca”	12	3	3	3	3				1
36	GT „Cazacov Gheorghe Vasile” din Obreja-Veche	3			3					1
37	SRL „Heuveland” din satul Logofteni	6	3	3						
38	GT „Stupac Gheorghe” din s. Obreja-Veche	9	3	3	3					1
39	SRL „Moaramar-Com” din Mărăndeni	3			3					1
40	SA „Întreprinderea de transport Auto”	6	3	3						
41	SA „Red-Nord” filiala Fălești	6	3	3						
42	ÎCS „Marthatex” SRL	6	3/	3						
43	SRL „Savniprim-Auto”, satul Călugăr	12	3	3	3	3				1
44	ÎI „Vic-Expres”	3			3					1

45	ÎCS „Romina-Cablagi” din satul Albinețu-Vechi	9	3	3		3					1
Drochia											
46	ÎM „Sudzucher-Moldova” SA – Drochia Fabrica de zahăr	18	12	6							2
47	SRL „Met” SA – Produse Impex	6	3	3							
48	ÎI „Voaleanschi Diana”	6	3	3							
49	SA „Red-Nord-Vest”	6	3	3							
Florești											
50	SA „Fabrica de unt din Florești”, s. Vărvăreuca	12	6	6							
51	SA „Natur- Bravo”	12	6	6							
52	Ju „Onur-Summa” SRL din Ghindești	9	3	3		3					1
53	SA „Uzina de utilaj termo-tehnic”.	12	3	3	3	3					1
54	ÎCS „Strabag” din Ghindești	9		3		3					1
Glodeni											
55	ÎCP „Panifcoop”	6	3	3							1
56	SA „Uzina de utilaj termo-tehnic”.	45	27	12	3	3					8
Rîșcani											
57	SA „Lactis”	12	6	6							
58	ÎI „Bujac” AP	6	3	3							
59	ÎI „Rusu Eugen”	6	3	3							
60	IMSP „Centru de sănătate”	6	3	3							
61	SA „Drumuri din Rîșcani”	12	3	3	3	3					1
62	ÎI „Todi-Grițcu”	12	3	3	3	3					1
63	SA „Avicola” din Corlăteni	9	3	3		3					1
64	ÎI „Bujor” AD din Grinăuți și Corlăteni	18	6	6		6					2
65	SRL „Stîncăuți” din s. Hiliuți	3				3					1
66	ÎCS „Esenț-EX” din satul Alexandrești	6	3	3							
67	SRL „Magistrala-Nord” din Rîșcani	12/3	3	3	3	3/3					1
68	SA „Red-Nord”, filiala Rîșcani	6	3/	3							
Soroca											
69	ÎM „Fabrica de brînzeturi din Soroca” SA	6	3	3							
70	SA „Alfa-Nistru” din Soroca	12	6	6							
Edineț											
71	SA „Inlac”	6	3	3							
72	„Natur-Bravo”, or. Cupcini	33	15	9	6	3					5
73	ÎCS „Moldova Zahăr – Fabrica de zahăr din Cupcini” SRL	24	1	6	6						4
Total		1122/12	396/3	363/6	72	291/3					99
Total inclusiv aerodinamica		1221/9	396/3	363/6	72	291/3					1221

În conformitate cu determinările efectuate s-au depistat încălcări la 44 întreprinderi ale mun. Chișinău. În 4 cazuri (vezi mai jos) s-au depistat depășiri ale normativelor ELA, iar la 40 întreprinderi lipsește autorizația pentru emisiile de poluanți în atmosferă de la surse fixe de poluare.

1. SA „Termocom în Procedura Planului”, CET, s. Tohatin – depășiri ale ELA la CO de 1,14 ori; NO₂ de 2 ori.
2. SA „Termocom în Procedura Planului”, CET, s. Colonița (ambulatoria) – depășiri ale ELA la CO de 6,25 ori.
3. SC „Dromas Cons” SRL, or. Vatra, mun. Chișinău – depășiri ale ELA la CO de 9,2 ori.
4. Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, Direcția pentru Deservirea Călătorilor – **depășiri ale ELA la CO de 3,56 ori.**

În mun. Bălți sursele cu impact sporit asupra aerului atmosferic sunt: SA „Basarabia-Nord”; SA „Incomlac”; SA „CET-Nord”; ÎM „Beermaster”; SA „Bălțeanca”; SA „Barza – Albă”. În sezonul rece al anului s-au efectuat investigații de laborator la centralele termice ale întreprinderilor și instituțiilor din mun. Bălți: SA „Incomlac”; SA „Basarabia-Nord”; SA „CET-NORD”; ÎM „Termogaz”; SA „Barza – Albă”; „ÎMSP” Spitalul Clinic Municipal”; ÎMSP „Spitalul de psihiatrie”; Internatul de Psihiatrie; Centrul regional de transfuzie a sîngelui; Centrul de plasament temporar și reabilitare a copiilor; ÎCS „Metro Cash & Carry Moldova”; „CFM – Depoul de Locomotive”; SA „Moldagrotehnica”. În sezonul de prelucrare a producției agricole (sfeclei de zahăr, laptelui, fructelor, strugurilor) s-au efectuat măsurări la coșurile de emisii ale fabricilor „Sudzucher-Moldova”, Drochia; ÎM „Moldova Zahăr”, Cupcini; ÎM „Magt-Vest”, Glodeni; SA „Natur-Bravo”, Florești și Cupcini; SA „Alfa-Nistru”, Soroca; SA „Mold-Nord”, Fălești; SA „Fabrica de Unt din Florești”; SA „Vinăria din Vale” din Bălți; SA „Inlac”, or. Cupcini; SA „Lactis”, Rîșcani. În perioada de reparare a drumurilor au fost efectuate investigații de laborator la întreprinderile producătoare de asfalt: SA „Drumuri – Bălți” din s. Răuțel; SRL „ONUR-SUMMA” și ICS „Strabag”, s. Ghindești, raionul Florești; SA „Drumuri-Bălți”, mun. Bălți; SA „Magistrala”, Rîșcani; SA „Magistrala”, s. Natalievca, raionul Fălești. Pentru obținerea autorizației de degajare a substanțelor nocive de la sursele fixe de poluare au fost efectuate investigații de laborator la următoarele întreprinderi: ÎI „Bujac” AP, or. Rîșcani, ÎI „Rusu Eugen”, ÎMSP „Centru de Sănătate”, or. Rîșcani, SA „Drumuri” or. Rîșcani; ÎI „Todi-Grițcu”; „Cooperativa de Consum din Albineț-Vechi”; SRL „Vestirea-agro” din satul Călinești; „Cooperativa de consum din satul Bocșa”; SA „Avicola-Nord”, or. Fălești; SA „Avicola”, s. Corlăteni; II „Bujor” AD și SRL „Stîncăuți”, s. Hiliuți, r-nul Rîșcani.

S-a efectuat controlul eficienței a 13 instalații de captare la întreprinderile din or. Bălți: SA „Incomlac”; SA „Răut”; SA „Moldelectrica”; ICA „Knauf”. Randamentul de purificare corespunde datelor din proiect cu excepția a 2 instalații de captare ale întreprinderii SA „Răut” (Raportul anual CIE AE Bălți, 2014).

O atenție deosebită CIE acordă monitoringului principalelor surse generatoare de emisii în sectorul electroenergetic reprezentate de trei CET-uri municipale: CET-1, CET-2 (Chișinău) și CET-Nord (Bălți).

Trecerea la folosirea gazelor naturale în calitate de combustibil la aceste întreprinderi în ultimii ani a contribuit la diminuarea în gazele de coș a conținutului de funingine, anhidridei sulfuroase (SO_2), oxidului de vanadiu (V_2O_5), monoxidului de carbon (CO), dioxidului de azot (NO_2) și benz- α -perenului. (fig.1, 2, 3). În anul 2014, SA „CET-1”, SA „CET-2” și SA „CET-Nord” au folosit în calitate de combustibil numai gazele naturale și astfel nu au fost emise în atmosferă așa noxe ca anhidrida sulfuroasă (SO_2), oxidul de vanadiu (V_2O_5), funinginea.

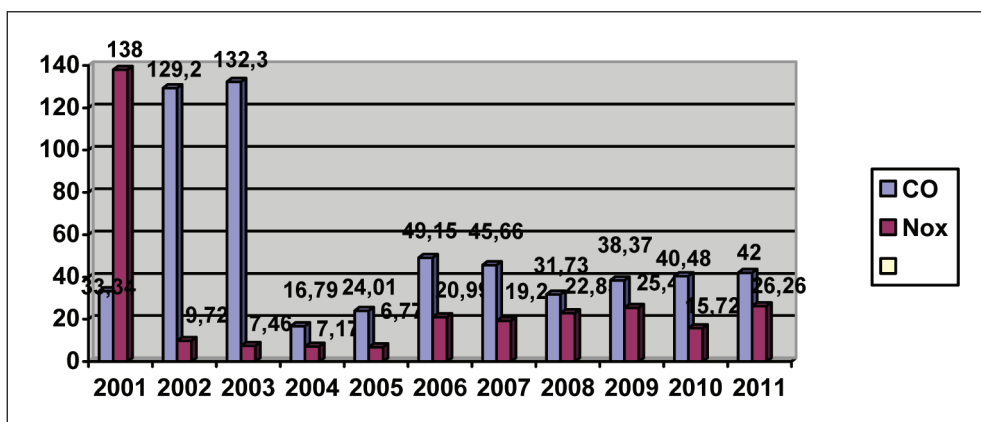
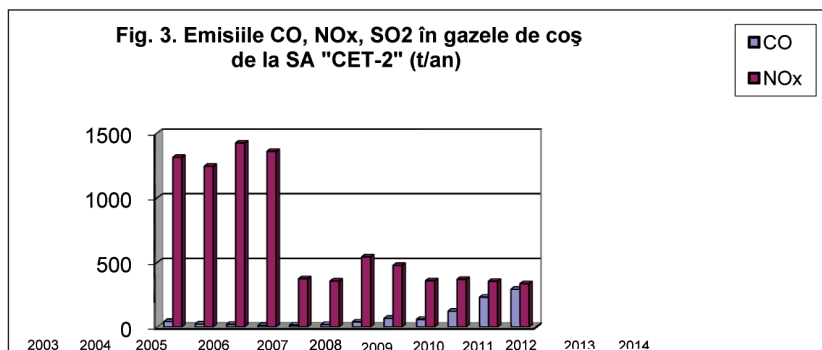
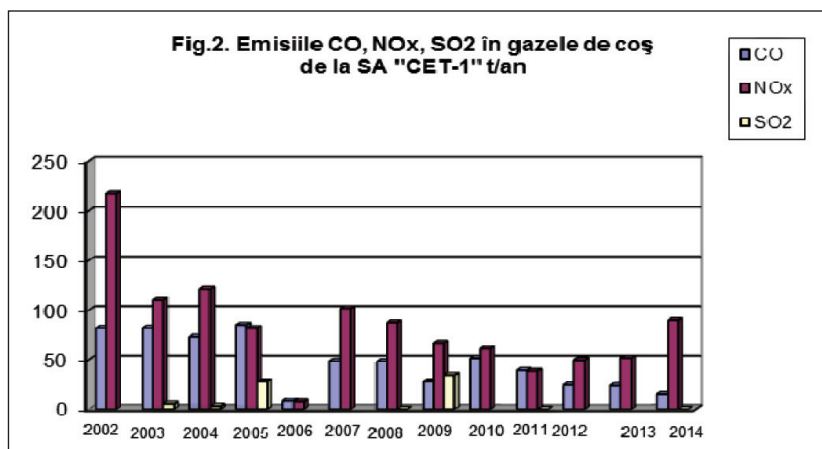

Fig. 1. Emisiile oxidului de carbon și dioxidului de azot de la „Cet-Nord”, mun. Bălți

Emisiile oxidului de carbon, dioxidului de azot și dioxidului de sulf de la CET-1 și CET-2, mun. Chișinău

Sursele mobile de poluare a aerului

Una din principalele surse de poluare a aerului atmosferic pe teritoriul țării a fost și rămîne transportul auto. Se știe că un automobil pe parcurs de un an utilizează un volum de aer curat egal cu volumul necesar pentru respirația a 100 de oameni. Din rapoartele statistice constatăm că suma poluanților emiși de transportul auto este mult mai mare decît suma poluanților de la sursele staționare. Creșterea volumului de emisii nocive de la sursele mobile, ponderea căreia constituie 90,7-92 % din emisiile sumare de poluanți este cauzată de creșterea anuală a numărului de unități de transport pe cap de locuitor, uzura parcului de autovehicule, tipul de combustibil utilizat, circulația și staționarea automobilelor în locurile neautorizate.

Unul din obiectivele principale ale activității CIE este controlul de stat al mijloacelor de transport auto în vederea respectării normelor de emisii și reducerii efectelor nocive ale gazelor de eșapament asupra populației și mediului înconjurător.

Testarea autovehiculelor este efectuată preponderent la întreprinderi, iar transportul particular este testat printr-o conlucrare cu autoritățile publice locale, inclusiv cu colaboratorii Comisariatului General de Patrulare al MAI.

Fig. 4. Testare ecologică

În anul 2014 de către CIE AE Chișinău și CIE AE Bălți au fost efectuate în total 5093 măsurări, inclusiv la automobile ce funcționează cu benzină – 2513 măsurări, ce funcționează cu motorină – 2262 măsurări. Au fost depistate în total 336 depășiri ale normativelor stabilite, ce constituie 6,7 % din numărul unităților de transport supuse controlului, inclusiv 172 la automobile ce funcționează cu benzină (6,8%), 131 la automobile ce funcționează cu motorină (5,8%) și 6 la automobile ce funcționează cu gaz (10%) (fig. 4, 5).

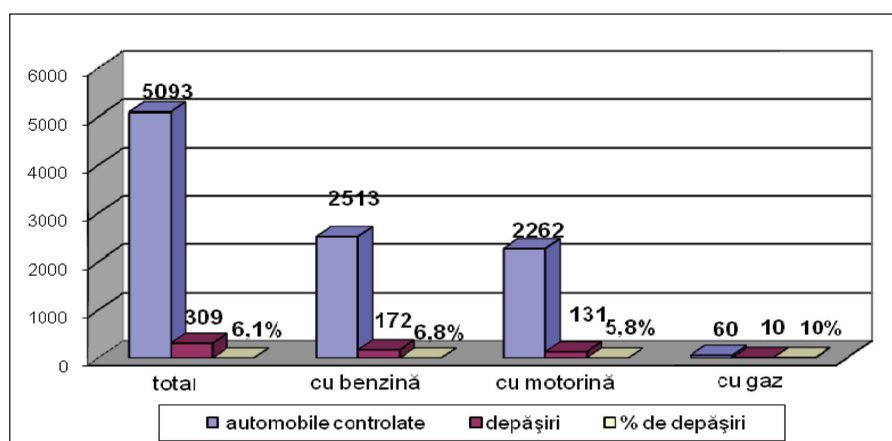

Fig. 5. Corelația în procente a numărului de depășiri la numărul total de automobile controlate în 2014

Una din posibilitățile de majorare a activităților în domeniul testării și controlului ecologic al transportului auto este conlucrarea cu autoritățile publice locale, inclusiv cu Comisariatul General de Patrulare al MAI.

La solicitarea Comisariatului General de Patrulare s-a participat în comisia de control a 13 stații de testare auto din mun. Chișinău și s-au constatat încălcări la 3 stații.

În scopul diminuării poluării aerului atmosferic de către mijloacele de transport, Centrul Investigații Ecologice al AE Chișinău a participat în comun cu Inspectoratul Național de Patrulare la raidul ecologic în cadrul Săptămânii Mobilității Europene. Au fost controlate 1549 mijloace de transport și întocmite 153 procese-verbale.

Centrul Investigații Ecologice AE Bălți pe parcursul anului a efectuat controlul complex al transportului public municipal în comun cu reprezentanții primăriei și Poliției Rutiere. Au fost controlate 258 unități de transport, autobuze și microbuze cu motor Diesel la 15 întreprinderi și s-au depistat 27 depășiri ale normelor admisibile, s-au întocmit 4 procese-verbale

Normele de toxicitate și fumegare a gazelor de eșapament sînt reflectate în standardele FOCT 17.2.2.03-87 și FOCT-21393-75. Ele sînt învechite și corespund normelor EURO-0 sau EURO-1. Între timp, în Europa deja acționează cerințele normelor EURO-4 și EURO-5.

Căile de diminuare a emisiilor de noxe de la unitățile de transport ar fi utilizarea automobilelor cu sistemul de neutralizare a emisiilor poluante, care reduce de pînă la 90% conținutul de substanțe nocive, dezvoltarea transportului electric, folosirea gazului natural și a biomotorinei în calitate de combustibil. Aceste acțiuni ar avea efecte pozitive atît ecologic cît și economic.

Concluzii și propuneri

În rezultatul măsurărilor instrumentale s-a constatat că sursele staționare constituie circa 10% de poluanți ai aerului atmosferic, celelalte 90 % revin poluanților de la transportul auto.

Pentru a asigura o dezvoltare durabilă a societății în Republica Moldova este necesar de a proteja aerul atmosferic de impactul advers provocat de către sursele staționare și mobile de poluare a aerului. Programul de monitoring al surselor de poluare a aerului ar fi oportun de realizat odată cu soluționarea următoarelor sarcini și probleme:

1. Ajustarea legislației ecologice privind protecția aerului atmosferic la normele și standardele europene, întrucît la moment, procesul stabilirii unor standarde noi nu are o orientare clar definită (diferiți experți se documentează din diverse surse). Aceasta contribuie la tărăgănarea distribuirii noilor standarde instituțiilor statale, agenților economici, persoanelor fizice. Din acest motiv se utilizează în continuare standardele vechi.
2. Elaborarea și implementarea unui program de investiții necesare pentru instalarea la CIE ale IES și în laboratoarele întreprinderilor a echipamentului de măsurări unificat, performant, care ar corespunde cerințelor actuale.
3. Pregătirea profesională și perfecționarea specialiștilor în laboratoarele performante din țară și de peste hotare.
4. Majorarea activităților în domeniul testării și controlului ecologic al transportului auto printr-o conlucrare mai stînsă cu autoritățile publice locale.

3. Analiza probelor de apă

În anul 2014 Centrele Investigații Ecologice ale AE Bălți, AE Chișinău și AE Cahul au prelevat în total 1874 probe de apă și au efectuat 20 978 analize, inclusiv CIE AE Bălți – 985 probe și 12 148 analize, CIE AE Chișinău – 758 probe și 6259 analize, CIE AE Cahul – 131 probe și 2 591 analize. Au fost întocmite 1136 rapoarte de încercări ale investigațiilor analitice din care CIE AE Bălți – 608 rapoarte, CIE AE Chișinău – 458 rapoarte și CIE AE Cahul – 70 rapoarte.

Poluanții apelor de suprafață

Principală sursă de poluare a apelor de suprafață o constituie evacuările directe ale apelor uzate, fără epurare sau insuficient epurate. Substanțele poluante ce nimeresc în receptorii naturali, odată cu deversarea apelor uzate sînt numeroase după natura lor. Reieșind din posibilitățile actuale, principalii indici de poluare controlați au fost: consumul chimic și biologic de oxigen, materia în suspensii, concentrația de amoniu, azotați, azotiți, cloruri, sulfati, reziduu fix, produse petroliere, detergenți. Probe reprezentative au fost prelevate din 23 râuri, monitorizînd influența localităților și altor deversări asupra calității apelor naturale, precum și din bazine acvatice utilizate cu scop de agrement sau piscicultură. Principalii receptori sînt apele curgătoare ale bazinelor hidrografice ale fluviului Nistru și râul Prut.

Rîul Prut

În nordul republicii starea ecologică a r. Prut este supraviețuită de CIE AE Bălți (Raportul anual CIE AE Bălți, 2014).

În bazinul r. Prut își deversează apele 5 stații de epurare din r-nul Glodeni (3 stații) și r-nul Fălești (2 stații) supuse controlului de către CIE Bălți. Probe de control s-au prelevat din 2 secțiuni: sec. Lipcani și acumulatorul Costești – Stînca.

În sec. Lipcani calitatea apei din râu nu corespunde cerințelor în vigoare și depășește CMA de 9,36 ori la substanțele suspendate, de 3,13 ori la CBO_5 și de 2,86 ori la ionii de amoniu. Concentrația medie anuală a oxigenului dizolvat constituie 9,2 mg/l.

Calitatea apei de la SE ÎM „Comprod” Lipcani și SEB ÎM „Apă-Canal” Edineț, care se deversează în r. Prut prin afluentul r. Medvejca și prin afluentul r. Ciugur corespunde normelor în vigoare și nu depășește limitele admisibile

În secțiunea Costești probele au fost prelevate aval de acumulatorul Costești-Stînca. Indicii de calitate înregistrează depășiri neesențiale a conținutului de MS – de 1,1 ori,

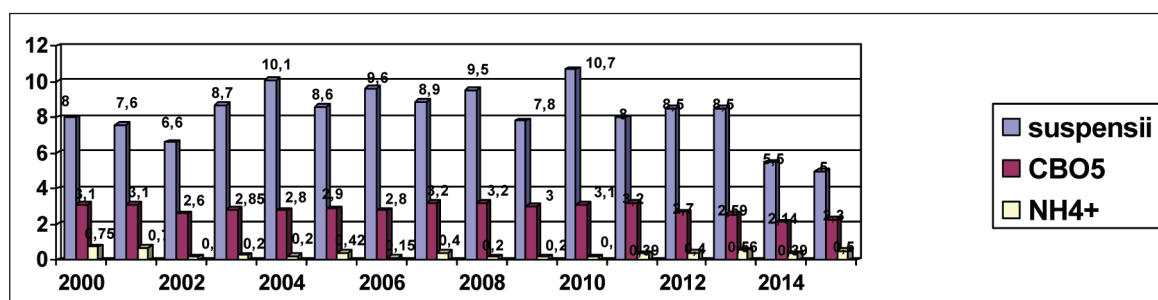

Fig. 6. Variația MS, CBO_5 , NH_4^+ în r. Prut, secțiunea Costești (2000-2014)

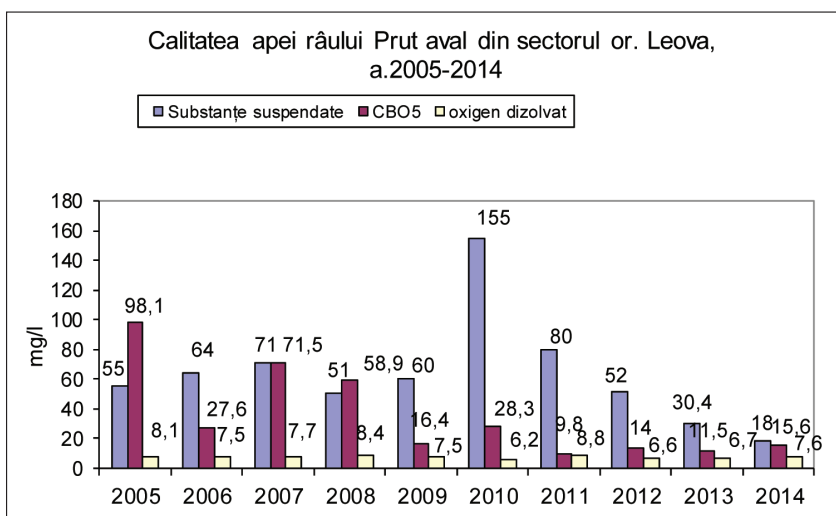

Fig. 7. Variația MS, CBO₅, O₂ diz. în r. Prut, sect. or. Leova

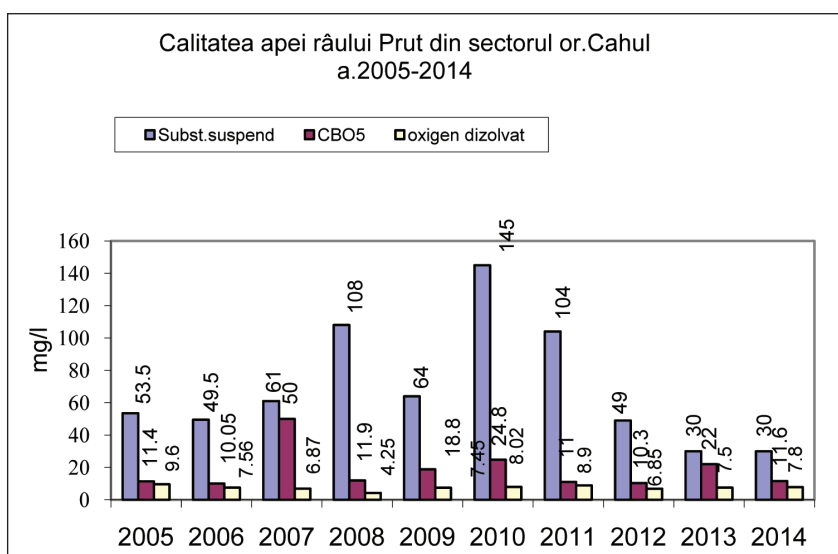

Fig. 8. Variația MS, CBO₅, O₂ diz. în r. Prut, sect. or. Cahul

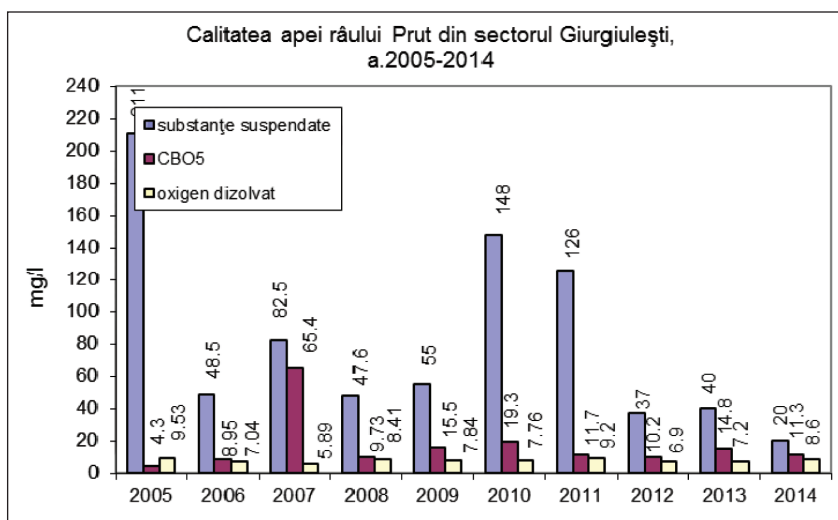

Fig. 9. Variația MS, CBO₅, O₂ diz. în r. Prut, sect. or. Giurgiulești

ceilalți 11 parametri încadrându-se în normativul CMA. Concentrația oxigenului dizolvat este în mediu de 8,4 mg O₂/l.

Din diagrama de mai jos se observă că pe parcursul anilor 2000-2014 se menține relativ o stabilitate pentru CBO₅ și N/NH₄⁺, dar este mai variabilă concentrația suspensiilor (fig. 6).

La sudul republicii calitatea apei r. Prut a fost supravegheată de CIE AE Cahul (Raportul anual CIE AE Cahul, 2014). Probele s-au prelevat din 3 sectoare: or. Leova, or. Cahul și s. Giurgiulești. Calitatea apei r. Prut în sectoarele prelevate corespunde normativelor în vigoare, în afară de la CCO, CBO₅, MS. Analizele efectuate demonstrează o îmbunătățire a calității apei r. Prut comparativ cu anul 2013, dar cantitatea de poluanți depășește limitele CMA la principalii indici de poluare în sectorul or. Leova: CCO depășirile respectiv sînt de 1,1-2,0 ori, CBO₅ – de 1,7-3,6 ori, MS – de 3,3-5,0 ori; în sectorul Cahul depășirile CCO de 1,1-2,0 ori, CBO₅ – de 1,9-3,9 ori, MS – de 1,2-13,0 ori; în sectorul Giurgiulești depășirile CCO de 0,5-1,9 ori, CBO₅ – de 1,8-6,3 ori, MS- de 1,6-6,0 ori (fig. 7. 8,9). Calitatea apei în sectoarele supravegheate este influențată în mare parte de deversările apelor neepurate sau parțial epurate de la complexele de epurare a orașelor Leova, Cantemir și Cahul.

Rîul Nistru

În conformitate cu datele investigațiilor analitice efectuate de către CIE AE Bălți și filiala Otaci s-a constatat și în a.2014 o situație critică creată pe cursul rîului Nistru în aval de localitățile Otaci și Soroca, unde au loc evacuări permanente a apelor uzate insuficient epurate și fără epurare de la SRL „Cristal-Nord” Otaci și Stațiile de Pompă Centru și Sud ale SA „Regia Apă-Canal” Soroca. Pe parcursul anului au fost aruncate fără epurare cca 435 mii m³ de ape uzate de la Stațiile de Pompă Centru și Sud ale SA „Regia Apă-Canal” Soroca, care au dus la majorarea concentrației de impurificatori. În aval contra amonte de or. Soroca concentrația suspensiilor în apele rîului crește de la 27,3 la 37,6 mg/dm³, la CBO₅ de la 4,4 la 5,5 mg O₂/l și la N/NH₄⁺ de la 0,69 la 1,11 mg/dm³. Concentrația oxigenului dizolvat scade de la 9,8 la 9,4 mg O₂/l. (Raportul anual CIE AE Bălți, 2014).

Conform planului-grafic de activitate în anul 2014 pentru monitorizarea calității apei din r. Nistru a fost prevăzută prelevarea probelor de apă din 10 secțiuni: 1. în amonte de s. Naslavcea, 2. în amonte de ÎA „Tezeu-Lux”, s. Vălcineț, 3. în aval de ÎA „Tezeu-Lux”, s.Vălcineț, 4. în aval de or. Mog. Podolsc, 5. în amonte de or. Soroca, 6. în aval de or. Soroca, 7. or. Otaci, 8. în amonte de SRL „Cristal-Nord”, Otaci, 9. în aval de SRL „Cristal-Nord” SRL Otaci, 10. de la SP SA „Alfa-Nistru”, s.Vasilcău. Rezultatele analizelor denotă depășiri a concentrației de noxe față de CMA în toate secțiunile. În aval de or. Mogilev Podolsc față de amonte de s. Naslavcea concentrația medie anuală de noxe se majorează cu 7,6 mg/dm³ la MS (de la 24,5 la 32,1), cu 0,8 mgO₂/l la CBO₅ (de la 3,9 la 4,7) și cu 0,22 mg/dm³ la ionii de amoniu (de la 0,64 la 0,86). Concentrația oxigenului dizolvat este în medie de 9,7 mg O₂/l.

Calitatea apei r. Nistru este influențată și de un alt efluent din zona centrală – r. Bîc. În conformitate cu datele analitice efectuate de către CIE AE Chișinău în probele prelevate amonte și aval de deversarea r. Bîc în r. Nistru, s. Gura Bîcului, r-nul Anenii-Noi

s-a constatat o majorare a concentrațiilor aval față de amonte, cauza fiind deversările de ape insuficient epurate de la SEB „Chișinău” și SEB ÎM „Apă-Canal Bulboaca”.

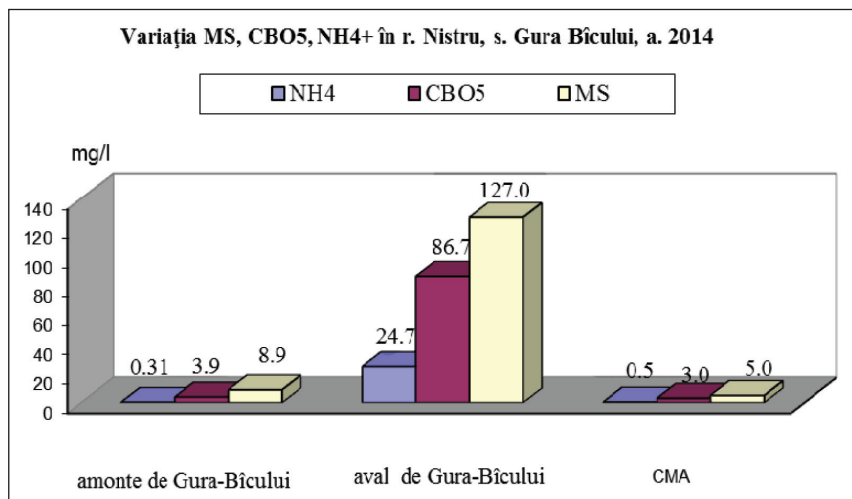

Fig. 10

Rîul Răut

Este cel mai mare afluent al Nistrului și cel mai mare rîu, care se află în întregime în spațiul pruto-nistrean. Probe au fost prelevate în 4 secțiuni, unde există potențiale surse de poluare (Raportul anual CIE AE Bălți, 2014). Investigațiile denotă, că în toate cele 4 secțiuni: amonte de SEB Bălți, aval de SEB Bălți, amonte de SEB Florești, aval de SEB Florești sînt depășiri ale CMA: MS de 7,2 – 7,9 ori; CBO₅ de 3,5 – 4,0 ori; NH₄⁺ de 3,42 – 4,0 ori și la NO₂⁻ de 1,38 – 1,5 ori.

Concluzionăm că, apa r. Răut în aceste secțiuni este poluată (fig. 11).

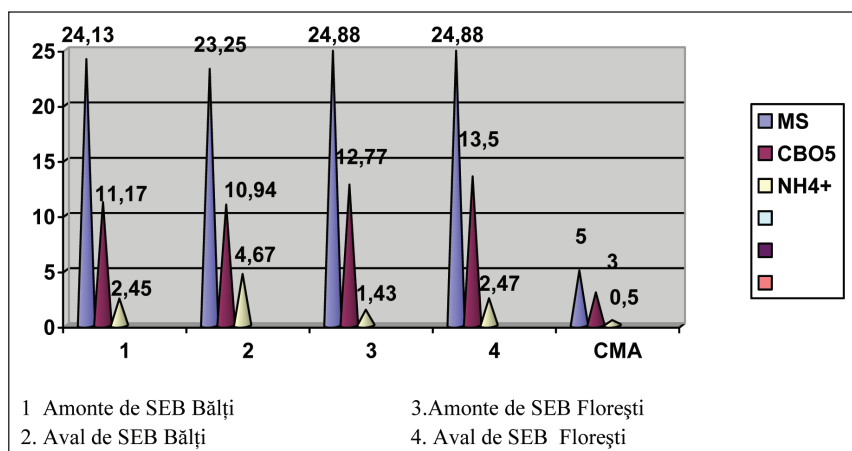

Fig. 11. Variația MS, CBO₅, NH₄⁺ în r. Răut, 4 secțiuni, în 2014

Impactul localităților este evident. Surse de poluare sînt apele pluviale evacuate din teritoriu, apele menagere din gospodăriile casnice, gunoiști ș.a. Ca sursă de poluare esențială în anul 2014 poate fi considerată SEB SRL „Glorin-Ingengineering”, care deversează zilnic un volum de 24,389 mii m³ în apele rîului. Investigațiile de laborator indică o diminuare a conținutului suspensiilor în secțiunea aval contra amonte, ca rezultat al

diluărilor, însă nu și a conținutului ionilor de amoniu și a nitriților, chiar dacă indicii de calitate a apelor uzate evacuate de la SEB nu depășesc normativul autorizat. Conținutul ionilor de amoniu în amonte de SEB SRL „Glorin-Ingenering” constituie $2,45 \text{ mg/dm}^3$, în aval – $4,67 \text{ mg/dm}^3$, astfel majorându-se de 1,91 ori, ca rezultat a influenței stației. Depășesc CMA în secțiunile amonte și aval de SEB SRL „Glorin-Ingenering”, mun. Bălți și nitriții respectiv de 2,53 ori și 8,76 ori, CBO_5 de 4,26 și 4,5 ori.

În secțiunile amonte și aval de SEB SA „Servicii Comunale” Florești s-au constatat depășiri ale CMA la: materii în suspensii de 4,98 și respectiv 5,0 ori, CBO_5 de 4,26 și respectiv 4,5 ori, ionii de amoniu de 2,86 și respectiv de 4,94 ori.

Rîul Bîc

Albia r. Bîc intersectează cel mai urbanizat teritoriu al Republicii Moldova – municipiul Chișinău. Din acest motiv, începînd cu anul 1998 și pînă în prezent, CIE efectuează controlul sistematic al calității apei r. Bîc și influența potențialelor surse de poluare în următoarele puncte de prelevare: Deversorul din lacul Ghidighici; Baza petrolieră nr. 2; SA „Tracom”; SA „Piele”; Regia „Exdrupo”; SEB or. Chișinău amonte; SEB or. Chișinău aval; Podul Sîngera-Floreni.

Rezultatele analizelor efectuate demonstrează că poluarea apelor r. Bîc este un proces ce decurge de mai mulți ani, proces stabil. Apa la intrare în or. Chișinău, deja încărcată cu poluați, se impurifică și mai intensiv în sectorul orășenesc. La principalii indici de poluare – CCO, CBO_5 , NH_4^+ , atît în punctul de deversare din lacul Ghidighici, cît și în ultimul punct de prelevare – podul „Sîngera-Floreni”, concentrațiile medii anuale depășesc norma admisibilă (CMA pisc.) respectiv: (CCO – de 5,6 ori; CBO_5 – de 8,1 ori; NH_4^+ – 0,0 ori) și (CCO – de 6,6 ori; CBO_5 – de 12,1 ori; NH_4^+ – 65,1 ori) în conformitate cu datele analitice pentru anul 2014 (fig. 12, fig. 13).

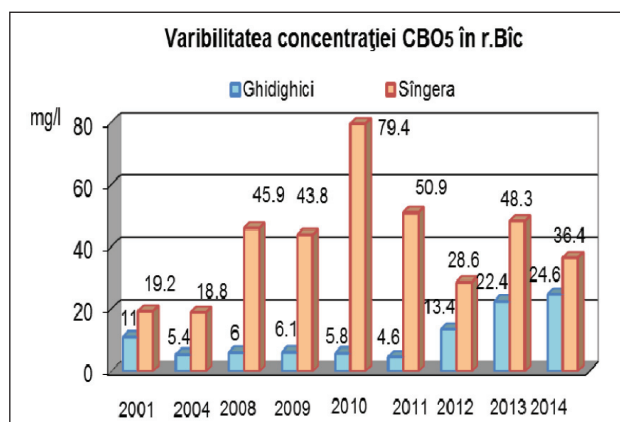

Fig. 12

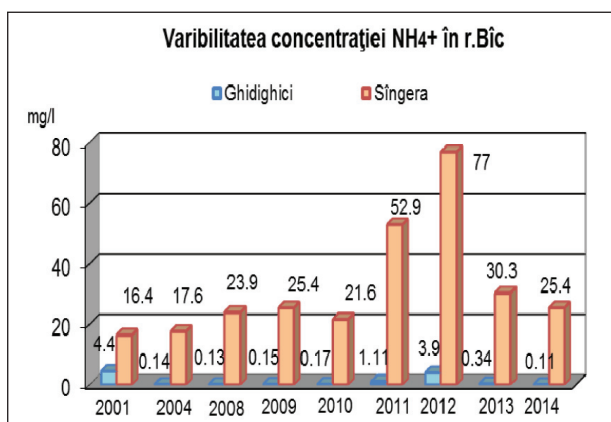

Fig. 13

Depășiri ale CMA de poluanți în apele r. Bîc s-au constatat în toate punctele de prelevare și aceste depășiri variază în dependență de cantitatea noxelor deversate cu apele reziduale, deșeuri menajere, apele poluate provenite de la spălarea neautorizată a transportului, apele meteorice poluate și deversate de către agenții economici ai mun. Chișinău. Depășesc CMA conținutul de amoniu, CCO, CBO_5 , MS (fig. 14, fig. 15).

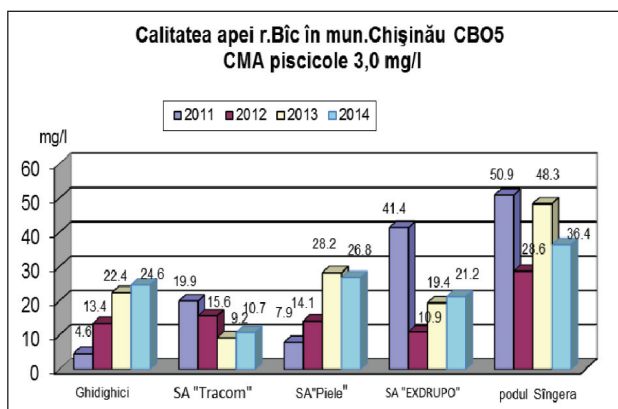

Fig. 14

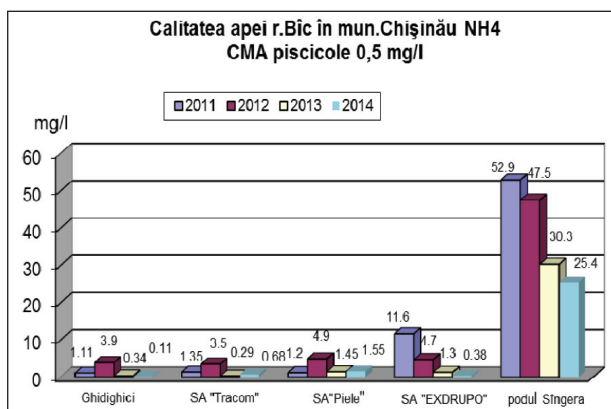

Fig. 15

Conform buletinelor alerte parvenite de la Serviciul Hidrometeorologic de Stat cu privire la poluarea excesivă a r. Bîc în perioada primăvară-toamnă s-au prelevat probe în trei puncte : „Podul Sîngera-Floreni”, amonte și aval de SEB, or. Chișinău. S-a constatat că concentrațiile de oxigen dizolvat amonte și aval de SEB, or. Chișinău în mediu pe an constituie 4,0 și 3,0 mg/l, iar în punctul de prelevare „Podul Sîngera-Floreni” – 2,0 mg/l, norma admisibilă fiind de 4,0-6,0 mg/l.

Rîuri mici

Probe de control s-au prelevat din afluenții fluviului Nistru: Răuțel, Cubolta, Căinar, Ciuluc, Codreanca, Naslavcea, Graidului, Ciorna, Ichel, Ișnovăt, Botna; afluenții râului Prut: Ciuhur, Camenca, Căldărușa, Șovățul Mic, Medvejca, Lopatnic, Tigheci, Larga, Frumoasa, precum și r. Lunguța, r. Chirgij-Chitai, din bazinul lacurilor dunărene, r. Coșîlnic din bazinul Mării Negre.

În toate cursurile de apă enumerate indicii de calitate nu se încadrează în normativele CMA (Rapoartele anuale CIE AE Bălți, 2014, CIE AE Chișinău, 2014, CIE AE Cahul, 2014). Evacuările directe ale apelor uzate, precum și impactul localităților diminuează calitatea receptorilor.

Spre exemplu, r. Răuțel traversează teritoriul mun. Bălți pe o lungime de 12,5 km. Surse punctiforme cu evacuări directe pe acest spațiu nu sînt înregistrate. Rezultatele investigațiilor probelor prelevate în amonte și aval de mun. Bălți denotă majorări ale concentrațiilor consumului chimic și biologic de oxigen, suspensiilor, nitriților și a ionilor de amoniu în secțiunea aval contra amonte, cauza fiind sectorul casnic din acest spațiu.

Impurificări sînt înregistrate și în apele rîurilor Căinar, Cubolta, Camenca, Copăceanca, Ciuluc, Naslavcea, unde de-a lungul cursului de apă sînt amplasate gunoiști neautorizate, sînt aruncate ape uzate din gospodăriile casnice. În toate secțiunile controlate calitatea apei nu corespunde normativelor CMA prevăzute pentru bazinele piscicole. În mostrele prelevate din râul Camenca la deversare în râul Prut s-au depistat depășiri ale CMA la: MS – de 3,2 ori, CBO₅ – de 4,9 ori, N/NH₄⁺ – de 4,92 ori, iar în mostrele prelevate în apele râului Naslavcea s-au depistat depășiri ale CMA la : MS – de 7,6 ori; CBO₅ – de 2,27 ori, N/NH₄⁺ – de 2,64 ori; NO₂⁻ – de 1,38 ori.

Calitatea apei receptorilor este influențată și de evacuările directe de la SEB. Devin mai impurificate apele r. Ciuluc în rezultatul evacuărilor de la SEB „Apă-canal” Sîngerei

și SEB „Apă-canal” Telenеști. Sînt vizibile zonele de impact și pe r. Graidului, unde sînt evacuate apele uzate de la SEB „Apă-canal” Drochia, r. Șovățul – Mic – receptor al apelor de la DPGLC Fălești, r. Medvejca – receptor al SE ÎM „Comprod” Lipcani. Deversările de la SEB „Apă-canal” Drochia au influențat calitatea r. Graidului, unde s-au constatat depășiri ale CMA la indicii: MS – de 12,1 ori amonte și 11,7 ori aval, CBO_5 – de 9,5 ori amonte și 9,1 ori aval; N/NH_4^+ – de 27,84 ori amonte și 30,78 ori aval. Calitatea apei r. Medvejca este influențată de deversările de la SE ÎM „Comprod” Lipcani. Pe parcursul anului 2014 au fost prelevate trimestrial, conform graficului de activitate, probe de apă amonte/aval și s-au constatat următoarele concentrații la incicii: MS – 46,1/56,1 mg/dm³, CBO_5 – 15,6 /18,7 mg/l și N/HN_4^+ – 3,33 /4,83 mg/dm³. În total de la SEB au fost deversate în afluent 5093 m³ de apă insuficient epurată.

Rîul Ciuhur a fost afectat nesemnificativ de apele evacuate în volum de 369,2 mii m³ de la SEB „Apă-canal” Edineț. Concentrația de noxe în apa evacuată nu a depășit normativul. Cu toate acestea concentrația în aval față de amonte este cu 4,5 mg/dm³ mai mare la MS, 0,2 mg/dm³ la CBO_5 și 0,39 mg/dm³ la ionii de amoniu.

Deversările de la SEB or. Cricova influențează negativ calitatea apei r. Ichel. Capacitatea de epurare a SEB or. Cricova nu corespunde volumului mărit al apelor reziduale deversate de la întreprinderile vinicole SA „Combinatul de vin și șampanie”, SA „Acorex Wine Holding”, SA „RENAISSANCE-PERFECT”. Ca urmare eficacitatea SEB este diminuată. Concentrațiile de noxe deversate de la SEB or. Cricova depășesc CMA la indicii: MS – de 9,9 ori; CBO_5 – de 51,4 ori; N/NH_4 – de 102,8 ori.

Apele deversate de la SEB or. Vadul-lui-Vodă nu se încadrează în normativul DLA și afectează calitatea r. Recea. Concentrațiile de noxe deversate depășesc CMA pisc. la indicii: CBO_5 – de 8,1 ori; CCO – de 3,2 ori; detergenți – de 5 ori.

De asemenea are loc poluarea r. Frumoasa în raza orașului Cahul. Apa prelevată în amonte corespunde normativelor, iar în aval nu corespunde, cu depășiri înregistrate la conținutul de: MS de 4,4-14,2 ori; CCO de 1,4-2,9 ori; CBO_5 de – 2,0-3,7 ori N/NO_2 de – 1,5-3,5 ori ; N/NH_4 – de 0,9-1,3 ori.

Rîul Cogîlnic este poluat de evacuările de la stația de epurare ÎM „Amen Ver”, or. Hîncești și SEB, or. Basarabeasca. Probele indică majorări ale concentrațiilor CCO, CBO_5 , MSS în aval față de amonte .

S-au înregistrat impurificări și în apa r. Botna, atît în aval de or. Căușeni, cît și în amonte, cauzate de deversările de la SEB „Căușeni”.

Rîul Lunguța este poluat de deversările de la SEB ÎM „Apă-Canal”, or. Taraclia, unde s-au constatat depășiri ale normativelor DLA la următorii indici: CCO – de 10,0 ori; la CBO_5 – de 10,0 ori; MS – de 1,4 ori. Conținutul de CCO, CBO_5 , N/NH_4 în aval de deversare este mai mare decît amonte.

Controlul calității apei din r. Kirghij-Kitai, s. Tvardița r-nul Taraclia a demonstrat prezența unui conținut înalt de poluanți la deversare de la SEB ÎM „Tvardisan”, ce depășesc normele (CCO – 33,7 ori; CBO_5 – 68 ori, N/NH_4 – 65 ori; N/NO_3 – 11 ori, reziduu uscat – 3 ori).

La întreprinderea SA „Bodlev Dmitri”, la deversare în r. Kirghij-Kitai s-au constatat depășiri ale normelor la indicii: CCO – 3,3 ori; CBO_5 – 5 ori, MS – de 91,2 ori; reziduu uscat – de 2,5 ori; grasimi – de 240 ori.

Controlul calității apei râului Larga, amonte de s. Cîrpești, aval de s. Constantinovca, r-nul Cantemir, arată depășiri ale normelor la indicii CCO, CBO_5 , MS, N/NO_2 . Sursa de poluare a râului o constituie deversările de ape uzate din gospodăriile șatești situate în preajma râului, aruncarea gunoiului de grajd pe mal și în râu, lipsa stațiilor de epurare.

Stațiile de epurare a apelor uzate

Pentru a determina eficacitatea de epurare și respectarea reglementărilor autorizațiilor de gospodărire a apelor au fost prelevate probe de la 62 stații de epurare a apelor uzate.

Aprecierea gradului de epurare și eficacitatea de reținere a noxelor s-a efectuat prin prelevarea și analiza probelor la recepție și la deversarea directă în receptor.

CIE AE Bălți a monitorizat 36 stații de epurare, inclusiv 20 cu evacuare directă în receptorii naturali și 16 cu evacuări în bazine sau lacuri de acumulare. Rezultatele investigațiilor analitice efectuate s-au comparat cu normativele deversărilor limitat admisibile (DLA) cuprinse în autorizația de gospodărire a apelor și cu CMA în lipsa acestor normative.

S-au încadrat în normativul DLA apele evacuate de la stațiile SRL „Glorin-Ingeniering”, Bălți, SA „Servicii comunale Florești” (fig. 16, 17).

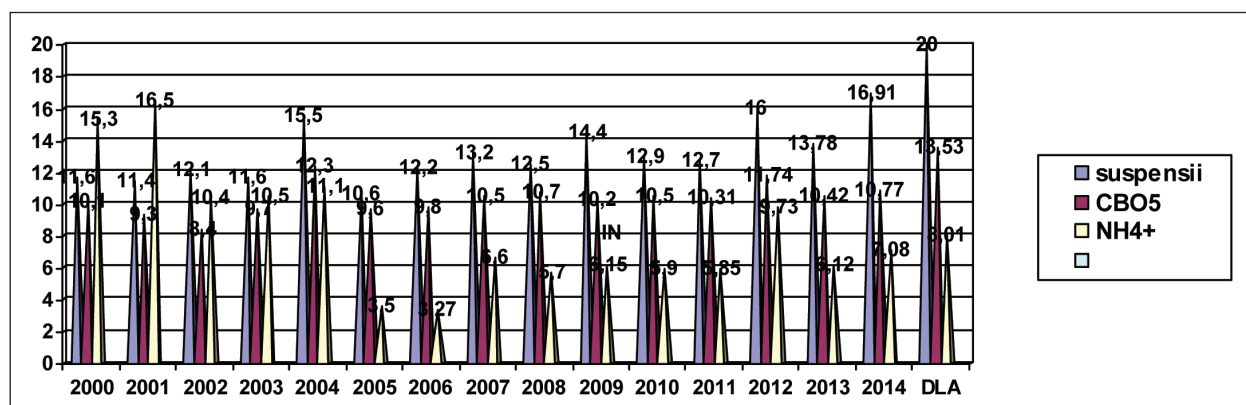

Fig. 16. Variația concentrațiilor medii a MS, CBO_5 , NH_4^+ la evacuare de la stația de epurare SRL „Glorin – Inginering”, Bălți

Încărcarea cu noxe a apelor uzate la deversare în receptor de la SRL „Glorin-Ingeniering”, Bălți pentru perioada anilor 2005 – 2014 se menține sub valorile DLA cu excepția anului 2012. În anul 2014 au fost epurate 8902,1 mii m³ ape uzate și volumul zilnic de 24,389 mii m³. Din volumul total de ape epurate 8689,6 mii m³ sînt suficient epurate, dar 212,1 – insuficient epurate. Mediile obținute indică, că eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 93,03 %, a consumului chimic de oxigen 80,67 %, consumul biologic – 93,62 % și a ionilor de amoniu – 81,93%. Încărcarea cu noxe a apelor uzate la deversare în receptor pentru perioada anilor 2000-2014 se menține sub valorile DLA.

Funcționarea suficientă a SEB SA „Servicii comunale Florești” se menține prin epurarea suplimentară a apelor. În componența stației funcționează 10 iazuri de epurare biologică. Eficacitatea de reținere a substanțelor suspendate este de 91,19%, consumul chimic de oxigen – 71,6 %, consumul biologic de oxigen – 88,3%, a ionilor de amoniu de 71,0 %, situîndu-se la nivelul anului 2013.

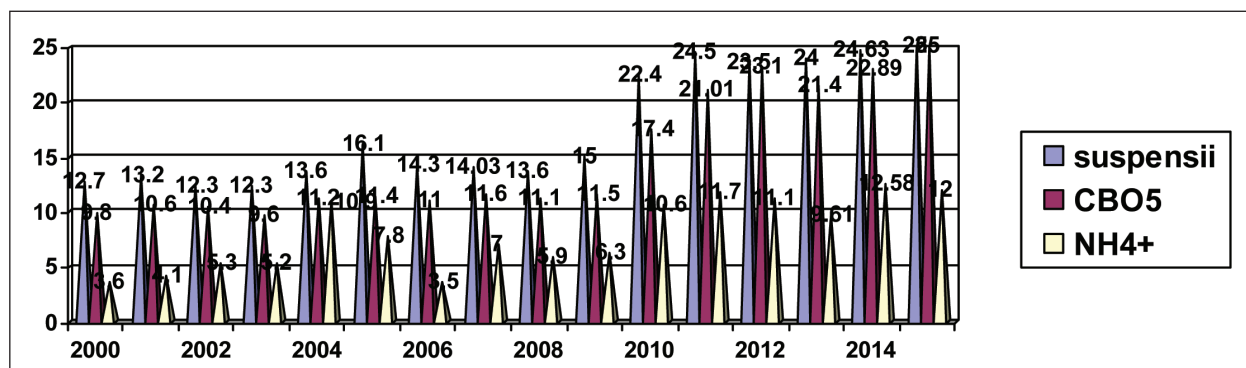

Fig.17. Variația concentrațiilor medii a MS, CBO₅, NH₄⁺ la evacuare de la stațiade epurare SA „Servicii comunale Florești”

La SEB ÎM „Mag-Vest” SRL, Glodeni toate treptele de epurare se dublează, însă pe parcursul anului 2014 a funcționat doar în trimestrul III și IV. S-au constatat depășiri ale DLA la conținutul de nitriți – de 1,5 ori; MS – de 1,24 ori; N/ NH₄⁺ – de 1,52 ori; N/NO₂ – de 1,87 ori. Eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 74,37 %, CBO₅ – 90,3 %, CCO – 74,9 %, a ionilor de amoniu – 84,38 %.(fig. 18)

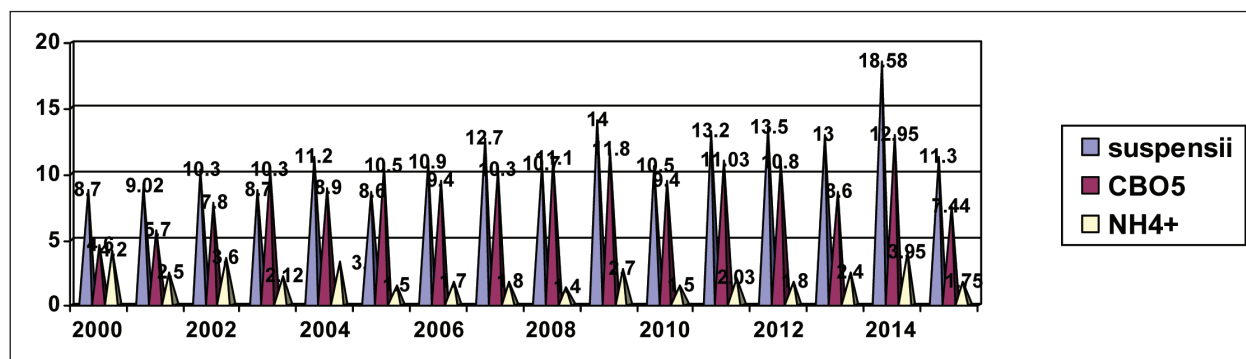

Fig. 18. Variația concentrațiilor medii a MS, CBO₅, NH₄⁺ la evacuare de la stațiade epurare. SEB ÎM „Mag-Vest” SRL

Sînt întreprinse măsurile posibile pentru menținerea funcționării treptelor de epurare a apelor reziduale la stațiile: D.P. „Apă-canal Drochia”; GPLGC Fălești; „Apă-canal” Sîngerei și „Apă-canal” Rîșcani, unități care dispun de normativul DLA, însă apele deversate de la aceste complexe de epurare sînt încărcate cu noxe peste limitele autorizate. (fig. 19, 19.1, 19.2). La D.P. „Apă-canal Drochia” s-au înregistrat depășiri ale DLA la conținutul de NH₄⁺ – de 1,19 ori, materii în suspensie – de 1,04 ori, N/NO₃ – de 1,2 ori. Eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 84 %, consumul chimic de oxigen este de 68 %, consumul biologic de oxigen – 87,4%, a ionilor de amoniu – 63,7%.

Stația de epurare „DPLGC Fălești” utilizează 6 iazuri biologice de epurare suplimentară, cu toate acestea la fiecare prelevare de probe au fost constatate depășiri ale normativelor DLA la conținutul de: CCO – de 1,64 ori; CBO₅ – de 1,4 ori; NH₄⁺ – de 7,9 ori, N/NO₂ – de 1,82 ori. Eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 89,15%, a consumului chimic de oxigen – 67,22%, a consumul biologic de oxigen – 93,3%, a ionilor de amoniu – 51,48%.

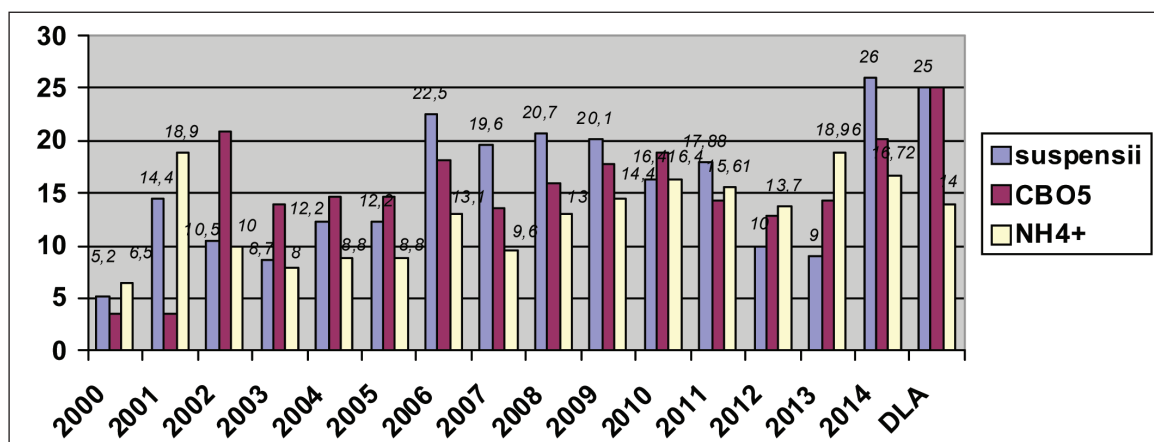

Fig. 19. „Apă-canal”, Drochia

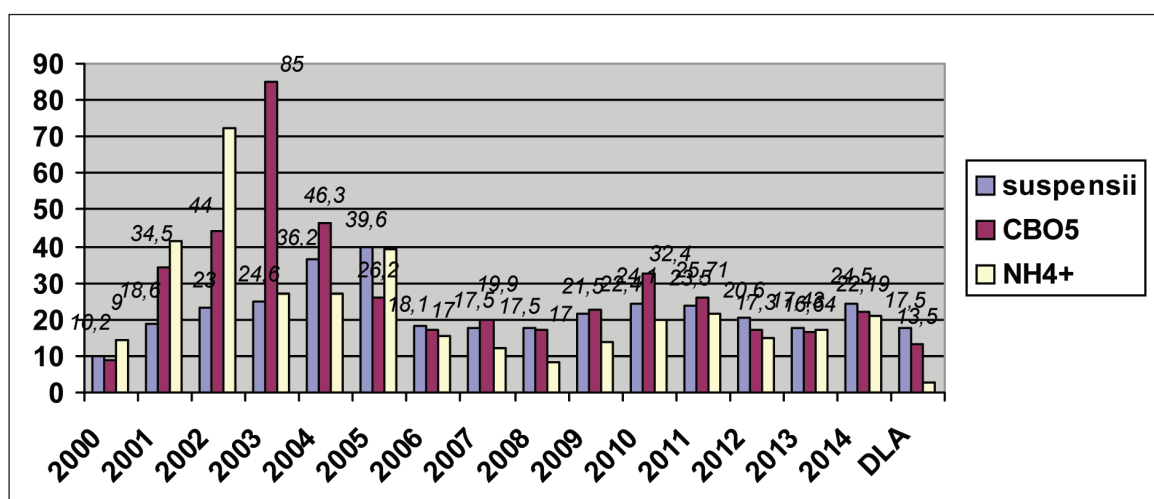

Fig. 19.1. Stația de epurare „DPLGC Fălești”

În anul 2014 la SEB „Gospodăria comunală” Rîșcani, capacitatea de reținere a poluanților a fost insuficientă. Eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 88,2%, a consumului chimic de oxigen este de 69,79%, a consumului biologic de oxigen – 86,82%, a ionilor de amoniu – 66,89%. Pe parcursul a.2014 au fost recepționate și epurate insuficient 94,9 mii m³ de ape uzate.

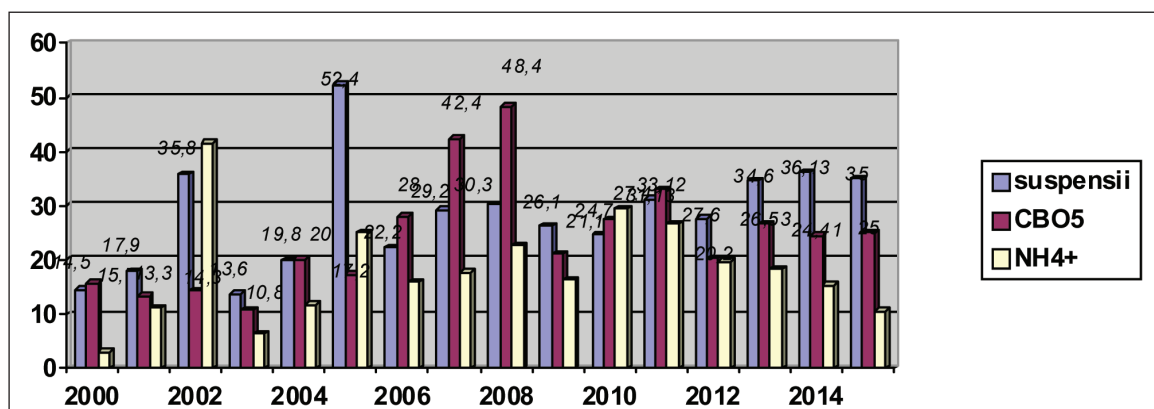

Fig. 19.2. SEB „Gospodăria Comunală Rîșcani”

La SEB „Apă-canal” Sîngerei eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 87,96%, a consumului chimic de oxigen – 73,11%, a consumul biologic de oxigen – 86,38%, a ionilor de amoniu – 61,14%.

Stația de epurare IM „Apă-canal” Telenești a contribuit semnificativ la poluarea r. Ciuluc. Procesul de epurare se reduce doar la sedimentarea mecanică și epurarea suplimentară în iazurile biologice. S-au înregistrat depășiri ale CMA pisc. la MS – de 15,63 ori, CBO_5 – de 31,03 ori, ionii de amoniu – de 47,2 ori.

Volumele insuficiente de ape reziduale și concentrația excesivă de nocivități recepționate dereglează funcționarea optimă a procesului tehnologic de epurare la SEB a ÎM „Com Prod” Lipcani. Apa la deversare depășește limitele CMA. Eficacitatea medie de funcționare a stației este de 70,1 %.

De către SEB „Gospodăria Comunală” or. Briceni în anul 2014 au fost acumulate 163,95 mii m^3 de ape reziduale, calitatea cărora nu se încadrează în limitele CMA. Primăria or. Briceni planifică construcția unei SEB orășenești cu o capacitate de 1200 m^3 /zi. De către organele competente a fost eliberat avizul de selectare a terenului pentru amplasarea stației de epurare, iar proiectul de execuție se află la etapa de elaborare.

În anul 2014 SE ÎM „Apă-Canal”, or. Dondușeni a recepționat 69,17 mii m^3 de ape uzate, care au fost tratate cu o eficacitate medie de 81,3% față de 51,7% în anul 2013. Lucrările de reconstrucție capitală a stației de epurare planificate pentru anul 2014 nu au fost efectuate.

SE primăria Țaul, r-nul Dondușeni la moment este practic deteriorată. Apele reziduale de la Colegiul agricol și sectorul particular din s. Țaul se pompează prin rețeaua de canalizare la SE. În bazinul de aerare se petrece sedimentarea parțială și evacuarea apei în iazul biologic pentru autoepurare și deversarea ulterioară în bazinul de acumulare și sedimentare, unde se petrece infiltrația și evaporarea apelor uzate. Deversări în resurse acvatice din acest bazin nu se produc. În total în anul 2014 au fost primite și parțial tratate 7922 mii m^3 de ape uzate.

SEB ÎM „Apă-Canal”, or. Ocnița (tip „Flexidibloc-300”) este proiectată cu o capacitate de funcționare de 1000 m^3 /24 h și prevede curățirea apelor uzate din rețeaua de canalizare orășenească și din porțiunea particulară a sectorului „Iubileinii” a orașului Ocnița. În realitate capacitatea de funcționare a stației este de 300 m^3 /24 h. Pe parcursul anului au fost recepționate 53,65 mii m^3 de ape uzate și tratate cu o eficacitate medie de 83,2%, care este în creștere față de anul precedent.

Ce ține de apele uzate de la SA „Tezeu-Lux”, s. Vălcineț, r-nul Ocnița acestea sînt ape reîntoarse din nou în producere. Procesul de epurare constă din 6 bazine – cascăd de decantare a apelor, unde se petrece sedimentarea treptată, pomparea lor din ultimul bazin în rezervorul de acumulare și utilizarea din nou în ciclul de producere. Pe parcursul anului 2014 au fost folosite și suficient epurate 22,21 mii m^3 de apă pentru ciclul de producere. Unitatea dispune de DLA la devărsarea avariata în r. Nistru. Pe parcursul anului cazuri de deversări avariate nu au fost depistate, iar indicii de calitate a apelor din ultimul bazin s-au încadrat în DLA.

La SEB ÎM „Apă-Canal” Edineț apele reziduale se colectează prin pompare forțată de la întreprinderile SA „In Lac” și ÎCS „Natur Bravo” din or. Cupcini și de la stația de pompare, unde se acumulează din colectorul orășenesc Edineț. Indicii de calitate s-au

încadrat în DLA. Eficacitatea de funcționare a SEB în mediu este de 87,3%. Pe parcursul anului 2014 au fost suficient epurate 369,2 mii m³ de ape uzate.

În anul curent s-a majorat numărul stațiilor de epurare funcționale. A fost evaluată eficacitatea funcționării a 4 stații de capacitate mică din localitățile raionului Glodeni, s. Cuhnești (SEB „Topas”), s. Balatina (SEB „Topas”), s. Funduri-Vechi (SEB „Topas”). Toate stațiile funcționează insuficient. La 12 iunie, 2014 s-a dat în exploatare stația de epurare cu o capacitate de 0,45 mii m³ (primăria Gura Căinarului).

Eficacitatea stațiilor de epurare din nordul țării și analiza comparativă pentru anii 2012-2014 este prezentată în tab. 4.

Eficacitatea stațiilor de epurare, pentru anii 2012-2014

Tabelul 4

Nr	Denumirea SEB	Eficacitatea, %											
		Materie în suspensie			CCO			CBO ₅			NH ₄ ⁺		
		2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
1	Regia Apă-canal, Bălți	94.8	94.9	93.0	82.6	77.4	80.7	94.8	94.0	93.6	82.6	84.6	81.9
2	Sîngerei Apă-canal	85.8	88.4	88.0	66.0	69.9	73.1	88.6	87.9	86.4	62.0	63.7	61.1
3	SEB IM Mag-Vest Glodeni	86.9	64.9	74.4	66.0	68.6	74.9	92.2	86.3	90.3	94.6	86.3	90.3
4	Rîșcani „Apă-canal”	91.1	90.6	88.2	69.4	73.3	69.8	90.1	89.1	86.8	57.3	60.6	66.9
5	Florești, SA „Serv. com.”	89.1	91.1	91.2	72.0	80.8	71.6	88.6	88.1	88.3	75.8	78.1	71.0
6	Fălești DPGLC	90.2	92.9	89.2	69.4	81.1	67.2	91.3	93.3	87.5	68.6	61.4	51.5
7	Drochia, „Apă-canal”	93.3	93.2	84.0	52.5	75.3	68.0	92.5	90.3	87.4	67.8	66.1	63.7
8	Drochia „Moldovatransgaz”	72.6	73.6	76.0	45.9	65.7	66.2	79.8	85.3	91.2	57.0	50.2	67.0
9	Telenești, „Apă-canal”	46.4	46.4	46.8	53.5	53.8	54.5	62.7	70.1	42.6	31.8	38.7	34.2
10	Dondușeni, „Apă-canal”	79.4	80.6	78.5	77.3	79.6	80.0	75.7	80.0	80.2	84.9	84.3	86.5
11	Țaul, SE Primăria	70.8	72.8	66.2	73.5	69.6	63.6	69.4	67.4	61.1	69.9	69.4	73.3
12	Edineț, ÎM „Apă-canal”	84.9	84.5	84.1	87.7	87.3	87.3	87.7	86.6	88.7	90.3	88.7	89.2
13	Briceni, Gospodăria Com.”	57.6	62.0	57.6	55.4	51.5	47.1	51.2	52.4	44.1	47.9	53.5	56.7
14	Lipcani, „Com Prod.”	67.4	73.5	68.4	65.0	69.6	70.6	60.3	69.3	66.0	61.4	74.0	75.2

CIE AE Chișinău

În conformitate cu programul de activitate CIE AE Chișinău trimestrial a prelevat probe de la 6 stații de epurare ale mun. Chișinău din localitățile: or. Chișinău, or. Vadul-lui-Vodă, or. Cricova, s. Goianul-nou, com. Colonița, com. Budești. Totodată pentru aprecierea gradului de încărcare cu noxe au fost prelevate probe de la 39 stații de epurare din raioanele centrale: SEB CAP „Basarabia”, s. Hirbovat: SEB Gangura; SEB Topaz 100, s. Hruseva, „Tirous Group”, r-nul Criuleni; SEB Topaz 130, s. Hruseva, „Tirous Group”, r-nul Criuleni; SEB „Aqua CleanValrom”, s. Corjova, r-nul Criuleni; SEB „Biroul Vamal Leușeni”, r-nul Hîncești; SEB ZUC „Penetenciarul nr. 7”, s. Rusca, r-nul Hîncești; SEB ZUC, s. Sărata-Galbenă, r-nul Hîncești; SEB ZUC, s. Negrea, r-nul Hîncești; SEB ZUC, s. Iurcenii, r-nul Nisporeni; SEB ZUC, s. Cristești, r-nul Nisporeni; ; SEB ZUC, s. Dragusenii-Noii, r-nul Nisporeni; SEB „Apă-Canal Călărași”; SEB „Hîrjaucă-Vin” SA, r-nul Călărași; SEB „Topaz 24”, prim. Dorotcaea, r-nul Dubăsari; SEB „Topaz-7” AO „Concordia”, s. Dorotcaia, r-nul Dubăsari; SEB „Биотал-50”, s. Pîrîta, r-nul Dubăsari; SEB SA Fabrica de conserve, s. Coșnița, r-nul Dubăsari; SEB „Topaz-60”, „Forțele pacifi-

catoare”, s. Coșnița, r-nul Dubăsari; SEB „Topaz 75”, Grădinița de copii, s. Coșnița, r-nul Dubăsari; SEB „Topaz” Grădinița de copii, s. Holercani, r-nul Dubăsari; SP mun. Rezina; SEB „Lafarge Ciment”, or. Rezina; SEB „Penitenciarul 17”, r-nul Rezina; SEB IM „Apa-Canal Ungheni”, s. Valea Mare, r-nul Ungheni; SEB „Topaz”, s. Măcărești, r-nul Ungheni; SEB „Topaz”, s. Petrești, r-nul Ungheni.

(Raportul Anual CIE AE Chișinău, 2014).

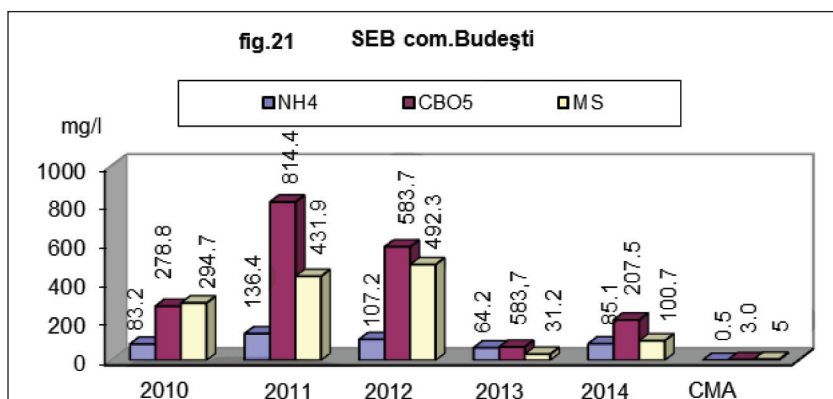
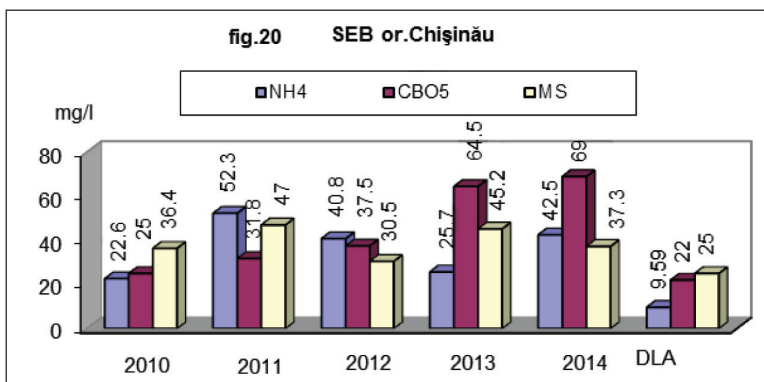
Rezultatele investigațiilor analitice ne demonstrează, în raport cu normele piscicole sau cu normele DLA stabilite depășiri la deversare (fig. 20 – fig. 25).

Volumele insuficiente de ape reziduale recepționate și concentrația excesivă de nocivități, dereglează în ultimii ani funcționarea optimă a procesului tehnologic de epurare la SEB or. Chișinău. Comparativ cu anul 2013 concentrația de noxe deversate în 2014 s-a diminuat neesențial doar la conținutul de

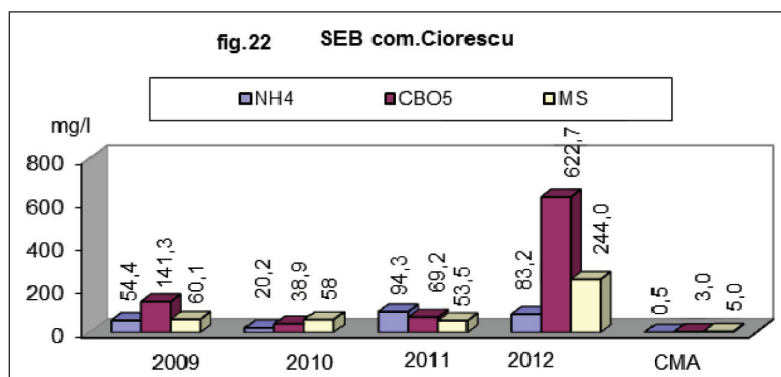
CCO și depășește DLA la conținutul de: MS – de 1,5 ori; CBO_5 – de 3,1 ori; N/NH_4 – de 4,4 ori; N/NO_3 – de 26,6 ori; detergenți – de 31,5 ori (fig. 20).

Cu excepția SEB „Goianul Nou”, majoritatea SEB ale mun. Chișinău se află în stare deplorabilă, cu un grad sporit de uzură al construcțiilor și necesită reconstrucție capitală și modernizare tehnologică.

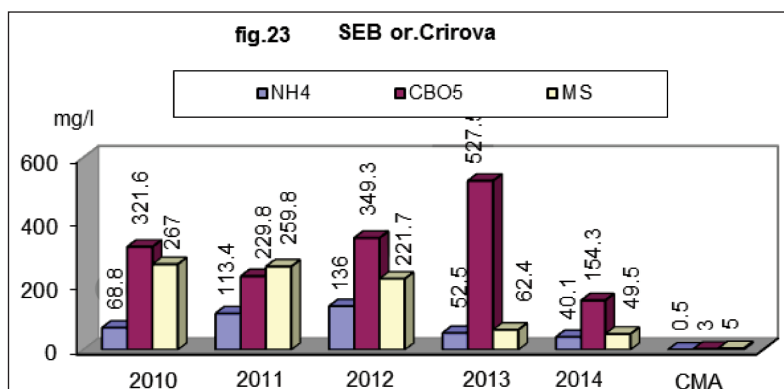
SEB com. Budești practic nu funcționează. Procesul de epurare se reduce la acumularea apelor reziduale la stația de pompare, pomparea lor ulterioară la SEB și deversarea fără epurare în r. Frumoasa. Concentrația de amoniu atinge valoarea de 85,1 mg/dm³, iar a CBO_5 și MS respectiv de 207,5 mg/dm³ și 100,7 mg/dm³, ce depășește de zeci de ori CMA pisc. La moment stația se află în proces de reconstrucție.

Probe de la SEB Ciorescu nu au fost prelevate în 2014, deoarece stația se află în proces de reconstrucție deja 2 ani la rând, iar apele din sistemul comunal al com. Ciorescu, practic fără epurare, se deversează prin rețeaua deteriorată a fostei stații de epurare direct în r. Ichel. În baza datelor analitice ale probelor prelevate în data de 25.07.14 de către inspectorii AE Chișinău a fost calculat prejudiciul, care constituie 40327, 42 lei.

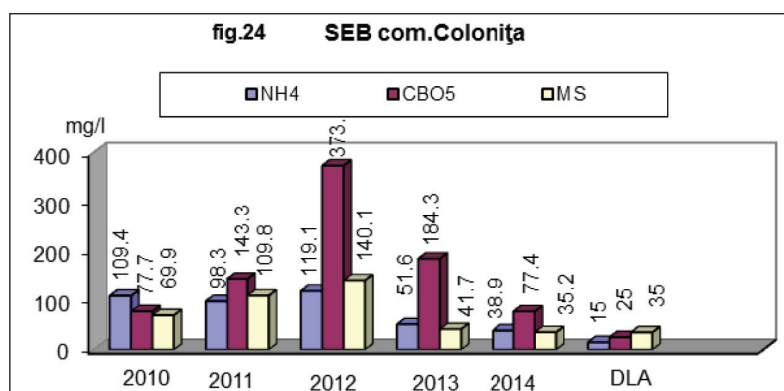

Pe cursul r. Ichel se află și SEB, Cricova, eficacitatea de epurare a căreia nu se încadrează în normativele stabilite. Capacitatea de epurare a stației nu corespunde volumului mărit al apelor reziduale deversate de la întreprinderile vinicole SA „Combinatul de vin și șampanie”, SA „Acorex Wine Holding”, SA „RENAISSANSE-PERFECT”. Ca urmare eficacitatea SEB este diminuată, iar apele uzate fără epurare se deversează în r. Ichel. Concentrațiile de noxe deversate depășesc CMA la indicii: MS – de 9,9 ori; CBO₅ – de 51,4 ori; N/NH₄ – de 102,8 ori. Depășesc DLA și concentrațiile de noxe la SEB Colonița la indicii: CBO₅ – de 7,8 ori; CCO – de 3,7 ori; N/NH₄ – de 3,4 ori.

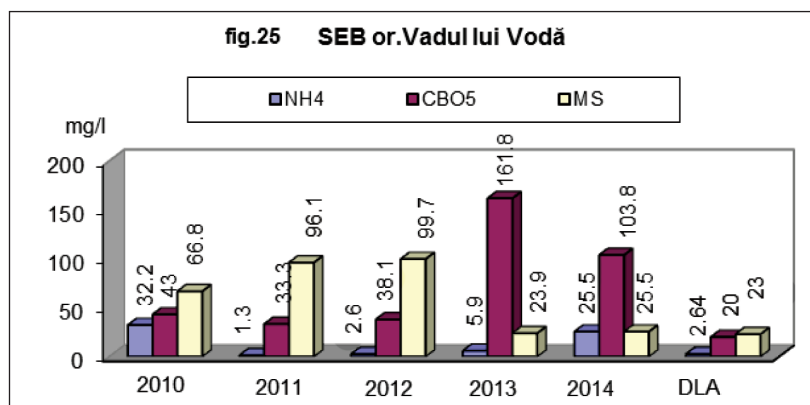

Depășesc DLA și concentrațiile de noxe la SEB Colonița la indicii: CBO₅ – de 7,8 ori; CCO – de 3,7 ori; N/NH₄ – de 3,4 ori.

Eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 32,4 %, a consumului chimic de oxigen este – de 76 %, a consumului biologic de oxigen – 74%, a ionilor de amoniu – 39,7 %.

Apele deversate de la SEB Vadul-lui-Vodă nu se încadrează în normele DLA și afectează calitatea r. Recea. Concentrațiile de noxe deversate depășesc CMA pisc. la indicii: CBO₅ – de 8,1 ori; CCO – de 3,2 ori; detergenți – de 5 ori.

SEB Goianul-Nou (stație nouă de tip „Topaz”) se încadrează în limitele DLA. Eficacitatea de reținere a consumului chimic de oxigen este de 88,5 %, a consumului biologic de oxigen – 88,2%, a ionilor de amoniu – 77,4 %.

În anul 2014 în comparație cu anul 2013 s-a mărit neesențial eficacitatea epurării apelor uzate la SEB Cricova și SEB Colonița la indicii CCO și CBO₅. Eficacitatea epurării apelor uzate la SEB Vadul-lui-Vodă a crescut, cu excepția materiei în suspensie (MS). Eficacitatea epurării ionilor de amoniu (NH₄⁺) rămâne joasă, în deosebi la SEB Chișinău, Cricova, Colonița, Budești. A crescut eficacitatea de epurare la SEB Chișinău în anul 2014 comparativ cu 2013 la indicii CCO și CBO₅ dar s-a micșorat esențial la ionii de amoniu (N/NH₄⁺) și MS. Deversările de ape uzate fără epurare sau insuficient epurate de la SEB ale mun. Chișinău în receptorii naturali – r. Bîc, r. Ichel și alte obiective acvatice, afectează grav calitatea apelor de suprafață.

Eficacitatea SEB din mun. Chișinău 2012-2014

Tabelul 5

nr.	Denumirea SEB	Eficacitatea %											
		materie în suspens.			CCO			CBO ₅			N/NH ₄ ⁺		
		2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
1.	Chișinău	85,5	79,7	63,2	75,9	73,1	76,5	65,8	79,4	79,9	32,2	41,5	24,6
2.	Cricova	60,6	50,0	55,0	52,7	48,9	57,3	54,5	40,9	52,6	-	56,7	31,0
3.	Goianul-Nou	-90,2	74,7	44,6	-62,7	92,6	88,5	-	93,2	88,2	-	99,2	77,4
4.	Colonița	41,6	52,1	32,4	36,5	61,5	76,0	62,5	57,2	74,0	7,7	12,5	39,7
5.	Vadul lui Vodă	40,1	45,1	39,4	45,8	57,8	64,0	44,2	54,5	74,6	92,2	64,4	87,2
6.	Budești		31,2	38,4		68,3	51,7	47,2	68,3	52,4	-	64,2	22,1

Deversările de la SEB SC „Amen Ver” SA, or. Hîncești nu se încadrează în limitele admisibile, iar eficacitatea de epurare este 0 % pentru ionii de amoniu (N/NH₄), reziduu uscat, cloruri (Cl⁻), sulfati (SO₄²⁻) și foarte slabă pentru CCO – 60% și CBO₅ – 50 %. Astfel deversările de la SEB SC „Amen Ver” SA, or. Hîncești diminuează considerabil calitatea r. Cogîlnic.

SEB ÎMDP „Apă-Canal”, s. Bulboaca de asemenea nu se încadrează în normativul de evacuări provenite de la stațiile de epurare a apelor uzate urbane prevăzut în „Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale”.

(HG 950 din 25.11.2013). Eficacitatea de epurare a SEB IM „Apa-Canal Ungheni”, s. Valea Mare, r-nul Ungheni este la un nivel foarte slab și constă în: pentru MS – 52,1 %; reziduu uscat – 1,7 %; cloruri (Cl) – 7,3 %; CCO – 50,5 %; CBO₅ – 51,4%; ioni de amoniu – 60,8 %.

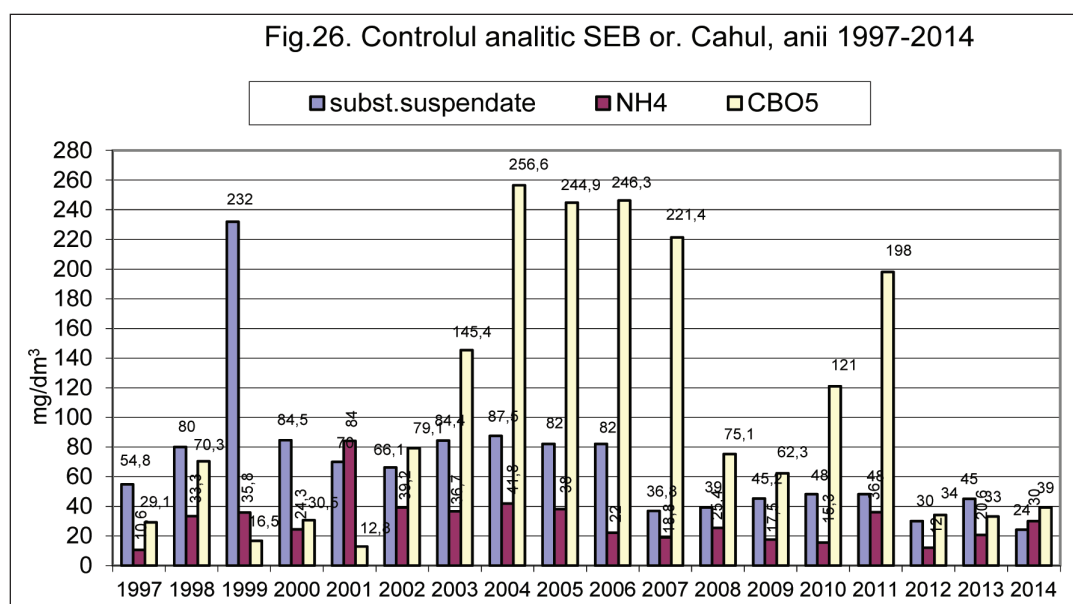
CIE AE Cahul a prelevat probe de la 5 stații de epurare din localitățile Basarabeasca, Taraclia, Leova, Cahul, Vulcănești. În 2014 s-au prelevat probe

de la aceste complexe, precum și de la 12 stații de epurare a apelor uzate cu capacitatea mai mică: SRL „Bemol Retail”, SRL „L. Bargan”, SRL „Gama Lux”, SRL „Tehcomplos-Petrol”, SRL ÎI „Niculșeanu”, SRL „Elit Vadimax”, fabricile de vinuri SA „Vismos”, r-nul Cahul, s. Moscovei, SRL „Grape Valley”, r-nul Cahul, s. Borceag, SRL „Făuritor”, r-nul Leova, s. Tigeci, SA „Imperial Vin”, r-nul Cantemir s. Pleșeni, SRL „Asitorin Agro”, r-nul Taraclia, s. Valea Perjii, SRL „Jemciujina, or. Ceadâr-Lunga, 2 stații de epurare, s. Giurgiulești, SRL „Danube Logistics (Raportul anual al CIE AE Cahul, 2014).

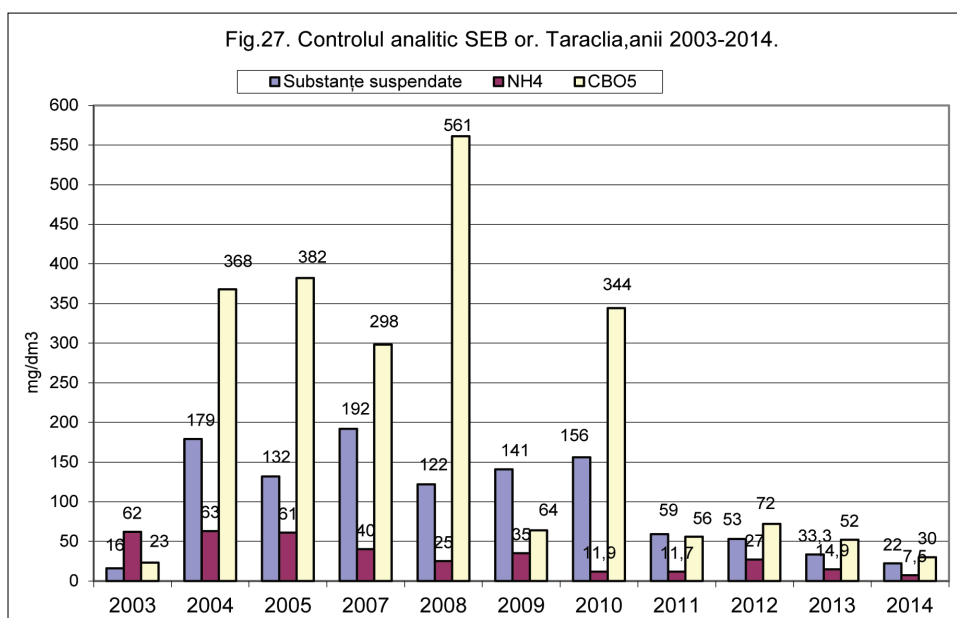
În probele de apă prelevate de la intrare și ieșire de la SEB-uri au fost determinați următorii indici: pH, substanțe suspendate, reziduu uscat, consumul chimic de oxigen (CCO), consumul biochimic de oxigen (CBO₅), cloruri (Cl⁻), sulfați (SO₄⁻²), fosfați (PO₄⁻³), amoniu (NH₄⁺), nitrați (NO₃⁻), nitriți (NO₂⁻), detergenți și grăsimi.

Rezultatele obținute în urma analizelor chimice au fost comparate cu normele piscicole sau cu normele DLA stabilite pentru unele SEB-uri.

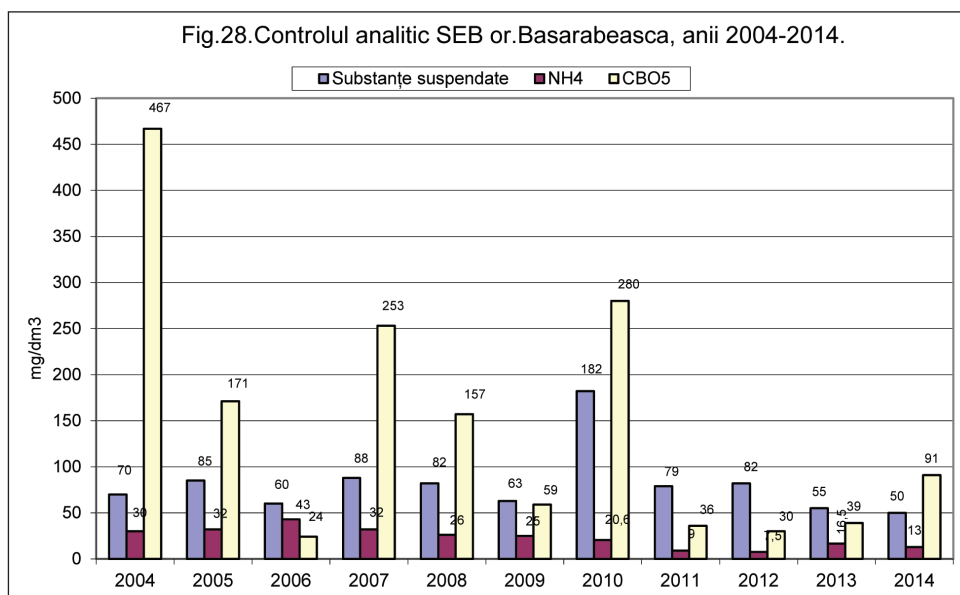
La SEB DP „Apă-Canal Cahul”, or. Cahul depășirile DLA au constituit: MS de 1,6 ori; Cl⁻ – de 2,7 – 3 ori; CCO – de 1,3 ori; CBO₅ – de 2,5 ori; amoniu – de 30,0 ori; nitriți – de 27 ori.

La SEB „ÎM Apă-Canal”, or. Taraclia, depășirile DLA au constituit: la MS – de 1,4 ori; CCO – de 10,0 ori; CBO₅ – de 10,0 ori; amoniu – de 3,0 ori; PO₄⁻³ de 2,7 ori.

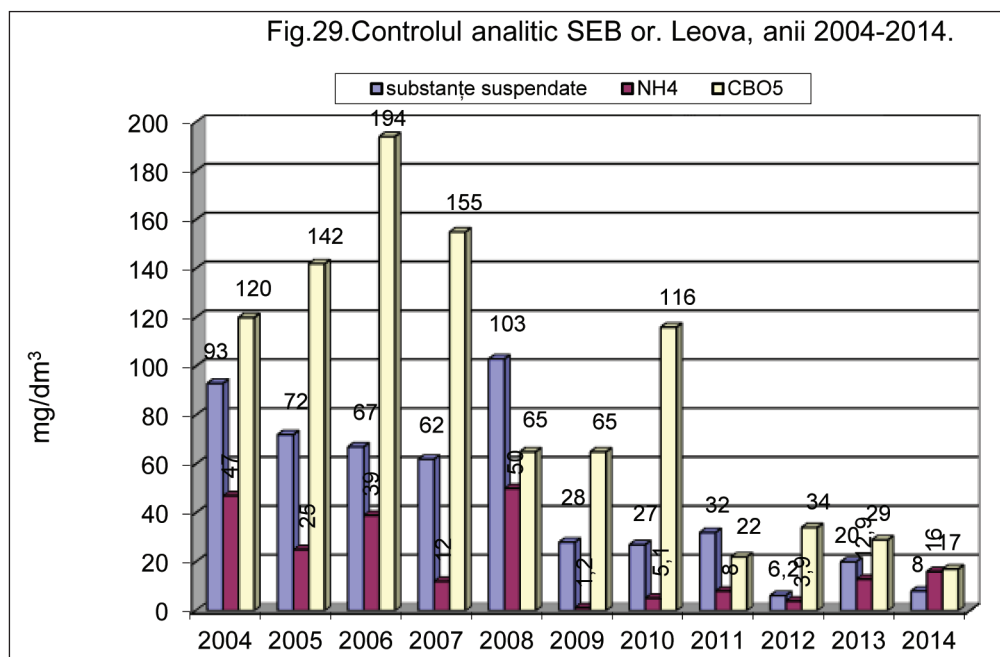
La SEB „ÎM Apă-Canal”, or. Basarabeasca, epurarea se reduce la sedimentarea mecanică, fără epurare biologică. Depășirile DLA la SEB „ÎM Apă-Canal”, or. Basarabeasca au constituit: la MS – de 3,3 ori; CCO – de 3,0 ori; CBO₅ – de 1,2 ori; NO₂⁻ – de 4,0 ori; NH₄⁺ – de 10,0 ori; PO₄⁻³ – de 8,8 ori.

La Stația de epurare a ÎMDPGLC „Apă-Canal”, or. Leova depășirile DLA au constituit: CCO – de 4,0 ori, CBO₅ – de 1,2 ori amoniu – de 15,2 ori, nitriți – de 2,2 ori; PO₄⁻³ – de 6,0 ori.

La stația de epurare a ÎM „Apă-Canal” din or. Vulcănești probele au fost prelevate la intrare și la deversare. S-au depistat depășiri la următorii ingrediente: substanțe suspendate – de 2,4 ori, CBO – de 2,6 ori, (N-NO₂⁻) – de 3,0 ori

Eficacitatea stațiilor de epurare din zona de activitate CIE AE Cahul și analiza comparativă pentru anii 2012-2014 este prezentată în tab. 6.

Eficacitatea SEB-rilor, anii 2012-2014

Tabelul 6

Nr. d/o	Denumirea SEB-rilor	Eficacitatea, %											
		Materie în suspensie			CCO			CBO ₅			NH ₄ ⁺		
		2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
1	„Apă-Canal”, or. Cahul	94,1	73,5	92,0	50	73,5	52,8	52,7	71,3	54,0	68	48,0	45,0
2	ÎMDPGLC „Apă-Canal”, or. Leova	98,5	89,1	96,0	65,7	84,0	80,0	69,9	85,0	80,0	95,6	77,0	70,0
3	ÎM „Apă-Canal”, or. Basarabasca	55,4	68,0	60,0	73,1	67,9	85,0	76,0	67,0	87,0	81,4	69,0	64,0
4	a ÎM „Apă-Canal”, or. Taraclia	83,2	83,5	64,0	30,3	42,4	66,0	32,7	42,2	68,0	43,7	75,0	83,0

Poligoanele de depozitare a deșeurilor solide (PDDS)

PDDS mun. Bălți

Probe de control a apelor provenite de la scurgerile de pe amplasamentul poligonului de depozitare a deșeurilor solide din mun. Bălți au fost prelevate de către CIE AE Bălți din 2 iazuri de acumulare și din r. Ciuluc. Datele obținute caracterizează apele din primul și al doilea iaz ca ape puternic poluate. Depășirile sînt de peste sute de ori față de CMA și anume, în primul acumulator: CBO₅ depășește CMA de 257,56 ori, în al doilea – de 8,1 ori, reziduiul fix corespunzător – de 14,13 ori și 10,92 ori, ionii de amoniu – 47,92 ori și 13,76 ori.

PDDS mun. Chișinău

Trimestrial CIE investigează componența chimică a apelor de filtrare și drenaj la PDDS mun. Chișinău, s. Crețoaia, r-nul Anenii Noi. În legătură cu stoparea depozitării deșeurilor solide la PDDS de către ÎM Regia „Autosalubritate” din data de 08.01.2011, probele au fost prelevate numai în trimestrul IV.

Scopul controlului constă în obținerea datelor despre limitele de încărcare cu poluanți ale deșeurilor lichide toxice și evaluarea prejudiciului cauzat mediului în cazul eventualelor scurgeri de pe teritoriul PDDS.

S-au înregistrat depășiri ale CMA piscicole în fântina de filtrare și respectiv în fântina de drenaj la următorii indici: materie în suspensie – de 29,8 ori și 41,4 ori; CCO – de 658,7 ori și 598,8 ori; CBO_5 – de 2964 ori și 2395,2 ori, amoniu – de 2192,2 ori și 319,0 ori; nitrați – de 3,99 și 3,36 ori; nitriți – de 220 ori și 285 ori; sulfați – de 21,1 și 23,2 ori; detergenți – de 48 ori și 26 ori.

Conform procesului tehnologic de depozitare a gunoiului la PDDS, deșeurile lichide toxice (apele de drenaj și de filtrare) se acumulează în cămine speciale și apoi sînt transportate pe suprafața PDDS. Acest circuit închis al deșeurilor lichide nu aduce pericol mediului ambiant și numai în cazul scurgerilor de suprafață poate avea consecințe grave pentru terenurile agricole situate aval.

Conlucrarea cu Inspecțiile Ecologice (IE) din raioane

În conformitate cu ordinul nr. 18 din 21.03.2006 al IES, în anul 2014 CIE au acordat asistență analitică Inspecțiilor Ecologice din raioane, la solicitare, în cazuri excepționale și în conformitate cu programele de prelevare, coordonate cu șefii IE.

• CIE AE Bălți a acordat asistență analitică:

Inspecției Ecologice Șoldănești – au fost prelevate probe de control de la 4 stații de tip „TOPAZ” cu capacitatea mică – 90 m³/oră; 10 m³/oră; 7,0 m³/oră și 4,0 m³/oră a SA Regia Apă-Șoldănești. Apele uzate au fost epurate insuficient:

- „TOPAZ” (90 m³/oră) – eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 74,58 %, a consumului chimic de oxigen – 68,14 %, a consumul biologic de oxigen – 87,43 %, a ionilor de amoniu – 69,18 %;
- „TOPAZ” (10 m³/oră) – eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 22,45 %, a consumului chimic de oxigen – 26,28 %, a consumul biologic de oxigen – 23,08 %, a ionilor de amoniu – 24,25 %;
- „TOPAZ” (7 m³/oră) – eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 46,46 %, a consumului chimic de oxigen – 37,86 %, a consumul biologic de oxigen – 48,15 %, a ionilor de amoniu – 33,80 %;
- „TOPAZ” (4 m³/oră) – eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 76,8 %, a consumului chimic de oxigen – 67,61 %, a consumul biologic de oxigen – 83,62 %, a ionilor de amoniu – 59,49 %.

Inspecției Ecologice Fălești – s-au prelevat probe de la SEB de tip „Topaz”, s. Călinești, Centru de amplasament pentru copii „Vivatis” pentru determinarea eficacității. Conform analizelor efectuate s-au determinat depășiri ale CMA la indicii: materii în suspensii – de 6,3 ori, reziduu fix – 1,8 ori, CBO_5 – de 5,13 ori, cloruri – de 1,1 ori; ionii de amoniu – de 33,4 ori, nitriți – de 3,64 ori și nitrati – de 1,92 ori, sulfați – de 3,3 ori.

S-au prelevat probe de control la deversare de la IM „Sudzucker-Moldova”, or. Făleşti. Investigațiile fizico-chimice denotă că poluarea receptorului nu are loc datorită faptului că volumul apelor la deversare este mic și nu are o deversare directă în receptor.

Inspecției Ecologice Glodeni – au fost prelevate probe de control de la stațiile de tip „TOPAZ” din localitățile Cuhnești, Balatina, Funduri-Vechi.

La SEB „TOPAZ” s. Cuhnești, eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 76,43%, a consumului chimic de oxigen – 65,56 %, a consumul biologic de oxigen – 87,84 %, a ionilor de amoniu – 52,44 %.

La SEB „TOPAZ” s. Balatina, eficacitatea de reținere a suspensiilor este de – 69,80%, a consumului chimic de oxigen – 63,75 %, a consumul biologic de oxigen – 83,41%, a ionilor de amoniu – 54,72%.

La SEB „TOPAZ”, s. Funduri-Vechi, eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 76,43, a consumului chimic de oxigen – 65,56 %, a consumul biologic de oxigen – 87,84 %, a ionilor de amoniu – 52,44%.

Inspecției Ecologice Rîșcani – au fost prelevate probe de control de la stația de tip „TOPAZ”, s. Aluniș cu scop de a verifica funcționarea acestora. S-au efectuat analize și s-au depistat depășiri ale CMA piscicol la indicii: materii în suspensii – de 7,4 ori, reziduu fix – 1,3 ori, CBO₅ – 5,96 ori; ionii de amoniu – de 34,5 ori, nitriți – de 2,33 ori și sulfati – de 2,3 ori.

Inspecției Ecologice Drochia – s-au prelevat probe de control la deversare de la IM „Sudzucker-Moldova”, or. Drochia. Investigațiile fizico-chimice denotă că poluarea receptorului nu are loc datorită faptului că volumul apelor la deversare este mic și nu are loc deversarea directă în receptor.

• **CIE AE Chișinău a acordat asistență analitică:**

Inspecției Ecologice Hîncești – s-au prelevat probe de apă de la SEB de tip „ZUC”, s. Rusca, Penetenciarul nr. 7, SEB „Vama Leușeni”, s. Sărata-Galbenă, s. Negrea, SEB „IM Amen Ver” SA. Au fost depistate depășiri ale CMA pisc. la deversare la indicii determinați:

1. SEB ZUC, s. Rusca, Penetenciarul nr. 7 : CCO – de 6,3 ori; CBO₅ – de 24,3 ori; MS – de 120 ori; NH₄ – de 156,2 ori; detergenți – de 36 ori ;
2. SEB „Vama Leușeni” : CCO – de 7,9 ori; CBO₅ – de 32,8 ori; MS – de 56,8 ori; NH₄ – de 303 ori; detergenți – de 33 ori. Rezultatele au fost transmise IE Hîncești.
3. ZUC Negrea: CCO – de 9,1 ori, CBO₅ – de 3,6 ori, NH₄ – de 27,9 ori, detergenți – de 127 ori;
4. ZUC s. Sarata-Galbena: CCO – de 1,1 ori, NH₄ – de 17,2 ori, detergenți – de 2,6 ori.
5. SEB „IM Amen Ver” SA: CCO – de 2,7 ori; CBO₅ – de 10,1 ori; MS – de 4,8 ori; NH₄ – de 366,2 ori; detergenți – de 12 ori .

Inspecției Ecologice Călărași – s-au prelevat :

1.5 probe de apă de la SEB Calarasi (stația veche) pentru a evalua influenta deversarilor la stație a apelor uzate industriale SRL „Lapcom”. S-au efectuat analizele și s-au depistat depășiri ale CMA pisc la deversare de la SEB Calarasi la indicii: MS – 10 ori; CCO – 24,3 ori; CBO₅ – 97,2 ori; NH₄ – de 656,9 ori; grăsimi – de 420 ori. Concentrațiile

de poluanți în apa uzată industrială a SRL Lapcom constituie: MS – 8416mg/l; CCO – 7296 mg/l; CBO_5 – 2918,4 mg/l; N/NH_4 – 241,9 mg/l; grasimi – 46 mg/l.

2.5 probe de apă de la SEB IMSP „Vorniceni”. S-au depistat depășiri ale CMA pisc. la deversare la indicii: MS – 8,6 ori; CCO – 2,0 ori; CBO_5 – 8,1 ori; NH_4 – de 15,6 ori.

3.2 probe de apă de la SEB „Hirjauca Vin”. S-au depistat depășiri ale CMA pisc. la deversare la indicii: MS – 4,8 ori; CCO – 9,1 ori; CBO_5 – 2,7 ori; N/NH_4 – de 75,1 ori, detergenți – 7 ori.

Inspecției Ecologice Rezina – au fost prelevate probe de apă de la SEB „Penetenciarul nr. 17”, or. Rezina, SP a or. Rezina; SEB „Lafarge Ciment Moldova” SA. or. Rezi-na. Conform analizelor au fost depistate depășiri ale CMA pisc. la deversare la indicii determinați:

1. SEB „Penetenciarul nr. 17”, or. Rezina : CCO – de 6,6 ori; CBO_5 – de 27,6 ori; MS – de 40,5 ori, NH_4 – de 133,5 ori;
2. SP or. Rezina: CCO – de 6,6 ori; CBO_5 – de 25,7 ori; MS – 73,4 ori; NH_4 – de 315,9 ori; detergenți – de 5263 ori.
3. SEB „Lafarge Ciment Moldova” SA: CCO – de 3,3 ori; CBO_5 – de 13,8 ori; MS – 24,2 ori; NH_4 – de 1,6 ori.

Inspecției Ecologice Criuleni – s-au prelevat probe de apă de la SEB: de tip „Topaz 100” și „Topaz 130” a întreprinderii SRL „Tiruos Group”, s. Hrușevo, r-nul Criuleni, SEB de tip „Valrom”, s. Corjevo, r-nul Criuleni, SEB de tip „Topaz 15” a întreprinderii SRL „Genevis-Prim”, s. Drâșliceni. S-au depistat depășiri ale CMA pisc. la indicii:

1. Topaz 100, s. Hrușevo: CBO_5 – de 1,9 ori; MS – de 4,9 ori; RU – de 1,2 ori; SO_4 – de 6,8 ori;
2. Topaz 130, s. Hrușevo: CCO – de 1,6 ori; MS – de 22,1 ori; SO_4 – de 6,8 ori.
3. Valrom, s. Corjevo: CBO_5 – de 1,1 ori; MS – de 1,9 ori; N/NH_4 – de 57,2 ori.
4. Topaz 15, s. Drâșliceni: CCO – de 21,3 ori, CBO_5 – de 16,7 ori, N/NH_4 – de 209 ori.

Inspecției Ecologice Dubăsari – au fost preluate probe de apă de la 5 SEB de de tip Topaz și Biotol. Conform analizelor au fost depistate depășiri ale CMA pisc. la indici:

1. SEB „Biotol -50”, AO Oraselul copilăriei Pîrîta: CCO- de 7,6 ori; MS – de 8,6 ori; RU – de 1,4 ori; SO_4 – de 1,2 ori; NH_4 – de 23,8 ori; NO_2 – de 25 ori; NO_3 – de 4,3 ori, detergenți – de 56 ori.
2. SEB „Topaz-60”, s. Coșnița, Forțele Pacificatoare: CCO – de 12,2 ori; MS – de 9,7 ori; RU – de 1,1 ori; NH_4 – de 262,6 ori; detergenți – de 29 ori.
3. SEB „Fabrica de Conserve Coșnița”: CCO – de 4,1 ori; MS – de 10,4 ori; NH_4 – de 7,2 ori; detergenți – de 35 ori.
4. SEB „Topaz-24”, s. Doroțcaia: CCO – de 6,6 ori; MS – de 7,2 ori; RU – de 1,2 ori; NH_4 – de 95,9 ori; detergenți – de 76 ori.
5. SEB „Criber SBR 30”, s. Holercani: CCO- de 4,1 ori; MS – de 5,2 ori; NH_4 – de 35,1 ori; detergenți – de 10 ori.

Inspecției Ecologice Ștefan-Vodă – s-au prelevat 2 probe de apă de la SEB „Apa-Canal Ștefan-Vodă”. S-au depistat depășiri ale CMA pisc. la deversare la indicii: MS – 9,8 ori; CCO – 27,0 ori; CBO_5 – 108,1 ori; NH_4 – de 163,6 ori.

Inspecției Ecologice Nisporeni – au fost preluate probe de la 3 SEB de tip „ZUC” din r-nul Nisporeni. Conform analizelor efectuate s-au depistat depășiri ale CMA pisc la deversare la indicii:

1. ZUC Cristesti: CBO_5 – de 2,1 ori, NH_4 – de 2,3 ori, detergenți – de 3,0 ori.
2. ZUC Iurceni: CCO – de 4,2 ori, CBO_5 – de 15,9 ori, NH_4 – de 4,6 ori, detergenți – de 8,0 ori;
3. ZUC Dragusenii-Noi: CBO_5 – de 2,5 ori, NH_4 – de 25,4 ori, detergenți – de 8,0 ori;

Inspecției Ecologice Ungheni – s-au prelevat probe de la 3 SE. Conform analizelor s-au depistat depășiri ale CMA pisc. la indicii:

1. SEB ÎM Apă-Canal Ungheni: CCO – de 3,3 ori; MS – 5,6 ori; N/NH_4 – de 26,7 ori, detergenți – 38 ori;
2. SE Topaz, s. Petrești: CCO – de 4,2 ori; MS – 4,3 ori; N/NH_4 – de 3,6 ori; detergenți – de 8 ori;
3. SE Topaz s. Măcărești: CCO – de 2,6 ori; MD – de 4,5 ori; N/NH_4 – de 5,1 ori; detergenți – de 10 ori.

Inspecției Ecologice Orhei – Au fost prelevate probe de la SEB „ZUC” din or. Orhei. Conform analizelor chimice s-a constatat, că concentrațiile la deversare nu depășesc valorile limită de încărcare cu poluanți a apelor uzate industriale și urbane evacuate în corpurile de apă, HG 950 din 25.11.2013.

Inspecției Ecologice Anenii-Noi – s-au prelevat 2 probe de apă uzată de la SEB prim. Gangura, r-nul Anenii-Noi și SEB CAP „Basarabia”. Conform analizelor s-au depistat depășiri ale CMA pisc. la deversare la:

1. SEB prim. Gangura: CCO – de 2,2 ori; CBO_5 – de 7,2 ori; MS – de 8 ori, N/NH_4 – de 1,3 ori, N/NO_2 – de 5 ori; N/NO_3 – de 3,8 ori; detergenți – de 3,9 ori.
2. SEB CAP „Basarabia”: CCO – de 5,1 ori; CBO_5 – de 18,9 ori; MS – de 8 ori, N/NH_4 – de 1,3 ori, N/NO_3 – de 1,9 ori.

AE Gagauzia – au fost preluate probe de apă de la SEB IM Apă-Canal Comrat în data de 15.01.14 și 02.10.14. S-au depistat depășiri ale CMA pisc. la indicii:

1. (în data 06.03.14) CCO – de 2,2 ori, CBO_5 – de 7,3 ori, N/NO_2 – de 5 ori, N/NO_3 – de 3,8 ori, N/NH_4 – de 1,3 ori, detergenți – de 3,9 ori;
2. (în data 02.10.14) CCO – de 9,7 ori, CBO_5 – de 53,1 ori, MS – 15,6 ori, N/NH_4 – de 154,6 ori, detergenți – de 9,53 ori;

• **CIE AE Cahul a acordat asistență analitică:**

Agenciei Ecologice Cahul.

În conformitate cu planul-grafic de prelevare a probelor au fost prelevate probe de la 6 spălătorii auto din or. Cahul: SRL „Bemol Retail”, SRL „L. Bargan”, SRL „Gama Lux”, SRL „Tehcomplos-Petrol”, ÎI „Niculșeanu”, SRL „Elit Vadimax”. Rezultatele încercărilor apelor la ieșire depășesc normativele: MS de 2 – 12,0 ori, (CCO- C_r) – de 2,4-15,0 ori, CBO_5 – de 4,6-30,0 ori.

De asemenea au fost verificate:

– stația de epurare Topaz 75 de la SC „TransCargo”, s. Giurgiulești, unde în urma efectuării analizelor, mai esențiale depășiri s-au depistat la următorii ingrediente:

CBO₅ – de 4,0 ori, amoniu (N/NH₄⁺) – de 25,0 ori, nitriți (N/NO₂⁻) – de 22,5 ori, CCO – de 3,2 ori.

- stația de epurare de la fabrica de vin SA „Vismos”, s. Moscovei, unde în urma efectuării analizelor, mai esențiale depășiri s-au depistat la următorii ingredienți: MS de 10,0 ori, CBO₅ – de 3,3 ori, amoniu (N/NH₄⁺) – de 1,1 ori, CCO – de 2,5 ori.
- stația de epurare de la fabrica de vin SRL „Grape Valley”, s. Borceag. Conținutul supranormă s-a fixat la CCO – de 1,9 ori; substanțe suspendate – de 1,3 ori; CBO₅) – de 3,8 ori.
- SRL „Valexchimp”, r-nul Cahul, s. Văleni, gîrla lacului Belev. La conținutul produselor petroliere apele de suprafață corespund normativelor.

Inspecției Ecologice Taraclia – la solicitarea inspectorilor au fost controlate:

- ÎM „Tvardisan”, râul Chirghij-Chitai. Probe de control au fost prelevate de la ieșire și din emisar – râul Chirghij-Chitai amonte și aval. În rezultatul analizelor s-au depistat depășiri ale LA la indicii: CCO – de 33,7 ori, CBO₅ – de 68,0 ori, substanțe suspendate – de 64,4 ori, reziduu uscat – de 3,0 ori, amoniu (N/NH₄⁺) – de 65 ori, nitriți (N/NO₂⁻) – de 11 ori.
- SA „Bodlev Dimitri” de la ieșire, amonte și aval pe râul Chirghij-Chitai. În rezultatul analizelor s-a constatat că apele uzate la ieșire de la întreprinderea SA „Bodlev Dimitri” nu corespund normativelor în vigoare la următorii ingredienți: CCO – de 3,3 ori, CBO₅ – de 5,0 ori, substanțe suspendate – de 91,2 ori, reziduu uscat – de 2,5 ori, sulfat (SO₄²⁻) – de 2,0 ori, grăsimi – de 240 ori.
- stația de epurare la fabrica de vin SRL „Asitorin Agro”, r-nul Taraclia, s. Valea Perjei. Probe de control au fost prelevate la ieșire. În urma efectuării analizelor s-au depistat depășiri la următorii ingredienți: CCO – de 3,6 ori, CBO₅ – 7,3 ori, substanțe suspendate – de 7,0 ori, nitriți (N-NO₂⁻) – de 1,5 ori.
- stația de epurare de pe teritoriul SC „Inter-Tabac”, din or. Tvardița, r-nul Taraclia. Probe de control au fost prelevate la ieșire din stația de epurare. În urma efectuării analizelor s-au depistat depășiri la următorii ingredienți: substanțe suspendate – de 4,0 ori, CCO – de 2,3 ori, CBO_t – de 3,4 ori, N/NH₄⁺ – de 2,0 ori.
- SRL „E.M. Azimut”, or. Taraclia, ieșire din blocul sanitar. Conținutul supranormă s-a constatat la substanțe suspendate – de 10,0 ori, CCO – de 4,3 ori, CBO_t – de 5,4 ori, N/NH₄⁺ – de 20,0 ori. Apele uzate sînt evacuate în sistemul de canalizare municipal.
- SRL „Goscana”, or. Taraclia, ieșire din blocul sanitar. Conținutul supranormă s-a depistat la substanțe suspendate – de 9,4 ori, CCO – Cr – de 4,8 ori, CBO – de 5,9 ori, N/NH₄⁺ – de 21,0 ori. Apele uzate sînt evacuate în sistemul de canalizare municipal.

Inspecției Ecologice Cantemir – La solicitarea inspectorilor au fost prelevate probe la:

- stația de epurare a SA „Imperial Vin”, fabrica de vin, s. Pleșeni. Depășiri ale limitelor admisibile la ieșire s-au înregistrat la CCO – de 33,0 ori, CBO₅ – de 68,0 ori, substanțe suspendate – de 14,4 ori;
- fabrica de vin, SA „Imperial Vin” din s. Pleșeni, ape meteorice, proba de control a fost prelevată pe terenul principal. În urma efectuării analizelor s-au depistat depășiri la următoarele ingrediențe: CCO – de 1,2 ori, substanțe suspendate – de 4,0 ori, ortofosfați PO₄⁻³ – de 1,1 ori;

- ÎM SA „Pрут”, s. Cania. Au fost prelevate 4 probe de ape meteorice de pe terenul principal al întreprinderii, pentru aprecierea gradului de poluare a mediului. În urma efectuării analizelor s-au depistat depășiri numai la substanțe suspendate – de 1,6 ori.
- spălătoria auto ÎI „Elefant”, s. Gotești. În urma efectuării analizelor la ieșire s-au depistat depășiri la CCO – de 3,8 ori, CBO₅ – 8,0 ori, substanțe suspendate – de 2,2 ori, detergenți anionici – de 1,2 ori.

Inspecției Ecologice Basarabeasca – la solicitarea inspectorilor a fost controlat:

- Depoul de locomotive CFM, or. Basarabeasca la ape meteorice. Depășiri ale limitelor admisibile (LA) s-au depistat la următorii ingrediente: CC – de 2,8 ori, consumul biochimic de oxigen (CBO₅) – de 5,3 ori, substanțe suspendate – de 30,0 ori, amoniu (N/NH₄⁺) – de 13,7 ori, nitriți (N/NO₂⁻) – de 1,4 ori, reziduu uscat – de 1,3 ori, produse petroliere – de 3,7 ori.
- Depoul de vagoane frigorifice, filiala ÎS „Calea Ferată din Moldova” la ape uzate. Depășiri ale limitelor admisibile (LA) s-au depistat la următorii ingrediente: reziduu uscat – de 1,3 ori, CCO – de 1,7 ori, CBO₅ – de 3,3 ori, substanțe suspendate – de 6,8 ori, produse petroliere – de 3,2 ori, amoniu (N/NH₄⁺) – de 1,7 ori.

Inspecția Ecologică Basarabeasca a înaintat prescripții obligatorii și a calculat plata pentru poluarea mediului conform legislației în vigoare.

Inspecției Ecologice Leova – La solicitarea inspectorilor au fost prelevate probe de apă de la 3 stații de epurare din s. Iargara, or. Leova. Conform analizelor la ieșire din stații s-au depistat depășiri la indicii:

- stația Topaz – 2,25 PF: CCO – de 2,4 ori, CBO₅ – de 4,6 ori, reziduu uscat – de 1,9 ori, nitriți (N/NO₂⁻) – de 3,0 ori.
- stația Topaz-150PF: CCO – de 4,3 ori, CBO₅ – de 8,3 ori, amoniu (N/NH₄⁺) – de 2,0 ori, nitriți (N-NO₂⁻) – de 6,0 ori;
- stația Topaz-75 PF: substanțe suspendate – de 6,2 ori, CCO – de 12,0 ori, CBO₅ – de 24,0 ori, reziduu uscat – de 1,4 ori, amoniu (N/NH₄⁺) – de 25,5 ori, nitriți (N/NO₂⁻) – de 4,5 ori.

S-au prelevat probe de la intrare și ieșire din stația de epurare, fabrica de vin SA „Fauritor”, r-nul Leova, s. Tigheci. În urma efectuării analizelor la ieșire din stația de epurare nu s-au depistat depășiri ale (LA).

AE Gagauzia – La solicitarea inspectorilor au fost prelevate probe de apă:

- or. Ceadâr-Lunga, întreprinderea SA „Aur Alb” – elevator, stația de epurare. Conform analizelor efectuate s-au depistat depășiri la ieșire: substanțe suspendate – de 2,0 ori; CCO – de 1,6 ori.
- Centrul de recuperare pentru copii, or. Ceadâr-Lunga. Probe de control au fost prelevate de la ieșire (fântina de acumulare). S-au depistat depășiri la următoarele ingrediente: CCO – de 3,0 ori, substanțe suspendate – de 8,0 ori, nitriți (N/NO₂⁻) – de 1,8 ori, amoniu (N/NH₄⁺) – de 3,1 ori, ortofosfați PO₄⁻³ – de 4,8 ori.
- SRL „Jemciujina”, fabrica de vin, or. Ceadâr-Lunga. Probe de control au fost prelevate de la ieșire (fântina de acumulare). S-au depistat depășiri la următoarele ingrediente: oxiditatea (CCO – Cr) – de 2,4 ori, nitriți (N-NO₂⁻) – de 2,3 ori, ortofosfați PO₄⁻³ – de 2,1 ori.
- or. Ceadâr-Lunga, întreprinderea „BTA-24”. Conform analizelor efectuate s-au de-

- pistat depășiri la ieșire: substanțe suspendate – de 3.6 ori; CCO-Cr – de 2.5 ori, CBO_5 – de 5 ori, (N/NH_4^-) – de 1,3 ori.
- or. Ceadâr-Lunga, SRL. „Comintercris” de la ieșire, de pe teren, depășiri au fost depistate la CBO_5 – de 2 ori.
 - ÎI „Costov S”, r-nul Ceadâr-Lunga, s. Baurci la ape uzate. Probe de control au fost prelevate la fântină de acumulare. Depășiri ale LA s-au depistat la următorii ingrediente: substanțe suspendate – de 0,2 ori, oxiditatea (CCO-Cr) – de 0,6 ori, CBO_5 – de 1,1 ori.
 - ÎI „Costova M”, s. Baurci, r-nul Ceadâr-Lunga, la ape uzate. Probe de control au fost prelevate la fântină de acumulare. Depășiri ale LA s-au depistat la următorii indici: CCO – de 0,5 ori, CBO_5 – de 1,1 ori.
 - ÎM „Supac Service”, s. Cazaclia, r-nul Ceadâr-Lunga, – 2 probe de apă de la 2 sonde arteziene. În urma efectuării analizelor, depășiri ale LA s-au depistat la sonda nr. WP-2: amoniu (N/NH_4^+) – de 3.4 ori, reziduu uscat – de 1,9 ori; sonda nr. 1285: amoniu (N/NH_4^+) – de 3.2 ori, reziduu uscat – de 1,6 ori.
 - stația de epurare a ÎM „Apă-Canal” din or. Vulcănești. Probele au fost prelevate la intrare și ieșire. În urma efectuării analizelor s-au depistat depășiri la următorii ingrediente: substanțe suspendate – de 2,4 ori, CBO_t – de 2,6 ori, nitriți (N/NO_2^-) – de 3,0 ori.

Controlul scurgerilor apelor meteorice de pe teritoriul întreprinderilor

Un volum impunător de poluanți, în special produse petroliere, pătrund în apele naturale prin scurgerile meteorice de pe teritoriul zonelor urbane și industriale.

Întru evaluarea calității scurgerilor meteorice au fost prelevate probe de pe teritoriul a 201 întreprinderi, inclusiv 158 întreprinderi în zona de nord a republicii, 45 unități economice și 82 stații PECO ale întreprinderii ÎM „Tirex Petrol” SA din zona centrală, 2 unități economice și 2 PECO în zona de sud. Probe reprezentative au fost prelevate în timpul precipitațiilor atmosferice și s-au determinat concentrațiile de suspensii și produse petroliere. Rezultatele investigațiilor efectuate denotă o încărcare a apelor uzate evacuate de pe teritoriile întreprinderilor cu produse petroliere și suspensii peste limitele admisibile de zeci și chiar sute ori.

În probele de apă meteorică prelevate la stațiile PECO a ÎM „Tirex Petrol” SA din mun. Chișinău, r-nele Criuleni, Orhei, Telehești, Strășeni, Călărași, Ungheni, Ialoveni, Hîncești, Anenii-Noi, Căușeni, Leova, Basarabeasca, Ștefan-Vodă, Cahul, Fălești, Glo-deni, Rîșcani, Edineț, Dondușeni, Soroca, Ocnița conținutul de produse petroliere și materie în suspensie variază respectiv: 0,4-2,4 mg/dm³ și 15,6 – 32 mg/dm³.

Lipsa sistemelor de epurare prealabilă a apelor meteorice la majoritatea întreprinderilor prezintă un pericol serios pentru mediul ambiant. (Rapoartele anuale ale CIE AE Chișinău, Bălți, Cahul).

Concluzii

Rezultatele investigațiilor efectuate pe parcursul anului 2014 demonstrează că:

1. Eficacitatea funcționării stațiilor de epurare pe întreg teritoriul țării nu s-a îm-

bunătățit, comparativ cu anul 2013. Eficacitatea epurării conținutului de NH_4^+ este foarte joasă la majoritatea stațiilor. Volumele insuficiente de ape reziduale recepționate și prin urmare concentrația excesivă de nocivități, dereglează funcționarea optimă a procesului tehnologic de epurare.

2. Calitatea apelor de suprafață este la limita anilor precedenți, deci rămâne a fi poluată, sursa principală de poluare fiind evacuările directe ale apelor uzate, fără epurare sau insuficient epurate de la stațiile de epurare.
3. Evacuările de ape uzate fără epurare în fl. Nistru de la DAC, or. Soroca și ÎM „Șoldănești Service”, precum și evacuările directe a apelor uzate în r. Ichel din com. Ciorescu, r-nul Criuleni, continuă să fie o problemă acută, influențând negativ calitatea apelor acestor râuri.
4. Agenții economici nu întreprind măsuri pentru epurarea apelor meteorice, care continuă să fie o sursă de poluare semnificativă a apelor de suprafață.

4. Analiza solului

În anul 2014 Centrele de Investigații Ecologice ale AE Chișinău, AE Bălți și AE Cahul au activat conform planurilor de activitate și în conformitate cu situația operativă ecologică creată. Direcțiile principale ale activității:

- cercetări pedologice la obiectivele supuse poluării pentru calcularea prejudiciului;
- efectuarea cercetărilor pedologice la obiectele de construcții pentru asigurarea folosirii raționale a resurselor funciare, decopertarea preventivă a stratului fertil de sol;
- efectuarea monitoringului terenurilor agricole, situate în aval de Poligonul de Depozitare a Deșeurilor Solide (PDDS) din s. Crețoaia, r-nul Anenii-Noi pentru prevenirea impactului ecologic;
- monitorizarea calității solului, acumularea datelor analitice necesare pentru elucidarea și redresarea situației date;
- analiza solului pentru determinarea gradului de poluare cu produse petroliere la stațiile de alimentare cu combustibil (SAC):

În total au fost prelevate 6275 probe de sol și s-au efectuat 48 875 analize chimice, inclusiv CIE AE Bălți – 2 656 probe și 27 481 analize, CIE AE Chișinău – 2 527 probe și 15 357 analize, CIE AE Cahul – 1 092 probe și 6 031 analize. Au fost întocmite 846 rapoarte de încercări ale investigațiilor analitice, inclusiv CIE AE Bălți – 241 rapoarte, CIE AE Chișinău – 477 rapoarte, CIE AE Cahul – 128 rapoarte.

Cercetările pedologice efectuate pentru calcularea prejudiciului în cazul poluării solului și distrugerii stratului de sol fertil în urma lucrărilor de construcție

• De către CIE AE Bălți au fost efectuate 5 cercetări:

1. La solicitarea Inspecției Ecologice Fălești:

1.1. S-au prelevat probe de pe terenul presupus poluat cu deșeuri animaliere din teritoriul SRL „Logofăt-Prim”, s. Logofteni, r-nul Fălești. La obiectul controlat au fost pre-

levate probe de sol pentru a determina gradul de poluare a solului cu deșeuri animaliere în jurul terenului unde se descarcă laptele. Suprafața terenului presupus poluat – 5 m². Investigațiile de laborator au constatat că solul nu este poluat.

1.2. S-au prelevat probe de pe terenul presupus poluat în urma deversărilor apelor menajere de la spitalul din or. Fălești. Suprafața terenului presupus poluat este de –250 m². Conform investigațiilor de laborator solul nu este poluat cu nitrați și nu este salinizat.

Rez. fix. % – 0,24 – 0,28 % (LMA ≤ 0,30%)

Nitrați NO₃ (mg/kg) – 52,62 – 45,93mg/1 kg sol (LMA ≤ 130mg/kg sol)

2. La solicitarea Inspecției Ecologice Florești:

Au fost prelevate probe de pe terenul presupus poluat cu produse petroliere pe teritoriul ICS „Onur Summa”, întreprindere de producere a asfaltului. Suprafața terenului presupus poluat este de 4 m². În rezultatul investigațiilor de laborator s-a constatat că solul nu este poluat cu produse petroliere și nu este salinizat.

3. La solicitarea Inspecției Ecologice Sîngerei:

În rezultatul producerii accidentului rutier și scurgerii motorinei din cisterna autovehiculului ce aparține SRL „Bemol-Retail”, care s-a răsturnat de pe podul peste r. Ciulucul Mare, Centura de ocolire a or. Sîngerei, 250 m de la Stația PECO „Bemol-Retail” s-au prelevat probe în secțiunea amonte de locul producerii accidentului și aval pe albia r. Ciulucul Mare. S-au efectuat investigațiile de laborator și s-a constatat – conținutul produselor petroliere înregistrat în probele de sol prelevate la locul accidentului sînt peste limitele admisibile, solul este puternic poluat la adîncimea de 20-40 cm. Rezultatele au fost prezentate la Inspecția Ecologică Sîngerei pentru calcularea prejudiciului cauzat mediului.

4. La solicitarea Inspecției ecologice Rezina:

Pentru determinarea gradului de poluare a solului presupus poluat pe o suprafață de 223 m² cu produse petroliere pe terenul aferent depozitului de utilaje al Liniei Nr. 2, „Lafarge Ciment (Moldova)” SA. Rezultatele analizelor denotă că solul în S-1 și în S-2 este puternic poluat cu produse petroliere, conținutul lor este de 5608,0 mg/kg sol, (CMA ≤ 1000 mg/kg).

Datele au fost prezentate la Inspecția Ecologică Rezina pentru calcularea prejudiciului.

• De către CIE AE Chișinău au fost efectuate 36 cercetări

5. La solicitarea Inspectoratului Ecologic de Stat:

5.1. Au fost prelevate 12 probe de pe terenul silvic, parcela nr. 53, Pădurea lui Fănuță, Tohatinul de Jos pentru calcularea prejudiciului în rezultatul deversării apelor reziduale din haznaua ce aparține SRL „Popasul Domnesc”. Conform analizelor s-a depistat poluarea solului cu ioni de amoniu, iar prejudiciul calculat constituie 2000 lei.

5.2. S-a calculat prejudiciul cauzat resurselor funciare în rezultatul deversării apei din bazinul de înot al SRL „Banana Parc” pe suprafața solului din zona de protecție a bazinului acvatic. Prejudiciul constituie 13 042,93 lei.

5.3. Au fost prelevate 21 probe de pe terenul adiacent ramblierii neautorizate a unui teren cu S=0,07 ha din extravilanul s. Ratuș, r-nul Criuleni, beneficiar – persoana fizică

Buzu Grigore. Conform analizelor s-a determinat că stratul de sol fertil constituie 80 cm. S-a calculat prejudiciul, care constituie 43 680 lei.

5.4. Pentru calcularea prejudiciului cauzat resurselor funciare în rezultatul excavării neautorizate a solului din pădurea-parc Schinoasa s-au prelevat 10 probe și s-au efectuat analizele. Conform analizelor grosimea stratului de sol fertil este de 20 cm. Prejudiciul cauzat resurselor funciare constituie 24 080 lei.

5.5. S-au prelevat 10 probe de pe terenul agricol, or. Orhei, unde au fost efectuate lucrări de construcție fără decopertarea prealabilă a stratului de sol fertil, beneficiar al terenului – SRL „Ampira”. Conform analizelor s-a determinat grosimea stratului de sol fertil – 80 cm și conținutul de humus – 3,24%. S-a efectuat calculul prejudiciului, care constituie 1 346 400 lei.

5.6. Au fost prelevate 6 probe de pe terenul de construcție a depozitului agro-industrial, com. Stăuceni, unde s-au efectuat lucrări de construcție fără decopertarea prealabilă a stratului de sol fertil, beneficiar Catan Valentin, persoană fizică. Conform analizelor s-a determinat grosimea stratului de sol fertil – 40 cm și conținutul de humus – 2,75%. S-a efectuat calculul prejudiciului, care constituie 67 200 lei.

5.7. S-au prelevat 10 probe de pe terenul de construcție a parcului de autobuse cu spații de oficiu din com. Trușeni, unde au fost efectuate lucrări de excavare fără decopertarea prealabilă a stratului de sol fertil, beneficiar Munteanu Vladimir. Conform analizelor s-a determinat grosimea stratului de sol fertil – 80 cm și conținutul de humus – 3,1 %. S-a calculat prejudiciul, care constituie 318 064 lei.

5.8. S-au prelevat probe de pe terenul de excavare a gropii de împrumut din s. Cortin, r-nul Taraclia pentru construcția drumului Ceadîr-Lunga-Taraclia. S-a determinat că grosimea stratului de sol fertil, care nu a fost decopertat, este de 20 cm. Prejudiciul constituie 59 200 lei.

5.9. S-au prelevat 18 probe de sol din preajma drumului de acces construit de către SRL „Dalima Cons” fără decopertarea stratului de sol fertil. S-a efectuat calculul prejudiciului, care constituie 439 970 lei.

6. La solicitarea Agenției Ecologice Chișinău.

6.1. S-au prelevat 9 probe din teritoriul fabricii avicole SRL „LARSAN-NOR”, terenul a fost poluat cu dejecții animaliere cu $S=0,05$ ha. Conform analizelor efectuate s-a depistat poluarea solului cu ioni de amoniu, iar prejudiciul calculat constituie 68 986,89 lei.

6.2. S-au prelevat 5 probe de sol pe terenul unde au fost deversate ape uzate de la SEB din s. Cruzești. S-a determinat poluarea solului cu ioni de amoniu și săruri solubile. Prejudiciul constituie 2 759,1 lei.

6.3. Au fost prelevate 6 probe de pe terenul poluat cu deversări din haznaua de ape uzate, parcul Rîșcani, mun. Chișinău, str. N. Dîmo 88/1, beneficiar SRL „Toto Gril”. S-au efectuat analizele și s-a calculat prejudiciul, care constituie 1 941,37 lei.

6.4. S-a calculat prejudiciul cauzat resurselor de sol în rezultatul deversării apelor menajere uzate în lunca r. Ichel, pe terenul aferent stației de epurare a apelor uzate din com. Ciorescu. Suma prejudiciului constituie 9 405,96 lei.

6.5. Au fost prelevate 4 probe din excavarea neautorizată a solului din extravilanul s. Colonița, mun. Chișinău. Conform analizelor pînă la adîncimea de 60 cm se afla stra-

tul de sol antropic, iar de la 60 la 120 cm stratul de sol fertil cu conținutul mediu de humus de 2,39 %. Suma prejudiciului constituie 11520 lei.

6.6. S-au prelevat 15 probe de pe terenul cu S=1,1 ha, excavat neautorizat de către SRL „Agrostandard”, șos. Balcani, mun. Chișinău. Conform analizelor grosimea stratului de sol fertil este de 40 cm, iar prejudiciul calculat constituie 352 000 lei.

6.7. Au fost prelevate 4 probe de pe terenul pentru construirea drumului de acces din com. Tohatin, s. Tohatin, beneficiar persoana fizică Puzdrea Inga, pentru calcularea prejudiciului. Conform analizelor s-a calculat prejudiciul care constituie 1 575 lei.

6.8. S-au prelevat probe de pe terenul din extravilanul com. Stauceni, excavare neautorizată fără decopertarea selectivă a stratului de sol fertil de către SRL „Agroprofit”. Prejudiciul constituie 297 600 lei.

6.9. Au fost prelevate probe de pe terenul de construcție al Centrului de Reparație a Tehnicii și Mijloacelor Agricole din extravilanul or. Durlești, beneficiar SC „Deltrans Service” SRL, unde s-au efectuat lucrări de construcție și deteriorarea solului fertil. Prejudiciul calculat constituie 344 000 lei.

6.10. S-au prelevat probe de pe terenul de construcție a magazinului din str. Alba-Iulia, 204, mun. Chișinău, beneficiar „Linella” SRL, unde s-au efectuat lucrări de construcție fără decopertarea prealabilă a solului fertil. Prejudiciul calculat constituie 5 040 lei.

6.11. Au fost prelevate probe de sol de pe terenul de construcție a depozitului agricol din extravilanul com. Tohatin, mun. Chișinău, beneficiar persoana fizică Secieru, unde au fost efectuate lucrările de excavare neautorizată, fără decopertarea selectivă a stratului de sol fertil. Prejudiciul constituie 8 000 lei.

7. La solicitarea Inspecției Ecologice Criuleni:

7.1. Au fost prelevate 6 probe de pe terenul unde a avut loc scurgerea de dejecții animale din extravilanul s. Coșernița, r-nul Criuleni, beneficiar al terenului – persoana fizică Godan Vasile. S-a calculat prejudiciul, care constituie 2 500 lei.

7.2. S-au prelevat probe de pe terenul de construcție a SAC din s. Ratuș, r-nul Criuleni, beneficiar – ICS „Bemol Retail”, unde au fost efectuate lucrări de rambliere fără decopertarea startului de sol fertil. Prejudiciul constituie 62 400 lei.

8. La solicitarea Inspecției Ecologice Călărași:

8.1. S-a calculat prejudiciul cauzat resurselor de sol în rezultatul deversării apelor uzate de la SA „Vinăria din Vale”, s. Seseni, r-nul Călărași. Conform analizelor solul este slab poluat. Suma prejudiciului constituie 2 110 lei.

8.2. Au fost prelevate 4 probe de sol de pe terenul de construcție a magazinului de piese auto, beneficiar persoana fizică Artene Liliana, or. Călărași, unde au fost efectuate lucrări de construcție fără decopertarea prealabilă a stratului de sol fertil. S-a calculat prejudiciul, care constituie 490 lei.

8.3. S-au prelevat 4 probe de sol de pe terenul de construcție a centrului de deservire auto, beneficiar persoana fizică Bătrîncea Gheorghe, or. Călărași, unde au fost efectuate lucrări de construcție fără decopertarea prealabilă a stratului de sol fertil. S-a calculat prejudiciul, care constituie 1 275 lei.

9. La solicitarea Inspecției Ecologice Strășeni:

9.1. S-au prelevat 4 probe de sol de pe terenul proprietate privată a persoanei fizice Avram Gheorghe, extravilanul s. Capriana, r-nul Strășeni, unde au fost efectuate lucrări

de construcție fără decopertarea stratului de sol fertil. S-a calculat prejudiciul, care constituie 102 000 lei.

9.2. S-au prelevat 8 probe de pe terenul de construcție a depozitului pentru păstrarea și prelucrarea fructelor și legumelor din extravilanul or. Strășeni, beneficiar SRL „Vild-vastprest”, unde au fost efectuate lucrări de construcție fără decopertarea prealabilă a stratului de sol fertil. S-au efectuat analizele și s-a calculat prejudiciul care constituie 55 698 lei.

9.3. S-au prelevat 6 probe de pe terenul de construcție a frigiferului agricol din extravilanul or. Strășeni, proprietate privată a persoanei fizice Smîcovschi Igor, unde au fost efectuate lucrări de construcție fără decopertarea stratului de sol fertil. S-au efectuat analizele și s-a calculat prejudiciul, care constituie 3 600 lei.

9.4. S-a calculat prejudiciulcauzat resurselor funciare în urma efectuării lucrărilor de construcție a frigiferului din extravilanul s. Negrești, r-nul Strășeni, beneficiar SC „L.G.V.D-AGRO” SRL. Prejudiciul constituie 142 560 lei.

9.5. Au fost prelevate 6 probe de pe terenul de construcție a bazinului acvatic, s. Dolna, r-nul Strășeni, beneficiar – SRL „Dolna Vin”, unde s-au efectuat lucrări de construcție fără decopertarea prealabilă a stratului de sol fertil. S-au efectuat analizele și s-a calculat prejudiciul care constituie 148 400 lei.

9.6. S-a calculat prejudiciulcauzat resurselor funciare în urma efectuării lucrărilor de construcție a bazinului acvatic din extravilanul s. Gornoe, com. Micăuți, r-nul Strășeni, proprietate privată a persoanei fizice Gîrbu Maria. Prejudiciul constituie 56 000 lei.

10. La solicitarea Inspecției Ecologice Rezina:

S-au prelevat 4 probe de sol de pe terenul agricol, unde s-au efectuat lucrări de excavare a substanțelor minerale utile fără decopertarea stratului de sol fertil de către ÎCS „Genezis International”. S-a calculat prejudiciul, care constituie 32 250 lei.

11. La solicitarea Inspecției Ecologice Orhei:

Au fost prelevate 10 probe de sol de pe terenul agricol, proprietate privată a persoanei fizice Rudoi Sergiu, unde au fost efectuate lucrări de construcție a depozitului agricol fără decopertarea stratului de sol fertil. S-a calculat prejudiciul, care constituie 6 180 lei.

12. La solicitarea Inspecției Ecologice Hîncești:

Au fost prelevate probe de sol din excavările neautorizate a 7 cariere din r-nul Hîncești. S-a calculat prejudiciul, care constituie în total 305 208,0 lei.

13. La solicitarea Inspecției Ecologice Ialoveni:

Au fost prelevate probe de pe terenul de construcție al SAC, s. Mileștii-Mici, r-nul Ialoveni, beneficiar SRL „Fibexmol”, unde s-au efectuat lucrări de construcție fără decopertarea prealabilă a solului fertil. Prejudiciul constituie 8 400 lei.

Cercetările pedologice efectuate la obiectivele de construcție pentru determinarea grosimii stratului de sol fertil și decopertarea lui prealabilă

Întru respectarea cerințelor Codului funciar privind folosirea rațională a solului fertil decopertat prealabil lucrărilor de construcție pe parcursul anului 2014, la solicitarea beneficiarilor și indicațiile inspectorilor, au fost efectuate investigații analitico-ecologice în baza cărora s-au elaborat concluzii pedologice.

De către CIE AE Bălți s-au efectuat cercetări pedologice și s-au elaborat concluzii pedologice pentru 203 terenuri alocate sub construcții. Volumul total de sol necesar de decopertat de pe terenurile alocate sub construcții capitale conform datelor analitice a constituit în anul 2014 – 370 028,0 m³ de pe suprafața de 739 389,0 m², inclusiv: în mun. Bălți – 5 890 m³ de pe suprafața – 17 962 m²; Drochia – 13 844 m³ de pe suprafața de 21 130 m²; Sîngerei – 34 540 m³ de pe suprafața de 51 360 m²; Glodeni – 680 m³ de pe suprafața – 5 900 m²; Rîșcani – 36 226 m³ de pe suprafața de 36 352 m²; Fălești – 41 749 m³ de pe suprafața de 82 866 m²; Dondușeni – 7 976 m³ de pe suprafața de 9 546 m²; Telenești – 1 320 m³ de pe suprafața de 251 250 m²; Șoldănești – 3 000 m³ de pe suprafața de 7 800 m²; Edineț – 33 768 m³ de pe suprafața de 40 093 m²; Florești – 45 952 m³ de pe suprafața de 64 465 m²; Briceni – 14 396 m³ de pe suprafața de 17 135 m²; Rezina – 88 000 m³ de pe suprafața de 88 000 m²; Ocnița – 4 041 m³ de pe suprafața de 3 641 m² (Raportul CIE AE Bălți, 2014).

De către CIE AE Chișinău s-au efectuat cercetări pedologice și s-au elaborat concluzii pentru 412 terenuri alocate sub construcții, inclusiv 139 cercetări pedologice ale terenurilor de construcție situate în mun. Chișinău, 202 cercetări pedologice ale terenurilor de construcție situate în teritoriul IE raionale și 71 cercetări pedologice la construcția rețelelor de apeduct și canalizare în zona rurală. Încercările analitice efectuate au demonstrat că grosimea stratului de sol fertil a variat de la 10 cm pînă la 80 cm. Solul fertil decopertat s-a utilizat pentru amenajarea ulterioară a terenurilor aferente construcțiilor (Raportul CIE AE Chișinău, 2014).

CIE AE Cahul a efectuat 132 cercetări pedologice ale terenurilor alocate sub construcție din teritoriul mun. Cahul, r-nelor Taraclia, Cantemir, Leova, Comrat, Ceadîr-Lunga, Vulcanești. Grosimea stratului de sol fertil a variat de la 20 cm pînă la 100 cm (Raportul CIE AE Cahul, 2014).

Poligonul de Depozitare al Deșeurilor Solide (PDDS) din s. Crețoaia, r-nul Anenii-Noi

Pentru evaluarea prejudiciului cauzat solului terenurilor adiacente în cazul eventualelor scurgeri ale deșeurilor toxice lichide de la PDDS din s. Crețoaia, r-nul Anenii-Noi probele de sol au fost prelevate din teritoriul a 3 terasamente situate aval de digul poligonului și de pe cîmpul arabil adiacent, care servește ca fon de comparare. Conform analizelor efectuate nu s-au depistat depășiri ale CMA la conținutul de săruri solubile. Conținutul de amoniu din probele prelevate de pe terasele I, II și III depășește conținutul din probele fon respectiv: terasa I – 1,49-3,47 ori; terasa II – de 2,04 ori; terasa III – 1,63 -3,47 ori.

Nr. d/o	Den. Indic.	Fon	Terasa nr. 1		Terasa nr. 2		Terasa nr. 3	
			Trim. I	dep. max.	Trim. I	dep. max.	Trim. I	dep. max.
1.	amoniu	mg/kg						
	(10-20) cm.	6,38	8,75	3,47	13,0	2,04	22,15	3,47
	(20-40) cm.		7,65	1,20	6,35		7,45	1,17
	(40-60) cm.		9,50	1,49	5,80		10,38	1,63

2.	pH						
	(10-20) cm.	7,6	7,8		7,8		7,8
	(20-40) cm.	7,8	7,8		7,8		7,8
	(40-60) cm.	7,8	7,8		7,8		7,8
3.	reziduu fix	%					
	(10-20) cm.	0,174	0,263		0,071		0,201
	(20-40) cm.	–	0,137		0,050		0,020
	(40-60) cm.	–	0,004		0,056		0,230

Monitorizarea calității solului, date analitice necesare pentru elucidarea și redresarea situației.

1. Pentru determinarea gradului de poluare cu produse petroliere s-au efectuat investigațiile analitice ale probelor de sol prelevate din terenurile aferente stațiilor PECO din zona de nord în mun. Bălți și r-nele Drochia, Fălești, Rîșcani, Sîngerei Briceni, unde conținutul de produse petroliere nu a depășit limita admisibilă (Raportul CIE AE Bălți, 2014).

2. S-a efectuat controlul a 35 stații PECO din zona de sud:

2.1. mun. Cahul – SRL „Tehcomplos-Petrol” – 4 PECO; SRL „Lukoil Moldova” – 3 PECO; SRL „Rapira” – 6 PECO;

2.2. r-nul Cantemir – SRL „Gazoterm” – 1 PECO, SRL „Tirex Petrol” – 1 PECO, SRL „Fortress” – 1 PECO; SRL „Daxandr” – 1 PECO;

2.3. r-nul Taraclia – SRL „Tirex Petrol” – 1 PECO, SRL „Asitorin Agro” – 1 PECO, CAP „Universal- 2” – 1 PECO.

2.4. UTA Găgăuzia – SRL „Vitla – Petrol”, or. Comrat – 1 PECO, SRL „Velicu-Manol”, s. Copceac – 1 PECO.

Rezultatele analizelor demonstrează că la adâncimea de pînă la 100 cm sînt prezente produse petroliere. Conținutul produselor petroliere variază de la 208 mg/kg pînă la 938 mg/kg (Raportul CIE AE Cahul, 2014).

În conformitate cu contractul de colaborare nr. 1 din 05.09.2012 încheiat între Inspectoratul Ecologic de Stat și ÎCS „STRABAG” SRL, Centrul Investigații Ecologice al Agenției Ecologice Chișinău a prelevat probe de sol din localitățile aferente lucrărilor de reabilitare a drumurilor auto M2 (Chișinău-Soroca) și R7 (Soroca-Drochia). Conform datelor încercărilor de laborator nu au fost depistate depășiri ale normelor admise la indicii determinați – nitrați (NO_3), metale grele (Cd, Ni, Pb). Au fost constatate depășiri nesemnificative la conținutul de produse petroliere și se consideră ca stare ecologică satisfăcătoare.

Concluzii și propuneri

1. *Cercetările pedologice ale obiectivelor de construcție în anul 2014 demonstrează că solul terenurilor de construcție reprezintă diferite tipuri de cernoziomuri, cât și soluri antropogene replantate cu grosimi diferite ale stratului fertil, în medie de 10-100 cm. Aceasta impune necesitatea de a efectua cercetări pedologice la fiecare teren alocat sub construcție pentru a concretiza grosimea stratului de sol fertil necesar de a fi decopertat conform legislației ecologice.*
2. *Pentru evaluarea impactului asupra mediului ambiant în cazul eventualelor scurgeri de la Poligonul de Depozitare a Deșeurilor Solide din s. Crețoaia, r-nul Anenii-Noi este necesar de a continua cercetarea solului terenurilor agricole situate în aval. Totodată este necesară cercetarea terenurilor aferente gunoiștilor neautorizate pentru a depista cazuri de poluare a solului.*
3. *Este necesară o conlucrare mai activă a specialiștilor CIE cu Inspecțiile Ecologice Raionale în ceea ce privește cercetarea terenurilor alocate sub construcție, evaluarea prejudiciului în cazuri de impurificare a solului.*

X. ASISTENȚĂ JURIDICĂ ȘI COMBATEREA CONTRAVENȚIILOR DE MEDIU

Igor PȘENICINÎ,
șef secție juridică

Inspectoratul Ecologic de Stat ca parte a administrației publice centrale a Republicii Moldova este un organ abilitat cu funcții de control în domeniul protecției mediului și folosirii resurselor naturale care are misiunea de a asigura aplicarea dispozițiilor actelor legislative și normative din domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale prin exercitarea controlului ecologic de stat.

Ca formă de prevenire și contracarare a faptelor ilicite, care au caracter prohibitiv, cuprinzând reguli de interzicere a unor acțiuni de către colaboratorii Inspectoratului Ecologic de Stat cu statut de agenți constataatori, se întreprind acțiuni de constatare a încălcărilor și de aplicarea sancțiunilor contravenționale diferite de la caz la caz. Sancțiunea reprezintă consecințele juridice care survin în rezultatul nerespectării normei de drept și presupune, de regulă, aplicarea măsurilor de influență administrativă.

Este posibil ca, printr-o faptă calificată drept contravenție, să se producă daune, mediului înconjurător. Astfel, dacă în cazul comiterii unei contravenții a fost cauzat un prejudiciu mediului, agentul constataator din cadrul Inspectoratului Ecologic de Stat are dreptul să aplice sancțiunea și să stabilească despăgubirea prejudiciului calculat în corespundere cu legislația în vigoare.

Pentru acordarea suportului metodologic la aplicarea uniformă a prevederilor Codului Contravențional al Republicii Moldova (CC al RM) de către agenții constataatori din cadrul subdiviziunilor teritoriale ale IES, Secția Juridică pe parcursul anului 2014 a moderat seminarul de instruire profesională a funcționarilor tineri debutanți.

Obiectivele seminarului au contribuit la familiarizarea participanților cu aspectele procesului de constatare a faptei contravenționale, atribuțiile agentului constataator în vederea aplicării uniforme a prevederilor legislației contravenționale de către inspectorii de mediu, cum ar fi:

- activitatea de colectare și de administrare a probelor privind existența contravenției, calificarea juridică corectă a acesteia;
- procedura de încheiere a procesului-verbal cu privire la contravenție și de aplicare a sancțiunii contravenționale sau de trimitere a dosarului instanței sau altui organ spre soluționare, procedura în cazul contestației împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție sau a hotărîrii;
- examinarea cauzelor contravenționale parvenite spre examinare de la alte autorități, organe de specialitate și emiterea hotărîrilor de sancționare sau încetare a procesului contravențional;

Seminarul respectiv a dezvoltat abilități profesionale de interpretare și aplicare uniformă a prevederilor legislației contravenționale de către angajații IES.

Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pe latura aplicării prevederilor Codului contravențional al R. Moldova în perioada anului 2014 poate fi considerată satisfăcătoare, datorită faptului că de către agenții constataatori au fost încheiate 10783 procese-

verbale cu privire la contravenții pe 46 articole, din capitolul „Contravenții în domeniul protecției mediului”.

Din numărul total de procese-verbale încheiate, 337 au fost transmise spre examinare la 6 autorități și organe de specialitate diferite, după cum urmează: 242 – Comisiilor administrative a primăriilor localităților, 47 – Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale, 37 – Procuraturilor raionale, 9 – Organelor Afacerilor Interne, 2 – Instanței de judecată raională, competente să soluționeze cauze contravenționale.

Din numărul cauzelor contravenționale remise organelor competente este cunoscut rezultatul examinării a 194 cauze contravenționale, cu aplicarea sancțiunii sub formă de amendă în 176 cazuri, în sumă totală de 110200 lei, din care suma încasată la bugetul de stat a fost de 12150 lei și la fondul ecologic de 110200 lei, în 6 cazuri fiind aplicate avertismente, iar în 4 cazuri fiind emise hotărâri de aplicare a 110 ore de muncă nere-munerată în folosul comunității (tab. 1).

Celelalte 10427 procese-verbale cu privire la contravenții, au rămas spre soluționare Agențiilor, Inspecțiilor ecologice, Direcțiilor aparatului central al IES, suplimentar fiind primite spre examinare 1244 cauze contravenționale, 822 de la Inspectoratele de Poliție, 4 cauze – de la Poliția de Frontieră, 404 cauze – de la Întreprinderile Silvice și 4 cauze – de la Procuraturile raionale, 8 – de la Serviciul Vamal, 2 – de la Centre de sănătate publică.

Din numărul total de 11675 cauze contravenționale, au fost examinate 11652, drept rezultat fiind emise 11202 decizii de aplicare a sancțiunilor sub formă de amendă în sumă totală de 8.234.940 lei, din care 3.740.640 lei au fost achitați timp de 72 ore, suma totală a amenzilor încasată la fondul ecologic local constituind 3.995.668 lei, în 317 cazuri s-a aplicat avertismentul, în 68 cazuri s-a încetat cauza contravențională, iar în 67 cazuri procesul-verbal cu privire la contravenție a fost declarat nul (tab. 2).

În unele cazuri, ținând cont că amenda n-a fost achitată în termenii stabiliți de lege în mod benevol, au fost întreprinse măsuri suplimentare pentru recuperarea acesteia, fiind înaintate cereri privind intentarea procedurii de executare în temeiul Codului de executare în scopul încasării forțate a acesteia.

Astfel, acțiunile întreprinse de agenții constatatatori ai IES în comun cu alte organe de drept și autoritățile administrației publice locale au contribuit la apariția unor tendințe pozitive în ameliorarea situației ecologice în teritoriu.

Din numărul total de 10783 procese-verbale cu privire la contravenții încheiate de către de către agenții constatatatori ai IES, 3798 – au fost încheiate în temeiul art. 154 CC al R. Moldova, drept urmare a încălcării regulilor de gestionare a deșeurilor; 1187 – în temeiul art. 109 CC al R. Moldova, în rezultatul încălcării regimului de protecție a apelor; 936 – în temeiul art. 136 CC al R. Moldova, drept consecință a încălcării regulilor sanitare în păduri, spații verzi, grădini publice, rezervații și ocoale silvice; 653 – în temeiul art. 122 CC al R. Moldova, pe faptele de tăiere ilegală sau vătămare a arborilor și arbuștilor; 241 – în temeiul art. 181 CC al R. Moldova, ca urmare a încălcării regulilor de asigurare a curățeniei în localitățile urbane și rurale; 372 – în temeiul art. 143 CC al R. Moldova, pentru neefectuarea plății pentru poluarea mediului, nevărsarea ei în volum deplin; 390 – în temeiul art. 116 CC al RM, drept rezultat al ocupării nelegitime a terenurilor, îngrădirea lor; 241 – în temeiul art. 142 CC al R. Moldova, pentru

încălcarea modului de folosire a fondului de exploatare, de recoltare, de transportare al lemnului; 254 – în temeiul art. 147 CC al R. Moldova, drept rezultat al emisiei de poluanți în atmosferă fără autorizația autorităților de mediu; 362 – în temeiul art. 156 CC al R. Moldova, pentru executarea proiectelor ce nu au trecut expertiza ecologică de stat; 190 – în temeiul art. 115 CC al R. Moldova, pe faptele de degradare a terenurilor, în special pentru arderea resturilor vegetale; 161 – în temeiul art. 128 CC al R. Moldova, pe faptul încălcării prevederilor actelor normative privind folosirea și protecția fondului cinegetic; 258 – în temeiul art. 135 CC al R. Moldova, pentru circulația și parcarea vehiculelor pe terenurile fondului forestier și spațiile verzi din afara drumurilor publice și în locuri interzise etc. (tab. 3).

Pe parcursul anului au fost înaintate spre examinare și încasare instanțelor de judecată 22 acțiuni civile în valoare de 1578514,71 lei, dintre care au fost satisfăcute 17 acțiuni civile în sumă de 74016,1 lei, 5 acțiuni civile sînt în curs de examinare în sumă de 1497298,61 lei, iar în baza a 13 acțiuni civile s-a încasat suma prejudiciului în valoare de 21161,16 lei (tab. 4).

Comparînd rezultatele activității pe perioada anilor 2013 și 2014, putem menționa că în anul 2014 la capitolul protecția mediului încojurător au fost încheiate cu 2060 procese-verbale cu privire la contravenții mai mult, inclusiv în baza proceselor-verbale proprii, precum și a celor parvenite de la alți agenți constatați, fiind aplicate sancțiuni contravenționale sub formă de amendă cu 1 388 979 lei mai mult, iar suma amenzilor încasate la fondul ecologic local constituind cu 703126 lei mai mult.

Pe parcursul anului 2014 Inspectoratul Ecologic de Stat a conlucrat activ cu autoritățile publice centrale și locale, acțiunile comune fiind axate pe redresarea stării mediului în localitățile din Republica Moldova, informarea societății despre beneficiile unui mediu curat și sănătos, dar și despre măsurile coercitive ce survin în rezultatul încălcării legislației în vigoare, lăsînd pe seama cetățenilor posibilitatea de a alege ce este în favoarea sau defavoarea acestora.

**Cauze contravenționale examinate de autoritățile competente în baza
proceselor-verbale încheiate
de organele pentru protecția mediului în anul 2014**

Tabelul 1

Autoritățile competente care au soluționat cauze- le contravenționale în baza proceselor-ver- bale încheiate de agenții constatatori din cadrul organelor de protecție a mediului	Procese verbale înaintate spre exami- nare, (nr.)	Cauze în curs de examinare, (nr.)	Cauze examinate, (nr.)	Hotărâri de declarare a procesului-verbal nul, (nr.)	Hotărâri cu aplicarea sancțiunii – amendă				Hotărâri privind aplicarea aver- tismențului / a orelor neremunerate, (nr.) / (nr. și ore)	Hotărâri de încetare a cauzei, (nr.)	Contestații depuse împotriva Hotărârii de încetare a cauzei, (nr.)	Contestații admise, (nr.)	Contes- tații respinse / în curs de examinare, (nr. / nr.)
					Hotărâri emise, (nr.)	Suma spre încal- sare, (lei)	Suma încasată la Bugetul de Stat, (lei)	Suma încasată la Fondul ecologic local, (lei)					
Comisiile administrative Primăriile localităților	242	118	124		114	39400	6700	5200	6 avertismente / și 4 hotărâri cu 110 ore muncă neremunerată				
Organele pentru control geologic și supraveghere minieră Agenția pentru Geologie și Resurse Minérale	47	16	31	2	23	56500		31600	6				
Organele Procuraturii Procuraturile raionale	37		37		37	10100	5450						
Organele afacerilor interne Inspectoratele de poliție	9	8	1		1	4000					1		1 / 0
Instanțele de judecată Judecătoriile raionale	2	1	1		1	200		100					
În total :	337	143	194	2	176	110200	12150	36900	6 avertismente / și 4 hotărâri cu 110 ore muncă neremunerată	6	1		1 / 0

**Cauze contravenționale examinate de organele pentru protecția mediului
în baza proceselor-verbale proprii, precum și a celor parvenite de la alți agenți constatați în anul 2014**

Tabelul 2

Autoritățile, organele de specialitate din care face parte agentul constator	Procese-verbale primite spre examinare de la autorități, (nr.)	Cauze în curs de examinare, (nr.)	Cauze examinate, (nr.)	Hotărâri de declarare a procesului-verbal nul, (nr.)	Hotărâri emise, (nr.)	Hotărâri de aplicare a sancțiunii sub formă de amendă			Hotărâri de aplicare a avertismentului, (nr.)	Hotărâri de încetare a cauzelor, (nr.)	Contestațiile contravenientului sau a agentului constatator împotriva Hotărârii, (nr.)	Contes tații admise, (nr.)	Contes tații respinse / în curs de examinare, (nr. / nr.)
						Suma amen-zilor aplicate cu virare la Fondul ecologic local, (lei)	Suma amenzilor achitate la Fondul ecologic local, timp de 72 ore, (lei)	Suma totală a amenzilor încasate la Fondul Ecologic local, (lei)					
Organele pentru protecția mediului <i>Subdiviziunile IES (processe proprii)</i>	10427	7	10420	6	10114	7541550	3426227	3649660	280	20	65	37	14 / 14
Organele afacerilor interne <i>Inspectoratele de poliție</i>	822	9	813	38	739	404680	181758	199858	5	31	7	1	2 / 4
Alte subdiviziuni MAI <i>Poliția de Frontieră</i>	4		4		3	1800	900	900		1			
Agentia „Moldsilva” <i>Întreprinderile Silvice</i>	404	3	401	23	341	277910	131255	144750	32	5	2	1	0 / 1
Organele procuraturii <i>Procuraturile raionale</i>	4		4		1	8000				3	3		0 / 3
Serviciul Vamal	8		8							8			
Centrul de sănătate publică Taraclia	2		2		2	1000	500	500					
În total :	11675	19	11652	67	11202	8234940	3740640	3995668	317	68	77	39	16 / 22

**Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate de către agenții constatatori
ai subdiviziunilor Inspectoratului Ecologic de Stat pe parcursul anului 2014**

Tabelul 3

Articolul CC al RM	În total pe IES	IE Anenii Noi	AE Bălți	IE Basarabasca	IE Briceni	AE Cahul	IE Călărași	IE Cantemir	IE Căușeni	AE Chișinău	IE Cimișlia	AE Găgăuzia	IE Criuleni
95	19							2					
109	1187	2	6	3	8		52	45	60	222	46	7	28
110	117	18	6	2	3	7	1	3	2	11	1	3	3
111	91	1		1	11		1		3	13		1	2
112	8												
113	96	1			8	2				4		1	
114	453	8	2		1	22	1	64	14			1	23
115	190	8		1	3	2	2	4	12	13	8	13	5
116	390	2	17	6	3	33	1	50	10	40	7	22	7
117	3												
118	17			2							5		
119	49					4	3	10		1			
120	37			2		1		1		8	4		1
121	0												
122	653	15	15	5	11	18	13	8	21	49	14	14	18
123	1												
124	1												
121	1										1		
127	205	5	2	1	1	13	5	2	6	1	1	6	3
128	161	15				1	2		10	1	1	5	8
129	1												
130	10										8	1	
132	22												1
134	5					1				3			
135	258		34				15			60	11		
136	936		26		1	1	49		2	4			7
137	111	1			1	5			57	1			
140	23									9			
141	4												
142	241	6	1	4		22	25	3	1	3	6	8	
143	372	8	39	1		22	1		9	102		10	
144	58	4				1	5			6		2	2
145	1					1							
146	9		1			1		2		2			
147	254	6	8		5	9	3	1		95	1	1	3
149	18	1					2			1			
151	4												
152	1										1		
153	315		4			8			1	95			
154	3798	135	82	23	142	78	52	57	126	175	110	147	319
155	4	1			1				1	1			
156	362	12	29			6	5	1	6	148	1	18	2
181	241		1	2				40	8				16
182	10									8			
337	37												
349	9									8			
Total	10783	249	273	53	199	258	238	293	349	1074	226	260	448

Articol CC al RM	IE Don- dușeni	IE Du- băsari	IE Dro- chia	IE Edi- neț	IE Fălești	IE Flo- rești	IE Glo- deni	IE Hîn- cești	IE Ialo- veni	Apa- ratul IES	IE Leova	IE Nispo- reni	IE Ocnița
95	1						8						1
109	5	4		3	105	21	40	51	22	45	19	35	25
110	2		1	2	3	1			4		4	6	2
111	29			3		4	2			1			2
112	1				1			1					1
113	1	2					1	11	3	1			
114		20	2		6	19	2	4		21	23	6	1
115	7	6	5	4	6	1	11	16	3		1	2	5
116	3		1	9	9	3	16	27		3	40	12	
117		1						1					
118								1	2				
119					1	4		3				1	2
120								3	4	2		5	
122	23	8	16	5	8	8	19	12	7	85	13	20	7
123									1				
124		1											
125													
127	1	2	9		2	3	1	8		1		47	
128		8	2		3					27	5	12	
129											1		
130									1				
132							4						
134												1	
135		3	49			8				1	1	26	1
136	22		19	6			79	34	6	1	73	84	8
137									1		6	17	
140									1	10			
141				2									
142	7	1	1	1		1	14			17	1	13	1
143	21	1	15	13	1	12			13		12		19
144	7	2		1			6		7		2		
145													
146	2					1							
147	1	3		4	5	9	1	3	8		11	9	4
148													
149	1	3	1						2			3	
151													4
152													
153										193	13		
154	127	62	68	58	134	66	62	180	83	17	167	82	17
155													
156	3	3	16		7		2	3	8	13	2	3	
181		5	10			33	14				14		19
182													
337	33										1		
349										1			
Total	297	135	215	111	291	194	282	358	176	439	409	384	119

Articol CC al RM	IE Orhei	IE Rezina	IE Rîșcani	IE Sîngerei	IE Soroca	IE Strășeni	IE Șoldă- nești	IE Ștefan Vodă	IE Taraclia	IE Tele- nești	IE Ungheni
95			2		2			3			
109	29	16	11	9	15	31	128	11	34	12	37
110	1	5		5	7	3		2	3	5	1
111			5		7	2			1		2
112			1						1		
113			2	4	1			1	36	15	2
114	52	28	12	13	10		36	39	2	2	19
115	4		11		9	1		12	2	11	2
116	14	13	2	4	6	10	1	2	9	4	4
117					1						
118										6	1
119	6	6				1			5	1	1
120	3			2							1
122	23	25	23	5	28	21	4	26	10	9	44
123											
124											
125											
127	15	3	8	1	7	2	26	20	2		1
128	1		4	4	1	13	1	8	5	1	23
129											
130											
132							15	2			
134											
135		4	2	8	15	3	10				7
136	116	79	67	22		15	21	43		99	52
137					3	1	14	1	3		
140	3										
141	1			1							
142	8		2	13	10	35	15	5	1		16
143		14	9	10	19	7	9		3		2
144		2	2	1		7		1			
145											
146											
147	2	6	3	8	20	12		1	8		4
149				1	1					2	
151											
152											
153								1			
154	97	78	205	77	47	221	114	168	82	33	107
155											
156	24	3	3	8	3	13		7	5	2	6
181	35	6	10	7	10	1			12		
182	1									1	
337					3						
349											
Total	435	288	384	203	225	399	394	353	224	203	332

**Acțiuni civile privind recuperarea prejudiciului cauzat mediului înaintate instanțelor de judecată de către
Agențiile și Inspecțiile ecologice și rezultatele examinării acestora pe parcursul anului 2014**

Tabelul 4

Instanța de judecată / Agenția, Inspecția ecologică, IES	Acțiuni înaintate		Acțiuni admise		Acțiuni respinse		Acțiuni în curs de examinare		Acțiuni în baza cărora s-a încasat suma prejudiciului	
	Numărul	Suma (lei)	Numărul	Suma (lei)	Numărul	Suma (lei)	Numărul	Suma (lei)	Numărul	Suma (lei)
Judecătoria Căușeni Inspecția ecologică Căușeni	2	5400	2	5400						
Judecătoria Anenii Noi / Inspecția ecologică Anenii Noi	1	42075,34	1	42075,34						
Judecătoria Ștefan Vodă / Inspecția ecologică Ștefan Vodă	1	2500	1	2500					1	2500
Judecătoria Strășeni / Inspecția ecologică Strășeni	1	178,56	1	178,56					1	178,56
Judecătoria Soroca / Inspecția ecologică Soroca	2	1087,6	2	1087,6					2	1087,6
Judecătoria Singerei / Inspecția ecologică Singerei	1	13200	1	6000					1	6000
Judecătoria Buiucani / Agenția Ecologică Chișinău	1	352000					1	352000		
Judecătoria Bender / Agenția Ecologică Chișinău	1	3360	1	3360						
Judecătoria Dondușeni / Inspectoratul Ecologic de Stat	1	1127378,61					1	1127378,61		
Judecătoria Criuleni / Inspecția ecologică Criuleni	1	2500	1	2500					1	2500
Judecătoria Fălești / Inspecția ecologică Fălești	4	7655	4	7655					4	7655
Judecătoria Orhei / Inspecția ecologică Orhei	1	6180					1	6180		
Judecătoria Cahul / Agenția ecologică Cahul	4	12530	2	790			2	11740	2	790
Judecătoria Briceni / Inspecția ecologică Briceni	1	2469,6	1	2469,6					1	450
În total :	22	1578514,71	17	74016,1			5	1497298,61	13	21161,16

XI. POLITICI DE BUGET, FINANȚE ȘI SUPORT LOGISTIC

Victoria CĂUȘU,
șef direcție finanțe și logistică

Viorel IACUB,
șef adjunct direcție finanțe și logistică

Rezumat

Acte legislativ-normative din domeniu:

- *Legea nr. 48 din 22 martie, 2012 „Privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici”*
- *Hot.Guv. nr. 1062 din 16.09.2006 „Privind salarizarea personalului bazei auto a parlamentului și a unor întreprinderi de stat subordonate Guvernului”*
- *HG nr. 988 din 25.09.1998 cu privire la aprobarea Regulamentului privind fondurile ecologice în baza Legii nr. 1515-XII din 16 iunie, 1993 privind protecția mediului înconjurător.*
- *Legea nr. 1540-XII din 25 februarie, 1998 privind plata pentru poluarea mediului.*

IES utilizează în activitatea sa un șir de instrumente economice de protecție a mediului consacrate în legislația ecologică.

Asigurarea economico-financiară a activității IES se efectuează din mai multe surse financiare:

- *bugetul de stat (componenta de bază);*
- *mijloace speciale;*
- *Fondul Ecologic Local;*
- *Fondul Ecologic Național.*

Pentru anul 2014 au fost executate cheltuieli de personal în sumă de 20 663,0 mii lei sau 95,9 la sută din suma necesară, restul – 836,9 mii lei au fost acoperite din veniturile la contul mijloace speciale (serviciile cu plată) .

La categoria „mijloace speciale” (servicii cu plată) au fost aprobate venituri și cheltuieli în sumă de 4 035,6 mii lei. Sinteza executării veniturilor și cheltuielilor din mijloace speciale în anul 2014 la componenta „Mijloace speciale” arată că au fost acumulate venituri în sumă de 6 541,3 mii lei sau cu 22,3 la sută mai mult față de plan (5 350,0 mii lei). Totodată, cheltuielile au fost executate în sumă de 6 309,4 mii lei. Modificările de plan pentru anul 2014 (precizat/definitivat față de aprobat) la compartimentele mijloace speciale și fonduri speciale au fost efectuate din contul soldurilor la cont și creșterea veniturilor pe parcursul anului.

Ce ține de veniturile acumulate la contul special pentru serviciile ecologice prestate cu aportul Agențiilor și Inspecțiilor Ecologice se constată, că acestea pe viitor vor fi insuficiente pentru a asigura o activitate de funcționare continuă și eficientă a întregului Inspectorat cu subdiviziunile sale teritoriale.

La compartimentul fonduri speciale se atestă o neîndeplinire a planului de venituri cu 3 634,8 mii lei.

Motivele principale de neîndeplinire a planului de venituri:

- datoriile la 31.12.2014 agenților economici către Fondul local la plata pentru poluarea mediului;*
- micșorarea numărului de agenți economici activi (cu activitate) în economia țării pentru anul de raportare 2014, acest indicator s-a înregistrat cu minus față de anii precedenți;*
- datele hidrometrice, privind cantitatea lunară și anuală de precipitații pentru anul 2013 prezentate de Serviciul Hidrometeorologic de Stat, care stau în anul 2014 la baza calculului pentru poluarea mediului („art. 3 din Calculul plății pentru poluarea mediului”), unde se calculează plata pentru apele pluviale (meteorice) și care au fost cu coeficienții mai mari decât în anul precedent 2013, luați ca baza la formarea bugetului.*

Veniturile se acumulează prin subconturile trezoreriale ale subdiviziunilor teritoriale de mediu într-un cont distinct și se repartizează: 30% din volumul acumulărilor anuale – în Fondul Ecologic Național și 70% – în Fondul ecologic local și sînt obținute mai cu seamă din plățile pentru poluarea mediului și amenziile.

Utilizarea mijloacelor bănești acumulate la Fondul Ecologic Local s-a efectuat în conformitate cu Legea bugetului de Stat pentru anul 2014 și Regulamentul privind fondurile ecologice, aprobat prin Hot. Guv. nr. 988 din 25.09.1998 cu modificările ulterioare.

1. Instrumentele economice de protecție a mediului.
2. Asigurarea economico-financiară.
3. Suportul logistic al Inspectoratului Ecologic de Stat.

1. Instrumentele economice de protecție a mediului

1. Procesul de planificare bugetară

Instrumentele economice ale politicii de mediu sunt, în primul rînd, impozitele ecologice și plățile pentru poluarea mediului. Plățile pentru poluarea mediului, amenziile pentru contravențiile ecologice și prejudiciile cauzate mediului sînt percepute de subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului Ecologic de Stat și sînt vărsate în fondurile ecologice locale.

Ministerul Mediului este autoritatea responsabilă de elaborarea și implementarea politicii de finanțare a protecției mediului. Aceasta presupune elaborarea de strategii și programe în domeniul protecției mediului și contribuie la elaborarea strategiilor și programelor sectoriale ale altor ministere. Identificarea surselor de finanțare este o componentă importantă a acestui proces.

Legea Bugetului de Stat conține o linie de cheltuieli pentru protecția mediului și hidrometeorologie cu specificarea separată a cheltuielilor de protecție a mediului.

Elaborarea bugetului în cadrul instituției se desfășoară în 2 etape: aprecierea planului strategic de cheltuieli în domeniul securității ecologice a mediului, corelarea costurilor

acestora cu disponibilitățile de resurse pe trei ani consecutiv (CBTM) și elaborarea bugetului propriu-zis, fundamentat pe programe.

CBTM în Republica Moldova a fost introdus în anul 2002 și cuprinde actualmente toate componentele bugetului public național, documentul elaborat reprezintă:

- un instrument de gestionare a finanțelor publice;
- o modalitate de corelare a alocării resurselor cu politicile și strategiile guvernamentale într-o perspectivă pe termen mediu;
- un document de analiză și prognoză financiară pe termen mediu.

CBTM a fost introdus pentru:

- a ameliora disciplina financiară din țară;
- a îmbunătăți prognozele macroeconomice și fiscale și a elabora un cadru real și cuprinzător de resurse;
- a asigura o legătură mai bună între alocarea resurselor și prioritățile de politici;
- a identifica problemele-cheie ale bugetului și soluțiile posibile;
- a spori capacitatea autorității publice de a gestiona finanțele publice;
- a spori transparența în procesul de gestionare a finanțelor publice.

În procesul bugetar CBTM este faza inițială și parte integrală a ciclului anual de planificare a bugetului, elaborat anual în perioada ianuarie-aprilie, avansând cu un an pentru a menține orizontul de timp de trei ani totalizat pe toate instituțiile publice de către Ministerul Finanțelor și prezentat Guvernului spre aprobare.

Strategiile sectoriale de cheltuieli (SSC) se elaborează în contextul Cadrului Bugetar pe Termen Mediu – CBTM și reprezintă un proces de corelare a politicilor existente care urmează a fi implementate cu alocațiile de resurse pentru implementare.

În cadrul Ministerului Mediului se elaborează 2 strategii sectoriale de cheltuieli: Strategia de cheltuieli în domeniul protecției mediului și hidrometeorologiei și Strategia de cheltuieli în domeniul gospodăririi apelor.

Elaborarea SSC este un proces participativ și implică contribuția atât a subdiviziunilor interne din cadrul Ministerului și a instituțiilor subordonate, cât și a altor autorități/instituții publice care gestionează resurse în sectorul respectiv.

Cadrul bugetar pe termen mediu este principalul document care conține estimările cadrului de resurse pe termen mediu și servește drept bază pentru ajustarea planificării strategice în toate domeniile, inclusiv și protecția mediului. Astfel, aceasta determină planul alocațiilor de resurse pe programe de cheltuieli în cadrul sectorului Protecția mediului înconjurător și Hidrometeorologie pentru 3 ani. Totodată, strategia de cheltuieli reflectă analitic problemele-cheie, prezintă structurat acțiunile prioritare pentru atingerea obiectivelor și operează cu un set de indicatori de monitorizare care pot fi utilizați pentru estimarea eficienței strategiei.

În procesul elaborării CBTM strategiile sectoriale de cheltuieli aprobate în perioada precedentă se revizuiesc și se actualizează prin excluderea unui an care este în proces de implementare și includerea unui an nou.

Introducerea sistemului de planificare bugetară bazată pe programe are ca scop eficientizarea folosirii resurselor financiare disponibile și alocarea lor pentru proiecte,

măsuri sau activități cu adevărat prioritare pentru funcționarea instituției și realizarea atribuțiilor de bază a acesteia.

Bugetarea pe programe reprezintă o metodă de prezentare și fundamentare a bugetelor avînd la bază programe cu scopuri, obiective și indicatori de evaluare a performanței acestora la toate etapele procesului bugetar. Bugetarea pe programe este de asemenea un instrument eficient de management, un instrument eficient bugetar, care asigură stabilirea priorităților și luarea deciziilor privind alocarea resurselor bugetare.

Programele se elaborează și se aprobă de către autoritățile publice (ministere) în comun cu instituțiile bugetare din subordine.

Planificarea bugetară bazată pe programe se realizează în conformitate cu limitele de cheltuieli stabilite de Ministerul Finanțelor pentru sectorul Protecția mediului înconjurător și Hidrometeorologie gestionat de Ministerul Mediului, care include și subprogramul „Securitatea ecologică a mediului”, realizat de Inspectoratul Ecologic de Stat cu subdiviziunile sale teritoriale (Agențiile/Inspețiile Ecologice).

Scopul subprogramului este asigurarea securității ecologice a statului, prevenirea impactului negativ asupra mediului înconjurător și sănătății populației de la activitățile economice desfășurate prin asigurarea respectării legislației de mediu.

Sistemul de monitorizare a performanței programelor se utilizează pentru a măsura cantitatea și calitatea serviciilor prestate de către instituțiile bugetare, precum și pentru a măsura rezultatele și impactul lor. Monitorizarea este un proces continuu care se realizează pe parcursul executării bugetului și oferă informații privind progresul realizat în implementarea programului. În procesul de monitorizare a performanței se compară valorile indicatorilor de performanță și a obiectivelor realizate cu cele planificate, precum și cheltuielile efectuate în perioada implementării programului cu cheltuielile aprobate.

Monitorizarea implică colectarea sistematică și analiza datelor privind indicatorii de performanță pentru a furniza informații despre progresul în realizarea obiectivelor programului și valorificarea resurselor alocate acestuia. Datele sînt colectate din cadrul Inspectoratului și subdiviziunile sale teritoriale și din surse externe (ministere, agenți economici) ținîndu-se cont de accesibilitatea și veridicitatea surselor de colectare a datelor și costurile optime pentru colectarea și procesarea lor.

Raportul despre executarea programului/subprogramului pentru anul 2014 este expus în tabelul de mai jos (tab. 1).

Raport de performanță, situația la 01.01.2015

Tabelul 1

Periodicitatea:	semianual, anual	Cod
Autoritatea publică	Inspectoratul Ecologic de Stat	1687
Grupa principală	Protecția mediului și hidrometeorologie	12
Grupa	Protecția mediului	01
Program	Securitatea ecologică a mediului	70
Subprogram	Securitatea ecologică a mediului	03

I. A. INFORMAȚIE GENERALĂ

Scop	Asigurarea utilizării raționale a resurselor naturale, asigurarea respectării legislației în domeniul mediului înconjurător
Obiective	Au fost planificate 16 500 controale ecologice din care au fost realizate 16 020; au fost planificate inventarierea a 1 880 agenți economici generatori de deșeuri, au fost inventariați 2 226.
Descriere succintă a subprogramului	Inspectoratul Ecologic de Stat și subdiviziunile sale asigură expertiza ecologică de stat a proiectelor de execuție, coordonarea inventarelor și normativelor de emisii a poluanților în mediul înconjurător și eliberarea autorizațiilor de mediu, coordonarea lucrărilor silvice și eliberarea autorizațiilor de tăieri, efectuarea controalelor și inspecțiilor ecologice pe teren, combaterea contravențiilor de mediu, calcularea și verificarea plăților pentru poluarea mediului, organizarea acțiunilor de mediu de nivel național.

I.B. INDICATORI DE PERFORMANȚĂ (Indicatorii de produs și eficiență se completează de către toate instituțiile bugetare, iar indicatorii de rezultat se stabilesc de către autoritățile publice)

Categorie	Cod	Denumire	Unitatea de măsură	Anul de gestiune			Argumentare
				aprobat	Realizat ¹	devieri (+,-) ³	
1	2	3	4	5	6	7=(6-5)	8
Rezultat		1. Exercițarea controlului privind asigurarea executării legislației în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale	acte de control	16500	16020	-480,0	Controalele ecologice au fost efectuate în scădere cu 480 unități în legătură cu implementarea Legii 131 cu privire la controlul activității de înreprinzător.
		2. Elaborarea, aprobarea Instrucțiunii privind încadrarea întreprinderilor (obiectelor) după nivelul de impact asupra aerului atmosferic (implementare continuă, ordinul ministrului)	nr. de acte	1	1		Efectuat conform planului
		3. Monitorizarea surselor de poluare prin prelevarea probelor și efectuarea analizelor de laborator privind gradul de poluare a componentelor de mediu	analize fizico-chimice	7000/36000	75480	39480,0	Executarea analizelor fizico-chimice în creștere se datorează necesității calculării prejudiciului în cazul contravențiilor cât și a argumentării practice a coordonărilor de mediu.
		4. Perfecționarea și elaborarea noilor norme metodologice privind organizarea și efectuarea controlului ecologic de stat (calculul obligatoriu al prejudiciului) în cazul prezenței acestuia	norme metodologice dispoziție	1	1		Dispoziția în cauză prevede calculul obligatoriu al prejudiciului în cazul contravențiilor cu impact de mediu.
		5. Inventarierea agenților economici (generatori de deșeuri) în vederea determinării tipurilor de deșeuri, cantitățile și modul de păstrare cu scopul condiționării metodelor de valorificare sau lichidare a lor	unități (acte de control)	1880	2226	346,0	Inventarierea agenților economici în creștere se datorează adresărilor și petițiilor parvenite în IES cu privire la îmbunătățirea situației pe teren.

Produce		1. Formarea bazelor de date a indicatorilor de monitorizare a factorilor de mediu (aplicarea sistemului de indicatori lunar).	baze de date (sistem de 46 indicatori)	1	1		Au fost efectuate unele precizări în sistemul de indicatori în număr de 46, iar din acestea au fost aleși 7 indicatori cei mai relevanți după care a fost apreciată performanța subdiviziunilor teritoriale
		2. Revizuirea și perfecționarea metodelor privind controlul de stat în domeniul protecției mediului și utilizării durabile a resurselor naturale (control conform Legii 131 din 08.06.2012)	acte revizuite, planificare conform Legii 131 (disp)	1	1		Dispoziția în cauză prevede elaborarea Planurilor trimestriale de control la întreprinderi
		3. Perfecționarea și elaborarea noilor norme metodologice privind organizarea și efectuarea controlului ecologic de stat (raportare trimestrului conform Legii 131)	acte elaborate, planificare și raportare conform Legii 131	1	1		Dispoziția în cauză prevede efectuarea raportării controalelor ecologice trimestrial cu amplasarea rezultatelor pe portal
		4. Periodicitatea publicării rapoartelor cu indicatori anuali (Anuarul IES-monografie)	anual, exempl.	300 exemplare+ pag. WEB, 1 raport	1 raport		Anuarul a fost publicat și distribuit agențiilor și inspecțiilor ecologice și solicitanților
		5. Asigurarea asistenței consultativ-metodologice pentru APC și APL, agenților economici și persoanelor fizice, privind protecția mediului și utilizării resurselor naturale (APL nivelul II+primărie+agenți economici)	unități (35 APL+900 primărie+4385 agenți economici)	4500	9730	5230,0	Acordarea consultărilor este în creștere așa cum acestea au avut loc în toate cazurile de adresare a beneficiarilor în IES și subdiviziunile sale.
Eficiență		1. Costul exercitării controlului și supravegherii ecologice în domeniul protecției mediului	În limita alocațiilor	1900	1900		Limitele alocațiilor au fost respectate
		2. Revizuirea Codului deontologic al inspectorilor cu atribuții de control (activitate comisiei de disciplină)	Ordin de respectare a evidenței corecte a timpului de muncă Nr. 248/p din 19.10.2013	o ședință a Comisiei de disciplină	o ședință a Comisiei de disciplină		Decizie: Eliberarea din funcția publică a unei persoane
		3. Atestarea periodică a inspectorilor cu funcții de control privind cunoștințele de aplicare a legislației ecologice (evaluarea individuală și colectivă)	Evaluarea performanțelor	227	227		Au fost supuși evaluării toți funcționarii publici

		4. Instruirea profesională a inspectorilor	Numărul persoanelor	230	223	-7	Numărul persoanelor instruite a fost în scădere în legătură cu optimizarea de cadre
--	--	--	---------------------	-----	-----	----	---

II.CHELTUIELI, MII LEI

Denumirea	Cod			Anul de gestiune			
	P3/tip	Art.	Alin.	Aprobat	Precizat	Executat ²	Devieri Executat/Precizat (+,-)
1	2	3	4	5	6	7	8
Total cheltuieli	182			33006,0	69766,2	65951,8	-3814,4
	x	x	x				

La Raportul de performanță a activității IES, situația la 01.01.2015 menționăm următoarele rezultate.

Raportul este construit pe trei blocuri de indicatori de performanță: de rezultat, de produs și de eficiență.

Blocul de indicatori **de rezultat** conține 5 indicatori; blocul de indicatori **de produs** conține 4 indicatori și blocul de indicatori **de eficiență** conține 4 indicatori.

La blocul de indicatori **de rezultat** executarea a fost satisfăcătoare, după cum urmează:

1. Au fost planificate 16 500 inspectări și controale ecologice dintre, care au fost executate 16020, devierea a fost în minus cu aproximativ 3%. Motivul rezidă în implementarea Legii 131 din 08.06.2012 cu privire la controlul de stat al activităților de antreprenariat, care înaintea restricții la efectuarea inspectării ecologice. Legea respectivă nu a ținut cont de specificul ecologic.
2. Instrucțiunea a fost elaborată în anul 2013. În anul 2014 a fost în curs de implementare.
3. Monitorizarea de laborator a fost efectuată bine, față de 36 000 de analize planificate au fost efectuate 75 480, mai mult cu 39 480 sau aproximativ cu 109%. Analizele fizico-chimice au fost în creștere în urma necesității calculării prejudiciului în cazul contravențiilor, cât și a argumentării practice a coordonărilor de mediu.
4. La indicatorul 4 perfecționarea și elaborarea normelor metodologice privind organizarea și efectuarea controlului ecologic de Stat s-a efectuat prin elaborarea ordinilor și dispozițiilor pentru formarea grupurilor de lucru pentru inspectare și control și aplicarea legislației, ținând cont de specificul cazului dat. Grupurile de lucru s-au deplasat în teritoriu aproape săptămînal, prezentînd rapoarte.
5. Pe parcursul anului au fost planificate pentru inspectare 1880 obiecte privitor la gestionarea deșeurilor. Pe perioada de raportare s-au efectuat 2226 de inspectări, cu 18% mai mult.

La blocul de indicatori **de produs** executarea a fost de asemenea satisfăcătoare, după cum urmează:

1. A fost construită baza de date generală pentru sistemul de 46 de indicatori de mo-

nitorizare după toate componentele de mediu – sol, subsol, aer, apă, floră, faună, deșeuri, chimie și subdiviziuni. Baza de date este efectivă și permite generalizarea și aprecierea activității în fiecare lună și pe parcurs cu diferența de o lună. Baza de date a fost completată și cu compartimentul „complexe” după cum prevede și Legea 131 din 08.06.2012 cu privire la controlul de Stat.

2. La acest indicator s-a întreprins instruirea personalului și elaborarea unor instrucțiuni cu privire la implementarea Legii 131 din 08.06.2012 cu privire la controlul de Stat. Așa cum legea n-a ținut cont de specificul controlului de Stat în domeniu au fost făcute propuneri de modificare a legii.
3. Acest indicator de produs se realizează în format statistic și este încadrat în Forma nr. 1 „Ocrotirea Naturii” și se prezintă la Biroul Național de Statistică la sfârșitul fiecărui semestru. Acest format este ulterior utilizat pentru elaborarea Anuarului IES pentru anul de raportare. Rapoartele la acest indicator au fost executate și prezentate în termen la Biroul Național de Statistică. În forma dată a fost integrată și componența „complexe”.
4. Asistență consultativ-metodologică se acordă în cazul fiecărui control sau inspecție ecologică.

La blocul indicatorilor **de eficiență** urmează următoarele rezultate:

1. Acest indicator a fost menținut în limita alocațiilor bugetare (1900,00 lei) în legătură cu majorarea prețurilor la unele mărfuri și servicii achiziționate pentru necesitatea instituției.
2. Indicatorul respectiv a fost executat prin amendarea practică a Codului Deontologic al inspectorilor cu atribuții de control conform Legii nr. 25-XVI din 22.02.2008 cu privire la Codul de conduită al funcționarului public cu activități ale Comisiei de disciplină în urma cărora au fost aplicate diferite sancțiuni persoanelor audiate.
3. Atestarea inspectorilor cu funcție de control privind cunoștințele de aplicare a legislației de mediu în formă de evaluare a executării obiectivelor personale (fiecare inspector) și obiectivelor colective de performanță (pentru șefii de subdiviziuni) și în urma seminarelor de perfecționare.
4. Instruirea profesională a inspectorilor a fost realizată aproape plenar, o mică divergență în minus de 7 persoane se datorează fluxului de cadre.

Urmare analizei indicatorilor preconizați și îndeplinirii lor, cât și sistemului de evaluare de 46 de indicatori, care în fond reflectă plenar atribuțiile prevăzute în Regulament, Inspectoratul Ecologic de Stat se prezintă efectiv în cadrul administrativ al Țării și promovează efectiv politicile de mediu, atât la nivel local, cât și național.

2. Asigurarea economico-financiară

Cheltuielile financiare pentru întreținere și funcționare a Inspectoratului Ecologic de Stat cu subdiviziunile sale teritoriale pentru anul 2014, ca și pentru anii precedenți, au fost acoperite din mai multe surse financiare.

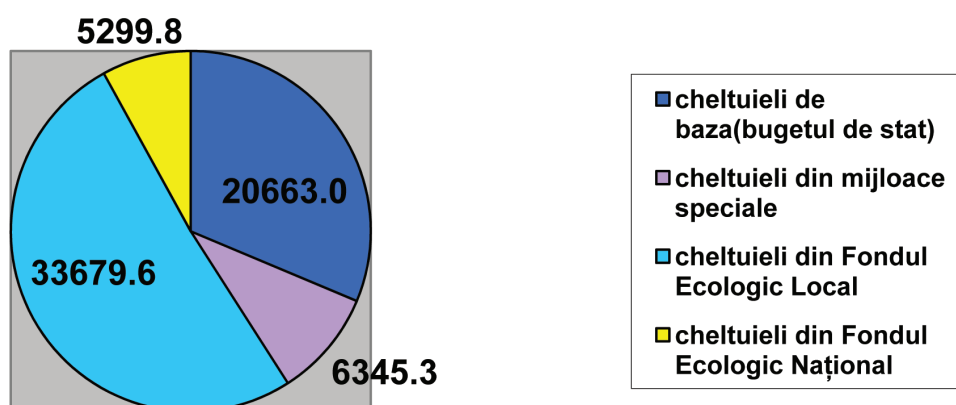

Fig. 1. Structura cheltuielilor, mii lei

Structura cheltuielilor de casă pentru întreținerea activității Inspectoratului și subdiviziunilor teritoriale este reflectată în fig.1

Cheltuieli de bază

Din bugetul de stat pentru perioada raportată au fost alocate surse financiare numai la compartimentul cheltuieli de personal în valoare nominală de 20 663,0 mii lei sau 95,9 la sută din suma necesară, restul – 836,9 mii lei au fost acoperite din veniturile la contul mijloace speciale (serviciile cu plată) și Fondul Ecologic Local.

Salariul mediu lunar al unui salariat din Inspectorat pentru anul 2014 a constituit 3620,6 lei. Neținând la faptul că salariul mediu lunar, an de an, este în creștere, pentru tinerii specialiști media anuală este destul de joasă, datele sînt relatate în coloana 3 din tabelul de mai jos (tab. 2).

Analiza salariului mediu pe funcții

Tabelul 2

Nr. d/o	Denumirea funcției	Salariu mediu lunar (lei)			
		Fără vechime și grad de calificare în serviciu public	Cu vechime de pînă la 2 ani	Cu vechime de la 2 pînă la 15 ani	Cu vechime peste 15 ani
1	2	3	4	5	6
1.	Inspector principal	3000-00	3575-00	3875-00	4175-00
2.	Inspector superior	2800-00	3330-00	3750-00	3890-00
3.	Inspector	2600-00	2930-00	3450-00	3580-00
4.	Specialist principal	2800-00	3355-00	3750-00	3915-00
5.	Specialist superior	2600-00	2930-00	3450-00	3580-00
6.	Specialist	2400-00	2720-00	3200-00	3320-00

Conform statelor de personal pentru anul 2014 efectivul limită de personal a fost aprobat în număr de 298 unități, inclusiv 262 unități – funcționari publici și 36 unități – personal ce asigură deservirea tehnică a instituției. Numărul locurilor vacante la 01.01.2015 constituie 8 unități cu funcții de inspectori.

Sinteza alocațiilor de la bugetul de stat pentru cheltuieli de personal, perioada 2010-2014 se reflectă în Tabelul 3.

**Sinteza alocațiilor financiare de la bugetul de stat pentru cheltuieli de personal
în perioada anilor 2010-2014, mii lei**

Tabelul 3

Indici	2010	2011	2012	2013	2014
Aprobat pe an	12652,8	13198,2	17533,7	20177,6	20270,4
Precizat pe an	12652,8	13198,2	17210,1	20069,8	20758,5
Executat de casă	12652,2	13198,2	17090,9	20067,6	20663,0
Executat cheltuieli efective	12714,0	13099,2	17506,9	20052,6	20591,6
Informația privind statele și efectivul de personal, inclusiv:					
Numărul de instituții-total	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1
Personal (salariați) total, inclusiv:	310/299	310/310	310/310	304/298	298/298
– Funcționari publici	266/262	266/266	266/267	266/265	262/262
– Personal ce asigură deservirea tehnică a instituției	44/37	44/44	44/43	38/33	36/36

Creșterea cheltuielilor de personal în anul 2014 cu 3% față de anul 2013 se datorează faptului implementării treptate a noului sistem de salarizare pentru funcționarii publici adoptat prin Legea nr. 48 din 22 martie, 2012 privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici, care a intrat în vigoare cu începere de la 01 aprilie, 2012, și anume achitarea sporului privind performanța colectivă pentru semestrul doi, 2013 și semestrul unu, 2014, cât și premiul anual pentru rezultatele obținute în anul 2013 de către personalul care desfășoară activități auxiliare și administrative ce asigură funcționalitatea autorității publice, inclusiv: specialiști și pentru conducătorii auto majorarea salariilor de funcție cu 12,5%, începînd cu 01.10.2014.

Venituri și cheltuieli la componenta – mijloace speciale

Un rol important în procesul de finanțare a cheltuielilor pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale și întreținerii activității curente a Inspectoratului și subdiviziunilor sale teritoriale, revine mijloacelor bănești acumulate ca venituri la contul special în urma prestării serviciilor și lucrărilor în domeniul protecției mediului contra plată la solicitarea beneficiarilor. Aceste lucrări sînt efectuate de către unele subdiviziuni din cadrul Agențiilor și Inspecțiilor ecologice, funcțiile cărora nu țin de exercitarea controalelor ecologice.

În perioada anului 2014 au fost acumulate venituri în sumă de 6 541,3 mii lei sau cu 22,3 la sută mai mult față de plan (5 350,0 mii lei).

Sinteza veniturilor și cheltuielilor la contul „mijloace speciale” (servicii cu plată) pentru anii 2010-2014 este reflectată în Tabelele 4, 5 și 6.

**Sinteza veniturilor și cheltuielilor la componenta bugetară, categoria
„Mijloace Speciale” (servicii cu plată) pentru perioada anilor 2010-2014,
(mii lei)**

Tabelul 4

Denumirea indicatorilor			2010	2011	2012	2013	2014
Total venituri, inclusiv:			57454,7	6126,5	5956,2	6682,3	6488,1
Sold la cont la începutul anului de gestiune			2426,3	2330,7	2837,3	2276,8	1107,9
Veniturile anului de gestiune			3328,4	3795,8	3118,9	4405,5	6488,1
Total cheltuieli, inclusiv:			3424,0	3270,7	3679,4	5542,5	6309,4
Cheltuieli de personal, total			751,2	795,3	837,1	859,3	836,9
Cheltuieli curente, total			2453,6	2283,4	2842,3	4423,2	4594,6
Inclusiv:							
Plata mărfurilor și serviciilor:	113						
-energia electrică		01	55,0	68,7	59,7	66,4	107,2
-gazele		02	128,9	171,4	216,0	293,0	250,2
-rechizite de birou, materiale și obiecte de uz gospodăresc		03	428,3	176,9	296,7	374,4	851,0
-energia termică		04	20,6	33,8	37,6	49,2	37,0
-manuale, materiale didactice și practica de producție a elevilor și studenților, literatura tehnico-științifică și metodică		05					
-cărțile și edițiile periodice		06	98,0	12,3	14,9	8,7	57,6
-utilajul și inventarul special		07					
-alimentația		09					
-medicamente și consumabile		10	4,7	0,9	9,8	8,6	67,1
-servicii de telecomunicație și de poștă		11	346,0	359,4	373,5	396,9	326,7
-lucrări de cercetări științifice		12					
-arendarea mijloacelor de transport și întreținerea mijloacelor de transport proprii		13	336,4	223,9	202,2	453,1	741,8
-inventarul moale și echipament		14				45,8	98,3
-hrana animalelor		15					
-servicii de cercetare în domeniul științei și inovării efectuate prin contract de către instituții la autogestiune		16					
-reparații curente ale clădirilor și încăperilor		17	137,0	215,2	232,1	1240,8	337,9
-reparații curente ale utilajului și inventarului		18	87,5	178,6	65,9	88,6	133,3
-arendarea bunurilor		19	530,0	585,9	669,4	677,9	849,4
-simboluri de stat și locale, semne de distincție de stat		20	9,0		4,0	7,0	
-reciclarea cadrelor		21		0,6	3,7	5,9	1,1
-servicii editoriale		22	4,3	4,7	0,8	46,3	

– cheltuieli de protocol		23				0,7	
– procurarea și instalarea con- toarelor		27		2,4	6,2	0,6	2,0
– amenzi		28	2,0				
– paza interdepartamentală		29	4,7	6,4	6,5	115,8	14,8
– lucrări de informatică și de calcul		30	102,1	171,9	167,7	165,3	490,5
– apă și canalizație		34	11,4	15,7	11,0	19,6	27,1
– salubritate		35	1,2	1,6	3,0	4,5	4,1
– mărfuri și servicii neatribuite altor alineate		45	94,1	53,1	142,4	314,1	197,5
Deplasări în interes de serviciu, inclusiv:	114						
– deplasări în interiorul țării		1	45,8	62,8	55,8	48,8	46,4
– deplasări peste hotare		2	6,6	9,2	23,6	3,7	1,6
Cheltuieli capitale, total:			219,2	120,0	239,8	260,0	829,9
Investiții capitale	241						
Procurarea mijloacelor fixe	242		219,2	120,0	239,8	260,0	830,0
Reparații capitale	243						
Sold la cont la sfârșitul anului de gestiune			2330,7	2855,8	2276,8	1139,9	1328,7

Referitor la veniturile acumulate la contul special pentru serviciile ecologice prestate cu aportul Agențiilor și Inspekțiilor Ecologice se constată, că acestea pe viitor vor fi insuficiente pentru a asigura o activitate de funcționare continuă și eficientă a întregului Inspectorat cu subdiviziunile sale teritoriale.

**Sinteza veniturilor la contul mijloace speciale (servicii cu plată)
pentru anul 2014 (lei)**

Tabelul 5

Denumirea <i>I</i>	Ianuarie <i>2</i>	Februarie <i>3</i>	Martie <i>4</i>	Aprilie <i>5</i>	Mai <i>6</i>	Iunie <i>7</i>	Iulie <i>8</i>	August <i>9</i>	Septem- brie <i>10</i>	Octom- brie <i>11</i>	Noiembrie <i>12</i>	Decem- brie <i>13</i>	Total achitat <i>14</i>	Sume restituite <i>15</i>	Total <i>16=14-15</i>
AE Chișinău	86421,64	159270,47	150685,94	145526,86	195186,29	151006,05	173896,60	122830,61	121616,04	134193,09	127330,23	178833,53	1746797,35	44917,69	1701879,66
AE Bălți	79797,37	98820,37	83396,66	89422,17	99848,08	83931,20	51481,08	48788,59	65357,87	53288,72	44457,20	52250,34	849839,65	8505,27	841334,38
AE Cahul	8338,50	17347,08	53939,76	39273,88	32043,39	25586,80	38298,58	22563,56	50509,86	32298,93	26796,17	41071,42	388067,93	28824,69	359243,24
AE Gaga- uzia	8527,81	14939,09	12819,72	9218,44	19423,28	14533,45	14845,07	12540,41	15414,44	11204,37	14363,08	6050,15	153879,31	3262,30	150617,01
IE Orhei	2418,93	12520,45	8117,79	5320,58	8382,48	7124,07	6709,01	4234,96	4185,01	8896,55	15091,53	8323,91	91325,27	198,00	91127,27
IE Rezina	6952,30	9467,70	7738,14	8599,65	9237,94	8567,74	5119,84	6630,34	4162,10	9293,06	9305,96	10757,40	95832,17		95832,17
IE Telenești	1939,01	4425,21	7586,65	5517,86	13740,98	13213,19	3719,09	6952,45	3559,69	5409,96	2435,14	14075,00	82574,23	3329,08	79245,15
IE Dubăsari	2141,55	1492,73	1609,20	2255,13	2966,70	2707,73	2585,10	1791,45	762,30	1905,45	1059,00	983,16	22259,50		22259,50
IE Ungheni	6580,82	7836,24	13880,48	4480,32	4082,06	6751,68	14013,88	2770,20	8703,58	7887,09	8761,26	5730,07	91477,68	5354,40	86123,28
IE Calarași	4775,07	5868,05	4746,69	5843,59	6681,45	6199,46	4670,58	7490,11	8271,15	13831,74	7480,29	11663,82	87522,00		87522,00
IE Strașeni	6263,81	11269,08	18324,09	10904,32	5615,55	5859,99	3162,14	6922,80	2919,58	3938,52	6719,91	5419,98	87319,77		87319,77
IE Ialoveni	2819,05	25280,39	20114,86	12250,07	8229,32	11887,56	14061,87	14535,34	17746,10	27640,86	5290,73	17069,65	176925,80		176925,80
IE Anenii Noi	12496,09	9026,22	5246,37	24452,28	5915,57	7776,62	6316,65	6494,78	8246,25	11160,60	4880,75	5909,46	107921,64	11341,60	96580,04
IE Criuleni	6104,24	9567,50	9718,30	8103,44	9124,68	11149,48	12444,99	5338,10	7205,74	8313,66	4688,94	4907,05	96666,12	5508,41	91157,71
IE Hîncești	3819,60	8817,10	6126,32	5201,48	8753,23	21904,62	18698,28	38409,27	34892,63	32118,25	18655,74	20309,13	217705,65		217705,65
IE Căușeni	8476,00	13695,02	33234,32	11689,68	8901,92	12782,62	23682,76	3483,83	18877,19	4555,62	5930,64	7926,35	153235,95	11385,22	141850,73
IE Șt. Vodă	7246,76	22316,00	9567,83	5587,16	13797,50	10837,24	14602,42	9307,41	13260,38	10237,46	14061,20	4166,87	134988,23	1461,24	133526,99
IE Nisporeni	2475,51	6631,10	7410,90	5633,12	2799,42	3654,35	6265,28	5209,51	4152,35	8974,17	3957,68	4637,82	61801,21	396,00	61405,21
IE Cimișlia	5900,01	9467,07	7454,71	8677,72	7189,80	4892,86	11468,85	5009,97	9055,48	6069,83	4464,10	7937,04	87587,44	372,60	87214,84
IE Ocnița	1100,00	8975,50	7487,44	2342,00	1514,00	6806,58	6704,00	3748,00	6203,54	5376,00	1242,00	2478,00	53977,06		53977,06
IE Briceni	12824,64	29001,58	16141,59	14380,75	8824,60	12695,61	7368,74	12686,42	10186,54	18705,98	9947,68	10018,55	162782,68	2019,70	160762,98
IE Edineț	7970,00	9892,50	16682,20	14712,18	18391,38	13670,22	5910,38	3735,00	8138,72	7717,86	8620,40	10476,36	125917,20	6068,15	119849,05
IE Dondușeni	20050,94	25345,66	23868,56	10473,44	13917,60	11703,66	11138,74	7519,55	5831,20	4135,35	6400,09	4450,70	144835,49	1198,30	143637,19
IE Rîșcani	15409,56	11953,07	16842,52	18627,05	10092,29	4873,55	9057,80	6588,22	19425,44	7585,86	14615,11	9500,47	144570,94		144570,94
IE Drochia	10868,85	19777,91	6508,90	7384,88	5916,62	3711,44	4985,61	2874,08	9553,72	7582,75	1826,29	6647,04	87638,09		87638,09
IE Soroca	20697,82	18408,01	23446,82	11610,89	23024,11	14717,39	10237,10	13815,75	15909,62	12998,54	7998,62	6850,77	179715,44		179715,44
IE Glodeni	9039,45	14770,32	16735,90	12081,65	7734,49	4666,22	9638,41	9262,10	11168,18	9445,02	9456,88	5541,32	119539,94	1818,00	117721,94

IE Florești	15955,66	16313,15	8458,32	8401,21	6198,55	6419,84	6335,27	9489,99	3949,42	3993,68	7361,64	7026,82	99903,55		99903,55
IE Fălești	521,10	7968,09	7171,81	4767,65	11449,67	14922,50	10223,69	1524,34	5546,57	6793,50	2239,52	6887,73	80016,17		80016,17
IE Singerei	4567,28	14068,92	11665,69	8962,75	5193,51	11104,58	5396,49	4446,70	4428,80	8453,48	6768,11	10509,58	95565,89		95565,89
IE Șoldănești	2061,72	11696,86	19496,48	13030,35	6667,85	10174,72	12456,22	3711,86	9651,00	8293,78	4693,94	10413,94	112348,72		112348,72
IE Cantemir	4379,46	5628,67	9771,94	5585,27	4492,07	4989,47	9919,82	8582,10	6728,01	10270,54	11554,52	315,00	82216,87		82216,87
IE Basara-beasca	1846,00	1444,80	2507,60	1818,45	1144,80	2572,20	619,20	1114,20	7595,03	1334,47	5390,83	1898,73	29286,31	2735,85	26550,46
IE Leova	11160,90	8424,05	7783,07	6119,21	6433,87	8970,48	6268,57	2971,80	2525,40	3825,00	6204,60	13163,97	83850,92	2111,83	81739,09
IE Taraclia	817,20	20774,57	3038,14	3469,61	8273,33	2665,54	3822,12	3238,78	3223,67	2980,80	3212,02	1612,80	57128,58	23463,74	33664,84
Otaci	21108,40	14454,00	6696,63	14484,60	8145,63	6696,00	9799,83	6582,60	5614,83	9709,20	5761,80	14017,40	123070,92		123070,92
IES	2435,60	22064,07	2354,27	107591,34	945,20	3648,47	2345,20	8082,60	5062,97	72236,40	71777,50	14842,80	313386,42	170115,50	143270,92
Returnat lunar	372,60	26531,06	8912,20	83853,08	70519,14	23716,95	16258,43	15451,64	13111,25	40307,85	867,60	34485,77	334387,57		
TOTAL	425936,05	682487,54	659464,41	588947,95	539760,07	531658,23	542010,83	425826,14	526529,15	552348,29	509933,50	510188,36	6829478,09	334387,57	6495090,52

Sinteza veniturilor la contul mijloace speciale (servicii cu plată) Centrele de investigații ecologice (CIE) pentru anul 2014 (lei)

Tabelul 6

Denumirea	Ianuarie	Februarie	Martie	Aprilie	Mai	Iunie	Iulie	August	Septembrie	Octombrie	Noiembrie	Decembrie	Total
AE Chișinău inclusiv:	86421,64	158601,45	144720,42	145526,86	185624,10	133919,37	165684,32	122515,61	120581,04	134121,09	127330,23	176833,53	1701879,66
CIE Chișinău	33552,20	78146,80	77825,80	98743,80	128443,60	30908,00	104817,20	60739,43	42953,53	83244,00	72200,32	100538,60	912113,28
AE Chișinău	52869,44	80454,65	66894,62	46783,06	57180,50	103011,37	60867,12	61776,18	77627,51	50877,09	55129,91	76294,93	789766,38
AE Bălți inclusiv:	100905,77	113274,37	90093,29	94906,77	107993,71	90121,93	61280,91	55371,19	70972,70	62997,92	50219,00	66267,74	964405,30
CIE Bălți	55703,13	67613,20	53810,60	68293,00	65127,60	62869,80	38712,00	41558,40	58300,00	43520,40	27336,60	46157,10	629001,83
AE Bălți	21108,40	14454,00	6696,63	14484,60	8145,63	6696,00	9799,83	6582,60	5614,83	9709,20	5761,80	14017,40	123070,92
CIE Otaci	24094,24	31207,17	29586,06	12129,17	34720,48	20556,13	12769,08	7230,19	7057,87	9768,32	17120,60	6093,24	212332,55
AE Cahul inclusiv:	8338,50	15490,25	53939,76	22206,02	32043,39	25586,80	38298,58	12663,56	50509,86	32298,93	26796,17	41071,42	359243,24
CIE Cahul	5049,00	12264,60	46785,80	19436,28	28410,90	20219,33	26278,40	9932,40	30712,40	16209,00	20373,00	34375,60	270046,71
AE Cahul	3289,50	3225,65	7153,96	2769,74	3632,49	5367,47	12020,18	2731,16	19797,46	16089,93	6423,17	6695,82	89196,53
TOTAL inclusiv:	195665,91	287366,07	288753,47	262639,65	325661,20	249628,10	265263,81	190550,36	242063,60	229417,94	204345,40	284172,69	3025528,20
TOTAL CIE	115412,73	172478,60	185118,83	200957,68	230127,73	120693,13	179607,43	118812,83	137580,76	152682,60	125671,72	195088,70	1934232,74
TOTAL AE	80253,18	114887,47	103634,64	61681,97	95533,47	128934,97	85656,38	71737,53	104482,84	76735,34	78673,68	89083,99	1091295,46

La capitolul de venituri putem menționa că Centrele de investigații ecologice (CIE) au asigurat circa 50 la sută din veniturile încasate la cont. Pentru a asigura o creștere și mai mare a acestora este necesar reutilizarea și înlocuirea completă a utilajului folosit în procesul tehnologic al CIE, cât și asigurarea cu reactivi chimici de o nouă generație, mai efective și veseli de laborator pentru a îmbunătăți calitatea serviciilor și a asigura precizia rezultatelor chimice. Pentru anul de raportare astfel de cheltuieli n-au fost posibile din motive financiare, deoarece aceste proiecte sînt costisitoare. S-a înaintat un proiect în sumă de 3 580,9 mii lei la FEN, care n-a fost acceptat pentru anul 2013 și nici în anul 2014.

Venituri și cheltuieli la componenta fonduri speciale

O altă sursă de formare a bugetului anual de mediu o constituie Fondurile Ecologice Locale, care au fost create prin HG nr. 988 din 25.09.1998 cu privire la aprobarea Regulamentului privind fondurile ecologice în baza Legii nr. 1515-XII din 16 iunie, 1993 privind protecția mediului înconjurător și Legii nr. 1540-XII din 25 februarie, 1998 privind plata pentru poluarea mediului.

Fondurile Ecologice Locale reprezintă un instrument economico-financiar destinat susținerii și realizării proiectelor și programelor pentru protecția mediului cu caracter local, în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare în domeniul protecției mediului.

Practica de formare și funcționare a Fondurilor Ecologice a demonstrat eficiența economică a acestora, iar rolul lor în condițiile deficitare de finanțare a programelor de protecție a mediului tot mai mult crește.

Operațiunile financiare care privesc constituirea, gestionarea și utilizarea resurselor financiare ale Fondurilor ecologice locale se derulează prin sistemul Trezorerial de Stat. Veniturile se acumulează într-un cont distinct și se repartizează după cum urmează: 30% din volumul acumulărilor anuale – în Fondul Ecologic Național și 70% – în Fondul ecologic local.

Veniturile în FEL sînt obținute mai cu seamă din plățile pentru poluarea mediului și sînt prezentate în tabelul de mai jos:

Surse de venituri la FEL, (mii lei)

Tabelul 7

Surse	Suma, mii lei	Cota, %
1. Plata pentru poluarea mediului în limita normei, inclusiv:	9275,8	64,1
– surse de apă	5710,8	39,5
– aerul atmosferic	2820,0	19,5
– complexe	293,5	2,03
– depozitarea deșeurilor, chimie	451,5	3,1
2. Mijloace primite pentru compensarea daunelor cauzate mediului prin încălcarea legii (amenzi, acțiuni), inclusiv:	5189,4	35,9
2.1. Amenzi, inclusiv pe factorii naturali	4158,5	28,7
• solul	417,1	2,9
• subsolul	13,5	0,09

• apa	569,9	3,9
• aerul	413,9	2,9
• flora și fauna	956,9	6,6
• chimie	114,5	0,8
• deșeuri	1063,9	7,4
• complexe	608,8	4,2
2.2. Acțiuni (prejudicii), inclusiv pe factorii naturali	1030,9	7,2
• solul	314,0	2,2
• subsolul	0,4	
• apa	34,3	0,24
• aerul	4,9	0,03
• flora și fauna	671,3	4,7
• chimie		
• deșeuri	6,0	0,03
Veniturile totale	14465,18	100

Cele mai mari plăți pentru poluarea mediului au fost încasate la compartimentele „surse de apă” – 5 710,8 mii lei și „aer atmosferic” – 2 820,0 mii lei. Totodată a crescut suma încasărilor pentru compensarea daunelor cauzate mediului prin încălcarea legii în raport cu anii precedenți odată cu aplicarea corectă a prevederilor Codului Contravențional de către organele de protecție a mediului.

Tabelele 8 și 9 reflectă Sinteza acumulărilor și cheltuielilor la Fondul Ecologic Local, inclusiv pe teritorii.

Sinteza acumulărilor surselor financiare la Fondurile Ecologice Locale și distribuirea lor în perioada anilor 2010-2014, (mii lei)

Tabelul 8

Acumulări și distribuiri	2010	2011	2012	2013	2014
Total venituri, inclusiv:	15605,6	21632,9	22540,6	28557,3	33783,1
Sold la cont la începutul anului de gestiune	6968,0	10386,3	12120,6	15817,1	19317,9
Veniturile anului de gestiune, inclusiv:	8636,6	11241,6	10420,0	12740,2	14465,2
1. Plata pentru poluare	6469,0	9300,0	7275,8	8436,4	9275,8
2. Mijloace încasate pentru compensarea prejudiciilor cauzate prin încălcarea legislației de mediu	2167,6	2021,1	3144,2	4303,8	5189,4
Cheltuieli total, inclusiv:	5108,6	9512,3	6723,6	9239,4	33679,6
1. Transferuri în FEN, (30% din veniturile fondului)	2040,0	4305,7	3096,0	3928,9	2610,0
2. Pentru elaborarea și implementarea strategiei de regenerare a resurselor naturale		217,8	161,8	410,3	374,2

3. Pentru construcția, reconstrucția și reutilizarea obiectelor de protecție a mediului	177,4				685,6
4. Proiecte, construcția și amenajarea poligoanelor pentru depozitarea deșeurilor	1066,7	1913,7	380,4	1072,5	555,0
5. Măsuri sanitare, inclusiv: -reconstrucția sistemelor de ieșurare, canalizare și aprovizionare cu apă (curățarea izvoarelor, fântânilor) - gestionarea deșeurilor (colectarea și sortarea deșeurilor, lichidarea gunoiștilor neautorizate) -protecția aerului atmosferic.	100,0	178,8	287,3	413,9	4836,9 18572,2 34,7
6. Propagarea cunoștințelor ecologice	236,0	225,6	221,6	510,0	1376,9
7. Întărirea bazei tehnico-materiale a structurii de protecție a mediului	1084,5	1888,9	1936,6	2018,7	1850,1
8. Premiarea inspecțiilor ecologice (pînă la 5% din veniturile FEL) și întreținerea serviciilor ecologico-economice	204,0	381,0	439,9	435,0	434,9
9. Acțiuni de prevenire și lichidare a consecințelor poluării mediului	200,0	299,9	200,0	450,0	650,9
10. Alte lucrări cu specific local, ce țin de protejarea mediului (pînă la 15% din venitul Fondului)		100,0			1698,2
Sold la cont la sfîrșitul anului de gestiune	10386,3	12120,6	15817,1	19317,9	103,5
Informația privind proiectele de mediu, inclusiv:					
Numărul de proiecte înregistrate pentru finanțare	52	67	61	62	43
Numărul de proiecte realizate	46	65	61	59	36
Suma cheltuielilor p/u proiecte realizate	1984,1	2935,8	1691,0	2856,7	31069,6

În linii generale, rezultatele de activitate a Fondurilor locale pentru anul 2014 pot fi expuse astfel. Volumul resurselor financiare acumulate în perioada relatată constituie 14 465,2 mii lei sau cu 119 % mai mult față de planul aprobat (10 700,0 mii lei). Dacă ne referim la dinamica anuală, menționăm o creștere esențială față de anul 2010 (8 636,6 mii lei), cu 60 la sută.

Sinteza veniturilor la Fondul Ecologic Local pe anii 2010-2014, mii lei

Tabelul 9

Nr. d/o	Denumirea sub-diviziunii	2010	2011	2012	2013	2014
1	AE Chișinău	2651,30	2964,80	2990,30	3288,10	2891,53
2	AE Bălți	513,10	725,40	548,40	704,42	661,40
3	AE Cahul	141,00	188,80	209,50	240,35	340,14
4	IE Orhei	169,60	238,90	190,10	379,00	460,47
5	IE Rezina	226,50	301,10	288,40	344,50	648,00
6	IE Telenești	72,00	100,70	117,80	215,10	186,00
7	IE Dubăsari	41,20	59,00	47,30	113,90	102,23
8	IE Ungheni	199,30	306,90	234,00	304,60	396,40
9	IE Călărași	116,00	154,70	150,50	193,00	213,70
10	IE Strășeni	264,50	304,20	327,10	423,70	559,70
11	IE Ialoveni	104,90	120,50	170,40	222,60	173,89
12	IE A Noi	437,90	635,60	581,90	719,50	904,30
13	IE Criuleni	174,70	217,60	226,20	256,50	338,57
14	IE Hîncești	207,70	159,00	188,60	228,60	236,90
15	IE Căușeni	269,00	271,60	242,10	349,50	306,15
16	IE Șt.Vodă	174,90	202,40	172,60	180,20	214,78
17	IE Nisporeni	115,20	84,80	97,80	151,60	143,94
18	IE Ocnița	111,70	131,70	145,50	230,70	284,80
19	IE Cimișlia	87,90	131,70	105,90	144,10	137,90
20	IE Briceni	251,30	420,40	277,60	319,90	392,30
21	IE Edineț	150,40	256,50	180,00	233,80	233,72
22	IE Dondușeni	190,70	459,90	303,40	377,10	422,15
23	IE Rîșcani	163,70	213,30	186,90	305,50	351,46
24	IE Drochia	215,30	221,40	218,30	299,80	277,60
25	IE Soroca	246,50	418,10	338,60	342,60	421,70
26	IE Glodeni	92,40	133,60	112,20	136,00	199,78
27	IE Florești	211,60	259,30	261,80	277,30	310,60
28	IE Fălești	242,30	320,40	220,70	251,30	358,10
29	IE Sîngerei	33,10	178,00	200,00	222,10	264,40
30	IE Șoldănești	52,60	114,40	113,90	147,32	201,30
31	IE Cantemir	112,70	140,20	174,30	193,44	211,25
32	IE Basarabeasca	128,70	142,70	124,30	150,70	101,04
33	IE Leova	126,60	164,40	185,50	208,60	267,40
34	IE Taraclia	114,80	166,20	199,40	216,80	270,30
35	AE Gagauzia	225,50	338,40	288,70	368,00	379,00
36	AC IES					782,28
	Total IES	8636,60	11246,60	10420,00	12740,23	14465,18

Aceste rezultate au fost obținute cu toate că situația socio-economică din țară a fost dificilă, activitatea unor agenți economici a fost suspendată temporar. Creșterea nivelului de responsabilitate a îmbunătățit activitatea inspectorilor de mediu fapt ce asigură respectarea uniformă a legislației de mediu în teritoriu, cât și faptul că mecanismul a început să devină ceva normal și pentru plătitori.

Utilizarea mijloacelor bănești acumulate la Fondul Ecologic Local s-a efectuat în conformitate cu Legea bugetului de Stat pentru anul 2014 și Regulamentul privind fondurile ecologice, aprobat prin Hot. Guv. nr. 988 din 25.09.1998 cu modificările ulterioare. În total au fost utilizate surse financiare în sumă de 33 679,6 mii lei.

Numărul proiectelor finanțate din contul veniturilor de la Fondurile Ecologice Locale pentru anul 2014 au constituit 43 la număr.

Concluzii și propuneri

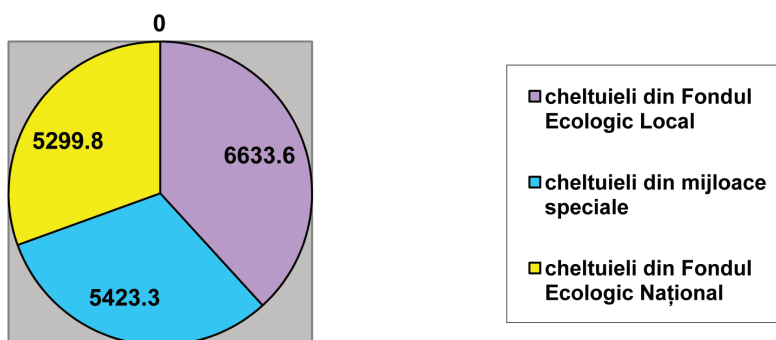
1. Deși sînt rezultate pozitive la compartimentul de venituri, mecanismul perceperii plăților pentru emisiile (deversările) de poluanți în mediu rămîne a fi migălos și deseori neînțeles de agenții economici, mai ales pentru cei cu emisii și deversări reduse cu atît mai mult, că la multe întreprinderi lipsește persoana responsabilă și competență de a efectua calculele ecologice.
2. Pentru eficientizarea procedurii privind controlul ecologic este necesar de a modifica metodele de calcul a plăților pentru poluarea mediului, care pe viitor să țină cont și de tipul activității generatoare de poluanți pentru a se face diferență între activitățile cu un impact mai mare asupra mediului și cele cu impact mai mic sau mijlociu, cu introducerea unor modificări și completări la Legea 1540-XIII privind plata pentru poluarea mediului. Aceste modificări trebuie să revadă coeficienții de agresivitate pentru unii poluanți emiși în aerul atmosferic, normativele plăților pentru emisiile de poluanți și modul de calculare a acestora, cât și obligațiunile agenților economici în domeniu de a efectua o reinventariere totală a tuturor surselor de poluare cu crearea unei baze de date.
3. Aceste acțiuni vor permite de a acumula o informație mai amplă despre toate sursele de poluare existente.

Realizarea acestor acțiuni va duce la o majorare esențială a veniturilor la Fondurile Ecologice Locale, cât și orientarea pozitivă a beneficiarilor.

3. Suportul logistic al inspectoratului ecologic de stat

Cu suportul financiar al proiectelor aprobate de Consiliile de Administrare ale Fondului Ecologic Național și celui Local, precum și a mijloacelor speciale alocate pe parcursul anului 2014, s-au întreprins acțiuni practice referitor la consolidarea bazei tehnico-materiale a Inspectoratului Ecologic de Stat și subdiviziunilor lui teritoriale.

În total au fost utilizate mijloace financiare la componenta logistică în sumă de 17 356,7 mii lei (fig. 2).

Din sursele menționate, pentru crearea condițiilor normale de lucru a colaboratorilor din subdiviziunile teritoriale au fost alocate 2 410,4 mii lei, care au fost utilizate pentru efectuarea lucrărilor de reparație capitală și curentă a încăperilor de serviciu din cadrul Centrelor de Investigații Ecologice Otaci, Inspecției Ecologice Edineț, Agențiilor Ecologice Cahul, Bălți și unor birouri din aparatul central.

Pentru consolidarea bazei tehnico-materiale a Centrelor Investigații Ecologice ale Agențiilor Ecologice Chișinău, Bălți, Cahul în scopul depistării surselor de poluare și efectuării monitoringului ecologic al surselor de poluare s-au utilizat surse financiare în sumă de 289,3 mii lei. În rezultatul acestor operațiuni s-a petrecut reacreditarea Centrelor de Investigații Ecologice după cerințele standardului internațional ISO/CEI 17025-2006 de către Centrul de Acreditare în domeniul Evaluării Conformității Produselor (CAECP) din Republica Moldova, s-a procurat veselă de laborator și reactivi chimice necesare pentru petrecerea investigațiilor de laborator, testarea metrologică a aparaturii. Totodată menționăm că CIE au nevoie de renovarea aparaturii, procurarea reactivelor chimice mai performante și de o calitate înaltă, pentru a acorda servicii de calitate și de urgență.

Un alt proiect de importanță majoră, ce va contribui la creșterea responsabilității inspectorilor de mediu față de obligațiunile de serviciu asumate, precum și respectul persoanelor fizice și juridice față de organul central de mediu, ce s-a realizat în cadrul compartimentului logistic a fost „Asigurarea cu articole ale uniforme de serviciu personalul Inspectoratului Ecologic de Stat cu subdiviziunile sale teritoriale” și realizat parțial cu susținerea Fondului Ecologic Local, cheltuielile fiind de 717,8 mii lei.

Pe parcursul anului 2014 din toate sursele de finanțare descrise anterior pentru îmbunătățirea bazei tehnico-materiale a instituției au fost utilizate circa 7 498,4 mii lei pentru procurarea echipamentului electronic, mobilierului pentru subdiviziunile teritoriale, transportului de serviciu, după cum urmează:

- **transport de serviciu** – 21 autoturisme (18 unități de marca Dacia Duster și 3 unități Dacia DOKKER);
- **echipament electronic** – calculatoare 50 unități, imprimante – 21 unități, proiector WXGA LCD cu ecran – 1 complet; NB Lenovo Ideal Pad G50-70G seim – 1 unitate; cartușe cu toner – 50 unități;
- **mobilier de birou** -mese, scaune, dulapuri, fotolii și alte articole de mobilă pentru 29 subdiviziuni teritoriale.

Pentru asigurarea instituției cu agent termic, energie electrică, apă și canalizare,

servicii de telecomunicație, poștă, internet, rechizite de birou și consumabile au fost utilizați 3 984,5 mii lei.

Pentru desfășurarea acțiunii „Aer curat pentru toți” și propagandă ecologică, editarea Anuarului IES – 2013 „Protecția mediului în Republica Moldova” au fost utilizate surse financiare în volum de circa 178,4 mii lei.

Pentru aprovizionarea parcului de autoturisme cu produse petroliere s-au achiziționat 105.000 lit. de benzină și motorină, care au fost utilizate rațional pentru îndeplinirea sarcinilor puse în fața colaboratorilor Inspectoratului Ecologic de Stat, totodată au fost procurate piese de schimb, achitate serviciile de reparații curente și deservirea tehnică a transportului auto, cheltuielile totale estimându-se la 2 698,5 mii lei și asigurate din Fondul Ecologic Local.

Concluzii și propuneri

1. Soluționarea în continuare a lucrărilor de consolidare a bazei tehnico-materiale solicită alocarea din buget pe parcursul anilor 2015 – 2016 suplimentar mijloace financiare pentru reparația capitală și curentă a sediilor Inspecției Ecologice Ungheni, AE Cahul și Bălți.
2. În scopul reducerii cheltuielilor de întreținere a mijloacelor de transport este necesar de a înzestra parcul auto al IES cu sistemul GPS – monitoring pentru asigurarea controlului de utilizare a mijloacelor de transport eficient.
3. Drept obiectiv prioritar pentru perioada apropiată sub aspectul consolidării logistice, Inspectoratul Ecologic de Stat urmează să creeze condiții normale de lucru tuturor colaboratorilor, să-i asigure pe aceștia cu echipament performant, uniformă de serviciu, să implementeze de urgență în cadrul Inspectoratului sistemul informațional de monitorizare a activității de protecție a factorilor de mediu.

XII. CONCLUZII ȘI OBIECTIVE

- Activitatea IES pe parcursul anului 2014 a fost conformă planurilor naționale și locale de acțiuni privind protecția și utilizarea resurselor naturale. Acțiunile ecologice pentru ameliorarea calității factorilor de mediu prin abținerea de la poluare și contravenții de mediu, lichidarea gunoiștilor stihinice și amenajarea celor autorizate, amenajarea și salubritizarea cursurilor de ape și zonelor de protecție a lor, amenajarea și salubritizarea localităților și-au găsit expresie în date și cifre concrete.
- Sistemul de control în teritoriu a fost monitorizat săptămânal de către coordonatorii din subdiviziunile specializate ale Aparatului IES.
- IES și subdiviziunile teritoriale au participat tradițional la organizarea și desfășurarea acțiunilor naționale de salubritizare a localităților, curățare a râurilor, izvoarelor, fântânilor, lichidării gunoiștilor stihinice. A fost organizată efectiv desfășurarea acțiunilor de mediu de nivel național:
 - 1) Acțiunea „Un arbore pentru dăinuirea noastră” și plantarea masivă pe terenurile primăriilor, înfăptuită cu suportul FEN;
 - 2) Bilunarul ecologic de primăvară, a fost desfășurat la nivel național;
 - 3) „Săptămîna Mobilității Europene” a cunoscut o nouă experiență prin desfășurarea acțiunii de încheiere într-un centru raional (or. Orhei).
- IES, în scopul consolidării capacităților manageriale a practicat constant întrunirile trimestriale ale activului IES și întrunirile lărgite ale aparatului central pentru eficientizarea schimbului de experiență.
- Rezultatele activității IES la nivelul indicatorilor de bază ca și în anii precedenți au un caracter stabil de creștere și anume:
 - au fost eliberate 783 avize ale expertizei ecologice de stat;
 - au fost eliberate 2575 autorizații de mediu;
 - au fost efectuate 16018 inspectări la întreprinderi și organizații;
 - au fost încheiate 10783 procese-verbale;
 - au fost aplicate amenzi în sumă de 8 240 020 lei.
- Au fost consolidate listele agenților economici poluatori de mediu și utilizatori de resurse naturale. Aceasta a majorat acumulările în fondurile ecologice și a asigurat achitarea plăților pentru poluarea mediului.
 - În scopul promovării imaginii IES, permanent a fost actualizată pagina electronică și s-a colaborat activ cu mass-media la nivel local și național.

Obiectivele pentru anul 2015 sînt orientate la realizarea activităților preconizate în planul de activitate a Ministerului Mediului pentru 2015 și a Programului de dezvoltare strategică, care cuprind următoarele măsuri:

- Consolidarea capacității de comunicare cu subdiviziunile teritoriale și gestionarea fluxului informațional privitor la calitatea factorilor de mediu și activitățile desfășurate prin actualizarea sistemului de indicatori ai activității IES.

- Colaborarea eficientă cu autoritățile administrației publice centrale și locale pentru consolidarea controlului ecologic și soluționarea efectivă a problemelor ce țin de protecția mediului și utilizarea resurselor naturale pe teren.
- Contracararea efectivă a cazurilor ilicite de utilizare a resurselor naturale și de poluare a mediului (tăierile neautorizate și braconajul, amplasarea stihinică a deșeurilor etc.).
- Acordarea asistenței metodologice și organizatorice administrației publice locale, agenților economici referitor la protecția mediului, utilizarea rațională a resurselor naturale și gestionarea corectă a deșeurilor.
- Promovarea acțiunilor naționale de plantare a arborilor, curățare a cursurilor de apă și surselor de alimentare cu apă potabilă, evacuare și epurare a apelor uzate, de diminuare a poluării aerului atmosferic de la sursele fixe și mobile de poluare, de salubritate și amenajare a localităților.
- Consolidarea și îmbunătățirea capacităților profesionale ale inspectorilor și experților în domeniul reglementării, autorizării și expertizării obiectelor și activităților desfășurate de către agenții economici.
- Monitorizarea surselor de poluare a apelor și aerului atmosferic pentru prevenirea poluării prin deversări și emisii de poluanți, contracararea cazurilor contravenționale.
- Colaborarea cu instituțiile de mediu din țările vecine, (Ucraina și România) întru realizarea acordurilor de colaborare privind protecția mediului și utilizarea biodiversității în fl. Nistru și r.Prut și zonele riverane.
- Popularizarea efectivă a problemelor utilizării raționale a resurselor naturale și protecției mediului, promovarea educației ecologice prin publicații, emisiuni radio-TV, Ore ecologice, ședințe și întruniri cu diferiți actori și sectoare ale societății.

XIII. ABORDARE STATISTICĂ A INFORMAȚIEI DE MEDIU

Date rezumative

- **Anexa 1** – Activitatea integrală a Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2014 (46 de indicatori).
- **Anexa 2** – Activitatea de control și inspectare a Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2014 (indicatorii cei mai principali).
- **Anexa 3** – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2014 pe subdiviziuni (46 de indicatori).
- **Anexa 4** – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2014 (compartimentul SOL, 46 de indicatori).
- **Anexa 5** – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2014 (compartimentul SUBSOL, 46 de indicatori).
- **Anexa 6** – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2014 (compartimentul AER, 46 de indicatori).
- **Anexa 7** – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2014 (compartimentul APA, 46 de indicatori).
- **Anexa 8** – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2014 (compartimentul FLORA ȘI FAUNA, 46 de indicatori).
- **Anexa 9** – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2014 (compartimentul SUBSTANȚE CHIMICE, 46 de indicatori).
- **Anexa 10** – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2014 (compartimentul DEȘEURI, 46 de indicatori).
- **Anexa 11** – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2014 (compartimentul COMPLEXE, 46 de indicatori).
- **Anexa 12** – Informație despre controlul de stat la folosirea rațională a resurselor naturale și protecției mediului înconjurător, pentru anul 2014, pe compartimente, prezentată Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova.

Activitatea integrală a Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2014

Anexa 1

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	În total	Inclusiv pe factorii naturali							
			Solul	Sub-sol	Apa	Aerul	Flora și fauna	Chimie	Deșe-uri	Com-plexe
1	2	3	4		5	6	7	8	9	10
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	8797	1456	59	683	1035	1291	594	1082	2597
2	Acte de control întocmite (nr.)	16018	2852	109	1380	1279	4397	627	2225	3149
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate în total (nr.)	10783	699	49	1542	971	2577	11	4519	415
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	337	4	47	11	2	19	1	244	9
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	10427	697	2	1530	968	2542	10	4270	408
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	10406	695	2	1530	965	2526	10	4270	408
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	7546630	778400	8680	1200200	870100	1483140	22600	2113510	1070000
8	Dosare contravenționale (proces-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	1244	56		39	2	991		148	8
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	1136	40		37	2	915		142	
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	693390	44600		18800	1400	563390		65200	

11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	3724740	355554	6950	510787	397135	951845	11445	1002474	488550
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	4044262	417081	13530	569985	413910	1025995	11445	1063066	529250
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	4340657	1681433		1254173	4909	1394121		6021	
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	1030933	314009	448	34293	4909	671259		6015	
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	167	17	3	8		62		29	48
16	Raiduri de antibrac-naj, salubritate etc. (nr.)	3719	36	11	67	5	1604	3	1944	49
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități).	70	3	1	2	1	1			62
18	Servicii prestate acordate (lei)	6452016	2678709	8581	814575	936136	453973	255440	74231	1230372
19	Servicii prestate achitate (lei)	6395036	2618287	8208	831510	909584	450457	252456	70342	1254190
20	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (.)	9209685	202133		5769446	2351987	51876	2712	569828	261703
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	9031386	187013	19843	5862348	2143359	43894	2712	470289	301928
22	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	332151			239089	15117			5203	72742
23	Examinarea petițiilor (nr.)	2096	252	30	342	110	509	33	667	153
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	1014	145	7	210	152	87	37	153	223
25	Publicații (nr.)	169	4	1	17	36	39		54	18

26	Emisiuni radio-TV (nr.)	164	11		28	21	29	2	43	30
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	7106	50		543	2809	12	104	2913	675
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)	76892	48861	2	20978	7045		6		
29	Acte normative avizate (nr.)	121	35	4	5	11		3	9	54
30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	60			19	4	3	2	16	16
31	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	2116	1873	2	61	20	5		2	153
32	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de prefezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	783	139	3	21	10	2		2	606
33	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	881827	108662	900	1962	6988			2800	760515
34	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	1050	461		23	16			14	536
35	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață (nr.)									
36	Autorizații de folosință specială a apelor (nr.)	51			51					

37	Avize de acordare a deversărilor de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață cu depășirea normativelor DLA (nr.)									
38	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	681	5		1	675				
39	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	782	6			775	1			
40	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)	1742					1742			
41	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizantilor (nr.)	206						206		
42	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	47					47			
43	Scule de pescuit ridicate (nr.)	62					62			
44	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	90			76	3	8			3
45	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	50			31		11		3	5
46	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	266	128		1		1	1	1	134

**Activitatea de control și inspecție a Inspectoratului Ecologic de Stat
pentru anul 2014**

Anexa 2

Nr. d/o	Subdiviziunile IES	Denumirea criteriilor							Prejudici- ile cauzate mediului achitate (lei)	Servicii prestate achitate (lei)	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)
		Persoane cu funcții de control din subdiviziuni (nr.)	Acte de control întocmite (nr.)	Procese-ver- bale cu privire la contravenții încheiate în total (nr.)	Amenzi aplicate în baza proce- selor-verbale proprii (lei)	Amenzi încasate în total, reieșind din amenziile aplicate în baza proce- selor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	7	8			
1	2	3	4	5	6	7			9	10	
1	Anenii Noi	3,44	214	249,00	244200,00	139990,00		13234,72	96705,22	751066,78	
2	Aparatul I E S	28,00	167	439,00	446800,00	210100,00		211208,88	40011,60		
3	Bălți	17,62	1008	273,00	225500,00	125400,00		9688,00	965510,00	526238,00	
4	Basarabasca	1,00	115	53,00	34800,00	19800,00		7157,00	26573,80	73060,00	
5	Briceni	4,00	394	199,00	130600,00	72300,00		10818,45	160929,00	309297,44	
6	Cahul	7,37	336	258,00	225960,00	111710,00		15281,00	359602,80	213271,21	
7	Călărași	4,13	293	238,00	128900,00	77750,00		6010,00	87650,00	130329,00	
8	Cantemir	2,90	233	293,00	97680,00	53180,00		7632,00	82317,60	150433,55	
9	Căușeni	4,08	486	349,00	162720,00	100419,00		22158,00	141993,00	183867,00	
10	Chișinău	17,99	1851	1074,00	1644900,00	773650,00		128804,00	1704309,00	1989067,22	
11	Cimișlia	2,40	238	226,00	127500,00	70650,00		89918,40	87313,72	124308,40	
12	Comrat	6,49	589	260,00	149950,00	134704,00		17268,00	150802,00	227211,00	
13	Criuleni	3,30	528	448,00	241500,00	131650,00		8115,00	91279,20	198907,46	
14	Dondușeni	3,04	710	297,00	181200,00	97300,00		12804,74	143804,20	312242,77	
15	Drochia	2,30	343	215,00	125200,00	60550,00		4460,00	87712,82	212978,64	
16	Dubăsari	2,00	165	153,00	88600,00	51550,00		8687,09	22291,40	41828,30	
17	Edineț	4,15	201	111,00	61200,00	39900,00		6791,20	120046,90	187246,71	
18	Fălești	3,39	277	291,00	256400,00	135050,00		10145,00	80135,70	212913,52	
19	Florești	3,75	343	194,00	78800,00	48950,00		6392,00	100031,00	254968,29	
20	Glodeni	3,52	552	282,00	98500,00	61350,00		9585,20	117869,26	128922,39	
21	Hîncești	4,27	378	358,00	251750,00	125680,00		5468,00	217954,00	105548,00	
22	Ialoveni	3,28	529	176,00	131160,00	72680,00		3938,60	177098,40	97124,00	
23	Leova	3,30	389	409,00	183200,00	90600,00		12811,10	81809,92	164202,49	

24	Nisporeni	3,72	360	384,00	148700,00	81850,00	2452,00	61488,00	60108,47
25	Ocnita	3,14	401	114,00	78910,00	41255,00	8726,00	55890,00	87847,42
26	Orhei	4,30	523	435,00	224600,00	132000,00	41184,00	91265,00	287918,24
27	Rîșcani	4,19	762	384,00	209800,00	105500,00	61992,00	144682,80	184029,58
28	Rezina	3,65	411	288,00	217600,00	108870,00	11808,34	95942,79	347846,96
29	Sîngerei	3,20	434	203,00	148900,00	74550,00	6090,00	90576,09	183490,52
30	Șoldănești	3,30	480	394,00	92100,00	54000,00	14038,09	112475,00	133424,39
31	Soroca	4,17	565	225,00	160400,00	90000,00	10219,80	179914,00	321439,20
32	Ștefan Vodă	4,48	405	353,00	176100,00	109400,00	24887,70	132404,80	80443,09
33	Strășeni	3,81	390	399,00	265400,00	154150,00	142510,36	87412,08	263052,10
34	Taraclia	1,80	153	224,00	182300,00	102374,00	21692,00	33739,00	146292,00
35	Telenești	3,57	282	203,00	75000,00	44150,00	15875,45	79334,70	126198,20
36	Ungheni	5,02	513	332,00	249800,00	141250,00	41080,60	86161,00	214263,50
Total pe Inspectoratul Ecologic de Stat		184,07	16018,00	10783,00	7546630,00	4044262,00	1030932,72	6395035,80	9031385,84

Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2014 pe subdiviziuni

Anexa 3

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	8797	135	390	96	242	117	64	47	139	1531
2	Acte de control întocmite (nr.)	16018	214	1008	115	394	336	293	233	486	1851
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	10783	249	273	53	199	258	238	293	349	1074
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	337		1			4	3	50	9	9
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	10427	250	272	53	199	254	235	243	340	1065

6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	10406	249	272	52	199	254	235	243	340	1064
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	7546630	244200	225500	34800	130600	225960	128900	97680	162720	1644900
8	Dosare contravenționale (procesele-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	1244	53	14	6	22	54	41	17	61	144
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	1136	53	13	6	21	50	41	17	61	110
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	693390	23300	10000	4600	13800	34600	30000	3300	37640	70100
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	3724740	113490	123200	19800	72100	105130	77350	45800	85470	735850
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	4044262	139990	125400	19800	72300	111710	77750	53180	100419	773650
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	4340657	50506		12276	13524	10441	6010	7730	36516	1320993
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	1030933	13235	9688	7157	10818	15281	6010	7632	22158	128804
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	167	1		19		8		2	6	65
16	Raiduri de antibraconaj, salubritate etc. (nr.)	3719	92	60	44	280	53	50	112	161	175
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	70					3	5			58
18	Servicii prestate acordate (lei)	6452016	98069	984212	26574	160927	361938	86766	82318	142301	1731458
19	Servicii prestate achitate (lei)	6395036	96705	965510	26574	160929	359603	87650	82318	141993	1704309

20	Mărirea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	9209685	754643	526300	73060	293568	214224	130329	154213	214806	2061710
21	Mărirea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	9031386	751067	526238	73060	309297	213271	130329	150434	183867	1989067
22	Mărirea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii prece- denți (lei)	332151	3575				954	10064		4513	72644
23	Examinarea petițiilor (nr.)	2096	22	10	14	7	21	20	24	30	256
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	1014	3	41	58	6	40	4	12	21	8
25	Publicații (nr.)	169	3			7	4	1	2		
26	Emisiuni radio-TV (nr.)	164	1	2	25	3	2			11	3
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	7106	415	406	317	91	119	40	43	159	1813
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)	76892		41123	4	584	7728	20	10	11	25745
29	Acte normative avizate (nr.)	121									
30	Seminare tematice de instruire profe- sională organizate (nr.)	60	5		3		1		2		1
31	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	2116	49	96	16	29	104	32	14	60	274
32	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de exe- cucție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	783	15	48	9	3	7	15	3	28	56

33	Suma transferurilor de catre beneficiari in bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	881827	16560	50184	2556	4896	2592	12906	3996	14526	80207
34	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	1050	87	89	6	33	14	17	15	69	96
35	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață (nr.)										
36	Autorizații de folosință specială a apelor (nr.)	51		1	2		3	1		2	16
37	Avize de acordare a deversărilor de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață cu depășirea normativelor DLA (nr.)										
38	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	681	17	56	1	8	6	8		18	242
39	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	782	17	56	2	12	12	8	1	20	242
40	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)	1742	33	90	25	97	20	32	5	65	289
41	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizantilor (nr.)	206	14								
42	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	47	2				2	2		1	
43	Scule de pescuit ridicate (nr.)	62					23			3	
44	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	90	1		3				4	16	
45	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	50		1	2		1		1	11	
46	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	266		12		2	2	10			88

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
		13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	147	452	183	705	161	411	195	159	100	503
2	Acte de control întocmite (nr.)	238	589	528	710	165	343	201	277	343	552
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	226	260	448	297	153	215	111	291	194	282
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)			16	33	5	10		1	37	15
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	226	260	432	264	130	205	111	290	157	267
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	226	260	431	264	130	205	111	290	157	267
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	127500	149950	241500	181200	88600	125200	61200	256400	78800	98500
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	53	37	44	16	24	2	28	23	24	31
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	46	37	42	15	23	2	28	23	24	31
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	11600	9350	34200	10800	10900	1600	15200	16300	13300	20700
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	58600	63165	118900	93200	40550	58750	37900	111250	45150	57600

12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	70650	134704	131650	97300	51550	60550	39900	135050	48950	61350
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	91034	17950	56470	9948	22911	8060	10751	14725	12374	9585
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	89918	17268	8115	12805	8687	4460	6791	10145	6392	9585
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	4		5	4	2			1	4	
16	Raiduri de antibraconaj, salubritate etc. (nr.)	95	41	124	147	20	135	38	14	73	147
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)								1		
18	Servicii prestate acordate (lei)	86044	150802	90906	144765	23707	87713	122393	81002	100031	117835
19	Servicii prestate achitate (lei)	87314	150802	91279	143804	22291	87713	120047	80136	100031	117869
20	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	124744	201550	193705	298420	48912	228195	187255	212915	281738	129922
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	124308	227211	198907	312243	41828	212979	187247	212914	254968	128922
22	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	6112		1018	12017	7582		102601		38877	
23	Examinarea petițiilor (nr.)	37	23	109	15	19	34	15	200	23	12
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	11	4	43	1	14	6	35	2	3	33
25	Publicații (nr.)	5	3	6	6	9		4	2	3	9
26	Emisiuni radio-TV (nr.)	11	10		6	1	4	8		9	17
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	228	74	194	383	33	54	75	145	94	211
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)	14		4	1500	8			17	3	8

40	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)	27	28	45	26	18	9	10	17	15	52
41	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizantilor (nr.)		7					36	21		
42	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	5	5			8					
43	Scule de pescuit ridicate (nr.)					1					
44	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)				7				11		1
45	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)		2	6		1				2	1
46	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)			14				1	4		9

Continuarea Anexei 3

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Hîncești	Ialoveni	Aparatul I E S	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	196	362	257	141	235	400	185	205
2	Acte de control întocmite (nr.)	378	529	167	389	360	401	523	411
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	358	176	439	409	384	114	435	288
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	3		1	15	1	19	41	12
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	355	176	438	394	383	100	392	276
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	355	176	438	393	383	100	377	276

7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	251750	131160	446800	183200	148700	78910	224600	217600
8	Dosare contravenționale (proces-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	33	19	6	18	14	5	56	43
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	32	18		16	14	4	55	40
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	28160	14200		9600	24400	3600	32900	11340
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	116030	72680	210100	85700	81450	41255	124050	104470
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	125680	72680	210100	90600	81850	41255	132000	108870
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	7506	3939	1967453	25249	13303	8726	48189	11809
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	5468	3939	211209	12811	2452	8726	41184	11808
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	1		7	3			1	6
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)	40	63	83	72	200	155	121	48
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)			2					
18	Servicii prestate acordate (lei)	221934	177098	40012	75780	62852	54305	92728	94721
19	Servicii prestate achitate (lei)	217954	177098	40012	81810	61488	55890	91265	95943
20	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	117096	97124		170934	66091	97697	326634	355683
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	105548	97124		164202	60108	87847	287918	347847

37	Avize de acordare a deversărilor de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață cu depășirea normativelor DLA (nr.)																	
38	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	18	29	21	4										13			17
39	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	19	29	30	4	5	1								13			17
40	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)	88	40	258	24	28	6								84			45
41	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizantilor (nr.)	6		119														
42	Arme de vânătoare ridicate (nr.)					3									1			
43	Scule de pescuit ridicate (nr.)			16														15
44	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	4	1		1										3			
45	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)		1															
46	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	4		47	7		12								5			

		Rișcani	Singerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taracalia	Telenești	Ungheni
		33	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	145	138	50	168	62	81	72	228	95
2	Acte de control întocmite (nr.)	762	434	565	390	480	405	153	282	513
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	384	203	225	399	394	353	224	203	332

4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	10	7	13	2		1	17	1	1
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	369	196	212	397	394	352	207	202	331
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	368	196	212	397	394	352	207	202	331
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	209800	148900	160400	265400	92100	176100	182300	75000	249800
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)		48	57	48	15	88	9	35	56
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	3	34	51	46	15	80	8	33	44
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)		19000	25300	39400	12200	47200	10800	14900	29100
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenziile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	104500	71800	84400	132550	52150	103400	98450	44150	134350
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenziile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	105500	74550	90000	154150	54000	109400	102374	44150	141250
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	61992	14400	10220	288637	14038	34078	71766	15875	31675
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	61992	6090	10220	142510	14038	24888	21692	15875	41081
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	1	1	1		1	16	6	2	
16	Raiduri de antibraconaj, salubritate etc. (nr.)	174	142	128	131	153	99	88	89	72
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)		1							
18	Servicii prestate acordate (lei)	143545	111442	179914	79029	113789	125526	30494	79335	89749

19	Servicii prestate achitate (lei)	144683	90576	179914	87412	112475	132405	33739	79335	86161
20	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	184030	203171	321439	257168	106898	92887	142162	126198	214264
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	184030	183491	321439	263052	133424	80443	146292	126198	214264
22	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)				99	39088	12444	14581		
23	Examinarea petițiilor (nr.)	66	9	60	22	140	39	42	4	24
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	9	3	6	112	19	77	7	157	3
25	Publicații (nr.)	26	10	7	1	10	5	3		5
26	Emisiuni radio-TV (nr.)	1		6	3	4	9	3		2
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	144	65	161	188	73	111	206		113
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrelor de Investigații Ecologice (nr.)	18			4		14			8
29	Acte normative avizate (nr.)				2					
30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	1	1		2		1	1		
31	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	54	43	30	76	18	42	16	72	95
32	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	14	8	6	19	1	3	3	2	17
33	Suma transferurilor de către beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	1620	6714	7092	19332			5094		19440

34	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	14	32	4	21	11	23	8	39	63
35	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață (nr.)									
36	Autorizații de folosință specială a apelor (nr.)							1		
37	Avize de acordare a deversărilor de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață cu depășirea normativelor DLA (nr.)									
38	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	16	22	21	25	1	6	9		20
39	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	18	22	21	25	9	6	10	17	24
40	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)	25	19	16	27	25	27	20	21	86
41	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizantilor (nr.)							3		
42	Arme de vânătoare ridicate (nr.)		1		5			2		10
43	Scule de pescuit ridicate (nr.)									4
44	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	6	13		3	3		5		8
45	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	2			4	7	2			6
46	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	15	3	1	2		1	16		11

**Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat
pentru anul 2014 (SOL)**

Anexa 4

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	T O T A L	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	1456	3	47	18	15	5			34	215
2	Acte de control întocmite (nr.)	2852	3	222	22	27	86	12	37	151	241
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	699	10	17	11	3	37	4	55	26	59
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	4									
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	697	10	17	11	3	37	4	55	26	59
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	695	9	17	11	3	37	4	55	26	59
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	778400	13800	24000	8200	1000	38500	9200	18600	35000	62300
8	Dosare contravenționale (proces-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	56	3	7		1	2			2	21
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	40	3	6			1			2	12
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	44600	2400	4800			800			1600	14000

29	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	1873	9	96	15	29	45		11	60	274
30	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurator (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	139								24	
31	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	108662								14526	
32	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	461	1	89			2		1	69	
33	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	5								5	
34	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	6								6	
35	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	128		12							1

		13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	25	176	23	91	48	100	8	6	1	114
2	Acte de control întocmite (nr.)	42	256	111	91	51	100	8	35	16	114
3	Procese-verbale cu privire la convenții încheiate (nr.)	24	55	11	20	11	23	14	9	7	22
4	Procese-verbale cu privire la convenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)				2						1

5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	24	55	11	18	10	23	14	9	7	22
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	24	55	11	18	10	23	14	9	7	22
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	34200	75600	14200	30000	24100	45000	6200	7600	2400	13400
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	1				1				3	
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	1				1				3	
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	400		800						3600	
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	15000	14765	4300	15500	8550	22400	3100	3400	2500	6100
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	15800	58404	6300	16000	10350	22400	3100	3400	2500	6100
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	1649	2607	46180	5125	12613		64	3075		2300
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	1649	2607	2500	4500	3864		64	3075		2300
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)					1					
16	Raiduri de antibraconaj, salubritate etc. (nr.)				14			2			

[illegible]

Continuare la Anexa 4

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Hîncești	Ialoveni	Aparatul I E S	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	27	149	35		21	85	12	8
2	Acte de control întocmite (nr.)	51	168		93	48	85	66	89
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	39	18	3	45	20	5	17	15
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)			1					
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	39	18	2	45	20	5	17	15
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	39	18	2	45	20	5	16	15
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	36300	26700	5800	20800	18000	6200	22100	14600
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)		7						1

28	Acte normative avizate (nr.)												
29	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	69	73	1	49	30	9	96				57	
30	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)		18		11	7		3					
31	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)		21382		5922	5616							
32	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	9	34		10	12	8	22					
33	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)												
34	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (nr.)												
35	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)			46	6		12	4					

		Rîșcani	Sîngerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	33	35	36	37	38	39	40	41	42
2	Acte de control întocmite (nr.)	36	16		19		37	8	74	
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	116	75	36	45	7	94	20	91	143
		16	14	16	9	1	22	11	23	7

[illegible]

[illegible]

		Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
		13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)		1	7		6		6		1	
2	Acte de control întocmite (nr.)		1	9		6		6		1	
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)								1	4	
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)								1	4	
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)										
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)										
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)										
8	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenziile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)					500					
9	Amenzi încasate în total, reieșind din amenziile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	1500				500					
10	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)										
11	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)										
12	Raiduri de antibraconaj, salubritate etc. (nr.)										
13	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)										
14	Servicii prestate acordate (lei)							414			

[illegible]

Continuare la Anexa 5

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Hîncești	Ialoveni	Aparatul I E S	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	3		1		1	5	1	
2	Acte de control întocmite (nr.)	13					5	3	5

3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	3					1	2	6	6
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	3					1		6	6
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)							2		
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)							2		
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)							2600	1000	
8	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenziile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)							1300	1000	
9	Amenzi încasate în total, reieșind din amenziile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)							1300	1000	
10	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)								448	
11	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)									1
12	Raiduri de antibraconaj, salubritizare etc. (nr.)									
13	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)									
14	Servicii prestate acordate (lei)									550
15	Servicii prestate achitate (lei)									550
16	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)									
17	Examinarea petițiilor (nr.)	1				14			1	
18	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)					6				

23	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)																			
24	Suma transferurilor de către beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)																			

Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2014 (APA)

Anexa 6

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	T O T A L	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	683	11	37	4	18	4	2		14	66
2	Acte de control întocmite (nr.)	1380	19	63	5	49	22	45	27	47	77
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	1542	23	12	6	30	11	54	50	69	240
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	11									
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	1530	23	12	6	30	11	54	50	69	240
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	1530	23	12	6	30	11	54	50	69	240
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	1200200	43600	35400	4000	42600	30400	37400	17400	22600	196200

8	Dosare contravenționale (procesele verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	39		2	1				6		1	19
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	37		2	1				6		1	17
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	18800		2400	400				1400		600	6400
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenziile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	510787	13400	17300	2200	21300	15200		19200	7100	11487	53450
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenziile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	569985	21800	17300	2200	21300	15200		19200	9100	11685	60350
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	1254173	42075			101					172	2591
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	34293	856			101					170	947
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	8			1		1					3
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)	67	1									35
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	2					1					
18	Servicii prestate acordate (lei)	814575		209810	2222	47099	36046		5341	5962	4850	277313
19	Servicii prestate achitate (lei)	831510		199052	2222	46120	55078		5341	5962	4200	277313
20	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	5769446	499084	366826	44288	195160	76112		102997	102528	167991	1099925
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	5862348	511993	367092	44288	201573	75107		102997	103049	152247	1223920

22	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	239089	1875							7967		3514	
23	Examinarea petițiilor (nr.)	342	2		1					7		11	26
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	210		15	4	6	9			1	7	6	1
25	Publicații (nr.)	17											
26	Emisiuni radio-TV (nr.)	28										2	
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	543	43	42	19	7	38				7	12	78
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)	20978		11519	3	584	2019					1	5328
29	Acte normative avizate (nr.)	5											
30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	19											1
31	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	61	1				22			1	1		
32	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	21			1						1	1	
33	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	1962											
34	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	23					5				1		
35	Autorizații de folosință specială a apelor (nr.)	51		1	2		3			1		2	16

[illegible]

37	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)					6				8		1
38	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	2					1				1	1
39	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (tereni, construcții, încăperi.) (nr.)											

Continuare la Anexa 6

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Hîncești	Ialoveni	Aparatul I E S	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	21	29	54		27	51	21	9
2	Acte de control întocmite (nr.)	31	32	3	16	43	52	90	40
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	65	29	47	29	40	35	30	21
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)				1				
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	65	29	47	28	40	40	28	21
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	65	29	47	28	40	40	28	21
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	50800	16600	23400	17700	16000	27800	26900	45400
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)		1					2	
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (procese-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)		1					2	

27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	34	5		47		1		4
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrelor Investigații Ecologice (nr.)	1					2		
29	Acte normative avizate (nr.)			5					
30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	3		6			3		
31	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	15						6	
32	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)				1			6	
33	Suma transferurilor de către beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)								
34	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)							9	
35	Autorizații de folosință specială a apelor (nr.)	2	3				2	6	
36	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)								
37	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	4			1			3	
38	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)								
39	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)				1				

		Rîșcani	Sîngerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
		33	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	6	8	1	6	1	16	11	32	
2	Acte de control întocmite (nr.)	51	47	48	16	90	59	28	36	22
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	19	20	31	36	132	14	77	34	43
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)			1						
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	19	20	30	36	128	14	77	34	43
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	19	20	30	36	128	14	77	34	43
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	16000	25900	33200	21400	25600	11800	83100	33600	46600
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)				1			1	3	1
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)				1			1	3	1
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)				400			600	4000	400
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenziile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	7700	12100	16600	9850	12800	5900	41050	18800	23100
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenziile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	8300	12500	16600	11650	12800	5900	42350	18800	23500

13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	4700								62408	6142	3168
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	4700								17403	6142	1760
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)											
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)									25		
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)											
18	Servicii prestate acordate (lei)	4716	13491	3355	1118	964	14424	5513	5508	2570		
19	Servicii prestate achitate (lei)	4716	11051	3355	1118	964	12554	5516	5508	2944		
20	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	133564	147957	264105		75862	85991	96109	120011	161309		
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	133564	142485	245608		106111	73835	101096	120011	160335		
22	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)					31701	11894	12532				
23	Examinarea petițiilor (nr.)	2	1	8	4	27	4	5	1	3		
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	4	1	5	12	2	12	2	9	1		
25	Publicații (nr.)	3	1	2		2						
26	Emisiuni radio-TV (nr.)			4				1				
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	8	15		3		20	26		2		
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)	4					1			1		
29	Acte normative avizate (nr.)											
30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	1										
31	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)			1			13					

29	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	4	2					1												
30	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	20						12												
31	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.I.), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	10						2										3		
32	Suma transferurilor de către beneficiarii în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	6988						900												
33	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	16						1												
34	Avize de acordare a normativelor emisilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	675	17	56	1	8	6	8										13		242
35	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	775	17	56	2	12	12	8										14		242
36	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	3																		

		Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
		13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	14	22	66	32	16	7	11	33	33	31
2	Acte de control întocmite (nr.)	18	22	70	32	17	7	11	38	74	31
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	3	10	3	15	9	15	4	12	22	8

[illegible]

[illegible]

23	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	11		19	7	6	2	2	
24	Publicații (nr.)	1	4			4		3	
25	Emisiuni radio-TV (nr.)					1		2	
26	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	153	81		129	82	1	73	11
27	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)	2							
28	Acte normative avizate (nr.)			11					
29	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)			1					
30	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	3						2	
31	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)		4						
32	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)		4288						
33	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	2	2					5	
34	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	18	29	21	4			13	17
35	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	19	29	30	4	4	1	13	17
36	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)								

		Rîșcani	Sîngerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
		33	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	5	66	4	11	15	16	25	8	
2	Acte de control întocmite (nr.)	19	79	40	24	15	18	12	8	19
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	12	20	31	13	9	2	10	7	5
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)									
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	12	20	31	13	9	2	10	7	5
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	12	20	31	13	9	2	10	7	5
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	11400	27400	38300	21600	6200	2200	18400	6400	6800
8	Dosare contravenționale (proces-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)									
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)									
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)									
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	5700	12800	17500	10800	3100	1100	9200	3200	3400
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	5700	12800	18800	10800	3100	1100	9200	3200	3400

31	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)											1				
32	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)											1800				
33	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)											5	1			
34	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)											25	6	9		20
35	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (nr.)											21	25	10	17	24
36	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)											22	9			
												16	21			
												18	21			

Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2014 (FLORA și FAUNA)

Anexa 8

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	T O T A L	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	1291	8	7	6	47	5			9	163
2	Acte de control întocmite (nr.)	4397	31	339	21	161	68	64	57	135	361
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	2577	50	54	9	14	84	109	79	54	139

4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	19																1	
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	2542	50	54	9	14	84	109	79	53	139								
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	2526	50	54	9	14	84	109	79	53	138								
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	1483140	36800	18500	7200	9600	60460	37500	18000	34520	242000								
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	991	41	5	4	16	52	35	17	53	49								
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	915	41	5	4	16	49	35	17	53	33								
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	563390	15100	2800	3600	11400	33800	28600	3300	28840	29500								
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	951845	17930	18900	5500	10400	33830	32950	10900	29805	135900								
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	1025995	36030	19300	5500	10600	38430	33350	10900	29805	135900								
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	1394121	7680		9776	11507	10441	1885	6930	24614	133813								
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	671259	11629	9688	7157	8801	15281	1885	6832	10336	106416								
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	62			11		6		1	2	4								

31	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)	1742	33	90	25	97	20	32	5	65	289
32	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	47	2				2	2		1	
33	Scule de pescuit ridicate (nr.)	62					23			3	
34	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	8			2					3	
35	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	11			2					3	
36	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobiliare (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	1									

		Cîmășlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
		13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	41	63	10	114	27	67	17	38	1	103
2	Acte de control întocmite (nr.)	81	105	144	114	27	54	19	91	112	152
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	42	38	53	47	58	79	14	19	30	49
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)				17						
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	42	38	53	30	42	79	14	19	30	48
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	42	38	53	31	42	79	14	19	30	48
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	17900	13050	32100	22000	24900	21400	9400	14200	11900	22400
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	50	32	44	16	17	2	27	22	20	31

9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	43	32	42	15	16	2	27	22	20	31
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	10000	8350	33400	10800	8800	1600	14800	15500	9300	20700
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	11700	18300	23150	14200	14800	10050	11900	14250	10100	19100
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	13350	21000	24650	16300	22100	11850	13900	14250	10100	22250
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	89385	15343	10290	4823	10298	8060	9113	7996	11294	6311
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	88269	14661	5615	8305	4823	4460	5957	4856	6292	6311
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	1		4	4				1	3	
16	Raiduri de antibraconaj, salubritate etc. (nr.)	49	41	47	82	9	40	10	11	36	62
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)										
18	Servicii prestate acordate (lei)	13783		3023				3312	7488	1118	21514
19	Servicii prestate achitate (lei)	16017		2609				3312	7487	1118	21514
20	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)		6552								
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)		6552								
22	Examinarea petițiilor (nr.)	7	2	9		4		2	66	8	
23	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)			1				1			2

Continuare la Anexa 8

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Hîncești	Ialoveni	Aparatul I E S	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	66	87	90		136	35	8	22
2	Acte de control întocmite (nr.)	168	221	157	97	168	35	109	107
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	61	10	166	48	231	8	104	60
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)								
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	61	10	166	48	231	8	101	60
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	61	10	166	48	231	8	89	60
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	34850	8660	290400	23700	79100	6100	39500	26600
8	Dosare contravenționale (proces-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	31	9		16	14	5	35	38
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	30	9		14	14	4	33	36
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	27160	6200		8700	24400	3600	23700	9340
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	26480	7430	141300	16000	46100	4850	30350	16770

12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	26930	7430	141300	14900	46500	4850	36000	16770
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	7506	2374	799275	24999	13303	2121	44189	3402
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	5468	2374	170409	12811	2452	2121	36736	3402
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)			2	3			1	1
16	Raiduri de antibraconaj, salubritizare etc. (nr.)	12	5	72	30	144	51	51	24
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)								
18	Servicii prestate acordate (lei)	20503	35859	4593	9434	13347	3856	745	8554
19	Servicii prestate achitate (lei)	19234	35859	4593	7943	13347	3856	1945	8554
20	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)								
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)								
22	Examinarea petițiilor (nr.)	5	3	69	6	35	3	39	27
23	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)			13	1				
24	Publicații (nr.)	2	1		1	1			
25	Emisiuni radio-TV (nr.)			1	1	1			
26	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)								
27	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)								
28	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)			5					

[illegible]

		Rîșcani	Sîngerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
		33	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	12	12	1	26	7	6	4	53	0
2	Acte de control întocmite (nr.)	200	129	171	86	147	179	35	71	181
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	53	66	77	90	138	147	23	112	162
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)						1			

5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	53	66	77	90	142	146	23	112	162
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	49	66	77	90	142	146	23	112	162
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	24000	22000	39100	56400	22200	49400	14700	10600	82000
8	Dosare contravenționale (procesele-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)		48	52	34	15	80	7	20	54
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	2	34	47	34	15	74	6	18	42
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)		19000	23900	26400	12200	44400	9800	6100	28300
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	11800	18700	26300	34200	17200	39550	11350	8350	51450
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	11800	19850	26600	43200	17700	44950	11350	8350	57950
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	9022	14400	9720	9464	2430	31400	8983	6217	25757
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	9022	6090	9720	11737	2430	22210	3914	6217	36571
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	1		1			9	6	1	
16	Raiduri de antiibraconaj, salubritizare etc. (nr.)	66	51	24	47	73	50	33	48	49

[illegible]

34	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)								1		
35	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)										
36	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)										

**Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat
pentru anul 2014 (CHIMIA)**

Anexa 9

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	T O T A L	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	594	13		18	58				5	1
2	Acte de control întocmite (nr.)	627	14		18	27		2	4	5	1
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	11	1			1				1	
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	1									
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	10	1			1				1	
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	10	1			1				1	
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	22600	6000			6000				1000	

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Cîmîșlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	24	16		129	2	28	12	54	28	46
2	Acte de control întocmite (nr.)	28	17	6	129	2	28	12		28	45
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)				7						
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)				1						
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)				6						
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)				6						
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)				8600						
8	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)				4300	150					
9	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)				4300	150					
10	Servicii prestate acordate (lei)	9315		246	24173			34134	18622	5425	15814
11	Servicii prestate achitate (lei)	7825			23485			31236	18128	5425	15537
12	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)							465			
13	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)							465			
14	Examinarea petițiilor (nr.)				4			1	1		

15	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	2						3				
16	Emisiuni radio-TV (nr.)											
17	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)							5				
18	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)											
19	Acte normative avizate (nr.)											
20	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)											
21	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizantilor (nr.)	7						36	21			
22	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)											

Continuare la Anexa 9

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Hîncești	Ialoveni	Aparatul I E S	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	21					23		29
2	Acte de control întocmite (nr.)	23			6		23	1	30
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)								
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)								
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)								

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Rîșcani	Sîngerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
1	2	33	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	22	15		25	7	5	4	9	
2	Acte de control întocmite (nr.)	25	15	40	27	32	5	6	10	18
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)									1
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)									
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)									1
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)									1
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)									1000
8	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)									500
9	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)									500
10	Servicii prestate acordate (lei)	8570	4691	18259	7452	10830	1238	2403	396	4199
11	Servicii prestate achitate (lei)	7825	5924	18259	6706	14944	1239	2403	396	4197
12	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)									
13	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)									
14	Examinarea petițiilor (nr.)	1				10	2			

15	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)							7				
16	Emisiuni radio-TV (nr.)							1	1			
17	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)							5				5
18	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)											
19	Acte normative avizate (nr.)											
20	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)							1				
21	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizantilor (nr.)								3			
22	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)											

Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2014 (DEȘEURİ)

Anexa 10

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	T O T A L	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	1082	13	3	7	28	3			7	104
2	Acte de control întocmite (nr.)	2225	30	46	10	28	28	43	44	58	121
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	4519	135	109	24	146	78	54	97	130	176
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	244		1					40	8	

5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	4270	136	108	24	146	78	54	57	122	176
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	4270	136	108	23	146	78	54	57	122	176
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	2113510	78200	61800	13600	67800	39200	25400	30600	52200	222500
8	Dosare contravenționale (proces-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	148	9		1	5				5	52
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	142	9		1	5				5	47
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	65200	5800		600	2400				6600	19400
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	1002474	38860	25300	7100	35100	15600	12000	13800	24259	97750
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	1063066	38860	25500	7100	35100	17580	12000	14100	26847	97750
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	6021								607	
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	6015								601	
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	29	1		1						22

31	Suma transferurilor de catre beneficiari in bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	2800																		
32	Avize de coordonare a receptiei/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	14																		
33	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	3								1										
34	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	1																		

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenti economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	23	77	29	79	29	149	43	4	7	84
2	Acte de control întocmite (nr.)	31	89	68	80	27	103	43	60	40	84
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	110	147	349	148	69	97	58	134	101	155
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)			16	1	5	10			33	14
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	110	147	333	147	63	87	58	134	68	141
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	110	147	332	147	63	87	58	134	68	141
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	45400	35100	160000	62000	30300	49000	29200	78000	31400	39100
8	Dosare contravenționale (procesele-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	2	5			6		1	1		

9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	2	5				6		1	1		
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	1200	1000				2100		400	800		
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	19400	23900	76750	30200	11900	21700	14700	33600	17100	20600	
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	24700	33100	86000	31500	13800	21700	14700	34400	18300	21200	
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)									100	974	
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)									100	974	
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	3		1								
16	Raiduri de antibraconaj, salubritate etc. (nr.)	46		77	51	11	92	26	3	37	85	
17	Servicii prestate acordate (lei)			5233				4502				
18	Servicii prestate achitate (lei)	200		3412				5754				
19	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	3685	7151	11536	12679	1107		9678	3950	1451	2048	
20	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	3681	7151	13411	2131	963		9678	3949	1383	2051	
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	99		67	3	155		480		49		
22	Examinarea petițiilor (nr.)	13	9	79	5	10	31	9	22	10	9	

23	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	5	2	4	1	1	1	8	1	1	3
24	Publicații (nr.)	2	2	3		3		1	1	1	2
25	Emisiuni radio-TV (nr.)	3	4					1		2	5
26	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	85	18	89	163	13		23	65	12	80
27	Acte normative avizate (nr.)										
28	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)				1			1			2
29	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)										
30	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)			1							
31	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)			1800							
32	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)			9				1			
33	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)									1	
34	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)							1			

Continuare la Anexa 10

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Hîncești	Ialoveni	Aparatul I E S	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	16	45	41	0	40	121	10	4
2	Acte de control întocmite (nr.)	46	47	2	32	82	121	37	26
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	153	89	17	252	78	49	248	163
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)				14		19	35	6
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	153	89	17	238	78	30	213	157
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	153	89	17	237	78	30	213	157
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	88600	40600	20400	83400	30500	21610	62800	90000
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	1	2		2			19	4
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	1	2		2			20	4
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	400	800		900			8000	2000
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	36500	20700	9800	36550	16400	10805	34950	38600

12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	43300	20700	9800	42150	16400	10805	35950	40200
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)						3062		247
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)						3062		247
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)								
16	Raiduri de antibraconaj, salubritizare etc. (nr.)	28	58		42	56	95	70	24
17	Servicii prestate acordate (lei)	373	23100		247	5471			
18	Servicii prestate achitate (lei)	583	23100		247	5468			
19	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	2078	10045		7027	8109	1757	10528	255
20	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	1866	10045		3449	8113	2293	9932	255
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)					113			
22	Examinarea petițiilor (nr.)	45	12	53	8	37	28	18	8
23	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	1	4	45	2		3	3	1
24	Publicații (nr.)	7		1	1		2		1
25	Emisiuni radio-TV (nr.)	1		2		1			
26	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	153	60		141	6	1	46	10
27	Acte normative avizate (nr.)			7					
28	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	1		3	1				
29	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)							1	

30	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	1											
31	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	1000											
32	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)												
33	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)												
34	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)												

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Rîșcani	Sîngerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
1	2	33	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	20	12	2	22	12		7	41	
2	Acte de control întocmite (nr.)	266	81	106	59	146	38	17	52	34
3	Procese-verbale cu privire la contra-venții încheiate (nr.)	282	83	58	222	114	168	93	26	107
4	Procese-verbale cu privire la contra-venții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	10	7	12	1			12		
5	Procese-verbale cu privire la contra-venții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	267	76	46	221	114	168	81	26	107

6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	270	76	46	221	114	168	81	26	107
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	112800	45800	23000	109400	37100	69700	40200	11600	75200
8	Dosare contravenționale (proces-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)			3	12		5	1	11	1
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	1		2	10		5	1	11	1
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)			1000	4600		2000	400	4400	400
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	56500	17200	10400	56400	18550	34950	19750	8000	36800
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	56900	18400	14400	57200	19900	35550	22374	8000	36800
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)					1031				
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)					1031				
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)								1	
16	Raiduri de antibraconaj, salubritizare etc. (nr.)	88	88	104	55	80	40	28	33	23
17	Servicii prestate acordate (lei)				4099				22763	5217
18	Servicii prestate achitate (lei)				1118				22763	4471
19	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	5817	18349	7036		8088	3446	32907	1465	12249

20	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	5817	7542	5945		5493	3171	31797	1465	12550
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)					1563	335	1110		
22	Examinarea petițiilor (nr.)	37	7	22	2	38	12	10	3	13
23	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	2	2	1	1	12	4	3	5	2
24	Publicații (nr.)	5	3	2		6	2	1		
25	Emisiuni radio-TV (nr.)			1		2	2	1		2
26	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	49	20	64	135	10	56	90		38
27	Acte normative avizate (nr.)				2					
28	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)		1							
29	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)									
30	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)									
31	Suma transferurilor de către beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)									
32	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)		4							

9	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	488550	24500			900				6900	3000		311150
10	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	529250	24500			900				6900	3000		341850
11	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	48				5			1			1	30
12	Raiduri de antibraconaj, salubritizare etc. (nr.)	49											
13	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	62								3			58
14	Servicii prestate acordate (lei)	1230372	98069			8932	40909	745		56063	51985	37411	370776
15	Servicii prestate achitate (lei)	1254190	96705			8932	40236	373		57360	51985	48503	370776
16	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	261703						15390					8500
17	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	301928						18235					14335
18	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	72742											72644
19	Examinarea petițiilor (nr.)	153	5			2				4	5		26
20	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	223	2	3		18		8					1
21	Publicații (nr.)	18											
22	Emisiuni radio-TV (nr.)	30				4							
23	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	675	136			79						21	
24	Acte normative avizate (nr.)	54											
25	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	16				1							

26	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	153	38			1		25	31	2		
27	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	606	15	48	7	3	5	15	2			56
28	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	760515	16560	50184	2556	4896	1692	12906	3996			80207
29	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	536	86		6	33	6	17	13			96
30	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	3										
31	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	5										
32	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	134				2	2	10				87

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Cîmîșlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	7	69	41	172	8	57	93	9	16	88
2	Acte de control întocmite (nr.)	17	69	69	176	8	48	97	25	40	89
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)			2	3			13	7		1

[illegible]

31	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)					1								
32	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)					11							4	

Continuare la Anexa 11

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Hîncești	Ialoveni	Aparatul I E S	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	4		36	141		52	125	133
2	Acte de control întocmite (nr.)	8		5	140		52	200	107
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	2		13				24	3
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)								
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	2		13				27	3
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	2		13				27	3
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	7000		56000				65500	15000
8	Dosare contravenționale (procesele-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)			6					
9	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	3500		28000				36150	7500

10	Amenzi încasate în total, reieșind din amenziile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	3500		28000				36150	7500
11	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	1		5					2
12	Raiduri de antibraconaj, salubritzare etc. (nr.)						9		
13	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)			1					
14	Servicii prestate acordate (lei)	82297		1119				63346	14174
15	Servicii prestate achitate (lei)	76978		1119			1285	61478	13492
16	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)								
17	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)								
18	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii prevenedenți (lei)								
19	Examinarea petițiilor (nr.)	1		52				5	1
20	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	1		18	1		2	7	3
21	Publicații (nr.)	1							1
22	Emisiuni radio-TV (nr.)	1							1
23	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	84							5
24	Acte normative avizate (nr.)			54					
25	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)			6					
26	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)							10	

27	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	4	343							10	12
28	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	3690	466250							24138	13232
29	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	23								29	12
30	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)										
31	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)										
32	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	3								1	

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Rîșcani	Sîngerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
I	2	33	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	44	9	41	59	20	1	13		95
2	Acte de control întocmite (nr.)	83	8	118	129	43	5	33		95
3	Procese-verbale cu privire la convenții încheiate (nr.)	2		12	28			5		6
4	Procese-verbale cu privire la convenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)									
5	Procese-verbale cu privire la convenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	1		12	27			5		6

6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	1		12	27				5		6
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	600		19400	54600				15500		23000
8	Dosare contravenționale (procesele-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)										
9	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	300		9700	20300				7750		11500
10	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	300		9700	30300				7750		11500
11	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)					1		1			
12	Raiduri de antibraconaj, salubritate etc. (nr.)				29			8			
13	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)										
14	Servicii prestate acordate (lei)	34997		59822	48231	63709		1512	1114		8459
15	Servicii prestate achitate (lei)	35062		59822	62826	68558		1512	1114		8459
16	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)				237813						
17	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)				243697						
18	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)				99						
19	Examinarea petitiilor (nr.)	1		3	13	6					

20	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)				66	1	24				
21	Publicații (nr.)	4		2			1			1	
22	Emisiuni radio-TV (nr.)				2		1				
23	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	39		33						32	
24	Acte normative avizate (nr.)										
25	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)				2			1			
26	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)			20	7						
27	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	14		6	13			2		11	
28	Suma transferurilor de către beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	1620		7092	11682			3294		19440	
29	Avize de coordonare a recepției/dărilor în exploatare a obiectelor (nr.)	14		4	21	11		2		62	
30	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)				3						
31	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)				4						
32	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)			1	2					11	

INFORMAȚIE despre controlul de stat la folosirea rațională a resurselor naturale și protecției mediului înconjurător (ianuarie-decembrie, 2014)

Anexa 12

Nr. d/o	Resurse naturale județene și orașele con- trolate	Emanații explozive de accident și a altor aruncări de substanțe nocive		Numărul in- treprinderilor (organizațiilor) inspectate		Răspunderi administra- tive pentru încălcarea legislației ecologice			Sistarea activității de producere a unităților de industriale și agregatele		Reducerea aruncărilor și erupțiilor substanțelor		Prezentări despre sistarea finanțării unităților de construcții pentru încălzări ecologice		Răspunderi penale pentru încălcarea legislației ecologice		Acțiuni pentru nere- spectarea legislației de protecție a naturii (lei)	
		în total (cazuri)	suma daunei (lei)	în total (unități)	inclusiv care au depășit norm. arun. a subs- tanțelor nocive	în total (oameni)	suma amenziilor aplicate (lei)	suma amenziilor încasate (lei)	8	9	10	11	dosare tran. în org. de anchetă	în realitate judecătii (inclu- siv cazuri cerce- tate anterior)	Intentate	încasate (inclu- siv cele inten- tate anterior)	15	

1. RESURSELE DE APĂ

AE Bălți				37		14	37800	17300								
AE Cahul				4		11	30400	15200	1							
AE Chișinău				66		257	202600	60350							2591	947
IE Anenii Noi				11		23	43600	21800							42075	856
IE Basara- beasca				4		7	4400	2200								
IE Briceni				18		30	42600	21300							101	101
IE Călărași				2		60	38800	19200								
IE Cantemir						50	17400	9100								
IE Căușeni				14		70	23200	11685							172	170
IE Cimișlia				13		47	21400	11000								
IE Criuleni				7	3	30	14200	5200								
IE Dondușeni				88		48	48200	24000								
IE Drochia				3	3	1	800	400								
IE Dubăsari				25		6	6200	3300								
IE Edineț				5		8	7800	3900							804	
IE Fălești				15		109	93200	53500							3654	2214
IE Florești				13		31	16500	8250							980	
IE Glodeni				37		47	19000	9500								
IE Hîncești				21		65	50800	23300								
IE Ialoveni				29		30	17200	8600								
IE Leova						28	17700	5550								

	IE Orhei			8			4	6800	1400											
	IE Rîșcani			5			12	11400	5700											
	IE Rezina						20	26000	14300											
	IE Singerei			66			20	27400	12800											
	IE Șoldănești			15			9	6200	3100										4034	4034
	IE Soroca			4			31	38300	18800											
	IE Ștefan Vodă			16			2	2200	1100											
	IE Strășeni			11			13	21600	10800											
	IE Taraclia			25			10	18400	9200											
	IE Telenesti			8			7	6400	3200											
	IE Ungheni						5	6800	3400											
	TOTAL			1013			12	764	816400	388910								4909	4909	4909

3. RESURSELE FUNCIARE

[illegible]

[illegible]

4. LUMEA VEGETALĂ

[illegible]

[illegible]

6. RESURSELE PISCICOLE

[illegible]

7. CONTROLLE COMPLEXE

[illegible]

[illegible]

AGENȚIA ECOLOGICĂ UTA GĂGĂUZIA

1. RESURSELE DE APĂ

[illegible]

2. AERUL ATMOSFERIC

[illegible]

[illegible]

3. RESURSELE FUNCIARE

[illegible]

3.1. IMPURIFICAREA SOLULUI

[illegible]

4. LUMEA VEGETALĂ

[illegible]

5. LUMEA ANIMALĂ

[illegible]

6. RESURSELE PISCICOLE

[illegible]

3. RESURSELE FUNCIARE

[illegible]

3.1. IMPURIFICAREA SOLULUI

[illegible]

4. LUMEA VEGETALĂ

[illegible]

BIBLIOGRAFIE
(acte legislative și normative de bază utilizate).

1. Strategia națională de mediu.
2. Strategia națională de gestionare a deșeurilor.
3. Legea nr. 1515 din 16.06.1993 cu privire la protecția mediului înconjurător.
4. Hotărîrea de Guvern cu privire la Ministerul Mediului (Regulamentul MM).
5. Hotărîrea de Guvern cu privire la Inspectoratul Ecologic de Stat (Regulamentul IES).
6. www.inseco.gov.md
7. www.mediu.gov.md

ABREVIERI

AE/IE	– Agenții Ecologice / Inspecții Ecologice
AFSA	– Autorizații de folosință specială a apei
BNS	– Biroul Național de Statistică
CBO₅	– Consumul biologic de oxigen
CCO	– Consumul chimic de oxigen
CET	– Centrale electro-termice
CIE	– Centru de Investigații Ecologice
CMA	– Concentrația maximă admisibilă
DLA	– Deversări limitat admisibile
DMS	– Deșeuri menajere solide
DP	– Documentație de proiect
ELA	– Emisii limitat admisibile
IES	– Inspectoratul Ecologic de Stat
MM	– Ministerul Mediului
POP	– Poluanți organici persistenți
SE	– Stație de epurare
SEB	– Stație de epurare biologică
SVPM	– Societatea vânătorilor și pescarilor din Moldova
ST	– Structuri teritoriale
UA	– Utilizatori de apă

Tipar executat la Tipografia *Europress*

Editura *Pontos*
Str. 31 August 1989, nr. 98
MD-2004, Chişinău, tel.: 022 23 22 18
editura.pontos@gmail.com